

Kyrkomötet 2024

Volym 2 Protokoll och bilagor

Innehåll i protokoll med bilagor från kyrkomötet 2024

Volym 1 Protokoll och bilagor

Kyrkomötets protokoll 2024

Kyrkostyrelsens skrivelser, KsSkr 2024:1–6

Motioner, Mot 2024:1–76

Volym 2 Bilagor

Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Gudstjänstutskottets betänkanden, G 2024:1–6

Organisationsutskottets betänkanden, O 2024:1–4

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkanden, TU 2024:1–4

Ekonomiutskottets betänkanden, E 2024:1–5

Ekumenikutskottets betänkanden, Eu 2024:1–11

Kyrkolivsutskottets betänkanden, KI 2024:1–9

Samhälls- och kulturutskottets betänkanden, SK 2024:1–16

Förvaltareutskottets betänkanden, F 2024:1–5

Kyrkomötets skrivelser, KmSkr 2024:1–20

Personregister

Sakregister

*Alla dokument från kyrkomötet finns publicerade på kyrkomötets webbplats,
www.svenskakyrkan.se/kyrkomotet*

Verksamhetsberättelser

Verksamhetsberättelser

Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse 2023

1 Ansvarsnämndens organisation och sammansättning

1.1 Ansvarsnämndens uppgifter

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar är enligt 10 kap. 8 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Ansvarsnämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 14 kap. kyrkoordningen. Ansvarsnämnden ska utifrån bestämmelserna i 8 kap. 8 § kyrkoordningen pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhåller röster i nomineringsval och som inte redan är vigda till biskopar.

Ansvarsnämnden ska vidare, enligt 30 kap. 7 § kyrkoordningen, pröva frågor om biskopars rätt att utöva kyrkans vigningstjänst. Ansvarsnämnden fastställde i inledningen av sin verksamhet en arbetsordning där bland annat regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

Vid utgången av år 2023 omfattade Ansvarsnämndens tillsyn 43 biskopsvigda inklusive stiftsbiskoparna.

1.2 Ansvarsnämndens ledamöter och ersättare

Ansvarsnämnden ska enligt 14 kap. 2 § kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och antingen har varit ledamot i ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet och en ledamot som är lekman och antingen har varit ledamot av ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet. För var och en av ledamöterna ska det finnas en personlig ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot.

Ansvarsnämnden har under år 2023 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

F.d. lagmannen Robert Schött, ordförande, prosten teol. dr Ingemar Söderström, kyrkoherden teol. dr Thomas Stoor och fil. dr Elisabeth Engberg.

Ersättare

F.d. lagmannen Fredrik von Arnold för Robert Schött, kyrkoherden teol. dr Carin Åblad Lundström för Ingemar Söderström, prosten Karl-Gustav Sjögren för Thomas Stoor och professor Eva Forssell-Aronsson för Elisabeth Engberg.

Sekreterare

Rådmannen Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under 2023 har Ansvarsnämnden sammanträtt två gånger. Sammanträdena har ägt rum den 21 mars (via Teams) och den 19 juni (via Teams).

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 14 kap. 2 § fjärde stycket kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i Ansvarsnämnden är en jurist som utses av nämnden. Sekreteraren anställs dock av kyrkokansliet som också – efter samråd med Ansvarsnämndens ordförande – fastställer ersättning för sekreterarens arbete.

Ansvarsnämnden, som inte avses bedriva någon egen löpande tillsyns- eller utredningsverksamhet, har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för Ansvarsnämndens verksamhet har för budgetåret 2022 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet i Uppsala. Under året har nämndens sekreterare biträtt av kansliadministratören Karin Bohlin, Enheten för arkiv och registratur, Avdelningen för fastigheter, kulturarv och service.

Ansvarsnämnden har en egen hemsida som uppdateras genom kyrkokansliets försorg (www.svenskakyrkan.se/ansvarsnamnden). På hemsidan publiceras nämndens beslut.

2 Ansvarsnämndens inriktning och effektmål

Ansvarsnämndens verksamhet har liksom tidigare år varit inriktad på att avgöra inkomna respektive av nämnden initierade ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Inriktningen är att medianåldern för avgjorda ärenden inte bör överstiga fyra månader för tillsynsärenden och två månader för ärenden om behörighetsprövning inför biskopsval.

3 Registrerade och avgjorda ärenden

Under året registrerades sju nya ärenden hos Ansvarsnämnden. Två av dessa avsåg anmälningar mot biskopar, ett avsåg ansökan om behörighet, tre avsåg inbjudan att lämna synpunkter på promemorior och ett var av administrativ karaktär (verksamhetsberättelsen). Nämnden avgjorde under året fyra av dessa ärenden.

4 Prognos om ärendeutvecklingen

Antalet registrerade ärenden hos Ansvarsnämnden var ungefär hälften av antalet ärenden som registrerades under 2022. Det finns dock skäl att anta att antalet ärenden under 2024 blir fler i förhållande till antalet ärenden under 2023.

5 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen

Ansvarsnämnden konstaterar att 2022 års kyrkomöte beslutade bifalla tillsyns- och organisationsutskottets förslag i betänkande TU 2022:13 punkt 2 att med anledning av vad som anförts i Ansvarsnämndens verksamhetsberättelse 2021 under avsnitt fem uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av kyrkoordningens bestämmelser. I anslutning till det beslutet kan noteras kyrkomötets beslut att även bifalla samma utskotts förslag i betänkande TU 2022:4 punkt 1. Detta har antecknats även i verksamhetsberättelsen för 2022. Ansvarsnämnden konstaterar att det ännu inte har lagts fram förslag i aktuella frågor.

Ansvarsnämnden, genom ordföranden och sekreteraren, hade ett möte med Ärkebiskopen den 23 oktober 2023, varvid diskuterades gemensamma frågor om den löpande tillsynen över biskopar samt rågången mellan de båda tillsynsorganen Ansvarsnämnden och Biskopsmötet.

Ansvarsnämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 27 maj 2024

Robert Schött
Ordförande

Maria Wetterstrand Hagström
Sekreterare

Svenska kyrkans valprovsnämnd

Verksamhetsberättelse 2023

1 Valprovsnämndens organisation och sammansättning

1.1 Valprovsnämndens uppgifter

Svenska kyrkans valprovsnämnd är enligt 10 kap. 9 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val. Valprovsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Valprovsnämndens sammansättning, beslutsförhet och omröstningsregler finns i 15 kap. kyrkoordningen.

Av 38 kap. 90 § kyrkoordningen framgår att direkta val får överklagas till Valprovsnämnden. I samma bestämmelse regleras vilka administrativa valbeslut som får överklagas särskilt och vilka som får överklagas endast i samband med det val beslutet gäller. Även andra val enligt kyrkoordningen får överklagas till Valprovsnämnden, t.ex. biskopsval (jfr 8 kap. 38 § kyrkoordningen).

Valprovsnämnden fastställde den 26 oktober 2000 en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Valprovsnämndens ledamöter och ersättare

Valprovsnämnden har under året bestått av följande ledamöter, ersättare och sekreterare.

Ledamöter

Lars Seger, ordförande, Britt Sandström, Olle Glimvik, Bertil Persson, Stig-Göran Fransson, Helena Bargholtz och Bertil Olsson.

Ersättare

Nathalie Lemaire, ersättare för ordföranden, Titti Ådén, Suzanne Fredborg, Per Lindberg, Gunilla Blom, Terence Hongslo och Britt Björneke.

Sekreterare

F.d. hovrättsrådet Gun Lombach, sekreterare, och byråchefen Stefan Nyman, ersättare för sekreteraren.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Valprovsnämnden har inte något självständigt budgetansvar och ingen egen internbudget. Kostnaderna för Valprovsnämndens verksamhet har för budgetåret 2023 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål har fullgjorts av planeringssekreteraren Karin Bohlin vid kyrkokansliets rättsavdelning.

På Valprovsnämndens webbplats publiceras bl.a. referat av nämndens beslut i oidentifierat skick, både i kortform och i fulltext (www.svenskakyrkan.se/valprovsnamnden).

2 Valprovsnämndens inriktning och mål

Valprovsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Särskilt när det gäller beslut som föregår ett val och har betydelse för detta är det viktigt att besluten fattas snabbt så att eventuella ändringar av de överklagade besluten kan verkställas.

3 Inkomna ärenden

Under året har fyra ärenden registrerats hos Valprovsnämnden. Förutom verksamhetsberättelsen för 2022 rörde det sig om inbjudningar att lämna synpunkter på promemoriorna Beslut om ändringar i den lokala strukturen (VN 2023-1), Förslag till ändring i kyrkoordningen om förbud att röja uppgift i ärende om anställning (VN 2023-2) och Valfrågor (VN 2023-3).

Valprovsnämnden avstod från att yttra sig över förslagen i de två förstnämnda promemoriorna med hänvisning till att förslagen inte avsåg beslutsfattandet i nämnden. Valprovsnämnden tillstyrkte förslagen i promemorian Valfrågor.

4 Prognos om ärendeutvecklingen

Valprovsnämnden har redan tidigare år noterat att antalet överklagade beslut har minskat något, särskilt i samband med val. Den bedömningen får anses kvarstå även under år 2023, som inte var ett valår.

5 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Valprovsnämnden har inte några förslag eller synpunkter att föra fram när det gäller ett eventuellt behov av översyn av bl.a. bestämmelserna i kyrkoordningen.

Stockholm den 4 juli 2024

Lars Seger
Ordförande

Stefan Nyman
Sekreterare

I beslutet har deltagit: Lars Seger, ordförande, Britt Sandström, Olle Glimvik, Bertil Persson, Stig-Göran Fransson, Helena Bargholtz och Bertil Olsson.

Övriga närvarande: Nathalie Lemaire, Per Lindberg, Terence Hongslo och Britt Björneke.

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Verksamhetsberättelse 2023

1 Överklagandenämndens organisation och sammansättning

1.1 Överklagandenämndens uppgifter

Enligt 13 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan ska beslut som avser att någon inte får ta del av Svenska kyrkans handlingar överprövas på det sätt som Svenska kyrkan bestämmer. I den utsträckning Svenska kyrkan bestämmer får också andra beslut överprövas. För att inom Svenska kyrkan ytterst pröva sådana frågor ska enligt lagen om Svenska kyrkan inrättas ett särskilt organ. Ordföranden i detta organ ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Svenska kyrkans överklagandenämnd är enligt 10 kap. 10 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att ytterst överpröva beslut inom Svenska kyrkan. Överklagandenämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Överklagandenämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 16 kap. kyrkoordningen. Utöver särskilda bestämmelser i kyrkoordningen om överklagande till Överklagandenämnden anges i 58 kap. 18 § kyrkoordningen att det är Överklagandenämnden som prövar frågor om omprövning, dvs. motsvarande resning och återställande av försutten tid. Därutöver kan Överklagandenämnden med stöd av 58 kap. 1 § andra stycket kyrkoordningen pröva överklaganden av sådana arbetsgivares beslut som enligt ett kollektivavtal mellan Svenska kyrkan som arbetsgivare och en eller flera arbetstagarorganisationer särskilt får överklagas på detta sätt.

Överklagandenämnden fastställde den 12 april 2000 en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Överklagandenämndens ledamöter och ersättare

Överklagandenämnden ska enligt 16 kap. 2 § kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och har dokumenterad kunskap och erfarenhet inom det kyrkorättsliga området, en ledamot som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen samt en övrig ledamot. Ledamöterna ska ha god kännedom om Svenska kyrkans verksamhet. För ordföranden ska det finnas en personlig ersättare medan det för var och en av de övriga fyra ledamöterna ska finnas två personliga ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot. Överklagandenämnden har under år 2023 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

F.d. justitierådet och ordföranden i Högsta domstolen Johan Munck, ordförande, teol. dr Esbjörn Särndquist, biskop em. Ragnar Persenius, professorn Eric Bylander och advokaten Britt Louise Agrell.

Ersättare

F.d. justitierådet Severin Blomstrand för Johan Munck, teol. dr Olle Kristenson och teol. dr Leif Nordenstorm för Esbjörn Särndquist, prosten DMin. fil.mag. Lars Viper och f.d. domprosten Hakon Långström för Ragnar Persenius, jur.kand. Anna Sundelius och jur. dr Gustaf Almkvist för Eric Bylander samt kyrkoherden Margareta Carlenius och fältprosten Sten Elmberg för Britt Louise Agrell.

Sekreterare

Lagmannen Lars Bjurstam och rådmannen Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under år 2023 har nämnden sammanträtt fyra gånger. Sammanträdena har ägt rum den 24 februari (via Teams), den 26 maj i Uppsala, den 25 augusti (via Teams) och den 10 november (via Teams).

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 16 kap. 2 § sjätte stycket kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i Överklagandenämnden är jurister som utses av nämnden. Sekreterarna anställs dock av kyrkokansliet.

Överklagandenämnden har inte något självständigt budgetansvar eller egen intern-budget. Kostnaderna för Överklagandenämndens verksamhet har för budgetåret 2023 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet. Under året har nämnden biträtt av planeringssekreteraren Karin Bohlin, rättsavdelningen.

Överklagandenämndens avgöranden publiceras på Svenska kyrkans hemsida, www.svenskakyrkan.se/overklagandenamnden. Hemsidan uppdateras av kyrkokansliet.

2 Överklagandenämndens inriktningsmål och effektmål

Överklagandenämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad utifrån ett mål som kan preciseras till att nämndens ärenden ska avgöras på ett rättssäkert och effektivt sätt samt effektmålet att medianåldern för ärenden som avgörs genom nämndbeslut inte bör överstiga tre månader. Nämnda mål anser sig Överklagandenämnden väsentligen ha uppfyllt under året.

3 Överklagandenämndens ärenden

3.1 Inkomna ärenden

Från	Överklaganden/ Begäran om omprövning eller beslutsprövning				Övriga ärenden			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Överklagandenämnden	0	0	0	0	1	1	1	1
Kyrkomötet	0	0	0	0	0	0	0	0
Kyrkostyrelsen	2	0	3	0	3	3	3	3
Stift	8	0	7	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Uppsala stift	1	1	1	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Linköpings stift	1	1	2	1	0	0	0	0
Domkapitlet i Skara stift	0	0	0	2	0	0	0	0
Domkapitlet i Strängnäs stift	2	1	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Västerås stift	0	2	3	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Växjö stift	1	2	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Lunds stift	0	5	0	2	0	0	0	0
Domkapitlet i Göteborgs stift	4	2	4	5	0	0	0	0
Domkapitlet i Karlstads stift	1	0	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Härnösands stift	5	2	2	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Luleå stift	2	1	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Visby stift	0	1	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Stockholms stift	3	5	2	12	0	0	0	0
Annan	12	6	3	4	4	1	4	2
Summa	42	29	27	26	8	5	8	6

3.2 Avgjorda ärenden

Ärendetyp	Nämndbeslut				Ordförandebeslut			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Administrativt ärende	1	1	1	1	1	0	0	0
Remisser	3	3	4	3	0	0	0	0
Utlämnande av kyrklig handling	6	0	0	0	0	0	0	1
Överklagande enligt KO 29 DK beslut om kyrkotillhörighet	1	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 29 KS beslut om kyrkotillhörighet	1	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Behörighetsprövning – präst	0	0	0	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst – präst	3	2	3	1	0	0	1	0
Överklagande enligt KO 31 Befogenhetsprövning – präst	0	0	0	0	0	0	0	0

Ärendetyp	Nämndbeslut				Ordförandebeslut			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Överklagande enligt KO 32 Behörighetsprövning – diakon	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 32 Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst – diakon	0	1	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 32 Befogenhetsprövning – diakon	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 34 Behörighetsprövning till tjänst som kyrkoherde/komminister	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 35 DK beslut om församlings- tillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 35 Kyrkostyrelsens beslut om församlingstillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 53 DK beslut om utlämnande av handling	0	1	0	2	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 53 Annat beslut om utlämnande av handling	0	0	5	2	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 56 Uppgifter i dataregister	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 57 Beslutsprövning – församling eller pastorat	8	14	10	4	0	0	1	0
Beslutsprövning enligt KO 57 – stift, tillsättningsnämnd	3	6	7	2	0	0	1	0
Överklagande enligt KO 57 Verkställighetsförbud	0	1	1	2	0	0	0	0
Beslut enligt KO 58:14 Verkställighetsförbud	2	0	0	0	1	0	0	0
Omprövning enligt KO 58:18	2	0	1	0	0	0	0	0
Avvisning	2	4	0	0	0	0	0	0
Avskrivning	1	0	0	1	14	3	0	0
Jäv	1	0	0	0	0	0	0	0
Övrigt	2	0	4	6	3	0	5	6
Summa	36	33	32	25	19	3	8	7

Av de 21 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattat under 2023 har utgången i fyra beslut innefattat att det hos nämnden klandrade beslutet undanröjts, upphävts eller helt eller delvis ändrats eller att det beslutats att ärendet ska prövas på nytt. För de 28 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattade 2022 var motsvarande siffra tre. Totalt avgjorde nämnden 32 ärenden under 2023 jämfört med 40 ärenden 2022.

3.3 Prognos om ärendeutvecklingen

Av redovisningen i avsnitt 3.1 framgår att antalet ärenden som underställts Överklagandenämndens prövning under 2023 varit något fler än under 2022. Någon större förändring av antalet ärenden under kommande år förväntas inte.

4 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Nämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 17 maj 2024

Johan Munck
Ordförande

Lars Bjurstam
Sekreterare

Gudstjänstutskottets betänkanden

G 2024:1–6

Gudstjänstutskottets betänkanden

- G 2024:1 Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron
- G 2024:2 Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna
- G 2024:3 Stötande genrebeteckning i Den svenska psalmboken
- G 2024:4 En liten bok om Den stora Boken
- G 2024:5 Franciskusjubileum 2026
- G 2024:6 Om kyrkohandbok och kyrkoordning

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2024:1

Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:4. Motionen handlar om att uppdra åt kyrkostyrelsen att, via internet eller andra medier, årligen bjuda in hela Sverige till att lära känna den kristna tron.

Motionen framhåller att endast en minoritet av befolkningen är uttalade ateister, trots sekulariseringen. I motionen föreslås därför att Svenska kyrkan går ut offentligt och bjuder in människor att lära känna den kristna tron. Utskottet bejakar motionens intention att dela och sprida informationen om kristen tro, men anser att det är församlingarnas ansvar och något församlingarna redan utför. Utskottet pekar samtidigt på behovet av att församlingarna fortsätter arbeta med den digitala närvaron. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motion 2024:4.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:4.

Motionens förslag

Motion 2024:4 av Gary Aelius m.fl., Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att, via internet eller annan media, årligen bjuda in människor i Sverige till att lära känna den kristna tron.

Bakgrund

Evangelisation och mission till både församlingstillhöriga och övriga har skett på olika sätt genom kyrkans historia.

I närtid har flera nationella projekt genomförts såsom till exempel Dela tro – dela liv, som bland annat handlade om att sprida berättelser om kristen tro på nätet. Utmaningen är hur kyrkan går igenom och märks i dagens informationsflöde, något som problematiseras. Magdalena Widmark skriver i *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2022*:

Även om gruppen under 30 år i låg grad anger att kyrkan är relevant för dem och inte känner till sin församling är den inte särskilt negativ till kyrkan. 42 procent har varken en positiv eller negativ inställning och 41 procent är ganska eller mycket positiva i relation till kyrkan. En förklaring

till detta kan vara att gruppen ändå i tämligen hög grad upplever sig möta kyrkan, även om det sällan sker i direkt kontakt med den egna församlingen (s. 83).

Enskilda församlingar gör satsningar på att nå ut till sina medlemmar och kan genom fysisk närvaro på orten eller genom församlingens sociala medier nå ut till flera. Även här är utmaningen att nå flera generationer. Statistik och användardata visar att det ofta är medelålders och uppåt som är aktiva och läser inlägg på kyrkans sociala medier. I kyrkolivsutskottet 2014 behandlades frågor om kyrkans digitala närvaro (Kl 2014:3). I mars 2013 antog kyrkostyrelsen en strategi för digital kommunikation och närvaro. Den digitala strategin betonar vikten av att vara kyrka på nätet och pekar på vikten av tillgänglighet. I strategin finns övergripande vägval för externwebb, internwebb och sociala medier och den uttrycker en målbild gällande ansvarsfördelningen av digital kommunikation mellan kyrkans nivåer. Församlingen ansvarar för att finnas på nätet via webbplats, intranät och sociala medier. Stiftet erbjuder församlingarna fortbildning, information och inspiration inom webb, intranät och sociala medier.

Utifrån kyrkomötesuppdraget Medlemsstrategi (KmSkr 2017:2) och kyrkostyrelsens färdplan för samverkan och digitalisering pågår nu ett projekt att arbeta fram IT-stöd för församlingarnas medlemskommunikation. Projektet syftar till att öka Svenska kyrkans digitala tillgänglighet. Mer finns att läsa i KsSkr 2024:3, punkt 2.6.

Kyrkoordningen

I inledningen till Första avdelningen i kyrkoordningen står:

Kyrkans uppgift är att för alla klargöra vad dess tro, bekännelse och lära innebär. Svenska kyrkan inbjuder alla att tillhöra trons folk och dela dess liv [...] Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Denna är den primära enheten inom kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

Dela tro – dela liv

Kyrkostyrelsen beslutade 2012 att genomföra satsningen Dela tro – dela liv, en satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Information och kommunikation har också skett via sociala medier. Från annandag påsk 2015 och ett år framåt fanns en sida på Facebook, Dela tro – dela liv, där unga och gamla med olika bakgrund, ålder, kön och etnicitet delade med sig av sina personliga erfarenheter av livet och tron. Sidan sköttes av en redaktionsgrupp som leddes av kyrkokansliets redaktion för sociala medier tillsammans med kommunikatörer runt om i landet. Ett av inläggen nådde över 85 000 personer. Det går fortfarande att få del av människornas berättelser och delande på <https://www.facebook.com/delatrodelaLiv/>.

Kommunikation som mission

Syftet med projektet Kommunikation som mission var att stärka Svenska kyrkans kommunikativa förmåga. Det var ett samarbete mellan Svenska kyrkans nationella nivå, sex pilotförsamlingar och samtliga stift där stiftskommunikatörerna och stiftsdirektorerna har varit med under hela konceptets framväxt. Målet var att stärka Svenska kyrkans kommunikativa förmåga genom bland annat ökad kunskap hos

kyrkoherdar och förtroendevalda, ökad praktisk förmåga hos församlingarnas arbetslag och ökad förmåga hos församlingarna att samverka inom kommunikation.

Nycklar under projektet har varit att hela arbetslaget ska kunna delta, att det ska hjälpa församlingarna att öka sin egen praktiska förmåga och utgå från de resurser som redan finns. Detta har också löpande följts upp genom att alla moment har utvärderats. Projektet resulterade bland annat i att pilotförsamlingarna i projektet har alla ökat sin synlighet och förmåga. I vissa fall finns en säkerställd minskning av utträden och fler människor anser att kyrkan sätter ord på det som är viktigt för dem.

Tidigare behandling i kyrkomötet

I och med att motionen delvis berör två ben i den grundläggande uppgiften, undervisning och mission, märks många motioner i kyrkomötets historia som lyft delvis liknande frågor, vilket bland annat lett till sådana projekt som beskrivits ovan, utförda av den nationella nivån. Som exempel kan nämnas ekumenikutskottets betänkande 2008:8, Rusta kyrkfolket och andra intresserade för dialog med de (ännu) icke kristna, där utskottet menade att det som motionen föreslår är det som varje församling inom Svenska kyrkan arbetar med i uppdraget att utföra den grundläggande uppgiften. I ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2014:1, Nå ut med evangeliet, lyftes det om församlingar skulle installera högtalare för att sprida evangeliet. Samma år behandlade gudstjänstutskottet (i sitt betänkande 2014:3, De odöpta 18-åringarna) hur konkreta åtgärdsprogram kunde utformas så att de odöpta 18-åringarna får en pastoralt utformad inbjudan till dop. Dessa motioner avslögs men ger exempel på hur utskott och enskilda ledamöter har behandlat de frågor som motion 2024:4 lyfter.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:4.

Utskottet bejakar motionens intention att dela och sprida informationen om kristen tro, men anser att det är församlingarnas ansvar. Utskottet anser att motionens behov redan är tillgodosedda eftersom församlingarna redan utför detta. Därför föreslår utskottet att motion 2024:4 avslås.

Utskottet vill uppmuntra församlingarna att fortsätta arbeta med den digitala närvaron. Utskottet hänvisar till kyrkostyrelsens skrivelse 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027:

”I en tid när barn och unga tillbringar stora delar av sin vakna tid på nätet, tar intryck och får kunskap därifrån, likaså kommunicerar och har ett socialt liv där, behöver Svenska kyrkan fortsatt stärka sin närvaro i digitala kanaler... Att ta del av gudstjänster på nätet är något som passar många människors sätt att leva och möter den längtan efter bön och andra former för kyrklig gemenskap som finns.”

Utskottet understryker vikten av att i sammanhanget vara modigare och mer innovativa.

Uppsala den 3 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Dag Tuvelius, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg, Fredrik Sidenvall och Helén Lindbäck.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Anna-Karin Åström och Kristina Hyse.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2024:2

Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna

Sammanfattning

I det här betänkandet behandlas motion 2024:8. Motionen handlar om att uppdra åt kyrkostyrelsen att arrangera en offentlig gudstjänst till stöd för det judiska folket på kommande kyrkomötets öppnande samt att tillsammans med de judiska församlingarna utreda om man kan arrangera en offentlig manifestation för det judiska folket och Israel.

Gudstjänstutskottet betonar att kyrkan ska verka för fred och försoning. Kyrkan ska med kraft bekämpa antisemitismen som har kommit till uttryck i kyrkans historia och alltmer sprider sig i samhället idag. Kyrkan ska även bekämpa islamofobin.

Kyrkans uppdrag är att minska polariseringen och verka för ett förhållningssätt där olika sidor i en konflikt får höras och får stöd. Ett sådant förhållningssätt återfinns i det positionspapper som omnämns i bakgrundsbeskrivningen och gudstjänstutskottet ställer sig bakom det. Utskottet föreslår avslag på båda punkter i motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:8, punkt 1,
2. avslå motion 2024:8, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2024:8 av Mikael Sandén m.fl., Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. arrangera en offentlig gudstjänst till stöd för det judiska folket på kommande kyrkomötets öppnande,
2. tillsammans med de judiska församlingarna utreda om man kan arrangera en offentlig manifestation för det judiska folket och Israel.

Bakgrund

Svenska kyrkans relationer med det judiska folket har en lång och komplex historia, liksom hela kristenheten. I modern tid har flera kyrkor på olika sätt tagit initiativ som syftar till att gynna relationer med de judiska gemenskaperna, som exempel kan

nämnas hur Kyrkornas världsråd under nära ett halvsekel har arbetat med frågan om den kristna trons förhållande till judendomen. Lutherska världsförbundet tog vid 1984 års generalförsamling avstånd från antisemitism i allmänhet och specifikt hos Martin Luther, och just före generalförsamlingen i september 2023 publicerades studiedokumentet *Hope for the Future*, som syftar till förnyade judisk-kristna relationer. En samlad framställning av denna process gjordes i *The Theology of the Churches and the Jewish People – Statements by the WCC and its member churches* (1988). Där tydliggörs bland annat att Kyrkornas världsråds ställningstagande att Guds förbund med det judiska folket äger fortsatt giltighet och att antisemitism är synd mot Gud och människor. I Svenska kyrkan har ett tydligt mål på vägen varit det arbete som resulterade i dokumentet *Guds vägar*, som antogs av kyrkomötet 2001 (nyutgåva 2023). Det är ett samtalsdokument som tar avstånd från tankemodeller inom kristen tradition som kan tolkas som antisemitism eller förakt för det judiska folket och försvarar dess rätt till sin historia, sin tro och sina seder. Dokumentet vill stimulera till samtal inom Svenska kyrkan, ekumeniskt och interreligiöst.

Rötter – en dag för judisk-kristna relationer

I likhet med flera andra europeiska länder har kyrkorna i Sverige infört en särskild dag med fokus på kyrkornas judiska rötter. Svenska kyrkan och andra delar av Sveriges kristna råd deltar i samverkan med samarbetsrådet för judar och kristna i satsningen Rötter och liv – En särskild dag ägnad åt relationen, samtal och utbyten mellan kristna och judar. Syftet är att fördjupa kunskaperna om kyrkans rötter i judendomen och att hålla kontakt med den levande judiska traditionen. Dagen infaller årligen söndagen före Domssöndagen/Kristus Konungens dag. De kristna församlingarna inbjuds att förnya och fördjupa kontakterna med sina judiska rötter. Detta kan ske genom samtal och andra former av utbyten och samverkan med judiska församlingar och gemenskaper, allt efter lokala förutsättningar. I nyutgåvan av *Guds vägar* finns en bön som Rötter och liv-gruppen står bakom som kan användas i gudstjänster på den dagen.

Manifestationer och kampanjer

Lokalt har arrangerats och arrangeras så kallade kippavandringar på initiativ av judiska företrädare där flera politiker, såsom statsministern och flera andra ministrar har deltagit. Dessa vandringar handlar om att gå genom stan i de större städerna i Sverige med kippa på huvudet och så manifestera judisk identitet och värnandet om den. I dessa vandringar har även representanter från Svenska kyrkan funnits med om än ej i officiella roller. Detsamma gäller demonstrationer och manifestationer till stöd för Palestina. I Statens offentliga utredningar, SOU 2024:3 *Ett starkt judiskt liv för framtida generationer: Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034* beskrivs situationen för judar i Sverige, bland annat om antisemitism och vilka åtgärder som krävs för att det ska finnas ett rikt och starkt judiskt liv i Sverige. I sitt remissvar tillstyrker Svenska kyrkan de initiativ och åtgärder som föreslås i utredningen.

HOPP-kampanjen 2004–2005 kan nämnas (HOPP i detta fall står för Häv Ockupationen av Palestina, utöver dess kristna konnotationer), som skedde på initiativ av bland andra dåvarande ärkebiskop KG Hammar. Kyrkostyrelsen beslutade 2003 att delta i HOPP-kampanjen. Andra kyrkor, stift och organisationer som deltog var: Caritas Sverige, Diakonia, Evangeliska Brödrarförsamlingen, Frikyrkliga Studieförbundet, Individuell Människohjälp, KFUK-KFUM, Kristna Fredsrörelsen i Sverige, Strängnäs stift och Svenska Missionsförbundet. Grundprincipen för kampanjen var

”Israels och Palestinas rätt att existera som två självständiga stater i frihet och säkerhet inom internationellt fastställda gränser”. Kyrkornas världsråds uttalande från 2002 lyftes fram som centralt för kampanjen: ”Kyrkornas världsråds centralkommitté stödjer de många kristna, muslimer och judar i regionen och runt om i världen som med kraft tagit avstånd från alla våldshandlingar i den pågående konflikten.” HOPP-kampanjen inleddes i maj 2004 och avslutades under 2005. Kampanjen innehöll studiecirklar, gudstjänster, insamlingar och opinionsbildning och fick ett stort medialt genomslag.

Uttalanden och formell position Israel och Palestina

Med anledning av det som sker i regionen just nu och som startade i och med attacken den 7 oktober 2023 har Svenska kyrkans biskopar gjort två uttalanden, där de manar till bön och försoning, bland annat inför 14 söndagen efter Trefaldighet, den 29 augusti i år där de skriver:

med anledning av att vi på söndag firar enheten i Kristus – det vill säga vårt uppdrag som troende att motverka splittring och verka för enhet mellan världens kyrkor – så lyssnar vi till våra trossyskon i Mellanöstern och ställer oss bakom uttalandet från patriarkerna och de kyrkliga ledarna i Jerusalem: ”*Uttalande om det akuta behovet av att avsluta det pågående kriget och vända om från strävan till död och förstörelse till främjande av liv och fred*”.

Biskoparna gjorde även ett uttalande 6 november 2023.

I Svenska kyrkans *Positionspapper för Rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina*, beslutat av kyrkostyrelsen (Ks 2021-0676), står att ”Svenska kyrkan bekräftar Israels rätt och skyldighet att skydda sin befolkning i enlighet med folkrätten”. Vidare ”accepterar inte Svenska kyrkan teologiska resonemang som osynliggör de judiska och palestinska folkens situation, motiverar antisemitism, kristofobi, islamo-fobi eller på annat sätt leder till kränkningar av mänskliga rättigheter”. Där står även:

Svenska kyrkan stödjer och verkar för en av konfliktens parter framförhandlad och ömsesidigt accepterad lösning på konflikten med utgångspunkt i en tvåstatslösning utifrån de internationellt erkända 1967 års gränser. En lösning där israeler och palestinier garanteras möjligheten att leva i säkerhet sida vid sida inom säkra och erkända gränser och med ett gemensamt och öppet Jerusalem i enlighet med tidigare FN-resolutioner. Det innebär att *Svenska kyrkan försvarar och respekterar Israels rätt att existera* inom dessa gränser. Det innebär också att *Svenska kyrkan erkänner och stödjer det palestinska folkets rätt till självbestämmande* och upprättandet av en palestinsk stat, sida vid sida med staten Israel. (kursivering sekreteraren).

Kyrkoordningen

I kyrkoordningen står beskrivet om hur Svenska kyrkan förhåller sig till andra kyrkor och trossamfund, bland annat i 59 kap. Vidare framgår av 10 kap. 3 § 3 att kyrkostyrelsen svarar för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund. Där står även om relationerna mellan kyrkomötet och församlingarnas och stiftens verksamheter:

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Det beslutar om kyrkoordningen. Den lokala och regionala självstyrelsen kommer till

uttryck i att kyrkomötet inte får besluta i sådana enskilda frågor som faller inom församlingarnas och stiftens ansvarsområden.
(Fjärde avdelningen, Inledning)

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet har vid ett flertal tillfällen behandlat frågor om antisemitism och situation i Israel och Palestina, bland annat 2014 i ekumenikutskottet, (ekumenikutskottets betänkande 2014:2), Om Guds vägar och Kairosdokumentet, där de bland annat konstaterar att:

Utskottet välkomnar det faktum att dokumentet *Guds vägar* i och med motion 2014:5 lyfts upp och aktualiseras på nytt. Utskottet instämmer i motionens grundhållning att *Guds vägar* är ett viktigt och betydelsefullt dokument som är värt spridning och reception inom Svenska kyrkan. Därför anser utskottet – i enlighet med motionens förslag – att kyrkostyrelsen ska uppmuntra stiftet till receptionsprocesser av *Guds vägar*.

I ekumenikutskottets betänkande 2004:2 står om HOPP-kampanjen, där flera motioner handlade om att lämna kampanjen och även ”uttala sitt fulla och reservationslösa stöd för Israels rätt att existera bakom säkra och erkända gränser”. I sitt betänkande underströk utskottet kampanjens ekumeniska ursprung och varje kristen kyrkas ansvar att aktivt reagera mot uppenbar orättfärdighet i världen. Vidare skriver utskottet att de är medvetna om de svårigheter en kampanj alltid för med sig, med risk för förenklingar och missförstånd. Risker för missförstånd i mediasamhället ska förebyggas, men kan aldrig helt undvikas. Utskottet föreslog avslag på motionerna och det blev också kyrkomötets beslut.

I sitt betänkande Eu 2022:3 behandlade ekumenikutskottet motionen 2022:10, Återupprättad relation med Israel och det judiska folket, där motionären föreslog att kyrkomötet skulle besluta att göra ett officiellt uttalande från Svenska kyrkans sida att samfundet är Israelvänligt. Utskottet konstaterade att det är väldigt ovanligt i Svenska kyrkans tradition att uttrycka sig vänligt om enskilda stater. Om så sker ska folkrätten ligga som grund i uttalandet. Utskottet föreslog avslag på motionen och det blev också kyrkomötets beslut. Även 2023 behandlades frågan i ekumenikutskottet (Eu 2023:7). Motion 2023:22 i detta betänkande handlade om att be det judiska folket om ursäkt för kyrkomötets beslut det föregående året (Eu 2021:5), om hur folkrätten efterlevs i Israel och Palestina.

Flera av de ärenden som lyfts i denna fråga har handlat om att aktivt ta politisk ställning för den ena eller den andra parten, snarare än att fokusera på bön och gudstjänst.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:8.

Gudstjänstutskottet betonar att kyrkan ska verka för fred och försoning. Kyrkan ska med kraft bekämpa antisemitismen som har kommit till uttryck i kyrkans historia och alltmer sprider sig i samhället idag. Detta uppdrag är bredare än det som ryms i dokumentet *Guds vägar*. Samtidigt bör *Guds vägar* i högre grad än idag implementeras på olika nivåer i kyrkan. Kyrkan ska även bekämpa islamofobin.

Inledningsgudstjänsten vid kyrkomötets öppnande utformas av tjänstgörande biskop och tjänstgörande presidium. Manifestationer och gudstjänster kan ordnas vid

olika tillfällen tillsammans med andra. Kyrkans uppdrag är att minska polariseringen och verka för ett förhållningssätt där olika sidor i en konflikt får höras och får stöd. Ett sådant förhållningssätt återfinns i det positionspapper som omnämns i bakgrundsbeskrivningen och gudstjänstutskottet ställer sig bakom det. Utskottet föreslår avslag på båda punkter i motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Kristina Hyse och Helén Lindbäck.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot beslutet. Önskar bifall på motionen.

Anna-Karin Åström

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2024:3

Stötande genrebeteckning i Den svenska psalmboken

Sammanfattning

I det här betänkandet behandlas motion 2024:13 som handlar om stötande genrebeteckning i Den svenska psalmboken. I motionen föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att uppmana Verbum inför kommande upplagor av Den svenska psalmboken att ersätta eller stryka "negro spiritual" som genrebestämning. Som framgår av bakgrundsbeskrivningen så har förlaget Verbum beslutat att ändra från "negro spiritual" till "afroamerikansk spiritual" i alla nytryck av de små psalmböckerna avsedda främst för konfirmander, och från 2023 i de övriga psalmböckerna.

Vad motionären önskar är således redan tillgodosett. Utskottet anser att ingen ytterligare åtgärd behövs och föreslår därför att motionen ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2024:13 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Motionens förslag

Motion 2024:13 av Anders Lundberg m.fl., Stötande genrebeteckning i Den svenska psalmboken

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att uppmana Verbum inför kommande upplagor av Den svenska psalmboken att ersätta eller stryka "negro spiritual" som genrebestämning.

Bakgrund

I Den svenska psalmboken 1986 kom det in två psalmer, där ursprunget till text och musik beskrivs som "negro spiritual". Det är psalm 75 När vi delar det bröd där både text och musik anges ha sitt ursprung i "negro spiritual" och psalm 331 Ljus som liv åt världen gav där det enbart gäller musiken.

Texterna och musiken har sitt ursprung i situationen under slaveriet i Nordamerika från 1600-talet fram till 1860-talet. De var ett sätt att uttrycka tro, sorg och hopp. De var också en slags protestsånger och spelade roll i den så kallade abolitioniströrelsen i kampen mot slaveriet som växte fram på 1830-talet. Efter det amerikanska inbördeskriget och slaveriets upphävande på 1860-talet började sångerna sammanställas och ges ut.

I USA:s Library of Congress beskrivs musiktraditionen i dag som African American spirituals, som ersatt begreppet ”negro spiritual”.

Sedan 2022 har förlaget Verbum beslutat att ändra från ”negro spiritual” till ”afroamerikansk spiritual” i alla nytryck av de små psalmböckerna avsedda främst för konfirmander, och från 2023 i de övriga psalmböckerna.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2024:13 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen har förlaget Verbum beslutat att ändra från ”negro spiritual” till ”afroamerikansk spiritual” i alla nytryck av de små psalmböckerna avsedda främst för konfirmander, och från 2023 i de övriga psalmböckerna.

Vad motionären önskar är således redan tillgodosett. Utskottet anser att ingen ytterligare åtgärd behövs och föreslår därför att motionen ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Uppsala den 3 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Dag Tuvelius, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Helén Lindbäck.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birgitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Åsa Öckerman och Kristina Hyse.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2024:4

En liten bok om Den stora Boken

Sammanfattning

I det här betänkandet behandlas motion 2024:18, där det föreslås att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att inför 500-årsjubileet av den första svenska bibelöversättningen utge En liten bok om Den Stora Boken, att utdelas till svenska hushåll.

Utskottet välkomnar motionen och delar motionärernas intention att uppmärksamma att det har gått 500 år sedan den första svenska genomgripande översättningen på av Nya testamentet utkom. Det är viktigt att som del av jubileet sprida Bibelns berättelser så att de känns relevanta i människors liv. Dock är det inte säkert att det bästa sättet att göra det i vår tid är genom att distribuera böcker till en stor del av befolkningen på det sätt som motionärerna föreslår.

Mot bakgrund av utskottets övervägande föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen, men att med anledning av motion 2024:18 uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt uppmärksamma 500-årsjubileet av den första svenska översättningen av Nya testamentet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:18,
2. med anledning av motion 2024:18 uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt uppmärksamma 500-årsjubileet av den första svenska översättningen av Nya testamentet.

Motionens förslag

Motion 2024:18 av Berth Löndahl m.fl., En liten bok om Den stora Boken

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att inför 500-årsjubileet av den första svenska bibelöversättningen utge En liten bok om Den Stora Boken, att utdelas till svenska hushåll.

Bakgrund

I motionen En liten bok om Den stora Boken dras paralleller både till Befrielsen – Stora boken om kristen tro (1993) och Lilla boken om kristen tro som publicerades 1992 av Verbum Förlag. Kring advent samma år delades Lilla boken om kristen tro

boken ut till de flesta hushållen i Sverige, ofta med den lokala församlingen eller pastoratet som avsändare.

Något liknande projektet med samma omfattning som Lilla boken om kristen tro har inte genomförts av Svenska kyrkan sedan 1992.

Tidigare behandling av kyrkomötet

I motion 2018:2, Bok om kristen tro till svenska hushåll, föreslås kyrkostyrelsen få i uppdrag att ge ut en bok om kristen tro att dela ut till svenska hushåll. Utskottet konstaterar att Lilla boken om kristen tro, som kom ut 1992, var en lyckad satsning men att mycket har hänt sedan dess och samhället ser annorlunda ut på många sätt. Samhället präglas mer av mångfald i form av kultur, språk och religion och sättet att både distribuera och ta till sig information har förändrats. Utskottet menar att det arbete som idag pågår inom programmet för lärande och undervisning svarar på det motionären vill uppnå. Utskottet föreslog därför att motionen avslås och kyrkomötet gick på utskottets linje.

I motion 2022:11, Nya testamentet till 18-åringar, föreslogs ett utskick av pocket-biblar till varje årskull som fyller 18 år. Samhälls- och kulturutskottet som behandlade motionen menade att det pågående arbetet inom programmet för lärande och undervisning, det digitala nationella stödet och det undervisningsmaterial som är framtaget tillsammans med Svenska bibelsällskapet svarade väl mot motionens syfte.

Utskottet konstaterade också att utdelandet av biblar ligger på församlingarnas ansvar. Vidare konstaterar utskottet att ett utskick är en kostsam insats och att det framgår av det arbete som redovisas i betänkandet att det i dag finns ett framarbetat stöd för bibelundervisning. Utskottet föreslog avslag på motionen, vilket även blev kyrkomötets beslut.

Bibeln i digital form

Bibeln finns idag tillgänglig i digital form på Svenska bibelsällskapets hemsida. På Svenska kyrkans hemsida under ämnet Kristen tro/Grunden i kristen tro finns ett antal artiklar om bibeln: Bibeln, Gamla testamentet, Nya testamentet, Tolka och använda Bibeln, Feministisk bibeltolkning, Planera din bibelläsning, Kända bibelord och Dagens bibelord.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:18.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2024:18 uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt uppmärksamma 500-årsjubileet av den första svenska översättningen av Nya testamentet.

Utskottet välkomnar motionen och delar motionärernas intention att uppmärksamma att 500 år har gått sedan den första svenska genomgripande översättningen av Nya testamentet utkom. Detta har varit avgörande för Svenska kyrkan och hela det svenska samhället. Luthersk bibelsyn och lutherskt bibelbruk är värda att uppmärksamma. Bibelbruket har genom tiderna bidragit till en ökad läskunnighet och läsglädje. Dessutom har det svenska språket utvecklats mycket tack vare bibelöversättningar. Det är viktigt att som del av jubileet sprida Bibelns berättelser så att de känns relevanta i människors liv. Dock är det inte säkert att det bästa sättet att göra det i vår tid är

genom att distribuera böcker till en stor del av befolkningen på det sätt som motionärerna föreslår. Det kan göras med andra medier och andra medel.

En aspekt av en luthersk bibelsyn är att alla har både ansvar och möjlighet att tolka texterna. Kyrkan bör ta ansvar för att sprida kunskap om de tolkningsmöjligheter som finns, bland annat genom de sätt bibelvetenskapen bidrar till olika tolkningar. Det är också lämpligt om uppmärksammandet sker i samarbete med Svenska bibelsällskapet.

Mot bakgrund av dessa överväganden föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motionen, men att med anledning av motion 2024:18 uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt uppmärksamma 500-årsjubileet av den första svenska översättningen av Nya testamentet.

Uppsala den 3 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Dag Tuvelius, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Agne Arnesson, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Helén Lindbäck.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Åsa Öckerman och Kristina Hyse.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2024:5

Franciskusjubileum 2026

Sammanfattning

I det här betänkandet behandlas motion 2024:44. Motionen handlar om att Svenska kyrkan ska uppmärksamma den helige Franciskus och sälla sig till det jubileum som sker runt om i den världsvida kyrkan, bland annat genom att sprida kunskap och uppmuntra till lokala firanden av den helige Franciskus samt att verka för att jubileumsåret 2026 blir en fördjupning av kyrkans miljöengagemang.

Gudstjänstutskottet anser att intentionen i motionen är god. Dock bör inte ett nationellt firande initieras av kyrkomötet. Jubileet kan i stället uppmärksammas i de stift och församlingar där det är relevant. I den mån Franciskusjubileet kommer att firas i andra delar av den världsvida kyrkan kan förhoppningsvis ekumeniska firanden ske, där även Svenska kyrkan deltar. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:44.

Motionens förslag

Motion 2024: 44 av Johan Linnman och Peter Weiderud, Franciskusjubileum 2026

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. uppmärksamma Franciskusjubileet 2026 och sprida information om franciskanernas betydelse i det offentliga rummet under medeltiden,
2. uppmuntra till lokala firanden av den heliga Franciskus samt att samordna spridning av information om de firanden av jubileet som kan komma att ske lokalt på många olika håll i Sverige, så att samordningsvinster kan ske,
3. med inspiration av den heliga Franciskus av Assisi låta jubileumsåret 2026 lyfta fram hur Franciskus liv kan inspirera kyrkan och enskilda kristna i vår tid, inte minst genom att våga ta plats i det offentliga rummet,
4. i Franciskus anda ta djupa ekumeniska steg 2026, så att vi tydligt visar att fred och samförstånd är vägen framåt i mötet med människor i andra samfund och religioner,
5. verka för att jubileumsåret 2026 blir en fördjupning av kyrkans miljöengagemang.

Bakgrund

Franciskusjubileet 2026 hålls på flera ställen i världen. Det större firandet anordnas av den franciskanska ordernsfamiljen, som samlar världens olika franciskanerordnar, det vill säga både nunnor, munkar samt tredjeordnar. Detta jubileum pågår redan, med

början 2023 och kröns 2026. Övriga kyrkor specificerar inte i dagsläget huruvida de ska anordna något särskilt 2026, dock uppmärksammas Franciskusdagen 4 oktober av flera kyrkor, såsom Svenska kyrkan och Anglikanska kyrkan utöver Romersk-katolska kyrkan.

Franciskus i Sverige

Franciskus har en särskild plats bland helgonen även i Sverige. Bland de som vill värna kontinuiteten bakåt, där Svenska kyrkan även har en historia innan Reformationen, intar Franciskus en särskild plats eftersom han verkade under 1200-talet. Bildandet av franciskanerordnar var utbredd i hela Europa under medeltiden, så även i Sverige. Även om Martin Luther verkade för att helgonkulten skulle försvinna var han samtidigt mån om folkfromheten, där helgonen och deras firande intog en viktig plats i människors liv. Detta värdesattes även av en av Sveriges reformatorer Olaus Petri, vilket märks i de av hans skrifter som talar om vilka dagar som ska uppmärksammas inom kyrkan. Även om många av helgondagarna har utmönstrats, så firas Franciskus igen (den 4:e oktober).

Franciskus plats i Sverige och Svenska kyrkan märks på flera olika sätt, bland annat genom psalm 23 i den svenska psalmboken, i kyrkokonsten i Franciskuscoret i Arboga kyrka, Franciskuskapellet i Varvs församling i Skara stift (som uppfördes 1972) eller genom *Mysteriet Frans och Klara*, en musikal om Franciskus och Klara av Assisi som uppfördes den 4:e oktober i Uppsala domkyrka 2012. Allra tydligast märks det genom de många resor som sker till Assisi, bland annat av olika pilgrimsgrupper och konfirmandgrupper, samt de studiecirklar, föreläsningar och samtal som föregår dessa resor som ofta handlar om Franciskus.

Jubelfester i Svenska kyrkan

Att uppmärksamma och fira olika typer av jubileer och jubelfester är en del av Svenska kyrkans historia in i vår tid. Bland annat har minnet av 1593 års Uppsala möte firats vid varje hundraårsdag och 1993 krönte denna jubelfest ett tioårigt bekännelsearbete, som står beskrivet bland annat i centralstyrelsens skrift, CsSkr 1992:2, s. 4. Jubelfester för att högtidlighålla Reformationen har även det skett sedan 1600-talet, varje århundrade, med stora firanden som involverat inte bara kyrkan utan även kungligheter och politiker, nu senast genom det stora firandet under Reformationsåret 2017. Firandet kännetecknades bland annat av tydliga ekumeniska perspektiv, kanske synligast genom den högtid som ägde rum i Lunds domkyrka 2016 med dåvarande ärkebiskop Antje Jackelén och påven Franciskus. Detta firande skedde i hela Svenska kyrkan och mycket samordnades på nationell nivå, men lokala initiativ fanns också.

Heliga Birgitta är kanske det helgon som har firats och fortfarande firas mest i Sverige. 700-årsjubileet 2003 var en statlig angelägenhet och kännetecknades även det av ekumeniska perspektiv. Samarbeten mellan Svenska kyrkan och Stockholms katolska stift präglar Birgittajubileer, något som även märktes under Birgittajubileet i Vadstena 2023, som framför allt var en lokal angelägenhet.

Kyrkomötet har uppmärksammat dessa jubelfester och i vissa fall varit initiativtagare. I närtid kan sägas just reformationsåret som behandlats vid ett flertal tillfällen i kyrkomötet (se t.ex. Kl 2011:8, Firande av reformationen). Det ekumeniska året 2025 firas till följd av motion i kyrkomötet, där bland annat både Stockholmsmötet 1925 motionerades om i kyrkomötet, (Eu 2017:3 beslutat att bifalla motion 2017:22) samt att till det firandet även knyta uppmärksammandet av konciliet i Nicaea 325 (KsSkr 2019:3, E 2019:3 där motion 2019:31 behandlas, jfr. Eu 2017:3 Ekumeniskt möte

1925 och 2025, KS 2018-0091). Kyrkans 2000-årsjubileum har motionerats om vid ett flertal tillfällen (bland annat KI 2008:18 och KI 2011:2).

G 2024:5

Franciskus och klimatet

Klimatet och miljön uppmärksammas genom ett ekumeniskt internationellt initiativ som kallas Skapelsetid, där kyrkor och samfund över hela världen visar hur viktigt det är att i gudstjänsten lyfta frågor som rör vårt förhållande till skapelsen. Skapelsetid pågår från första september till fjärde oktober och avslutas alltså på Franciskusdagen, som också kallas djurens, miljöns och naturens skyddshelgon. I vissa församlingar firas gudstjänster där djur är välkomna på Franciskusdagen av samma anledning.

Franciskus har inte använts i stor utsträckning i de skrifter som handlar om klimatet författade av företrädare från Svenska kyrkan, istället används olika bibelställen som främsta dialogpartner, vilket märks i biskop Andreas Holmbergs herdebrev *Gud såg att det var gott* och *Ett biskopsbrev om klimatet*. Detta kan jämföras med den påvliga encykliken *Laudato Si* (som det refereras till i biskopsbrevet), där själva titeln är hämtat från Franciskus, den bön som också finns i psalm 23 i psalmboken.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:44.

Gudstjänstutskottet anser att intentionen i motionen är god. Utskottet delar motionärernas inställning att den helige Franciskus har haft en stor betydelse i kyrkans historia och ännu är en viktig inspirationskälla för många, inte minst vad gäller människans relation till den övriga skapelsen.

Dock bör inte ett nationellt firande initieras av kyrkomötet. Jubileet kan i stället uppmärksammas i de stift och församlingar där det är relevant, till exempel i församlingar där pilgrimsresor till Assisi sker eller där den helige Franciskus på andra sätt har en betydande roll. I den mån Franciskusjubileet kommer att firas i andra delar av den världsvida kyrkan, framför allt den romersk-katolska kyrkan, kan förhoppningsvis ekumeniska firanden ske där även Svenska kyrkan deltar.

Utskottet föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 3 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Agne Arnesson, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Helén Lindbäck.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Kristina Hyse och Åsa Öckerman.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2024:6

Om kyrkohandbok och kyrkoordning

Sammanfattning

I kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, om ändringar i kyrkoordningen står i det femte avsnittet om övriga ändringar. I denna del föreslås – mot bakgrund av ett uppdrag som givits av kyrkomötet 2023 – att formuleringen ”hela Guds folk” i första avsnittet i inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning ersätts med ”hela kristenheten”.

Vid kyrkomötet 2023 beslutades att anta Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II. Läronämnden ansåg att det behövs en annan formulering i inledningen än ”hela Guds folk”, exempelvis ”hela kristenheten”. Gudstjänstutskottet instämde i läronämndens argumentation och föreslog beträffande inledningen till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II att formuleringen ”hela Guds folk” skulle ändras till ”hela kristenheten” vilket också skulle leda till en konsekvensändring i kyrkoordningens sjunde avdelning. Så har nu skett och gudstjänstutskottet bejakar förändringen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 5, Övriga ändringar

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, avsnitt 5, i Kn 2024:5y, *bilaga 2*.

Bakgrund

I kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., står i det femte avsnittet om övriga ändringar. I denna del föreslås – mot bakgrund av ett uppdrag som givits av kyrkomötet 2023 – att formuleringen ”hela Guds folk” i första avsnittet i inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning ersätts med ”hela kristenheten”.

Vid kyrkomötet 2023 beslutades att anta Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II. Förslaget till ny kyrkohandbok lades fram av kyrkostyrelsen i skrivelsen 2023:5

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II och bereddes vid kyrkomötet av gudstjänstutskottet i betänkandet G 2023:1. En del av diskussionen i nämnda utskott handlade om läronämndens resonemang och ändringsförslag gällande begreppet ”Guds folk” och hur nämnda begrepp relaterar till samtalsdokumentet *Guds vägar*, om Svenska kyrkans relation med de judiska gemenskaperna. Läronämnden framförde i sitt yttrande (Ln 2023:1y) bland annat att:

[Det finns] skäl att i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II nyansera kyrkoordningens formulering med avseende på bruket av begreppet ”Guds folk”. [...] Därför behövs en annan formulering i Inledningen än ”hela Guds folk”, exempelvis ”hela kristenheten” eller ”alla kristna”.

Gudstjänstutskottet instämde i läronämndens argumentation och föreslog beträffande inledningen till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II att formuleringen ”hela Guds folk” skulle ändras till ”hela kristenheten” (besluts punkt 3 i G 2023:1). Med anledning av läronämndens yttrande föreslog utskottet även att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att formuleringen i inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning, ”hela Guds folk” ersätts med ”hela kristenheten” (besluts punkt 23 i G 2023:1). Utskottets förslag bifölls av kyrkomötet. Värt att notera är att ändringen avser just formuleringen ”**hela** Guds folk” enligt motivering från läronämnden. Formuleringen Guds folk – det vill säga utan ordet ”hela” – finns på andra ställen i både handbok och kyrkoordning och ändras alltså inte eftersom gudsfolkstanken är en viktig ekumenisk och allmänkyrklig bild för den världsvida kyrkan.

Ändringen i kyrkoordningen behandlas som just en övrig ändring, vilket innebär att ändringsförslaget inte har gått ut på remiss, som är brukligt vid större förändringsförslag. Anledningen till det är att ändringsförslaget dels är ett svar på det som lyftes av flera remissinstanser när förslag till Kyrkohandbok del II skickades ut på remiss och dels för att förslaget är så bearbetat av läronämnd och kyrkomötet vid båda sessionerna under kyrkomötet 2023 samt däremellan när läronämnden sammanträdde utöver ordinarie schema för att kunna gå igenom ändringsförslagen om kyrkohandbok del II.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Vid kyrkomötet 2023 beslutades att anta Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II. Läronämnden ansåg att det behövs en annan formulering i inledningen än ”hela Guds folk”, exempelvis ”hela kristenheten”. Gudstjänstutskottet instämde i läronämndens argumentation och föreslog därför beträffande inledningen till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II att formuleringen ”hela Guds folk” skulle ändras till ”hela kristenheten” vilket också skulle leda till en konsekvensändring i kyrkoordningens sjunde avdelning. Så har nu skett och gudstjänstutskottet bejakar förändringen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg, Fredrik Sidenvall och Helén Lindbäck.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Johannes Fransson, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman och Kristina Hyse.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sjunde avdelningen: Kyrkliga uppdrag och befattningar

Inledning

Kallelsen att föra ut evangelium är given åt hela *Guds folk*. Alla i kyrkan är lemmar i en och samma kropp. Dopet är den grundläggande vigningen till tjänst i kyrkan och ger delaktighet i kyrkans gemensamma uppdrag. Förtroendevalda, frivilliga medarbetare, anställda och de som vigs till uppdrag inom kyrkans vigningstjänst ska fullgöra de speciella uppdrag som de anförtrotts i solidaritet med Svenska kyrkan och kyrkans tro, bekännelse och lära. Alla står i evangeliets tjänst och under dess auktoritet.

Kyrkans vigningstjänst eller ämbete är en tjänst i och för församlingen. Vigningen sker i församlingens gemenskap och tjänsten fullgörs i församlingen. Vigningstjänsten är ett tecken i församling och samhälle. Den visar på det som är kyrkans gemensamma uppdrag och varje döpts ansvar. Kyrkans kallelse och vigning av särskilda personer till livslång tjänst syftar till församlingens andliga uppbyggelse och ska rusta församlingen för dess uppdrag i världen. Det befriar inte andra i kyrkan från ansvar utan levandegör kyrkans gemensamma sändning på Guds kallelse.

Biskopens uppdrag är ett tecken på kyrkans kontinuitet genom tiderna, kyrkans enhet och universella gemenskap. Biskopen har tillsammans med domkapitlet ansvar för att kyrkans lära och ordning följs och ska leda och inspirera kyrkan i stiftet. Biskopen viger nya kvinnor och män till uppdragen inom kyrkans vigningstjänst och är en herde för dem liksom för församlingarna i stiftet.

Prästens uppdrag är ett tecken på att den kristna församlingen och tron får sin andliga näring när Ordet förkunnas och sakramenten delas ut. Som Verbi Divini Minister (det gudomliga ordets tjänare) ska prästen i trohet mot sitt uppdrag förkunna evangeliet rent och klart, genom dopet föra nya människor till kyrkans gemenskap, leda firandet av den heliga måltiden och förmedla förlåtelse, tröst och hopp. Prästen ska uppbygga och undervisa församlingen i tron, ge själavård och utrusta för vittnesbörd och tjänst i världen. Prästen är församlingens tjänare och samtidigt en herde för församlingen.

Diakonen är genom sin gärning ett barmhärtighetens tecken i både församlingen och samhället. Diakonen har ett ansvar att göra kärlekens gärningar, särskilt mot utsatta människor. Uppgifterna varierar beroende på de lokala sociala behoven och församlingarnas strukturer och diakonala prioriteringar. Uppdraget har en karitativ

inriktning som också kan komma till uttryck exempelvis i undervisning. Varhelst det finns mänsklig nöd är det diakonens kallelse att ingripa och inspirera andra att ta ansvar.

Präster och diakoner fullgör sina uppdrag i trohet mot avgivna vagningslöften och är i detta hänseende underställda biskopen och domkapitlet.

Församlingspedagoger, kyrkomusiker och andra anställda bidrar i sina befattningar direkt eller indirekt till att församlingens grundläggande uppgift i gudstjänst, undervisning, diakoni och mission blir utförd

De förtroendevalda har av församlingen fått i uppdrag att ta ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och dess förvaltning skött. De utövar sina uppdrag inom ramen för det mandat som tillhör det förtroendevalda organ som de ingår i.

Alla kyrkans anställda och medarbetare ska tjäna kyrkan och församlingen och i det uppdrag de fått bidra till att evangeliet blir känt, kyrkan uppbyggd och människorna tjänade.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:5y

Övriga ändringar

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt fem: Övriga ändringar.

I denna del av skrivelsen behandlas övriga ändringar. Mot bakgrund av ett uppdrag som gavs av kyrkomötet 2023, föreslår kyrkostyrelsen att formuleringen ”hela Guds folk” i första avsnittet i inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning ersätts med ”hela kristenheten”. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

I skrivelsen nämns ingenting om övergångsbestämmelser, men då behov av sådana inte finns när det gäller den här sortens ändringar torde det ha bedömts överflödigt att nämna det.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de i skrivelsen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Uppsala den 31 augusti 2024

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Mats Törnered, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke, Sten Janson och biskop Susanne Rappmann.

Organisationsutskottets betänkanden

O 2024:1–4

Organisationsutskottets betänkanden

O 2024:1 Valfrågor

O 2024:2 Begravningsfrågor

O 2024:3 Förtydligat missionsbegrepp

O 2024:4 Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2024:1**

Valfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 1, Procentspärren m.m. och avsnitt 3, Valsedelsdistributionen samt fem motioner som berör de olika delarna i skrivelsen.

I skrivelsens avsnitt 1 om procentspärren m.m. föreslås ändringar i 38 kap. 17 och 72 §§ kyrkoordningen som innebär att endast nomineringsgrupper som fått minst tre procent av det totala antalet rösterna i hela landet får delta i fördelningen av mandaten till kyrkomötet. Vidare föreslås att 38 kap. 73 § ändras så att utjämningsmandat enbart ska kunna erhållas av nomineringsgrupper som först fått minst ett fast mandat i någon av valkretsarna till kyrkomötet. Fyra av de motioner som behandlas i betänkandet – motionerna 2024:38, 2024:45, 2024:53 och 2024:58 – berör kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen vad gäller procentspärren samt ändrad fördelning av utjämningsmandaten.

I skrivelsens avsnitt 3 om valsedelsdistributionen föreslås ändringar i 38 kap. 32 och 33 §§ kyrkoordningen som handlar om beställning av valsedlar som trycks via kyrkostyrelsen respektive bidrag till sådana valsedlar. Ändringarna föreslås som en följd av att kyrkostyrelsen från och med kyrkovalet 2025 ska ansvara för distributionen av alla via kyrkostyrelsen tryckta valsedlar direkt från tryckeri till respektive valnämnd. Dels föreslås i 32 § en beställningsbegränsning på 0,7 valsedel per röstberättigad i respektive valkrets som nomineringsgruppen ställer upp i, dels föreslås en följdjustering i 33 § gällande hur högt bidrag som kan utgå för valsedlar beställda och tryckta via kyrkostyrelsen. I motion 2024:37 föreslås att kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 38 kap. 32 och 33 §§ avslås.

Utskottet tillstyrker i sak den av kyrkostyrelsen föreslagna ändringen att införa en procentspärren samt att förändra regelverket vad gäller möjligheten att erhålla utjämningsmandat. Utskottet anser dock att den spärr som införs ska ligga på två procent. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen vad gäller frågan om procentspärren m.m. Vidare föreslår utskottet att motionerna 2024:38, 2024:45, 2024:53 och 2024:58 ska avslås.

Gällande kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 38 kap. 32 och 33 §§ kyrkoordningen anser utskottet att förslagen är väl avvägda och motiverade, varför utskottet föreslår kyrkomötet att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i denna del. Som en konsekvens av detta föreslår utskottet att motion 2024:37 ska avslås.

Till betänkandet finns fyra reservationer och tre särskilda meningar.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 1, Procentspär m.m.	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 3, Valsedelsdistributionen.....	3
Motionernas förslag	3
Motion 2024:37 av Jesper Eneroth och Cecilia Clausen, Valsedlar vid kyrkliga val	3
Motion 2024:38 av Tomas Jansson och Knapp Anna Eriksson, Ingen procentspär vid kyrkomötesvalen.....	3
Motion 2024:45 av Axel W Karlsson, Inga spärar i kyrkovalet.....	3
Motion 2024:53 av Bertil Olsson och Kerstin Rossipal, Bevara mångfalden även i kyrkomötet	4
Motion 2024:58 av Roger Larsson, Ingen procentspär, enbart krav på fast mandat.....	4
Yttranden från kyrkorättsnämnden	4
Bakgrund	4
Procentspär m.m.	4
Valsedelsdistributionen.....	8
Utskottets överväganden	12
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 1, Procentspär m.m samt motionerna 2024:38, 2024:45, 2024:53 och 2024:58	12
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 3, Valsedelsdistributionen samt motion 2024:37.....	13
Reservation 1	13
Reservation 2	14
Reservation 3	14
Reservation 4	14
Särskild mening 1	15
Särskild mening 2	15
Särskild mening 3	15
Bilaga 1 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	16
Bilaga 2 Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	18
Bilaga 3 Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	20
Bilaga 4 Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:1y	21
Bilaga 5 Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:3y	23
Bilaga 6 Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:7y	26

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

O 2024:1

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, KsSkr 2024:4, avsnitt 1 (Procentspär m.m.), *bilaga 2*,
2. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen (Procentspär m.m.), *bilaga 1*,
3. anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, KsSkr 2024:4, avsnitt 3 (Valsedelsdistributionen), *bilaga 3*,
4. avslå motion 2024:37,
5. avslå motion 2024:38,
6. avslå motion 2024:45,
7. avslå motion 2024:53,
8. avslå motion 2024:58.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 1, Procentspär m.m.

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 2*.

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 3, Valsedelsdistributionen

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 3*.

Motionernas förslag

Motion 2024:37 av Jesper Eneroth och Cecilia Clausen, Valsedlar vid kyrkliga val

Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningens 38 kap. 32 och 33 §§.

Motion 2024:38 av Tomas Jansson och Knapp Anna Eriksson, Ingen procentspär vid kyrkomötesvalen

Kyrkomötet beslutar att inte anta de föreslagna ändringarna i kyrkoordningens 38 kap. 17, 72 och 73 §§, så som föreslagits i kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2024:4, det första avsnittet.

Motion 2024:45 av Axel W Karlsson, Inga spärrar i kyrkovalet

Kyrkomötet beslutar att kyrkovalet ska genomföras utan procentspär och utan några bestämmelser som innebär att endast den nomineringsgrupp som har fått ett fast mandat i någon av valkretsarna till kyrkomötet kan få ta del av utjämningsmandaten.

Motion 2024:53 av Bertil Olsson och Kerstin Rossipal, Bevara mångfalden även i kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar att kyrkoordningens 38 kap. 73 § ska ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap.

73 §

Utjämningsmandaten ska fördelas mellan nomineringsgrupperna så att fördelningen av alla mandat i stiftsfullmäktige blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela stiftet och att fördelningen av alla mandat i kyrkomötet blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela landet.

Vid fördelningen av utjämningsmandat till kyrkomötet deltar endast de nomineringsgrupper som vid tillämpning av 72 § har fått minst ett fast mandat i någon av valkretsarna.

För att avgöra hur många mandat en nomineringsgrupp ska ha sammanlagt i stiftsfullmäktige för att vara proportionellt representerad i stiftsfullmäktige och sammanlagt i kyrkomötet för att vara proportionellt representerad där ska den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela stiftet respektive hela landet som en valkrets. Varje nomineringsgrupp ska tilldelas så många utjämningsmandat som behövs för att nomineringsgruppen ska få en representation som svarar mot dess andel av samtliga röster i stiftet respektive landet.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.

Motion 2024:58 av Roger Larsson, Ingen procentspärr, enbart krav på fast mandat

Kyrkomötet beslutar att från kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 kapitel 1.2 stryka ändringarna av kyrkoordningens kap. 38, 17 § och 72 § (procentspärr).

Yttranden från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 avsnitt 1 samt motionerna 2024:38, 2024:45, 2024:53 och 2024:58 i Kn 2024:1y, *bilaga 4*, samt över utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen i Kn 2024:7y, *bilaga 6*. Vidare har nämnden yttrat sig över avsnitt 3 och motion 2024:37 i Kn 2024:3y, *bilaga 5*.

Bakgrund

Procentspärr m.m.

Inledning

Vid kyrkomötet 2022 bifölls motion 2022:1 i vilken det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att endast nomineringsgrupper som uppnått en viss procentspärr ska kunna erhålla mandat i kyrkomötet samt att utjämningsmandat endast ska fördelas mellan nomineringsgrupper som först fått minst ett fast mandat i någon av

valkretsarna. Vilken nivå procentspärren ska ligga på, liksom vilka ändringar som ska göras i kyrkoordningen, har dock getts i uppdrag till kyrkostyrelsen att utreda.

Uppdraget från kyrkomötet 2022 resulterade i en inomkyrklig promemoria *Införande av procentspärre samt ändrad fördelning av utjämningsmandat* som remitterades i slutet av 2023. Mot bakgrund av den remitterade promemorian har kyrkostyrelsen lämnat förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att det införs en procentspärre på tre procent för val till kyrkomötet samt att utjämningsmandat enbart ska kunna erhållas av nomineringsgrupper som först erhållit minst ett fast mandat i någon av valkretsarna till kyrkomötet. Ändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2025, vilket innebär att de kommer att tillämpas första gången vid kyrkovalet hösten 2025.

Mandatfördelning

Kyrkomötet består av 251 valda ledamöter, varav 249 ledamöter väljs av de röstberättigade i landet i samband med kyrkovalet, medan resterande två ledamöter väljs av utlandsförsamlingarna. Av de 249 mandaten som väljs av de röstberättigade i landet är 225 platser *fasta mandat* och 24 platser *utjämningsmandat*. Mandaten fördelas enligt 38 kap. 72 § kyrkoordningen, proportionerligt mellan nomineringsgrupperna enligt en på förhand bestämd beräkningsmodell där den så kallade jämkade uddatalsmetoden används. Förenklat innebär metoden att om en nomineringsgrupp har fått tillräckligt många röster i relation till andra nomineringsgrupper – för att få ett mandat i en valkrets som de ställer upp i – får gruppen också ett mandat i det aktuella organet. Beräkningsmodellen är liknande den som används i de allmänna valen, dock med den skillnaden att det i kyrkovalet inte finns några procentspärren.

Vid val till kyrkomötet utgör varje stift en valkrets som inför varje kyrkoval tilldelas ett bestämt antal fasta mandat utifrån antalet röstberättigade i valkretsen/stiftet. Varje valkrets är dock som minst garanterad två fasta mandat. Vid kyrkovalet 2021 fick valkretsarna i Stockholm respektive Visby stift flest respektive minst antal fasta mandat – 38 respektive 2. Syftet med utjämningsmandat är att skapa en bättre proportionell fördelning mellan nomineringsgrupper i ett val med flera valkretsar, vilket gör att när utjämningsmandaten till kyrkomötet ska fördelas, enligt 38 kap. 73 §, behandlas hela landet som en valkrets. En jämförelse görs sedan mellan hur många mandat en nomineringsgrupp skulle ha fått om hela landet varit en valkrets och hur många mandat gruppen totalt sett fått då mandaten fördelats i de 13 olika valkretsarna till kyrkomötet. Om en nomineringsgrupp beräknade mandat överstiger det totala antalet fasta mandat gruppen erhållit tilldelas gruppen lika många utjämningsmandat som skillnaden.

Utskottsplacering

Kyrkomötet består i nuläget av åtta utskott tillsatta med 15 ordinarie ledamöter och 15 ersättare. Det är kyrkomötet självt som genom sin arbetsordning beslutar vilka utskott som ska finnas och vad som ska vara varje utskotts beredningsområden.

Val till uppdrag i utskott sker enligt 11 kap. 6 a § andra stycket kyrkoordningen vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod. Inför valet till utskotten brukar nomineringsgrupperna komma överens om hur fördelningen av platser ska ske. Hur platserna fördelas måste således inte grunda sig exakt i valresultatet. Om nomineringsgrupperna inte kommer överens om fördelningen kan dock en minoritet enligt 39 kap. 4 § begära att val till utskotten ska göras med tillämpning av bestämmelserna i kyrkoordningen om proportionella val. Om samtliga kyrkomötesledamöter är

närvarande behöver det vara minst 16 ledamöter som begär proportionellt valsätt för att så ska ske.

Tidigare behandling av frågan om procentspär och utjämningsmandat

Inför relationsändringen år 2000 behandlades frågor om de kyrkliga valen i delbetänkandet *Val, indelning, kyrkobokföring, arkiv* (SKU 1998:4). I den så kallade Valutredningen berördes bland annat frågor om procentspär, varvid utredningen poängterade att en småpartispär inte hade någon aktualitet gällande de kyrkliga valen. Vidare framhöll utredningen att de såg det som positivt att ett system med utjämningsmandat skulle ge möjlighet till en i förhållande till valresultatet rättvis representation också för mindre grupperingar.

I delbetänkandet *Välja med förtroende* (SKU 2006:2) kom frågan om utjämningsmandat och procentspär återigen att behandlas. Den så kallade Demokratiutredningen anförde i sina överväganden att den å ena sidan såg skäl som talade för den bedömning som gjordes när kyrkoordningens valbestämmelser utarbetades – nämligen att alla nomineringsgrupper ska bli företrädare i relation till valresultatet – men att den å andra sidan såg anledning att diskutera hur kyrkomötet skulle påverkas om det fanns ett stort antal mycket små nomineringsgrupper. Utredningen anförde vidare att det vore en klar fördel om samtliga nomineringsgrupper kunde finnas företrädare i samtliga utskott, mot bakgrund av kyrkomötets arbetssätt vilket de i sig inte såg anledning till att förändra. Sammantaget menade utredningen att det fanns övervägande skäl för att införa en procentspär. Gällande nivå på procentspären resonerade utredningen kring att det skulle behövas cirka tre procent av rösterna för att en nomineringsgrupp skulle kunna finnas företrädare i samtliga åtta utskott, samtidigt som det skulle krävas cirka sex procent av rösterna för att erhålla tillräckligt många mandat (16 mandat) för att på egen hand kunna säkra ordinarie utskottsplatser genom åberopande av proportionella val i enlighet med 39 kap. 4 § kyrkoordningen. Vid en sammantagen avvägning mellan olika legitima intressen i fråga om kyrkomötets sammansättning landade utredningen i att föreslå samma nivå på spär som vid val till riksdagen, det vill säga fyra procent. Utredningen menade dock att det behövdes ett undantag från nämnda spär för det fall en nomineringsgrupp har en särskilt stark ställning i ett visst stift, varpå utredningen föreslog att en nomineringsgrupp som fått minst tolv procent av rösterna i ett stift (valkrets) ska kunna få ett mandat i det stiftet. En grupp som enbart erhållit mandat genom nämnda undantagsregel föreslogs dock inte få delta i fördelningen av utjämningsmandat.

Kyrkostyrelsen kom aldrig att lägga fram något förslag till ändringar i kyrkoordningen på grundval av Demokratiutredningens delbetänkande, trots att det tagits fram ett förslag till skrivelse utifrån betänkandets slutsatser och förslag. Vid kyrkomötet 2007 lades det dock fram en motion (2007:90) som i stort byggde på förslaget i nämnda skrivelse. I motionen fanns ett förslag om att införa en procentspär på så sätt som föreslagits av Demokratiutredningen. Förslaget avslogs dock av organisationsutskottet som i sitt betänkande O 2007:5 enbart anförde ”att det inte bör införas en sådan spär.”

Kyrkostyrelsens förslag

Införande av procentspär

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse att procentspärfrågan är komplicerad och inrymmer många aspekter. Det motiv som framför allt lyfts fram som skäl för att införa en procentspär för val till kyrkomötet är utskottsarbetet. Redan i Demokratiutredningen framfördes att arbetet i utskotten är omfattande och att kyrkomötet ofta

följer de förslag som läggs fram från utskottens sida. Vidare poängterades att detta i sin tur ofta är en följd av att utskottsarbetet sker i relation till de diskussioner som äger rum i de olika nomineringsgrupperna. Kyrkostyrelsen konstaterar att liknande argument för en procentspärr går att finna i motivskrivningarna till motion 2022:81 och i organisationsutskottets betänkande O 2022:5.

Kyrkostyrelsen anför i sin skrivelse att det är oundvikligt att en spärr får konsekvensen att fler väljare kommer att ha lagt sin röst på en grupp som sedermera inte får någon representation i kyrkomötet. Mot bakgrund av detta anser kyrkostyrelsen att försiktighet bör iakttas vad gäller att införa en alltför hög spärr. Det remitterade förslaget innehöll två alternativa förslag gällande nivå på procentspärr – två respektive tre procent. I likhet med vad som framhållits i den remitterade promemorian finns det enligt kyrkostyrelsen inte skäl för att föreslå en högre spärr än tre procent utifrån just konsekvensen vad gäller andelen ”orepresenterade” väljare.

I motivskrivningarna till ovan nämnda motion har det anförts att kyrkomötet bör representeras av grupper som ”av egen kraft” kan fullgöra kyrkomötesuppdraget och delta i utskottsarbetet. Exakt hur begreppet ”av egen kraft” ska tolkas kan dock enligt kyrkostyrelsen diskuteras. Enligt en strikt tolkning av begreppet kan egna mandat i de olika utskotten inte säkerställas med mindre än att gruppen har tillräckligt med mandat för att åberopa proportionellt valsätt vid val till utskotten. Proportionellt valsätt har dock aldrig behövt åberopas utan nomineringsgrupperna har redan innan valsammanträdet kommit överens om fördelningen. Kyrkostyrelsen finner ingen anledning att inte tro att detta förfarande kommer att fortsätta även vid kommande val, vilket enligt styrelsens uppfattning medför att det inte finns skäl för att göra nivån på procentspärr avhängig bestämmelserna om proportionellt valsätt. I stället bör nivån på procentspärren enligt styrelsen relatera till antalet utskott, som i nuläget är åtta. Kyrkostyrelsen ser bland annat att arbetet i plenum kan komma att förstärkas och fördjupas om alla grupper vore företrädade i alla utskott. Vidare ökar chanserna för att medlemmarna ska ”känna igen sig” i det kyrkomötet beslutar om det förberedande arbetet i utskotten får så bred förankring som möjligt.

Även om antalet utskott inte är konstant – utan en fråga som kyrkomötet ytterst råder över – är det enligt kyrkostyrelsen inte sannolikt att antalet utskott skulle minskas väsentligt, utifrån det faktum att kyrkomötet varje år behandlar ett stort antal ärenden av varierande karaktär som kräver att det finns utskott med uttalad kompetens inom de specifika beredningsområdena. Sett till valresultatet 2021 skulle det behövs någonstans mellan 2,73 och 3,47 procent av rösterna i kyrkomötesvalet för att få åtta mandat (för tabell och mer ingående förklaringar rörande beräkningarna se kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2024:1, avsnitt 1). Vid en jämförelse med resultaten vid tidigare kyrkoval förefaller det enligt kyrkostyrelsen som att ovanstående siffror relativt väl speglar hur stor andel röster som behövs för att en grupp ska få runt åtta mandat. En procentspärr på två procent skulle enligt styrelsens uppfattning med stor sannolikhet innebära att det fortsatt kommer finnas nomineringsgrupper i kyrkomötet som har mindre antal mandat än vad det finns utskott. Även om en procentspärr på tre procent inte garanterar att samtliga nomineringsgrupper erhåller åtta mandat anføres att sannolikheten är betydligt högre än vid en spärr på två procent. Kyrkostyrelsen poängterar vidare att det inte är aktuellt att föreslå en högre spärr än tre procent.

Sammantaget anser kyrkostyrelsen att det utifrån de motivskrivningar som lagts fram i skrivelsen finns övervägande skäl för att föreslå en procentspärr på tre procent vid val till kyrkomötet. Spärren föreslås gälla utan några undantag. Kyrkostyrelsen anser dock att frågan om eventuell möjlighet till undantag från procentspärren för lokalt starka nomineringsgrupper är en fråga som är väsentlig att utreda vidare, varför

styrelsen låtit frågan ingå i de direktiv till en utredning om hållbara demokratiska strukturer som beslutades i april 2024.

Förändrad fördelning av utjämningsmandat

När det gäller den andra beslutspunkten i motion 2022:81, angående förändrad fördelning av utjämningsmandat, konstaterar kyrkostyrelsen att det under tre mandatperioder funnits grupper som enbart haft utjämningsmandat. Dessa grupper har kunnat erhålla mandat tack vare att de sett till hela landet haft tillräckligt många röster i jämförelse med andra nomineringsgrupper. Grupperna har dock inte samlat tillräckligt med röster för att erhålla ett fast mandat i någon av valkretsarna, det vill säga stift. I motivskrivningarna till motion 2022:81 framhålls att endast grupper som tar mandat av egen kraft bör kunna ges utjämningsmandat. Vidare har organisationsutskottet förtydligat att frågan om en förändrad fördelning av utjämningsmandat ytterst är att se som en fråga om förankring i församling och stift. Även om inte begreppet ”lokal förankring” preciseras i motionen går det enligt kyrkostyrelsen av skrivningarna i övrigt, liksom av organisationsutskottets betänkande, att uttolka att det är den grundläggande förankringen i församling och stift som är väsentlig i sammanhanget. Engagemang och intresse för det lokala sammanhanget kan enligt kyrkostyrelsen uttryckas på många olika sätt. Utifrån det konkreta förslag till förändrad fördelning av utjämningsmandat som kyrkomötet beslutat om genom bifall till ovan nämnda motion – och utifrån vad som faktiskt går att reglera – ligger det enligt kyrkostyrelsen närmast till hands att betrakta en nomineringsgrupp som lokalt förankrad om gruppen samlat tillräckligt många röster i en valkrets för att erhålla ett fast mandat. Utifrån denna tolkning är det enligt kyrkostyrelsen möjligen mer ändamålsenligt att tala om ”stiftsförankring” än ”lokal förankring”, även om Svenska kyrkans arbete grundas i församlingarna och det lokala sammanhanget.

Kyrkostyrelsen konstaterar att organisationsutskottet tidigare i sitt betänkande O 2007:5 understrukt vikten av att göra tydligt att när kyrkomötet sammanträder samlas förtroendevalda från de olika stift för att fatta beslut gemensamt. I likhet med vad organisationsutskottet tidigare anfört – och som flera remissinstanser framhållit – anser även kyrkostyrelsen att det är viktigt att betona att kyrkomötet består av representanter från olika stift som kommer samman under kyrkomötet. Detta tydliggörs enligt styrelsen genom ett krav på att alla nomineringsgrupper måste erhålla minst ett fast mandat i någon av valkretsarna – stift – för att kunna erhålla utjämningsmandat. Den relativt sett låga andelen röster hos de nomineringsgrupper som tidigare enbart fått utjämningsmandat gör att ett förändrat regelverk rörande fördelningen av utjämningsmandat högst sannolikt inte kommer få någon praktisk betydelse om det samtidigt införs en procentspärre på tre procent så som kyrkostyrelsen föreslår. Oaktat detta kan en kodifiering om att det krävs ett fast mandat för att kunna erhålla utjämningsmandat, enligt kyrkostyrelsens uppfattning, ses som ett förtydligande och en påminnelse om vikten av ”stiftsförankring” och att det är just stiftens representanter som kommer samman då kyrkomötet träffas.

Valsedelsdistributionen

Inledning

Vid kyrkomötet 2023 bifölls ett motionsförslag om att kyrkostyrelsen inför kyrkovalet 2025 ska genomföra en samlad distribution av alla via kyrkostyrelsen tryckta valsedlar direkt från tryckeri till respektive valnämnd (se motion 2023:66, punkt 1). Mot

bakgrund av nämnda uppdrag upprättades under början av 2024 en promemoria, *Valsedelsdistributionen* som remitterats.

O 2024:1

Ansvar för valsedelsdistributionen är inte närmare reglerat i kyrkoordningen, utan endast i de närmare bestämmelserna om direkta val. Däremot finns det i kyrkoordningen i sammanhanget relevanta bestämmelser om bidrag och beställning av valsedlar. För att det ska vara praktiskt möjligt att uppfylla kyrkomötets beslut om en ändrad valsedelsdistribution redan till kyrkovalet 2025 föreslår kyrkostyrelsen, i likhet med vad som föreslagits i nämnda promemoria, vissa ändringar i kyrkoordningen vad gäller hur många valsedlar en nomineringsgrupp kan beställa via kyrkostyrelsen, vilket i sin tur får följdverkningar även på regelverket rörande bidrag för valsedlar.

Gällande ordning

Kyrkostyrelsen tillhandahåller enligt 38 kap. 32 § kyrkoordningen på beställning av en nomineringsgrupp de valsedlar med förtryckta uppgifter om gruppen och kandidater som används vid valen, det vill säga så kallade *namnvalsedlar*. En nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos kyrkostyrelsen ska enligt 38 kap. 33 § första stycket betala dessa i förskott, i den mån inte bidrag utgår. Beslut om bidrag regleras i andra stycket samma paragraf. Av bestämmelsen framgår att det är församlingen eller pastoratet som fattar beslut om bidrag i fråga om val till kyrkofullmäktige, stiftet som fattar beslut om bidrag i fråga om val till stiftsfullmäktige respektive kyrkomötet som fattar beslut om bidrag i fråga om val till organet självt. Vidare framgår det att bidrag ska utgå enligt viss enhetlig grund om bidrag väl medges. Med detta avses *att* den som beslutar om bidrag anger efter vilken grund bidrag ska utgå, *att* samma principer ska gälla för alla som får bidrag och *att* alla som uppfyller villkoren att vara eller bli representerade i det beslutande organet får bidrag. Vanligen ges bidrag till tryckning av ett visst antal valsedlar i förhållande till antalet röstberättigade.

Beställning av valsedlar görs i Grupp- och kandidatsystemet (Gkand). Vid beställningen anger nomineringsgruppen hur många valsedlar av ett visst slag som gruppen vill beställa samt önskade leveransadresser. Valsedlar trycks och levereras från mitten av juni till augusti valåret. Vid kyrkovalet 2021 kunde nomineringsgrupperna ange sex olika leveransadresser för valsedlar till kyrkomötet respektive en adress per valkrets för valsedlar till stiftsfullmäktige. För val till kyrkofullmäktige kunde en leveransadress anges. Kyrkostyrelsen ansvarar för tryck och distribution av valsedlar till de angivna adresserna, varefter nomineringsgrupperna har ansvaret att senast 18 dagar före valet distribuera sina valsedlar till valnämnderna. Nomineringsgruppernas ansvar enligt ovan är reglerat i 24 § kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2024:2) med närmare bestämmelser om direkta val, där det även framgår att en valnämnd kan besluta att valsedlar som den får vid ett senare tillfälle än 18 dagar före valet också ska läggas ut. Vidare har en nomineringsgrupp möjlighet att själv lägga ut sina valsedlar på ett röstmottagningsställe. Av nämnda bestämmelse framgår indirekt att det är nomineringsgrupperna som har ansvar för distributionen av namnvalsedlar till respektive valnämnd. Utöver detta är dock själva distributionen oreglerad.

Tryck av valsedlar vid kyrkovalet 2021

Inför kyrkovalet 2021 trycktes 96 miljoner valsedlar, varav 4,5 miljoner var blanka valsedlar. Resterande 91 miljoner valsedlar var så kallade *namnvalsedlar* beställda av 602 nomineringsgrupper fördelat på 3 011 leveransadresser. Den beräknade kostnaden för namnvalsedlarna – inklusive fraktkostnad – uppgick till cirka 5 miljoner kronor. Den faktiska kostnaden blev dock 7,2 miljoner kronor inklusive frakt. Utslaget per namnvalsedel uppgick kostnaden således till cirka 7,5 öre exklusive moms. Att den

faktiska kostnaden blev totalt sett cirka 2,2 miljoner högre än den beräknade berodde framför allt på ökade fraktkostnader, men även dyrare papper. Eftersom kyrkostyrelsen i förväg meddelat vad valsedlarna inklusive frakt skulle kosta valde kyrkostyrelsen att själv ta den ökade kostnaden på 2,2 miljoner kronor.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor som på olika sätt berör valsedelsdistributionen har behandlats vid kyrkomötet vid ett flertal tillfällen, så även frågan om att kyrkostyrelsen ska ansvara för distributionen av valsedlar direkt från tryckeri till respektive valnämnd vilket föreslogs i en motion 2013. Nämnda motionsförslag ledde till att kyrkostyrelsen fick i uppdrag av kyrkomötet att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av motionen och återkomma med förslag till ändringar rörande de kyrkliga valens administration. Sammantaget bedömde kyrkostyrelsen att det saknades skäl att förändra valsedelsdistributionen mot bakgrund av att de ökade kostnaderna respektive de ökade krav på valadministrationen som förslaget skulle medföra, inte stod i proportion till vinsten för kyrkovalets genomförande. I syfte att underlätta valsedelsdistributionen för nomineringsgrupperna beslutade dock kyrkostyrelsen att utöka antalet leveransadresser för valsedlar till kyrkomötet från tre till sex i respektive valkrets.

Vid kyrkomötet 2021 bifölls en motion om att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda möjligheten att ge stiftet i uppdrag att ansvara för distributionen av valsedlar till kyrkomötet och stiftsfullmäktige. Detta uppdrag återrapporteras till årets kyrkomöte så som slutbehandlat (se KsSkr 2024:3 s. 20 f.), dels utifrån den tydliga avstyrkan från stiftet som inkommit då ärendet utretts, dels utifrån kyrkomötets beslut vid kyrkomötet 2023 att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ansvara för valsedelsdistributionen från och med kyrkovalet 2025. För en närmare redogörelse över frågans tidigare behandling se KsSkr 2024:4, avsnitt 3.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse att valsedelsdistributionen varit en omdiskuterad fråga under många år. Det stora antalet valsedlar som trycks tillsammans med det faktum att valsedlar ska levereras till alla Svenska kyrkans församlingar över hela landet gör att distributionsfrågan väcker engagemang och debatt. Oaktat vem som bär ansvar för distributionen krävs omfattande resurser i form av personal, lokaler och pengar för att det ska finnas valsedlar på alla röstmottagningsställen när kyrkovalet äger rum.

Kyrkomötet har genom sitt beslut hösten 2023 tagit ställning till att det yttersta ansvaret för distributionen ska flyttas över från nomineringsgrupperna till kyrkostyrelsen. I sin skrivelse konstaterar kyrkostyrelsen att kyrkomötets beslut om en ändrad valsedelsdistribution tagits utan att frågan varit föremål för någon utredning, vilket gör att konsekvenserna av förslaget inte belysts och analyserats närmare så som är brukligt innan större ändringar föreslås. På grund av tidsangivelsen i motionen om att kyrkostyrelsen ska ansvara för distributionen redan till kyrkovalet 2025 har inte heller kyrkostyrelsen haft möjlighet att göra en ingående konsekvensanalys. Kyrkostyrelsen konstaterar – utifrån de synpunkter som inkommit från remissinstanserna – att det förefaller finnas väldigt olika uppfattningar om hur en ändrad valsedelsdistribution kommer att påverka framför allt valnämndernas arbete. Troligen beror de olika synpunkterna på att förhållandena skiljer sig åt i landet. För vissa valnämnder kommer en förändrad valsedelsdistribution varken förändra behovet av personella resurser eller lokaler – jämfört med hur distributionen gått till tidigare – medan andra valnämnder har en helt annan situation. I sammanhanget finns det enligt kyrkostyrelsen ingen

anledning att försöka söka efter ”en sanning” utan styrelsen konstaterar att vissa valnämnder känner större oro än andra för ett förändrat distributionsförfarande och framhåller att det är viktigt att valnämnderna får det stöd och den vägledning de behöver för att klara uppdraget att inför kommande kyrkoval ta emot valsedlar direkt från tryckerierna på bästa sätt.

Vid tidigare kyrkoval har nomineringsgrupperna kunnat beställa ett fritt antal valsedlar via kyrkostyrelsen, vilket gjort att vissa grupper valt att beställa fler valsedlar än de fått bidrag för, till exempel för att använda i valarbetet. Dessa valsedlar har då bekostats av nomineringsgrupperna själva, men har tryckts och distribuerats tillsammans med de valsedlar gruppen fått bidrag för. I och med att valsedlarna har levererats till nomineringsgrupperna har de själva kunnat kontrollera att de fått samtliga beställda valsedlar. Att valnämnderna skulle utföra motsvarande individuella kontroll av de olika nomineringsgruppernas beställningar kan enligt kyrkostyrelsen inte begäras. Vidare behöver distributionen samordnas i större utsträckning än tidigare för att valnämnderna ska få så få leveranser som möjligt. I likhet med vad som föreslagits i den remitterade promemorian föreslår därför kyrkostyrelsen att det införs en begränsning för hur många valsedlar en nomineringsgrupp kan beställa via kyrkostyrelsen. Genom en sådan ordning får valnämnderna lika många valsedlar från varje nomineringsgrupp som ställer upp i respektive val, vilket förenklar såväl kontrollen av de distribuerade valsedlarna som uppdelningen av sedlarna till respektive röstmottagningsställe. Nomineringsgrupper som önskar fler valsedlar – för att till exempel använda i valarbetet – får låta trycka upp dessa på egen hand.

En annan utgångspunkt för kyrkostyrelsen i arbetet med en ändrad valsedelsdistribution har varit att det inte ska tryckas fler valsedlar till kyrkovalet 2025 än till kyrkovalet 2021, utan ungefär lika många. Vid föregående kyrkoval trycktes cirka 100 miljoner valsedlar. Det är enligt kyrkostyrelsen sannolikt att det skulle räcka att trycka upp färre valsedlar, vilket hade varit positivt ur ett hållbarhetsperspektiv. Samtidigt måste valsedlarna med säkerhet räcka för alla som kommer och röstar. Kyrkostyrelsen konstaterar att det hade behövts mer tid för att närmare utreda hur få valsedlar som kan tryckas upp utan att riskera att valsedlarna någonstans tar slut, vilket är anledningen till den föreslagna beställningsbegränsningen i 38 kap. 32 § kyrkoordningen på 0,7 valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Varje nomineringsgrupp får alltså beställa 70 valsedlar per 100 röstberättigade. Siffran 0,7 grundar sig i beräkningar framtagna av valkansliet utifrån valsedelsbeställningar vid föregående val.

Genom att bestämma att varje nomineringsgrupp som beställer valsedlar via kyrkostyrelsen får trycka upp ett begränsat antal valsedlar innebär detta att även bidragshanteringen påverkas. Tidigare har varje enhet beslutat om hur stort bidrag som ska utgå för valsedlar. I och med att nomineringsgrupperna enligt kyrkostyrelsens förslag inte får mer än 0,7 valsedel per röstberättigad tryckt och distribuerad via kyrkostyrelsen, är det enligt kyrkostyrelsen ändamålsenligt att införa samma begränsning när det gäller bidrag för sådana valsedlar, varför styrelsen föreslår en ändring även av 38 kap. 33 §.

Utskottets överväganden

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 1, Procentspärr m.m samt motionerna 2024:38, 2024:45, 2024:53 och 2024:58

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, KsSkr 2024:4 avsnitt 1 (Procentspärr m.m.), *bilaga 2*,
Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen (Procentspärr m.m.), *bilaga 1*,
Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:38, 2024:45, 2024:53 och 2024:58.

Utskottet konstaterar att frågan om införande av en procentspärr liksom frågan om en förändrad fördelning av utjämningsmandat är komplex, inte minst då ett förändrat regelverk med införande av ”spärrar” kommer få konsekvenser för nuvarande nomineringsgrupper och kan påverka de som röstar i kyrkovalet. I likhet med vad kyrkostyrelsen lyft fram i sin skrivelse KsSkr 2024:4, avsnitt 1, finns det ingen önskan från utskottets sida att minska antalet nomineringsgrupper i kyrkomötet. Samtidigt ser utskottet behov av att införa vissa begränsningar vad gäller möjligheten för nomineringsgrupper att ta mandat, för att säkerställa att arbetet i kyrkomötet kan bedrivas på ett effektivt och handlingskraftigt sätt och att det finns en lokal förankring hos samtliga grupper som finns representerade i Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Utskottet konstaterar vidare att det är en fördel om samtliga nomineringsgrupper som har mandat i kyrkomötet skulle kunna finnas företrädade i utskottsarbetet. Samtidigt behöver detta vägas mot andelen väljare som i någon utsträckning kommer att bli ”orepresenterade” vid införande av olika former av spärrar som behöver uppnås för att kunna erhålla såväl fasta mandat som utjämningsmandat.

Utskottet anser att det finns övervägande skäl för att införa en procentspärr för val till kyrkomötet. Gällande nivå på procentspärren konstaterar dock utskottet att det gör stor skillnad vad gäller andelen orepresenterade väljare beroende på vilken nivå procentspärren läggs på. Vid en jämförelse mellan en procentspärr på två respektive tre procent kan konstateras att andelen orepresenterade väljare skiljer sig markant åt, samtidigt som en spärr på två procent skulle räcka för att merparten av nomineringsgrupperna skulle få minst åtta mandat, vilket skulle ge grupperna åtminstone en nominell möjlighet att kunna finnas företrädade i kyrkomötets samtliga utskott. Vid en sammanvägd bedömning finner utskottet därför att den procentspärr som föreslås införas ska ligga på två procent.

När det gäller frågan om utjämningsmandat instämmer utskottet i vad kyrkostyrelsen anfört om att det är motiverat att införa en ändring i kyrkoordningen som medför att utjämningsmandat enbart kan utgå till nomineringsgrupper som först erhållit minst ett fast mandat i någon av valkretsarna. På så sätt tydliggörs vikten av stiftsförankring hos samtliga nomineringsgrupper som finns företrädade i kyrkomötet.

Som en konsekvens av de ändringar i kyrkoordningen som föreslås av utskottet, ska motionerna 2024:38, 2024:45, 2024:53 och 2024:58 avslås.

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, KsSkr 2024:4, avsnitt 3 (Valsedelsdistributionen), *bilaga 3*,
Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:37.

Utskottet anser att de förslag till ändringar i kyrkoordningen som lagts fram av kyrkostyrelsen i KsSkr 2024:4, avsnitt 3, är väl avvägda och motiverade och att de därför ska tillstyrkas. I sammanhanget vill utskottet framhålla de miljömässiga fördelar som följer av ett mer samlat distributionsförfarande än vad som varit fallet vid tidigare kyrkoval. Mot bakgrund av att utskottet föreslår att kyrkostyrelsens förslag till ändringar ska bifallas, ska motion 2024:37 avslås.

Uppsala den 3 oktober 2024

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Kajsa Walleng, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Solveig Oskarsson, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Peter Lundborg, Kristina Töyrä, Toivo Sjören, Eva-Lena Fungmark, Håkan Widepalm, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Anders Djerf, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Aina Nordqvist.

Biskoparna Karin Johannesson och Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Undertecknade ledamöter från Socialdemokraterna och Centerpartiet reserverar oss mot utskottets beslut att avslå kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 1, Procentspärren m.m.

Vi menar att frågan om att införa en procentspärren och ändra hanteringen av tilldelning av utjämningsmandat redan i sak har beslutats i kyrkomötet då kyrkomötet med en bred majoritet biföll motion 2022:1.

Vi menar vidare att det förslag som kyrkostyrelsen lagt fram i sin skrivelse är väl avvägt. Att införa en spärren på 3 procent menar vi är nödvändigt för att uppnå den önskade effekten, att de nomineringsgrupper som tar plats i kyrkomötet också har en bättre förutsättning att ta mandat i kyrkomötets utskott. Att ta plats i utskotten är viktigt då en betydande del av kyrkomötets arbete utförs i utskotten. Att sakna tillgång till utskotten menar vi negativt påverkar förutsättningarna för nomineringsgruppens ledamöter. Vi menar att det är olyckligt att införa en spärren på en lägre nivå, som inte

skapar samma förutsättningar för nomineringsgruppernas ledamöter som en högre spärr.

Louise Callenberg, Carl-Johan Karlsson, Jenny Thor, Solveig Oskarsson, Ulf Bjereld, Anna-Karin Andersson

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå kyrkomötet ändringar i kyrkoordningen som innebär att det införs en procentspärr samt att möjligheterna att erhålla utjämningsmandat förändras.

Först och främst är det min bestämda uppfattning att frågor om val bör hanteras mer nogsamt än andra frågor i kyrkomötet. Detta då frågorna är av demokratisk karaktär.

Därtill riskerar ändringar som gynnar större nomineringsgrupper – och minskar medlemmars möjlighet till representation – att rucka medlemmarnas förtroende för demokratin i Svenska kyrkan.

Av dessa anledningar bör ärendet hänskjutas till nästkommande mandatperiod för beslut.

Därtill är det min principiella uppfattning att ingen procentspärr ska införas. En procentspärr om 3 procent är dålig, och av samma anledningar är det svårt att rättfärdiga en spärr om 2 procent. Ej heller bör det ställas krav på fast mandat för att kunna ta del av utjämningsmandat.

Jag reserverar mig även emot utskottets beslut att avslå motionerna 2024:38 och 2024:45 till förmån för att bifalla desamma med följande motivering:

Först och främst är det min bestämda uppfattning att frågor om val bör hanteras mer nogsamt än andra frågor i kyrkomötet. Detta då frågorna är av demokratisk karaktär.

Därtill riskerar ändringar som gynnar större nomineringsgrupper – och minskar medlemmars möjlighet till representation – att rucka medlemmarnas förtroende på demokratin i Svenska kyrkan.

Av dessa anledningar bör för ärendet hänskjutas till nästkommande mandatperiod för beslut. Ingen procentspärr ska införas.

Petter Nilsson

Reservation 3

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att införa en 2-procentspärr till kyrkomötet. Vi i FiSK anser att ett införande av en spärr är en onödig åtgärd, främst av två skäl.

1. Det finns ingen regeringsbildning att ta hänsyn till. I t.ex. riksdagen finns skäl att hindra att alltför många partier tar sig in i riksdagen, eftersom det skulle försvåra regeringsbildningen. På kyrkomötet ska inte någon sådan regeringsbildning genomföras.

2. De medlemmar som röstar på nomineringsgrupper som inte kommer in i kyrkomötet på grund av spärren, blir således inte representerade på kyrkomötet.

Med anledning av ovanstående reserverar jag mig mot utskottets förslag till beslut.

Olov Lindquist

Reservation 4

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2024:37.

Louise Callenberg, Carl-Johan Karlsson, Jenny Thor, Solveig Oskarsson och Ulf Bjereld,

Särskild mening 1

O 2024:1

Undertecknade ersättare från Socialdemokraterna och Centerpartiet reserverar oss mot utskottets beslut att avslå kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 1, Procentspärren m.m.

Vi menar att frågan om att införa en procentspärren och ändra hanteringen av tilldelning av utjämningsmandat redan i sak har beslutats i kyrkomötet då kyrkomötet med en bred majoritet biföll motion 2022:1.

Vi menar vidare att det förslag som kyrkostyrelsen lagt fram i sin skrivelse är väl avvägt. Att införa en spärren på 3 procent menar vi är nödvändigt för att uppnå den önskade effekten, att de nomineringsgrupper som tar plats i kyrkomötet också har en bättre förutsättning att ta mandat i kyrkomötets utskott. Att ta plats i utskotten är viktigt då en betydande del av kyrkomötets arbete utförs i utskotten. Att sakna tillgång till utskotten menar vi negativt påverkar förutsättningarna för nomineringsgruppens ledamöter. Vi menar att det är olyckligt att införa en spärren på en lägre nivå, som inte skapar samma förutsättningar för nomineringsgruppernas ledamöter som en högre spärren.

Roberth Krantz, Eva-Lena Fungmark, Håkan Widepalm

Särskild mening 2

Jag är emot utskottets förslag och anser att motion 2024:37 ska bifallas.

Roberth Krantz

Särskild mening 3

Jag yrkar bifall till motion 2024:38 för att jag värnar den demokratiska mångfalden.

Aina Nordqvist

Bilaga 1

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 17, 72 och 73 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap.

17 §

De direkta valen till kyrkomötet avser 225 fasta valkretsmandat och 24 utjämningsmandat.

Endast nomineringsgrupper som har fått minst 2 procent av de giltiga rösterna i hela landet får delta i fördelningen av mandaten.

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§. Bestämmelser om de indirekta valen till kyrkomötet finns i 39 kap.

72 §

De fasta valkretsmandaten ska för varje valkrets fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet i valkretsen. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet ska tilldelas ett mandat.

De fasta valkretsmandaten ska för varje valkrets fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet i valkretsen. *Vid fördelningen av mandat till kyrkomötet bortses dock från de nomineringsgrupper som inte fått minst 2 procent av de giltiga rösterna i hela landet, i enlighet med vad som stadgas i 17 § andra stycket.* Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet ska tilldelas ett mandat.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

73 §

Utgjämningsmandaten ska fördelas mellan nomineringsgrupperna så att fördelningen av alla mandat i stiftsfullmäktige blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela stiftet och att fördelningen av alla mandat i kyrkomötet blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela landet. För att avgöra hur många mandat en nomineringsgrupp ska ha sammanlagt i stiftsfullmäktige för att vara

Utgjämningsmandaten ska fördelas mellan nomineringsgrupperna så att fördelningen av alla mandat i stiftsfullmäktige blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela stiftet och att fördelningen av alla mandat i kyrkomötet blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela landet.

Vid fördelningen av utjämningsmandat till kyrkomötet deltar endast de nomineringsgrupper som vid tillämpning av

proportionellt representerad i stiftsfullmäktige och sammanlagt i kyrkomötet för att vara proportionellt representerad där ska den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela stiftet respektive hela landet som en valkrets. Varje nomineringsgrupp ska tilldelas så många utjämningsmandat som behövs för att nomineringsgruppen ska få en representation som svarar mot dess andel av samtliga röster i stiftet respektive landet.

72 § har fått minst ett fast mandat i någon av valkretsarna.

För att avgöra hur många mandat en nomineringsgrupp ska ha sammanlagt i stiftsfullmäktige för att vara proportionellt representerad i stiftsfullmäktige och sammanlagt i kyrkomötet för att vara proportionellt representerad där ska den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela stiftet respektive hela landet som en valkrets. Varje nomineringsgrupp ska tilldelas så många utjämningsmandat som behövs för att nomineringsgruppen ska få en representation som svarar mot dess andel av samtliga röster i stiftet respektive landet.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.

Bilaga 2

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 17, 72 och 73 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap.

17 §

De direkta valen till kyrkomötet avser 225 fasta valkretsmandat och 24 utjämningsmandat.

Endast nomineringsgrupper som har fått minst 3 procent av de giltiga rösterna i hela landet får delta i fördelningen av mandaten.

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§. Bestämmelser om de indirekta valen till kyrkomötet finns i 39 kap.

72 §

De fasta valkretsmandaten ska för varje valkrets fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet i valkretsen. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet ska tilldelas ett mandat.

De fasta valkretsmandaten ska för varje valkrets fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet i valkretsen. *Vid fördelningen av mandat till kyrkomötet bortses dock från de nomineringsgrupper som inte fått minst 3 procent av de giltiga rösterna i hela landet, i enlighet med vad som stadgas i 17 § andra stycket.* Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet ska tilldelas ett mandat.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

73 §

Utgjämningsmandaten ska fördelas mellan nomineringsgrupperna så att fördelningen av alla mandat i stiftsfullmäktige blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela stiftet och att fördelningen av alla mandat i kyrkomötet blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela landet. För att avgöra hur många mandat en nomineringsgrupp ska ha sammanlagt i stiftsfullmäktige för att vara

Utgjämningsmandaten ska fördelas mellan nomineringsgrupperna så att fördelningen av alla mandat i stiftsfullmäktige blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela stiftet och att fördelningen av alla mandat i kyrkomötet blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela landet.

Vid fördelningen av utjämningsmandat till kyrkomötet deltar endast de nomineringsgrupper som vid tillämpning av

proportionellt representerad i stiftsfullmäktige och sammanlagt i kyrkomötet för att vara proportionellt representerad där ska den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela stiftet respektive hela landet som en valkrets. Varje nomineringsgrupp ska tilldelas så många utjämningsmandat som behövs för att nomineringsgruppen ska få en representation som svarar mot dess andel av samtliga röster i stiftet respektive landet.

72 § har fått minst ett fast mandat i någon av valkretsarna.

För att avgöra hur många mandat en nomineringsgrupp ska ha sammanlagt i stiftsfullmäktige för att vara proportionellt representerad i stiftsfullmäktige och sammanlagt i kyrkomötet för att vara proportionellt representerad där ska den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela stiftet respektive hela landet som en valkrets. Varje nomineringsgrupp ska tilldelas så många utjämningsmandat som behövs för att nomineringsgruppen ska få en representation som svarar mot dess andel av samtliga röster i stiftet respektive landet.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.

Bilaga 3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 32 och 33 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap.

32 §

Kyrkostyrelsen tillhandahåller på beställning av en nomineringsgrupp *de* valsedlar som ska användas vid valen.

Kyrkostyrelsen tillhandahåller på beställning av en nomineringsgrupp valsedlar motsvarande 0,7 per röstberättigad i respektive valkrets som nomineringsgruppen ställer upp i.

Blanka valsedlar (valsedlar enligt 34 § med enbart valbeteckning) ska i god tid före valet finnas hos valnämnderna, på samtliga pastorsexpeditioner och stiftskanslier i landet samt på kyrkokansliet.

33 §

En nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos kyrkostyrelsen ska betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats enligt andra stycket.

Beslut att bidrag ska utgå enligt viss enhetlig grund till nomineringsgrupp, som är eller genom valet blir företräd i det organ som valet avser, får fattas

- i fråga om val till kyrkofullmäktige av församlingen eller pastoratet,
- i fråga om val till stiftsfullmäktige av stiftet, och
- i fråga om val till kyrkomötet av detta.

En nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos kyrkostyrelsen ska betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats enligt andra och tredje styckena.

Bidrag högst motsvarande kostnaden för den beställning som enligt 32 § första stycket får göras hos kyrkostyrelsen får utgå till nomineringsgrupp som är eller genom valet blir företräd i det organ som valet avser. För det fall bidrag utgår ska nämnda nomineringsgrupper behandlas lika.

Beslut att bidrag ska utgå får fattas

- i fråga om val till kyrkofullmäktige av församlingen eller pastoratet,
- i fråga om val till stiftsfullmäktige av stiftet, och
- i fråga om val till kyrkomötet av detta.

Detta beslut träder i kraft omedelbart.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:1y

Införande av procentspärre samt ändrad fördelning av utjämningsmandat

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt ett: Införande av procentspärre samt ändrad fördelning av utjämningsmandat.

I yttrandet behandlas också motionerna 2024:38, Ingen procentspärre vid kyrkomötesvalen, 2024:45, Inga spärrar i kyrkovalet, 2024:53, Bevaka mångfalden även i kyrkomötet samt 2024:58, Ingen procentspärre, enbart krav på fast mandat.

Skrivelsen

I denna del av skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen ett antal ändringar i 38 kap. 17, 72 och 73 §§ kyrkoordningen, som berör de direkta valen till kyrkomötet. Ändringarna föreslås mot bakgrund av ett uppdrag från 2022 års kyrkomöte. Kyrkostyrelsen föreslår *dels* att det införs en procentspärre på tre procent för att erhålla mandat i kyrkomötet, *dels* att utjämningsmandat enbart ska kunna tilldelas nomineringsgrupper som först erhållit minst ett fast mandat i någon av valkretsarna till kyrkomötet. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Det bedöms inte nödvändigt med några övergångsbestämmelser.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de av kyrkostyrelsen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Motionerna

I motion 2024:38, Ingen procentspärre vid kyrkomötesvalen, föreslås att kyrkomötet ska besluta att *inte anta* de av kyrkostyrelsen föreslagna ändringarna i 38 kap. 17, 72 och 73 §§ kyrkoordningen. Som motivering anges bland annat följande. I kyrkostyrelsen finns alla nomineringsgrupper representerade som har tillräckligt stort underlag i kyrkomötet. Det finns ingen opposition som skulle kunna utgöra en alternativ kyrkostyrelse. Därför är hela motivationsgrunden för en procentspärre i kyrkomötesvalen icke existerande. Det finns ingen hotande instabilitet i styrandet av kyrkan. En procentspärre skulle däremot skapa demokratiproblem. Vissa nomineringsgrupper skulle trots väljarstöd spärras från representation i kyrkomötet. Nuvarande valsystem har som målsättning att mandatfördelningen i kyrkomötet ska bli så rättvis som möjligt och att den ska återspegla valresultatet. Förekomsten av utjämningsmandat syftar till att säkerställa detta. Det finns all anledning att värna detta demokratiideal. Att alla grupper inte finns företrädde i alla utskott är ett litet problem i jämförelse med det allvarliga demokratiska underskott som införandet av en procentspärre skulle medföra. Om en procentspärre införs är dock tvåprocentspärren att föredra framför kyrkostyrelsens förslag på en treprocentspärre.

I motion 2024:45, Inga spärrar i kyrkovalet, föreslås kyrkomötet besluta att kyrkovalet ska genomföras utan procentspärre och utan några bestämmelser som innebär att endast den nomineringsgrupp som har fått ett fast mandat i någon av valkretsarna till kyrkomötet kan få ta del av utjämningsmandaten. Som motivering anges bland annat följande. Ända sedan det första kyrkovalet med nuvarande regelverk, direktval till

kyrkomötet, ägde rum för över 20 år sedan, har valsystemet varit fullt ut proportionerligt genom att det inte har funnits någon procentspärr. Denna ordning har säkerställt maximal demokrati i kyrkovalet. Det har varit en styrka för valets legitimitet, då det inneburit att kyrkomötets sammansättning fullt ut reflekterat medlemmarnas vilja. Ytterst handlar motståndet mot treprocentspärren om att försvara Svenska kyrkans identitet och uppdrag som en öppen folkkyrka.

I motion 2024:53, Bevara mångfalden även i kyrkomötet, föreslås kyrkomötet besluta att 38 kap. 73 § kyrkoordningen ska ha den lydelse som kyrkostyrelsen föreslagit i skrivelsen. Som motivering anges bland annat följande. Om en spärr införs på tre procent innebär det att det i stort sett blir omöjligt för en grupp som har stark representation i bara ett stift att få sin röst hörd i kyrkomötet. Genom att införa spärr enbart för utjämningsmandaten uppnås ändå effekten av att spridda röster från hela landet inte ger mandat i kyrkomötet.

I motion 2024:58, Ingen procentspärr, enbart krav på fast mandat föreslås kyrkomötet besluta att från kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 avsnitt 1.2 *stryka* de föreslagna ändringarna i 38 kap. 17 och 72 §§ kyrkoordningen avseende procentspärr. Som motivering anges bland annat följande. Med det liggande förslaget finns fyra problem: att nya nomineringsgrupper som uppstår inom ett stift blockeras, att tre procent inte garanterar placering i samtliga utskott, att en nomineringsgrupp når över spärren i riket, men inte får några mandat samt att en grupp som borde fått fasta mandat i ett eller flera stift inte får några på grund av riksspärren. Att kräva att fast mandat uppnåtts innan utjämningsmandat utdelas är enkelt att kommunicera, ger valet en tydlig stiftskoppling och möjliggör för en ny nomineringsgrupp att satsa i sitt hemstift mot ett tydligt mål.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot motionernas förslag. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse respektive motionerna föreslår olika saker, vilket innebär att motstridiga förslag inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 31 augusti 2024

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Mats Törnered, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke, Sten Janson och biskop Susanne Rappmann.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:3y

Valsedelsdistributionen

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt tre: Valsedelsdistributionen.

I yttrandet behandlas också motionen 2024:37, Valsedlar vid kyrkliga val.

Skrivelsen

I denna del av skrivelsen lägger kyrkostyrelsen fram förslag till ändringar i kyrkoordningens bestämmelser gällande bidrag till och beställning av valsedlar. Ändringarna föranleds av det beslut som kyrkomötet 2023 fattade om att kyrkostyrelsen från och med kyrkovalet 2025 ska genomföra en samlad distribution av alla via kyrkostyrelsen tryckta valsedlar direkt från tryckeri till respektive valnämnd. Ansvaret för valsedelsdistributionen är inte reglerat i kyrkoordningen, utan regleras enbart i de närmare bestämmelserna om direkta val. Detta har resulterat i att *Kyrkostyrelsens beslut med närmare bestämmelser om direkta val* (SvKB 2024:2) har reviderats. Den reviderade versionen har trätt i kraft den 1 juli 2024. Däremot finns det i sammanhanget relevanta bestämmelser om bidrag och beställning av valsedlar i 38 kap. 32 och 33 §§ kyrkoordningen. För att det ska vara praktiskt möjligt att uppfylla kyrkomötets beslut om en ändrad ansvarsfördelning avseende distributionsfrågan föreslås nu vissa förändringar i nämnda bestämmelser gällande hur många valsedlar en grupp kan beställa via kyrkostyrelsen. Detta får i sin tur följdverkningar för hur stort bidrag som kan utgå för sådana valsedlar. Således föreslås att det i kyrkoordningen införs en reglering som innebär att kyrkostyrelsen på beställning av en nomineringsgrupp tillhandahåller valsedlar motsvarande 0,7 per röstberättigad i respektive valkrets som nomineringsgruppen ställer upp i. Vidare föreslås att det bidrag som kan utgå för valsedlar beställda via kyrkostyrelsen begränsas på motsvarande sätt. Ändringarna föreslås träda i kraft omedelbart.

Kyrkorättsnämnden noterar att kyrkomötet 2023 beslutade att bifalla en motion om ändrade valrutiner, utan föregående, erforderlig utredning och konsekvensanalys samt med mycket kort framförhållning till närmaste kyrkoval och ikraftträdande.

Beslut om valsedelsbidrag för de olika valen fattas av respektive beslutande organ, det vill säga kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige och kyrkomötet. I skrivelsen uppger kyrkostyrelsen att även om församlingar/pastorat behöver ta höjd för kommande bidrag i årets budget, så finns det inget krav på att själva beslutet om bidrag behöver fattas förrän först nästa år – det vill säga först efter att de föreslagna ändringarna trätt i kraft. Kyrkostyrelsen uppger också att det kommer att informeras om detta i det material som går ut från valkansliet. Kyrkorättsnämnden konstaterar med anledning av detta följande. I sak är det korrekt att beslut om bidrag inte behöver fattas redan i år. Vid beställningen av valsedlar måste dock beslut om bidrag kunna styrkas. Med beaktande av att beställning av valsedlar ska ske senast den 15 april 2025 (valåret) och att ordinarie fullmäktigesammanträden normalt hålls i maj (och november) varje år, kan inte kyrkorättsnämnden instämma i kyrkostyrelsens resonemang om att det ska gå att hinna handlägga ett ärende om valsedelsbidrag via den ordinarie sammanträdes-

ordningen, efter att de föreslagna ändringarna trätt i kraft. Skulle besluten om valsedelsbidrag hänskjutas till vårens fullmäktigesammanträden skulle det medföra att samtliga nomineringsgrupper tvingas göra utlägg för valsedelsbeställningarna, eftersom valsedlarna då ska betalas av nomineringsgrupperna i förskott, och att beslutade bidrag får återbetalas till grupperna i efterhand. Alternativet vore att kalla till extra-insatta fullmäktigesammanträden för att möjliggöra beslut om valsedelsbidrag efter ikraftträdandet men innan valsedelsbeställning. Det är dock inte en önskvärd eller resursmässigt hållbar ordning, varför kyrkorättsnämnden avråder kyrkostyrelsen och valkansliet från att gå ut med sådan information. Istället bör det fokuseras på snabb och korrekt information så att ärendena om valsedelsbidrag kan beredas redan under hösten och beslutas vid fullmäktigesammanträdena i november 2024, trots att även kyrkomötet kommer att ta ställning till förslagen först i november 2024.

I skrivelsen föreslås ändringarna i kyrkoordningen träda i kraft omedelbart. Ingenting sägs om eventuella behov av övergångsbestämmelser. Kyrkorättsnämnden kan dock konstatera att det inte torde finnas några behov av övergångsbestämmelser.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de av kyrkostyrelsen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Motionen

I motion 2024:37, Valsedlar vid kyrkliga val, föreslås kyrkomötet besluta att avslå kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 38 kap. 32 och 33 §§ kyrkoordningen. Som motivering framför motionärerna bland annat följande. Den snabba hanteringen av frågan har inneburit att tillämpning av beslut har behövt påbörjas redan innan besluten är fattade. Det innebär också en stor osäkerhet eftersom kyrkomötets beslut kommer att fattas mindre än 12 månader innan kyrkovalets genomförande. Beslutet kommer också efter att valnämnder, kyrkoråd och stiftsstyrelser har berett förslag till budget för 2025 för beslut i respektive fullmäktige i november 2024. Att utan en gedigen utredning, och kännedom om förändringen i god tid, vältra över kostnader på församlingarna och pastoraten är mycket olyckligt. Vilka kostnader som kommer att uppstå för den nya hanteringen av valsedlarna i respektive valnämnd i församlingar och pastorat är inte utrett och innebär en okänd konsekvens av det beslut som fattats. Beslutet har inneburit att det skett en väsentlig förändring av principerna för kyrkovalets genomförande, då ansvaret för deltagande i kyrkovalet nu i mycket stor omfattning flyttas från nomineringsgrupperna till den kyrkliga organisationen – inte minst till valnämnder i församlingar och pastorat. I den snabbutredning som kyrkokansliet genomfört har det inte närmare utretts vilka konsekvenser denna överflyttning av ansvar innebär för valnämnderna respektive anställda medarbetare, som kommer att behöva utföra nya arbetsuppgifter och ta ett nytt ansvar. Detta kommer eventuellt också medföra andra krav på bemanning och närvaro under sommaren 2025. En sådan omfattande förändring som kyrkostyrelsens förslag innebär behöver föregås av en mer omfattande utredning och konsekvensanalys. Eftersom det parallellt pågår ett arbete som kan innebära ett nytt valsystem med gemensamma valsedlar för alla nomineringsgrupper så finns det också en risk att denna förändring endast kommer att tillämpas vid ett enda kyrkoval, för att redan vid valet 2029 ha ersatts av ett annat system.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot motionens förslag. Kyrkorättsnämnden noterar dock att det är svårt att överblicka vilka konsekvenser ett bifall till motionen skulle få i förhållande till pågående processer, redan fattade beslut och den korta tid som kvarstår till kyrkovalet.

Uppsala den 31 augusti 2024

O 2024:1
Bilaga 5

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Mats Törnered, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke, Sten Janson och biskop Susanne Rappmann.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:7y

**Införande av procentspärre samt ändrad fördelning av
utjämningsmandat**

Organisationsutskottet har begärt kyrkorättsnämndens yttrande över utskottets justerade förslag till ändringar i 38 kap. 17, 72 och 73 §§ kyrkoordningen, som kyrkostyrelsen lagt fram i sin skrivelse 2024:4 *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*, avsnitt ett: *Införande av procentspärre samt ändrad fördelning av utjämningsmandat* och som kyrkorättsnämnden yttrat sig över i Kn 2024:1y.

Utskottet föreslår, till skillnad från kyrkostyrelsens förslag, att 38 kap. 17, 72 och 73 §§ kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap.

17 §

De direkta valen till kyrkomötet avser 225 fasta valkretsmandat och 24 utjämningsmandat.

Endast nomineringsgrupper som har fått minst 2 procent av de giltiga rösterna i hela landet får delta i fördelningen av mandaten.

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§. Bestämmelser om de indirekta valen till kyrkomötet finns i 39 kap.

72 §

De fasta valkretsmandaten ska för varje valkrets fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet i valkretsen. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet ska tilldelas ett mandat.

De fasta valkretsmandaten ska för varje valkrets fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet i valkretsen. *Vid fördelningen av mandat till kyrkomötet bortses dock från de nomineringsgrupper som inte fått minst 2 procent av de giltiga rösterna i hela landet, i enlighet med vad som stadgas i 17 § andra stycket.* Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet ska tilldelas ett mandat.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

73 §

Utvärkningsmandaten ska fördelas mellan nomineringsgrupperna så att fördelningen av alla mandat i stiftsfullmäktige blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela stiftet och att fördelningen av alla mandat i kyrkomötet blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela landet. För att avgöra hur många mandat en nomineringsgrupp ska ha sammanlagt i stiftsfullmäktige för att vara proportionellt representerad i stiftsfullmäktige och sammanlagt i kyrkomötet för att vara proportionellt representerad där ska den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela stiftet respektive hela landet som en valkrets. Varje nomineringsgrupp ska tilldelas så många utvärkningsmandat som behövs för att nomineringsgruppen ska få en representation som svarar mot dess andel av samtliga röster i stiftet respektive landet.

Utvärkningsmandaten ska fördelas mellan nomineringsgrupperna så att fördelningen av alla mandat i stiftsfullmäktige blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela stiftet och att fördelningen av alla mandat i kyrkomötet blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela landet.

Vid fördelningen av utvärkningsmandat till kyrkomötet deltar endast de nomineringsgrupper som vid tillämpning av 72 § har fått minst ett fast mandat i någon av valkretsarna.

För att avgöra hur många mandat en nomineringsgrupp ska ha sammanlagt i stiftsfullmäktige för att vara proportionellt representerad i stiftsfullmäktige och sammanlagt i kyrkomötet för att vara proportionellt representerad där ska den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela stiftet respektive hela landet som en valkrets. Varje nomineringsgrupp ska tilldelas så många utvärkningsmandat som behövs för att nomineringsgruppen ska få en representation som svarar mot dess andel av samtliga röster i stiftet respektive landet.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.

Kyrkorättsnämnden har tagit del av utskottets förslag och har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de av utskottet föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järstrand, Mats Törnered, Charlotta Lind, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke och Sten Janson.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2024:2**

Begravningsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motionerna 2024:2, 2024:30 och 2024:52 som på olika sätt berör kyrkostyrelsens uppgift att svara för övergripande frågor avseende begravningsverksamheten i Svenska kyrkan. Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå samtliga motioner.

Till betänkandet finns sex reservationer, två särskilda yttranden och tre särskilda meningar.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Motionernas förslag	3
Motion 2024:2 av Petter Nilsson m.fl., Begravningsverksamheten i händelse av kris och krig	3
Motion 2024:30 av Sten Jansson m.fl., Intäkter från krematoriernas återvunna metaller	3
Motion 2024:52 av Peter Weiderud och Klas Corbelius, Svenska kyrkans begravningsansvar för religiösa minoriteter	3
Bakgrund	3
Allmänt om begravningsverksamheten och regleringen i lag och kyrkoordning	3
Beredskap i begravningsverksamheten	5
Återvinning av metaller efter kremation	7
Begravningsplatser för de som inte tillhör något kristet trossamfund	8
Utskottets överväganden	10
Begravningsverksamheten i händelse av kris och krig	10
Intäkter från krematoriernas återvunna metaller.....	10
Svenska kyrkans begravningsansvar för religiösa minoriteter	11
Reservation 1	12
Reservation 2	12
Reservation 3	12
Reservation 4	12
Reservation 5	12
Reservation 6	12
Särskilt yttrande 1	13
Särskilt yttrande 2	13
Särskild mening 1	13
Särskild mening 2	13
Särskild mening 3	13

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:2,
2. avslå motion 2024:30, punkt 1,
3. avslå motion 2024:30, punkt 2,
4. avslå motion 2024:52.

Motionernas förslag

Motion 2024:2 av Petter Nilsson m.fl., Begravningsverksamheten i händelse av kris och krig

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att genomföra en genomlysning av den nationella nivåns ekonomiska förutsättningar för att vid händelse av kris och krig möta upp och ge stöd till begravningsverksamheten utifrån dess resurs- och kompetensbehov.

Motion 2024:30 av Sten Jansson m.fl., Intäkter från krematoriernas återvunna metaller

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. initiera en kontakt med regering och berört departement, Socialdepartementet, med förslaget att riksdagen ändrar begravningslagen (1990:1144) 5 kap. 6 § så att ersättningen från återvinning av metaller i samband med kremation tillförs huvudmännen för begravningsverksamheten,
2. verka för att en viss del av dessa intäkter destinerar till projekt med ändamål att smycka och försköna våra kyrkogårdar som en del av det offentliga rummet, med särskilt syfte att skapa miljöer utifrån ett barnperspektiv och barns existentiella frågor om liv och död.

Motion 2024:52 av Peter Weiderud och Klas Corbelius, Svenska kyrkans begravningsansvar för religiösa minoriteter

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utveckla metoder till stöd för det mångreligiösa ansvaret i begravningsväsendet, med särskilt fokus på att iordningställa muslimska gravplatser, erbjuda anpassade lokaler för begravningsgudstjänster och utveckla rutiner för att bättre tillmötesgå religiösa önskemål om skyndsamhet vid jordfästning.

Bakgrund

Allmänt om begravningsverksamheten och regleringen i lag och kyrkoordning

Regleringen i begravningslagen

Svenska kyrkans territoriella församlingar och kyrkliga samfälligheter har, med undantag för i Stockholms och Tranås kommuner, ansvaret för begravningsverksamheten i hela landet. Med kyrkliga samfälligheter avses här pastoraten samt den begravnings-samfällighet som enligt 2 kap. 10 a § kyrkoordningen får finnas i Göteborgs stift. Begravningshuvudmannen ansvarar för att anordna och hålla allmänna begravningsplatser för dem som är folkbokförda inom huvudmannens förvaltningsområde (1 kap. 1 § begravningslagen [1990:1144]).

Av 10 kap. 1 § begravningslagen framgår att länsstyrelsen utövar tillsyn över begravningsverksamheten. Länsstyrelsen har rätt att inspektera en verksamhet samt rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar och annat material som behövs för tillsynen. Om en huvudman inte fullgör sina skyldigheter får länsstyrelsen vid vite förelägga huvudmannen att fullgöra skyldigheterna (10 kap. 2 § begravningslagen).

Kyrkoordningsreglering

Församlingarna

I 2 kap. 3 § kyrkoordningen anges att föreskrifter om församlingens ansvar för begravningsverksamheten finns i begravningslagen. Av förarbetena till kyrkoordningen (CsSkr 1999:3) framgår att Svenska kyrkans centralstyrelse med detta velat markera ”att även begravningsverksamheten är en del av kyrkans uppgifter samtidigt som det görs klart att det är en allmänt samhällelig uppgift som staten har anförtrott kyrkan genom lagstiftning”.

Varje församling och pastorat som är huvudman för begravningsverksamheten ska genom beslut i kyrkofullmäktige fastställa riktlinjer för hur begravningsverksamheten ska vara utformad (2 kap. 6 a § kyrkoordningen).

Stiften

Det ingår i stiftets uppgifter att ha tillsyn över hur församlingarnas och pastoratens uppdrag som huvudman för begravningsverksamheten fullgörs (6 kap. 4 § och 57 kap. 1 § kyrkoordningen).

Den nationella nivån

Kyrkostyrelsen svarar för övergripande frågor avseende begravningsverksamheten (10 kap. 3 § andra stycket 10 kyrkoordningen). I sin skrivelse till kyrkomötet 2017 som innehöll förslaget till reglering av kyrkostyrelsens övergripande ansvar anförde kyrkostyrelsen att dess arbete med frågor relaterade till begravningsverksamheten naturligtvis måste utgå från de förutsättningar som gäller för den verksamheten. Kyrkostyrelsen, framhöll man, kan och vill naturligtvis inte inkräkta på huvudmännens i lag givna ansvar för begravningsverksamheten. Den primära uppgiften gällde i stället att bistå i gemensamma angelägenheter och att medverka till att lösa sådant som kan vara gemensamma problem.

Kyrkostyrelsen svarar idag för intressebevakning, information, rådgivning och utbildning i juridik, ekonomi och kulturarv. Vidare svarar man för kontakter med riksdag, regering, myndigheter, organisationer och andra nationella parter. Kyrkostyrelsen har därtill tagit ett ansvar gällande planering och samordning på krematorieområdet. På den nationella nivån finns också en nationell samordnare för begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen bedriver även arbete inom området krisberedskap i begravningsverksamheten, se nedan. Kyrkostyrelsens verksamhet finansieras idag i huvudsak av avgiften för gemensam verksamhet (kyrkoavgiften) och inte till någon del via begravningsavgiften.

Begravningsavgiften och kyrkoavgiften

Begravningsavgift

Den som är folkbokförd i Sverige ska, enligt 9 kap. 1 § begravningslagen betala en avgift för begravningsverksamheten. Begravningsavgiften baseras på den beskattningsbara förvärvsinkomsten och betalas i samband med inkomstskatten. Avgiften

ska betalas till begravningshuvudmännen inom Svenska kyrkan eller, för den som är folkbokförd i en kommun där kommunen är huvudman, till den kommunen (9 kap. 2 § begravningslagen). Av begravningslagen 9 kap. 6 § framgår vad huvudmännen får använda begravningsavgiften till, bland annat gravsättning, kremering, gravplats och vissa transporter.

Den enhetliga begravningsavgiftssatsen fastställs av Kammarkollegiet och baseras på huvudmännens beräknade kostnader för det följande beskattningsåret samt inkomstuppgifter från Skatteverket.

Kyrkoavgift

Av 7 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan framgår att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala lokal och regional kyrkoavgift. Av 8 § samma lag framgår vidare att det är församlingen eller pastoratet som beslutar om den lokala avgiften samt stiftet som beslutar om den regionala avgiften.

Det finns ingen nationell kyrkoavgift. Organen på kyrkans nationella nivå, däribland kyrkostyrelsen, finansierar i huvudsak i stället sin verksamhet genom den avgift för gemensam verksamhet som regleras i 44 kap. 3 §, första stycket, kyrkoordningen. Av nämnda bestämmelse framgår att församlingar och pastorat varje år ska betala en avgift om 7 öre per 100 kr av avgiftsunderlaget för gemensam verksamhet. Kyrkostyrelsen har ingen motsvarande möjlighet att ta ut en avgift från församlingarna från dessas begravningsavgiftsmedel vilket innebär att kyrkostyrelsens insatser på området begravningsverksamhet kommer att belasta enbart de kyrkotillhörigas avgifter.

Beredskap i begravningsverksamheten

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Vid högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då ska bedrivas. Det civila försvaret är en förutsättning för att det militära försvaret ska kunna fullgöra sin huvuduppgift – att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. I civilförsvaret ingår begravningsverksamheten.

Regleringen i begravningslagen

Av 8 kap. 3 § begravningslagen framgår att en församling som är huvudman för begravningsverksamheten ska vidta de beredskapsförberedelser som behövs för denna verksamhet under höjd beredskap. Lagen innehåller också en särskild undantagsbestämmelse om gravsättning och kremering under krig (8 kap. 5 §) av innebörd att om Sverige är i krig, får stoftet efter en person vars död har orsakats av en krigsåtgärd eller en smittsam sjukdom gravsättas eller kremeras trots att vad som sägs i begravningslagen eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen inte kan iakttas. Vidare innehåller lagen en bestämmelse om huvudmännens skyldighet att lämna upplysningar m.m. i enlighet med 6 kap. 1 § andra stycket och 2 § lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap¹.

¹ De aktuella bestämmelserna i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap reglerar en skyldighet att till Totalförsvarets plikt- och prövningsverk respektive Migrationsverket lämna uppgifter om identitet, vistelseort, hälsotillstånd och liknande förhållanden beträffande krigsfångar och andra skyddade personer som är i Sveriges våld.

Försvarsberedningens rapport

Försvarsberedningen² lämnade 2023 till regeringen delrapporten *Kraftsamling – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret* (Ds 2023:34) vilken innehåller dels förslag till övergripande ambition för hela totalförsvaret, dels förslag rörande det civila försvaret. I rapporten har försvarsberedningen bland annat adresserat frågor om begravningsverksamheten i kris och krig.

Försvarsberedningen konstaterar i rapporten att begravningsverksamheten är en samhällsviktig verksamhet som ska upprätthållas under höjd beredskap och krig och att Svenska kyrkan därmed har en viktig roll i totalförsvaret genom lagstadgade samhällsviktiga beredskapsskyldigheter (Ds 2023:34, sid 297 f.f.). Försvarsberedningen anför att begravningshuvudmännen måste ha beredskap för att i händelse av krig hantera mängden dödsoffer som ska begravas samt att länsstyrelser och kommuner ska inkludera behovet av en ökad kapacitet i begravningsverksamheten i samhällsplaneringen. Frågor som enligt Försvarsberedningen måste beaktas är bland annat tillgängliggörande av mer kyrkogårdsmark för begravingar och förberedandet av nödvändiga beslut för expropriering av mark, belastningen på krematorier och de särskilda krav på hanteringen av avlidna som ett krig ställer. I många av dessa områden menar Försvarsberedningen att de brister som finns idag bör åtgärdas inom ramen för det civila försvaret och att skyddsutrustning och utbildning bör tillhandahållas begravningshuvudmännen. Försvarsberedningen pekar på vikten av att hela kedjan från att någon avlider till att de gravsätts fungerar. Försvarsberedningen konstaterar vidare att planeringen av detta ställer avsevärt högre och förändrade krav jämfört med i fredstid men konstaterar att Svenska kyrkan har påbörjat ett arbete med detta. Försvarsberedningen betonar dock vikten av att detta sker skyndsamt. Försvarsberedningen anser slutligen att det bör tydliggöras var begravningsverksamheten sorteras in i strukturen för det civila försvaret.

Kyrkostyrelsens arbete med krisberedskapsfrågor relaterade till begravningsverksamheten

Kyrkostyrelsen ska leda och samordna Svenska kyrkans beredskap. I all krisberedskapsverksamhet kan självklart också begravningsverksamheten beröras. Inom området krisberedskap i begravningsverksamheten arbetar kyrkostyrelsen med bland annat påverkansarbete för att synliggöra begravningsverksamheten i beredskapssammanhanget. Kyrkostyrelsen har som ett led i detta arbete fört aktiv dialog med Försvarsdepartementet, Försvarsberedningen, Socialstyrelsen och MSB om begravningsverksamheten i händelse av kris och krig med syftet att säkerställa att begravningshuvudmännens uppdrag är känt och ska inkluderas i samhällets beredskapsplanering och samordning.

Kyrkostyrelsen har också initierat och deltagit i samarbeten med Försvarsmakten m.fl. myndigheter i syfte att klarlägga myndigheternas och huvudmännens olika roller och uppdrag så att kedjan kring omhändertagandet av avlidna ska kunna fungera även i kris eller krig.

På fältprostens initiativ och tillsammans med bland annat några stift har utarbetats ett antal rekommendationer för beredskapsarbetet hos begravningshuvudmännen. För att konkretisera dessa rekommendationer har Linköpings stift, med bistånd av kyrkostyrelsen, tagit fram ett antal mallar för krisberedskap i begravningsverksamheten.

² Försvarsberedningen utgör ett forum för konsultationer mellan regeringen och representanter för de politiska partierna i riksdagen. Med utgångspunkt i bland annat försvarsberedningens rapporter utformar regeringen sina förslag till riksdagen.

Kyrkostyrelsen arbetar också i två stiftsnätverk, ett för krisberedskap och ett för begravning vilka haft ett första gemensamt möte under våren 2024.

O 2024:2

Även den nu beskrivna verksamheten finansieras för kyrkostyrelsens del idag av avgiften för gemensam verksamhet (kyrkoavgiften) och inte till någon del via begravningsavgiften.

Återvinning av metaller efter kremation

Allmänt

Fram till den 31 december 2015 gällde att de metalldelar som inte förbränts och som inte fått plats i urnan skulle förstöras eller gravsättas på en allmän begravningsplats av innehavaren av krematoriet. Denna reglering syftade i första hand till att förhindra tillgrepp och handel med ädelmetaller (se prop. 2015/16:95 s. 11 samt prop. 1990/91:10 s. 51 f och s. 97).

Starka miljömässiga skäl samt regleringen kring avfall drev på för en förändring i begravningslagen varigenom återvinning premierades framför bortskaffande. Utifrån att begreppet återvinning enligt den tidigare avfallsförordningen (2011:927) omfattade bl.a. förberedelse för återanvändning valdes en mer restriktiv utformning av bestämmelsen för att uppnå en pietetsfull hantering. I bestämmelsen regleras därför att återvinning ska ske genom s.k. materialåtervinning, dvs. att avfallsmaterialet upparbetas till nya produkter, material eller ämnen som inte ska användas som bränsle eller fyllnadsmaterial (se prop. 2015/16:95 s. 16). Efter en lagändring i 5 kap. 6 § begravningslagen (1990:1144) som trädde i kraft den 1 juli 2016 gäller därför att metall som inte har förbränts vid kremeringen ska skiljas från askan efter stoftet och återvinnas. Metallerna ska återvinnas genom att metallerna upparbetas till nya produkter, material eller ämnen som inte ska användas som bränsle eller fyllnadsmaterial.

Innehavaren av krematoriet ska tillföra Allmänna arvsfonden ersättning från återvinningen efter att innehavarens kostnader för återvinningen dragits av. Om kostnaderna för återvinningen överstiger intäkterna, ska huvudmannen för begravningsverksamheten stå för den kostnaden. Kostnaden är ett led i kremeringsförfarandet och finansieras därmed genom begravningsavgiften.

I 9 b § begravningsförordningen regleras att innehavaren av krematoriet ska särredovisa kostnaderna och ersättningen från återvinningen i sin redovisning av begravningsverksamheten.

Länsstyrelsens tillsynsansvar över begravningsverksamheten har ansetts omfatta även återvinningsförfarandet och det ekonomiska utfallet av detta.

Värdet ska tillföras Allmänna arvsfonden

Som nämnts ovan ska värdet av metallåtervinningen efter avdrag för kostnader, enligt nu gällande bestämmelser, tillföras Allmänna arvsfonden och förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Utdelning från fonden beslutas av Arvsfondsdelegationen. I förarbetena till den nuvarande bestämmelsen i 5 kap. 6 § begravningslagen understryks att det är en miljövänlig ordning präglad av respekt för den avlidna som eftersträvas. Mot bakgrund av att återvinningen inte införts av ekonomiska skäl ansågs det naturligt att det värde som metallåtervinningen gav upphov till skulle gå till välgörande ändamål. Regeringen menade att allmänna arvsfonden med sitt allmännyttiga och välgörande ändamål var bäst lämpad att ta emot överskottet av återvinningen (se prop. 2015/16:95 s. 17).

Riksrevisionens granskning och regeringens svar

I en av Riksrevisionen genomförd granskning framkom kritik mot bland annat Allmänna arvsfondens bidragsgivning. Av Riksrevisionens granskningsrapport till regeringen, *Allmänna arvsfonden – pengar som söker mening* (RiR 2024:2) menar Riksrevisionen bland annat att det krävs åtgärder av såväl regeringen som ansvariga myndigheter för att förbättra och stärka stödgivningen ur Allmänna arvsfonden, med särskilt fokus på kontroll- och granskningsfunktioner. Riksrevisionen föreslår också regeringen att initiera en process med målet att avveckla systemet med Allmänna Arvsfonden.

Riksrevisionen har i sin tur fått kritik för sin rapport – särskilt förslaget om att påbörja en nedläggningsprocess av Allmänna arvsfonden – från civilsamhällets organisationer, bland annat från FORUM³ där Svenska kyrkan är en av medlemsorganisationerna.

Den 29 augusti lämnade regeringen sitt svar på Riksrevisionens skrivelse till riksdagen (Skr. 2023/24:153). Där framgår att regeringen inte i nuläget avser att gå vidare med en process med målet att avveckla eller på andra sätt förändra systemet med Allmänna arvsfonden. Av skrivelsen framgår vidare att regeringen inte i alla delar instämmer i den kritik som framförts av Riksrevisionen. Regeringen anför bland annat att eftersom Allmänna arvsfonden har en viktig roll som möjliggörare för civilsamhällets insatser med och för barn, unga, personer med funktionsnedsättning och äldre⁴ skulle en fördjupad analys behöva föregå en eventuell process med målet att avveckla eller på andra sätt förändra systemet med Allmänna arvsfonden. Regeringen anför att man med sin skrivelse anser att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Begravningsplatser för de som inte tillhör något kristet trossamfund

Regleringen i begravningslagen

I 2 kap. begravningslagen regleras vad som gäller för begravningsplatser. Enligt 2 kap. 3 § begravningslagen ska huvudmannen för en allmän begravningsplats bereda gravplats åt de som vid dödsfallet var folkbokförda på en fastighet inom församlingen⁵ respektive kommunen. Av samma kapitel 4 § framgår att rätten till gravsättning på en allmän begravningsplats inte ska vara beroende av att den avlidne tillhörde något visst trossamfund. Vid anläggning, utvidgning eller väsentlig ändring av en allmän begravningsplats ska huvudmannen, enligt 2 kap. 2 §, andra stycket, andra meningen, samråda med företrädare för andra trossamfund och övriga berörda parter.

³ Forum är en intresseorganisation för idéburna organisationer med social inriktning i Sverige.

⁴ Regeringen framhåller att Allmänna arvsfonden, sedan den inrättades 1928, har finansierat tiotusentals projekt inom civilsamhället. Man pekar också på att projekt finansierade av Allmänna arvsfonden har utgjort grunden till verksamheter som t.ex. allmän förskola, mödra- och barnavårdscentraler, färdtjänst och personlig assistans.

⁵ Alternativt pastoratet eller den samfällighet för särskilda uppgifter som avses i 2 kap. 10a § kyrkoordningen.

I sitt yttrande över det statliga betänkande som inför relationsändringen behandlade begravningsfrågorna⁶ framhöll ärkebiskopen efter hörande av övriga biskopar beträffande ansvaret för begravningsplatser för de som inte tillhör något kristet trossamfund, att huvudmännen för begravningsverksamheten inom Svenska kyrkan hade goda förutsättningar att förstå skilda trosriktningars religiösa skäl för hur en gravplats skulle anordnas och skötas.

Däremot menade Kammarkollegiet och Statskontoret att man borde lägga ansvaret för de särskilda gravplatserna på kommunerna för att bättre tillgodose de icke-kristna trosbekännarnas intressen. Sveriges frikyrkosamråd föreslog att huvudmannaskapet för icke kristnas begravningsverksamhet skulle läggas på kommunerna. Liknande synpunkter framfördes också av Förenade islamiska församlingar i Sverige, Svenska missionsförbundet och Judiska församlingarna i Sverige. Kyrkomötet tillstyrkte utredningens förslag och menade att även om åtskilligt talade för att Svenska kyrkan *inte* borde vara huvudman för de särskilda gravplatserna så hade den föreslagna lösningen kommit att framstå som den från praktiska och verksamhetsmässiga synpunkter lämpligaste. Kyrkomötet framhöll dock att eftersom förslaget medförde att församlingarna och samfälligheterna skulle anförtros en myndighetsfunktion gentemot alla som bor inom förvaltningsområdet var en strikt likabehandling oundgängligen nödvändig. Man anförde avslutningsvis;

På företrädarna för de kyrkliga huvudmännen kommer att ställas krav på respekt och lyhördhet för skilda önskemål vid möten och kontakter med icke kristna trosbekännare och andra som inte tillhör kyrkan. Det får inte förekomma befogad anledning till kritik mot det sätt på vilket Svenska kyrkan fullgör samhällsuppgiften.⁷

Regeringen konstaterade beträffande religionsfrihetsfrågan att det enligt dåvarande ordning var stiftssamfälligheterna inom Svenska kyrkan som ansvarade för att det anordnades och hölls särskilda gravplatser för dem som inte tillhörde något kristet trossamfund. Ett kyrkligt ansvar för dessa gravplatser hade således ansetts förenlig med bestämmelserna om religionsfrihet.

Man framhöll dock att de som inte tillhörde Svenska kyrkan inte hade rösträtt i de kyrkliga valen och kunde därför inte direkt påverka kyrkliga beslut om t.ex. planering av nya begravningsplatsers utformning. Det behövde därför skapas särskilda möjligheter till inflytande och insyn för dem som inte tillhör Svenska kyrkan⁸.

Vidare underströk regeringen betydelsen av att de medel som in flyter från dem som inte tillhör Svenska kyrkan enbart används inom begravningsverksamheten och inte kommer kyrkans religiösa verksamhet till del. Av det skälet föreslogs att begravningsavgiften skulle fastställas av huvudmannen på grundval av en särkostnadsredovisning av verksamhetens intäkter och kostnader. Regeringen underströk också vikten av att samma standard i utförande och skötsel tillämpades för de särskilda gravplatserna som för övriga gravplatser.

⁶ Staten och trossamfunden, Begravningsverksamheten (SOU 1997:42)

⁷ IKL 1998:2, sid. 5

⁸ För att öka inflytandet för denna grupp föreslogs en förstärkt tillsyn genom ombud som tillsätts av länsstyrelsen, särskilda regler om samråd samt att handlingar som rör begravningsverksamheten skulle vara offentliga. Sammantaget menade man att detta borde ge goda möjligheter till insyn, inflytande och påverkan, även för dem som inte tillhör något kristet trossamfund vad gäller förvaltningen av de särskilda gravplatserna.

Regeringen gjorde bedömningen att de nämnda faktorerna sammantaget medförde att ett kyrkligt huvudmannaskap även för dessa gravplatser inte kränker den enskildes rätt till religionsfrihet. Förvaltningen av de särskilda gravplatserna för dem som inte tillhör något kristet trossamfund kunde därför ligga kvar hos Svenska kyrkan.

Kyrkostyrelsens arbete

Kyrkostyrelsen för i olika sammanhang dialog med företrädare för andra trossamfund i Sverige. Under covidpandemin bildades en arbetsgrupp i syfte att utbyta information och synpunkter med övriga trossamfund och Stockholm stad kring begravningsverksamheten. Gruppen har fortsatt sina regelbundna möten även efter pandemin. Inom ramen för dessa dialoger behandlas också frågor om begravningshuvudmännens ansvar för begravningsplatser för de som inte tillhör ett kristet samfund. Exempelvis har frågan om hur gravkvarter med särskilda gravplatser bör utformas varit föremål för diskussion.

Utskottets överväganden

Begravningsverksamheten i händelse av kris och krig

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:2.

Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen, som framgår av bakgrundstexten, redan arbetar intensivt med frågor om beredskap i relation till begravningsverksamheten. Arbetet på den nationella nivån syftar dels till att hantera externa kontakter med regeringen, Forsvarsmakten och andra myndigheter, dels till att, tillsammans med stiftet, stötta begravningshuvudmännen i deras krisberedskapsarbete. Vidare förutsätter utskottet att den nationella nivån, om en kris- eller krigssituation skulle uppstå, kommer att tillse att det finns ekonomiska förutsättningar för att ge stöd till begravningsverksamheten utifrån dess resurs- och kompetensbehov.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2024:2 avslås.

Intäkter från krematoriernas återvunna metaller

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:30.
--

Utskottet vill inledningsvis framhålla att motionen har ett vällovligt syfte. Viljan att utsmycka kyrkogårdar med särskilt fokus på att skapa miljöer utifrån ett barnperspektiv och barns existentiella frågor om liv och död är något som utskottet ställer sig bakom. Sådan utsmyckning torde enligt utskottets mening emellertid kunna göras redan inom ramen för gällande regelverk och med användande av medel från begravningsavgiften.

Utskottet ser att ett system med återförande av värdet från metallåtervinningen i enlighet med vad motionärerna önskar med stor sannolikhet kommer att vara förenat med tämligen höga kringkostnader för administration. Vidare konstaterar utskottet att en kontakt med regeringen och Socialdepartementet i enlighet med motionens förslag med nödvändighet måste föregås av ett tämligen omfattande utredningsarbete hos kyrkostyrelsen som bland annat måste adressera frågor om hur återförandet av det överskjutande värdet till huvudmännen i sådana fall ska ske, vilka enheter som ska kunna få del av medlen och på vilka grunder dessa ska fördelas mellan enheterna. Med hänvisning till vad som anförts ovan om att det redan idag finns möjligheter att arbeta med utsmyckning av kyrkogårdar ser inte utskottet att det finns något uppenbart/reellt

problem som behöver få en lösning. Utskottet är därför inte heller berett att ge kyrkostyrelsen ett uppdrag som kommer att kräva så omfattande resurser.

Utskottet konstaterar också, i likhet med vad regeringen anför i skrivelsen till riksdagen av den 29 augusti 2024, att Allmänna arvsfonden har en viktig funktion som möjliggörare för civilsamhällets insatser med och för barn, unga, personer med funktionsnedsättning och äldre. Utskottet vill härvid framhålla att det är möjligt även för församlingar att söka stöd ur Allmänna arvsfonden.

Med hänvisning till det anförda ska motion 2024:30 avslås.

Svenska kyrkans begravningsansvar för religiösa minoriteter

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:52.
--

Utskottet vill inledningsvis framhålla att man delar motionärernas bild av att hela Svenska kyrkans arbete, inte minst myndighetsansvaret för begravningsväsendet, påverkas av att det svenska offentliga rummet idag speglar världen och en rik religiös mångfald. Utskottet vill därför understryka betydelsen av att Svenska kyrkans begravningshuvudmän ges goda förutsättningar att hantera sitt ansvar för begravningsväsendet även i relation till de som inte tillhör något kristet samfund. Detta gäller naturligtvis, som framhålls av De Ungas Kyrkomöte, samtliga trosuppfattningar.

Utskottet konstaterar emellertid att de problem som motionärerna lyfter inte kan sägas vara allmängiltiga i den betydelsen att de existerar för alla eller flertalet församlingar i landet. För några begravningshuvudmän kan det innebära utmaningar att tillse att en strikt likabehandling är möjlig också för de som inte tillhör något kristet trossamfund. För merparten av begravningshuvudmännen utgör detta enligt utskottets uppfattning däremot inte något problem då det finns både resurser och kompetens lokalt att hantera frågorna. Enligt utskottets mening bör inte kyrkomötet lägga nya omfattande uppdrag till kyrkostyrelsen om det inte finns ett generellt problem som behöver lösas.

Till det sagda kan läggas att kyrkostyrelsen redan följer frågorna i sitt informationsutbyte med icke-kristna trossamfund. Utskottet förutsätter att kyrkostyrelsen agerar om det i dessa dialoger framkommer att det mera generellt bland begravningshuvudmännen inom kyrkan förekommer svårigheter att hantera det mångreligiösa ansvaret i begravningsverksamheten.

Mot bakgrund av det anförda ska motion 2024:52 avslås.

Uppsala den 3 oktober 2024

På organisationsutskottets vägnar

Per Lindberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Per Lindberg, ordförande, Louise Callenberg, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Solveig Oskarsson, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Peter Lundborg, Kristina Töyrä, Toivo Sjören Eva-Lena Fungmark, Håkan Widepalm, Hanna Hesser Nordin,

Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Anders Djerf, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Aina Nordqvist.

Biskoparna Karin Johannesson och Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2024:2 till förmån för att anse den besvarad.

Är tacksam över att Svenska kyrkan valt att påbörja arbetet i enighet med motionens avsikter.

Petter Nilsson

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2024:30 till förmån för bifall till motionen.

Irene Oscarsson

Reservation 3

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2024:30 till förmån för bifall till motionen.

Victor Ramström

Reservation 4

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2024:30 till förmån för bifall till motionen.

Carin Åblad Lundström

Reservation 5

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2024:30 till förmån för bifall till motionen.

Elisabeth Kullenberg

Reservation 6

Undertecknade ledamöter från Socialdemokraterna reserverar oss mot utskottets beslut att föreslå att motionen 2024:52 gällande begravningsansvar för religiösa minoriteter ska avslås.

Vi menar att det behov av ytterligare åtgärder inom området som beskrivs i motionen och som är upphov till att motionen skrivits inte är så ringa att det går att helt känna sig nöjd med de åtgärder som redan pågår. Vi menar inte att det är ett problem på alla ställen i landet men det är ett problem av sådan omfattning att det finns skäl att vidta ytterligare aktiva åtgärder på området.

Louise Callenberg, Carl-Johan Karlsson, Jenny Thor, Solveig Oscarsson, Ulf Bjereld

Särskilt yttrande 1

O 2024:2

Det är inte rimligt att utskottet utvärderar Allmänna arvsfondens arbete. Vidare är det vår uppfattning att motion 2024:30 i sig är god.

Medel borde emellertid tillföras begravningsverksamheten i stället.

Petter Nilsson

Särskilt yttrande 2

Idag finansierar kyrkoavgiften delar av begravningsverksamheten.

Att – som motion 2024:52 föreslår – prioritera anpassningar för muslimer innebär att Svenska kyrkan därmed bedömer verksamheten att vara särskilt viktig. Redan idag vet vi att en del av kyrkoavgiften går till att finansiera begravningsverksamheten. Kristna bör inte diskrimineras av Svenska kyrkan – särskilt som incitamenten till ett medlemskap i Svenska kyrkan redan idag är ytterst svaga.

Petter Nilsson

Särskild mening 1

Jag avger särskild mening i överensstämmelse med Elisabeth Kullenbergs reservation angående motion 2024:30 till förmån för bifall till motionen.

Hanna Hesser Nordin

Särskild mening 2

Jag menar att motion 2024:30 borde ha bifallits.

Nils Jernqvist

Särskild mening 3

Undertecknad ersättare från Socialdemokraterna reserverar mig mot utskottets förslag att motionen 2024:52 gällande begravningsansvar för religiösa minoriteter ska avslås.

Jag menar att det behov av ytterligare åtgärder inom området som beskrivs i motionen och som är upphov till att motionen skrivits inte är så ringa att det går att helt känna sig nöjd med de åtgärder som redan pågår. Jag menar inte att det är ett problem på alla ställen i landet men det är ett problem av sådan omfattning att det finns skäl att vidta ytterligare aktiva åtgärder på området.

Roberth Krantz

Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2024:3

Förtydligat missionsbegrepp

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2024:14, vilken avser att uppdra åt kyrkostyrelsen att initiera ett arbete för en omformulering av 2 kap. 1 § kyrkoordningen. Utskottet anser att det finns andra former för att reflektera över missionsbegreppet än att ge ett sådant uppdrag till kyrkostyrelsen och föreslår att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:14.

Motionens förslag

Motion 2024:14 av Jonas Noréus, Förtydligat missionsbegrepp

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att initiera ett arbete som definierar ett utvidgat missionsbegrepp, med syfte att ge kyrkans mission ökad synlighet i det offentliga rummet.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2024:14 i Ln 2024:3y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Svenska kyrkans grundläggande uppgift och begreppet mission

Av 2 kap. 1 § första stycket kyrkoordningen och 4 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan framgår att församlingen är det lokala pastorala området och att församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen.

I inledningstexten till kyrkoordningens andra avdelning sägs bland annat följande.

Svenska kyrkan har en rikstäckande indelning i territoriella församlingar. Församlingen är samtidigt en gemenskap av de människor som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område. Församlingen har lokal självstyrelse men är samtidigt en del av ett stift och Svenska kyrkan som trossamfund. Delaktigheten i de döptas och troendes allmänna

prästadöme förenar alla i församlingen, vigda och icke vigda. Alla har tillsammans ansvaret för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd. Den demokratiska organisationen och kyrkans ämbete eller vinningstjänst har gemensamt ansvar för att bedriva en verksamhet i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. För varje församling finns ett kyrkoråd eller ett församlingsråd som församlingens styrelse och en kyrkoherde med ansvar för ledning, samordning och tillsyn.

I utredningsarbetet inför kyrkans ändrade relationer till staten ingick även en teologisk expertgrupp. I en promemoria uttalade sig gruppen om begreppet mission, i relation till begreppet evangelisation samt församlingens uppgifter.

”Evangelisation” är som begrepp mer inskränkt än ”mission” och har dessutom en tydligare inriktning på särskilda aktiviteter, t.ex. i form av evangelisationskampanjer. Mission (av lat *mi'ttio* ’skicka’, ’sända’) är ett teologiskt mer laddat begrepp som avser hela kyrkan och därmed också varje församlings sändning i världen. Kyrkans missionsuppdrag är en fortsättning av det uppdrag som Jesus gav sina lärjungar när han gav dem fullmakt och sände ut dem att predika ”Guds rike”. Av grundläggande betydelse är den s.k. missionsbefallningen i Matt. 28:19–20: ”Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar, döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn, och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.” Mission har ofta blivit beteckningen på den verksamhet som riktar sig till den icke-kristna delen av mänskligheten. Det uppdrag som ges i missionsbefallningen har dock alltid setts som grundläggande uppgift för kyrkan såväl inom som utom landet. I våra dagar handlar det som traditionellt betecknas som mission till övervägande delen om samarbete med kyrkor på olika platser runt om i världen och i det sammanhanget har ömsesidigheten i uppdraget en helt annan betydelse än som tidigare varit fallet. Uppdelningen mellan mission riktad till mer avlägsna, ”främmande” och icke-kristna länder och evangelisation riktad till människor i det egna, kristnade landet har alltmer mist sitt berättigande. Vare sig praktiskt eller teoretiskt går det att dra några skarpa gränser mellan uppgifterna att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission. Det är frågan om olika överlappande aspekter på kyrkans liv och uppdrag. Det går inte heller och bör inte heller dras någon skarp gräns mellan nationella och internationella uppgifter eftersom Kristi världsvida kyrka, där Svenska kyrkan är en del, är universell. Att utöva mission är kyrkans och därmed församlingens uppdrag såväl inom det egna territoriella området som i ett vidare sammanhang. I detta innefattas också det som med en mer begränsad term kallas evangelisation. (SOU 1997:41, s. 181 ff.)

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor som på olika sätt berör mission har varit uppe för behandling i kyrkomötet tidigare. Senast frågor rörande mission behandlades i organisationsutskottet var vid kyrkomötet 2022. I utskottets betänkande O 2022:7 finns även en utförlig redogörelse över frågans tidigare behandling i kyrkomötet. Vid kyrkomötet 2022 behandlade organisationsutskottet tre motioner som på olika sätt berörde mission. Två av dessa motioner

(motionerna 2022:3 och 2022:45) berörde direkt respektive indirekt portalparagrafen 2 kap. 1 § kyrkoordningen om församlingens grundläggande uppgift.

Motion 2022:3 innehöll förslag om att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag till omformulering av 2 kap. 1 § kyrkoordningen som tydliggör att kyrkans och församlingens grundläggande väsen är mission uttryckt genom gudstjänst, evangelisation, diakoni och undervisning. I motivtexten framhölls att mission är kyrkans grundläggande uppgift. Till detta poängterades att mission som kyrkans väsen behöver betonas och förtydligas i paragrafen.

I motion 2022:45 yrkades att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att initiera ett läroarbete för att fördjupa och bredda förståelsen av begreppet mission och vad det innebär för församlingens grundläggande uppgift. Motivtexten innehöll ett förslag till en ändring i kyrkoordningen, då det önskades att kyrkoordningens beskrivning av församlingens grundläggande uppgift skulle se annorlunda ut. Det framhövdes att församlingens uppgift är att leva i mission och att man gör det genom att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni.

Angående motion 2022:3 anförde utskottet att en ändring av portalparagrafen 2 kap. 1 § kyrkoordningen skulle kräva ett omfattande läroarbete. Därtill ansåg utskottet att det inte är en ändring av portalparagrafen som behövs utan en väckelse och ett lärande om mission. Utskottets mening var därför att motionen skulle avslås.

Läronämnden lämnade ett yttrande över motion 2022:3 (Ln 2022:4y). Nämnden påminde om att församlingens grundläggande uppgift är en och hänvisade till sitt tidigare yttrande Ln 2014:8y om mission och församlingens grundläggande uppgift. Läronämnden avslutade sitt yttrande med att konstatera att en revision av kyrkoordningens nuvarande beskrivning av kyrkans uppdrag och församlingens grundläggande uppgift skulle kräva ett omfattande läroarbete.

Gällande motion 2022:45 anförde utskottet att det ställde sig positivt till andemeningen i motionärernas yrkande. Utskottet menade att ett reflektionsarbete kring mission i stift och församling täckte in de behov utskottet såg och att det var viktigare än att precisera begreppet mission. Utskottet poängterade slutligen att motivtexten behandlade ett förslag om ändring i kyrkoordningen och därför, de goda intentionerna om att initiera ett läroarbete om mission till trots, kunde inte yrkandet stå självständigt. Mot bakgrund av det var utskottets mening att motionen skulle avslås.

Kyrkomötet följde utskottets förslag och avslog motionerna.

Utskottets överväganden

Motion 2024:14 Förtydligat missionsbegrepp

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:14.

Utskottet kan konstatera att missionsbegreppet behandlades senast under kyrkomötet 2022. Utskottet anser att det finns andra former för att reflektera över missionsbegreppet än att uppdra åt kyrkostyrelsen att tillsätta en sådan utredning som föreslås av motionären. I sammanhanget konstaterar utskottet att kyrkomötet samlat har ett ansvar för att endast tillsätta sådana utredningar där det finns ett påtagligt problem som behöver lösas. Sammantaget anser utskottet således att motion 2024:14 ska avslås.

Uppsala den 3 oktober 2024

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Solveig Oskarsson, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Peter Lundborg, Kristina Töyrä, Toivo Sjören, Eva-Lena Fungmark, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Nils Jernqvist och Stefan Aro.

Biskoparna Karin Johannesson och Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2024:14.

Olov Lindquist

Förtydligat missionsbegrepp

Läronämndens yttrande över motion 2024:14

Läronämnden har vid ett flertal tillfällen yttrat sig gällande begreppet "mission."

I Ln 2018:3y som citeras i Ln 2022:4y framhåller läronämnden:

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad. Dessa perspektiv återfinns i kyrkans tradition och är förenliga med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Läronämnden konstaterar att vår tradition innefattar ett flertal väl preciserade definitioner av begreppet "mission" som sammantagna kan befria kyrkan från begränsande förståelser.

Läronämnden understryker, liksom i ovan nämnda yttrande, att ett uppdrag av det slag som motionären föreslår skulle kräva ett omfattande läroarbete.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Wininge och Johannes Zeiler.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2024:4**

**Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans
valprovsningsnämnd**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. Organisationsutskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Bakgrund

Svenska kyrkans valprovsningsnämnd är enligt 10 kap. 9 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val. Valprovsningsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen, vilket innebär att kyrkomötet och andra riksskyrkliga organ inte får lägga sig i hur nämnden hanterar enskilda ärenden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av valprovsningsnämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen. Någon granskning av hur valprovsningsnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I 4 kap. 7 § tredje stycket kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om arbetsordning för kyrkomötet anges att organisationsutskottet bereder till kyrkomötet överlämnad verksamhetsberättelse för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Nämndens verksamhetsberättelse

Valprovsningsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Särskilt när det gäller beslut som föregår ett val och har betydelse för detta är det viktigt att besluten fattas snabbt så att eventuella ändringar av de överklagade besluten kan verkställas.

Under året har fyra ärenden registrerats hos Valprovsningsnämnden. Förutom verksamhetsberättelsen för 2022 rörde det sig om inbjudningar att lämna synpunkter på promemoriorna Beslut om ändringar i den lokala strukturen (VN 2023-1), Förslag till ändring i kyrkoordningen om förbud att röja uppgift i ärende om anställning (VN 2023-2) och Valfrågor (VN 2023-3).

Valprövningsnämnden avstod från att yttra sig över förslagen i de två förstnämnda promemoriorna med hänvisning till att förslagen inte avsåg beslutsfattandet i nämnden. Valprövningsnämnden tillstyrkte förslagen i promemorian Valfrågor.

Valprövningsnämnden har redan tidigare år noterat att antalet överklagade beslut har minskat något, särskilt i samband med val. Den bedömningen får anses kvarstå även under år 2023, som inte var ett valår.

Valprövningsnämnden har inte några förslag eller synpunkter att föra fram när det gäller ett eventuellt behov av översyn av bland annat bestämmelserna i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprövningsnämnd till handlingarna.

Avsikten med verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Valprövningsnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att utföra sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att värdera hur nämndens verksamhet bedrivs. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån verksamhetsberättelsen. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Uppsala den 2 oktober 2024

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Solveig Oskarsson, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Peter Lundborg, Kristina Töyrä, Toivo Sjören, Eva-Lena Fungmark, Håkan Widepalm, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Anders Djerf, Nils Jernqvist och Stefan Aro.

Biskoparna Karin Johannesson och Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkanden

TU 2024:1–4

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkanden

TU 2024:1	Förbud mot att röja uppgifter som avser Svenska kyrkans beredskap
TU 2024:2	Riktlinjer för församlingsdiakoni
TU 2024:3	Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
TU 2024:4	Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2024:1

Förbud mot att röja uppgifter som avser Svenska kyrkans beredskap

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar tillsyns- och uppdragsutskottet kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 4, Förbud mot att röja uppgifter som avser Svenska kyrkans beredskap. Kyrkostyrelsen föreslår en ny paragraf i 54 kap. kyrkoordningen som innebär förbud mot att röja uppgift avseende Svenska kyrkans beredskap om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas om uppgiften röjs. Förslaget syftar till att säkerställa att uppgifter som hänför sig till den kyrkliga beredskapen har ett heltäckande och tillräckligt skydd.

Utskottet föreslår att kyrkomötet ska anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 4, Ändring i 54 kap. kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, avsnitt 4, i Kn 2024:4y, *bilaga 2*.

Bakgrund

I det fjärde avsnittet i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 behandlas undantag från handlingsoffentligheten i verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap. Kyrkostyrelsen föreslår att det införs en ny bestämmelse i kyrkoordningens kapitel 54 som innebär ett förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap, om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas om uppgiften

röjs. I bestämmelsens andra stycke upplyses om att förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap kan även följa av bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Kyrkostyrelsens skrivelse föregicks av promemorian *Förslag till ändring i 54 kap.* Promemorian innehåller förslag för att säkerställa att uppgifter som hänför sig till den kyrkliga beredskapen har ett heltäckande och tillräckligt skydd. Promemorian remitterades i slutet av 2023 till samtliga stift, cirka 50 församlingar och pastorat, Svenska kyrkans överklagandenämnd, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprövningsnämnd, Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. I princip har samtliga remissinstanser som svarat ställt sig positiva till förslaget om en ändring i 54 kap. kyrkoordningen eller lämnat det utan erinran. Några remissinstanser har föreslagit alternativa skrivningar eller kompletteringar till bestämmelsen.

Den inomkyrkliga handlingsoffentligheten utgår från 10 och 11 §§ i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan. I kyrkoordningens 53 kap. regleras sedan offentlighet för handlingar och i 54 kap. regleras undantagen från offentlighet för handlingar. Bestämmelserna i dessa kapitel omfattas av den särskilda beslutsordningen för kyrkomötet (11 kap. 19 §). Enligt denna beslutsordning krävs det minst tre fjärdedelars majoritet i kyrkomötet för att ändra bestämmelserna i 54 kap. kyrkoordningen. Om inte minst tre fjärdedelar av de röstande beslutar om ändring får kyrkomötet ändra bestämmelsen med enkel majoritet genom två likalydande beslut där det andra beslutet ska fattas vid kyrkomötets andra sammanträde året efter att val till kyrkomötet ägt rum.

Rätten till insyn får bara begränsas om det är särskilt motiverat med hänsyn till skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska intressen, Svenska kyrkans ekonomiska intresse eller något synnerligen väsentligt intresse (11 § lagen om Svenska kyrkan).

Kyrklig beredskap handlar om kyrkans förmåga att fullgöra sitt uppdrag i kris eller vid höjd beredskap. Grundläggande är att kunna möta och bearbeta människors existentiella oro och bidra till hopp, vilket utgör ett bidrag till samhällets samlade motståndskraft. Det innebär att verksamheten ska kunna fungera också vid samhällsstörning i fredstid, höjd beredskap och även i krig. För detta krävs arbete med beredskapsförberedelser och beredskapsplanering i församlingar och pastorat (2 kap. 11 § kyrkoordningen), stift (6 kap. 5 §) samt på den nationella nivån (12 kap. 2 § andra stycket).

Svenska kyrkan har också lagstadgade ansvarsområden. En församling som är huvudman för begravningsverksamhet ska vidta de beredskapsförberedelser som behövs för denna verksamhet under höjd beredskap (8 kap. 3 § begravningslagen (1990:1144)). När det gäller vården och underhållet av de kyrkliga kulturminnena ska Svenska kyrkan vidta nödvändiga beredskapsförberedelser (4 kap. 15 § kulturmiljölagen (1988:950)). Av offentlighets- och sekretesslagen (2 kap. 4 § samt i bilaga till lagen) framgår att handlingar som upprättas inom ramen för den beredskapsplanering som gäller begravningsverksamheten omfattas av denna lag. Detsamma kan gälla för handlingar som rör beredskapsförberedelser avseende vård och underhåll för de kyrkliga kulturminnena om förberedelserna inneburit ianspråktagande eller användning av kyrkoantikvarisk ersättning för att göra denna planering. Detsamma gäller även för uppgifter om annan kyrklig beredskap om uppgifterna förekommer i en allmän handling eller uppgifterna har lämnats av myndighet med ett så kallat sekretessförbehåll. För dessa situationer finns därmed regler om undantag från handlingsoffentligheten som innebär skydd för känsliga uppgifter.

För beredskapsverksamheten som inte är lagstadgad finns viss reglering i kyrkoordningens 54 kapitel som på olika sätt kan ge skydd för känsliga uppgifter i arbetet

med beredskapsförberedelser. Främst är det bestämmelsen om förbud mot att röja uppgifter om säkerhetsåtgärder m.m. (54 kap. 10 § kyrkoordningen) som kan vara möjlig att tillämpa. Frågan om tillämpning av denna bestämmelse kopplat till beredskapsverksamheten har dock inte varit föremål för prövning av Överklagandenämnden.

Det finns ingen bestämmelse i kyrkoordningen som specifikt avser beredskap. Exempel på handlingar som utarbetas i Svenska kyrkans beredskapsförberedelser och som kan innehålla uppgifter som är känsliga ur säkerhetssynpunkt är beskrivningar av rutiner, arbetssätt, krigsorganisation, krigsplacering, riskinventering och utbildningsplaner för den krishanterande förmågan. Känsliga uppgifter kan vara redogörelser för kapacitet som församling, pastorat eller stift har för att hantera kris eller höjd beredskap eller hur församlingar och pastorat kan stödja varandra om de skulle drabbas hårt vid en allvarlig eller extraordinär händelse. Det kan vidare finnas listor över nyckelpersoner och dessa personers kompetens och ansvarsområden. På samma sätt kan även uppgifter som framkommer under en pågående kris eller höjd beredskap motverka syftet med den verksamhet som då behöver bedrivas, om de röjs. Exempel på detta är röjande av brister i krisstabers eller krigsorganisationers uthållighet eller i tekniska system, detaljerade beskrivningar av beroendeförhållanden och av hur den aktuella organisatoriska delen i Svenska kyrkan och dess personal ska agera i en situation av kris eller höjd beredskap (jfr prop. 2008/2009:152 s. 45).

För att säkerställa en enhetlig reglering för alla de uppgifter som kan vara skyddsvärda inom den kyrkliga beredskapen finns det, enligt kyrkostyrelsens skrivelse, behov av ett särskilt förbud. Ett sådant förbud är särskilt viktigt mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget. Mot den bakgrunden föreslår kyrkostyrelsen att kyrkoordningen kompletteras med en bestämmelse om förbud mot att röja uppgifter hänförliga till beredskapen i Svenska kyrkan och den verksamhet som kommer att bedrivas under kris och höjd beredskap.

Det finns ingen bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen att direkt utgå ifrån för utformningen av den nya bestämmelsen. Bestämmelsen föreslås i stället utformas utifrån Svenska kyrkans beredskapsansvar, som gäller både kris och höjd beredskap. Dessutom bör bestämmelsen ge ett enhetligt och heltäckande skydd både för uppgifter som hänför sig till beredskapsförberedelser och hanteringen av sådan verksamhet som bedrivs under pågående kris och höjd beredskap. Kyrkostyrelsen finner det lämpligt att utgå från begreppet ”den kyrkliga beredskapen”, som återfinns i kyrkoordningen idag i rubrikerna till 2 kap. 11 § och 6 kap. 5 §. På så sätt menar kyrkostyrelsen att den nya bestämmelsen kommer att ge ett heltäckande skydd för all verksamhet inom Svenska kyrkans beredskap.

För att inte inskränka offentligheten mer än nödvändigt föreslås att bestämmelsen utformas med ett rakt skaderekvisit. Det innebär att en skadeprövning ska göras i det enskilda fallet, men att det finns en presumtion för offentlighet. Det behöver alltså finnas en konkret risk för att ett röjande av uppgiften kan motverka syftet med beredskapsförberedelser eller verksamheten under kris eller höjd beredskap.

Den nya bestämmelsen har inte någon begränsning i tid, utan förbudet att röja uppgift gäller så länge syftet med verksamheten motverkas om uppgiften röjs.

På inrådan av remissinstanser har kyrkostyrelsen valt att tillföra ett andra stycke i bestämmelsen med en upplysning om att förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap kan även följa av bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Kyrkostyrelsen har valt att placera förslaget till ny bestämmelse i anslutning till den befintliga bestämmelsen i 54 kap. 10 § kyrkoordningen om förbud mot att röja uppgifter om säkerhetsåtgärder m.m., som en ny 10 a §. Det medför också att undantaget i 54 kap. 15 § kyrkoordningen från förbudet att röja uppgifter kommer att gälla den

nya bestämmelsen, eftersom undantaget omfattar bestämmelserna i 54 kap. 5–11 §§ kyrkoordningen. Förbudet i den nya bestämmelsen kommer då inte att hindra att uppgiften lämnas till exempelvis kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning eller till en myndighet. Vidare innebär placeringen att protokollsanteckningen i avtal 23 om tystnadsplikten, som uttryckligen gäller bland annat 54 kap. 5–11 §§ kyrkoordningen, även kommer omfatta den nya föreslagna bestämmelsen i 54 kap. 10 a § kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Tillsyns- och uppdragsutskottet tillstyrker, på de av kyrkostyrelsen anförda skälen, de förslag till ändringar i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen föreslagit i skrivelsen 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 4.

Uppsala den 2 oktober 2024

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Britt Björneke, ordförande

Fredrik Selander, sekreterare

Beslutande: Britt Björneke, ordförande, Camilla Persson, Roine Olsson, Birgitta Eliasson, Kicki Halldin, Markus Svensson, Niklas Grahn, Mattias Rosenquist, Sten Janson, Margareta Andersson, Margareta Nisser-Larsson, Ronnie Nilsson, Jonatan Hanson, James Sandstedt och Jonas Noréus.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Helen Coughlin-Sjögren, Johannes Fransson, Stefan Linderås, Veronica Pålsson, Kicki Lidén, Benny Ahreemark Persson, Jimmy Dahllöf, Ulf Wester, Linda Sjöo och Hans Weichbrodt.

Biskop Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

TU 2024:1
Bilaga 1

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,

dels att det ska införas en ny paragraf, 54 kap. 10 a §, av följande lydelse,

dels att det närmast före 54 kap. 10 a § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 kap.

***Förbud mot att röja uppgifter som avser
Svenska kyrkans beredskap***

10 a §

I verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap gäller förbud mot att röja uppgifter om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas om uppgiften röjs.

Förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap kan även följa av bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:4y

Ändring i 54 kap. kyrkoordningen

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt fyra: Ändring i 54 kap. kyrkoordningen.

I denna del av skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen att det införs en ny bestämmelse, 54 kap. 10 a § kyrkoordningen, om förbud mot att röja uppgifter som avser Svenska kyrkans beredskap. Förbudet gäller i verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas om uppgiften röjs. Vidare föreslås bestämmelsen erinra om att förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap även kan följa av bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Förslaget syftar till att säkerställa att uppgifter som hänför sig till den kyrkliga beredskapen har ett heltäckande och tillräckligt skydd. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de i skrivelsen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Uppsala den 31 augusti 2024

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Mats Törnered, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke, Sten Janson och biskop Susanne Rappmann.

Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2024:2

Riktlinjer för församlingsdiakoni

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:32 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer för Svenska kyrkans diakonala arbete.

Utskottet framhåller diakonins centrala roll i Svenska kyrkan och konstaterar att arbetet med inriktning och riktlinjer för det diakonala arbetet är en fråga för församlingar och stift. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns tre reservationer och ett särskilt yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:32.

Motionens förslag

Motion 2024:32 av Anders Lundberg m.fl., Riktlinjer för församlingsdiakoni

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer för Svenska kyrkans diakonala arbete.

Bakgrund

Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Den formuleringen uttrycker något mycket centralt om församlingen och återfinns i kyrkoordningen både i inledningstexten till avdelningen om församlingarna och i 2 kap. 1 § om församlingens uppgifter. Den finns också i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan. Diakonin som en självklar del i kyrkans liv är tydligt framhållen på olika sätt i Svenska kyrkans böcker och i andra dokument, exempelvis i biskopsbrevet *Ett biskopsbrev om diakoni* (2015).

Diakoni är en fundamental del av den kristna människans pilgrimsfärd genom livet. Därför är den viktig inte bara i den enskildes liv utan också i de döptas gemensamma liv i församlingens gemenskap. Kyrkoherde och kyrkoråd har ett gemensamt ansvar för att strategi och resurser finns för församlingens diakonala arbete. (kyrkoordningen 5 kap. 2 §). (s. 30)

I församlingsinstruktionen för varje församling eller pastorat ska det finnas ett pastoralt program som bland annat ska omfatta det diakonala arbetet. När församlingen och stiftet gemensamt arbetar fram eller reviderar församlingsinstruktionen finns

möjligheter för församlingen från sin sida och för stiftet inom ramen för sin tillsynsuppgift att påverka dess utformning. Församlingsinstruktionen kan på så sätt stödja och stärka arbetet med diakoni i stiftets församlingar. Inom församlingsarbetet fastställer domkapitlet riktlinjer för konfirmandarbetet (57 kap. 5 § kyrkoordningen), men det finns inte några motsvarande bestämmelser om att domkapitlet kan besluta om bindande riktlinjer för andra områden inom församlingsarbetet i stiftets församlingar.

Kyrkoordningen anger att den nationella nivåns roll är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet medan det är stiftens uppgift att främja och ha tillsyn över församlingslivet. Riktlinjer framtagna av kyrkostyrelsen skulle rättsligt sett ha en oklar status. När frågan om riktlinjer på olika områden tidigare har varit uppe i kyrkomötet har det framförts att riktlinjer ska användas restriktivt (t ex O 2014:8).

Ett lättillgängligt stöd för församlingars arbete med att utveckla den diakonala verksamheten finns i en vägledning som Svenska kyrkans nationella nivå har tagit fram tillsammans med Västerås, Luleå och Göteborgs stift, *Vägledning för diakoni, teori, praktik och verksamhetsutveckling i församling*. Den är tänkt att fungera som ett stöd för förtroendevalda, anställda och ideella medarbetare i församlingar och kunna användas som verktyg för strategiskt målarbete, i arbete med församlingsinstruktion, liksom i verksamhetsplanering och budgetprocess. Vägledningen finns nedladdningsbar på webben.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:32.

”Diakoni är självklar i kyrkans liv. Just därför är det också viktigt att vi fortlöpande samtalar om vad diakoni betyder, hur den ser ut i våra olika sammanhang och hur den ska utvecklas vidare.” (ur inledningen till *Ett biskopsbrev om diakoni*, 2015).

Utskottet vill understryka att diakonin är en av kyrkans absolut viktigaste uppgifter som är av största vikt att stärka och utveckla i dess olika delar. I det lokala arbetet med inriktning och strategi för det diakonala arbetet kan biskopsbrevet om diakoni med sina generellt hållna riktlinjer vara ett redskap. Biskopsbrevet riktar sig till såväl kyrkoråd, kyrkoherdar, diakoner som andra medarbetare i församlingar och stift och är skrivet för att ge anledning och material till samtal om församlingens diakoni och om hur den kan utformas utifrån nuläget på den plats där församlingen finns.

Utskottet har noterat att De Ungas Kyrkomöte i sitt svar på motionen framhåller att diakonin är en av grundpelarna i församlingens verksamhet och att de ser både fördelar och risker med nationella riktlinjer. Det är stor skillnad mellan församlingarna, församlingsmedlemmarna och behovet av vissa typer av diakoni, och riktlinjerna ska endast vara till hjälp och inte tvinga arbetet i en viss riktning.

Vid kyrkokansliets enhet för forskning och analys görs återkommande omvärldsanalys som kan användas av församlingar i deras utvecklingsarbete. Utskottet konstaterar också att det på stiftsnivå görs omfattande arbete för att stödja utvecklingen av församlingarnas diakoni, med material och metoder som kan komma ännu fler församlingar till del genom stiftssamverkan.

Utskottet vill avslutningsvis upprepa att Svenska kyrkans diakonala arbete är mycket viktigt och att den ansvarsfördelning som finns inom kyrkan gör det tydligt att det är en fråga för församlingar och stift att utveckla. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Britt Björneke, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Britt Björneke, ordförande, Camilla Persson, Roine Olsson, Birgitta Eliasson, Kicki Halldin, Markus Svensson, Niklas Grahm, Mattias Rosenquist, Sten Janson, Margareta Andersson, Margareta Nisser-Larsson, Ronnie Nilsson, Jonatan Hanson, James Sandstedt och Jonas Noréus.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Helen Coughlin-Sjögren, Johannes Fransson, Stefan Linderås, Veronica Pålsson, Kicki Lidén, Benny Ahrebrand Persson, Jimmy Dahllöf, Ulf Wester, Linda Sjöo och Hans Weichbrodt.

Biskop Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot beslutet till förmån för bifall till motionen.

Britt Björneke

Reservation 2

Jag reserverar mig mot beslutet till förmån för bifall till motionen.

Jonatan Hanson

Reservation 3

Jag reserverar mig mot beslutet till förmån för bifall till motionen.

Margareta Andersson

Särskilt yttrande

Jag delar utskottets överväganden och förslag till beslut, men vill ytterligare betona betydelsen av att goda exempel hos stift sprids, och att detta även kan/bör göras med hjälp av den nationella nivån.

Webbplatsen www.svenskakyrkan.se/utforska-diakoni är ett ställe där till exempel Göteborg stifts "Vägledning för diakoni" www.svenskakyrkan.se/goteborgsstift/vagledning-for-diakoni skulle kunna spridas. Vägledningen är framtagen i samverkan mellan nationell nivå, Göteborgs stift, Västerås stift och Luleå stift. Webbplatsen är ett steg för att Svenska kyrkan bättre ska ta tillvara och sprida kunskap om diakoni och tillhör den nationella nivån.

I denna informationsspridning har alltså den nationella nivån en roll att spela även om ansvaret för diakonin i sig till fullo ligger hos stift och församlingar. Rollen är liten men den behöver vara tydlig.

Jonas Noréus

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2024:3

**Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans
ansvarsnämnd för biskopar**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar. Utskottet föreslår att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Verksamhetsberättelsen

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar har den 27 maj 2024 beslutat om verksamhetsberättelse för 2023. Ansvarsnämnden har överlämnat verksamhetsberättelsen till kyrkomötet.

Bakgrund

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Av 4 kap. 8 § kyrkomötets arbetsordning följer att tillsyns- och uppdragsutskottet bland annat ska bereda till kyrkomötet överlämnad verksamhetsberättelse från Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar. Det finns ingen bestämmelse om att ansvarsnämnden ska avge en verksamhetsberättelse. Syftet med bestämmelsen i arbetsordningen är att det ska finnas en ordning för att ta emot och behandla verksamhetsberättelsen om en sådan överlämnas till kyrkomötet.

Ansvarsnämnden för biskopar ska självständigt fullgöra den uppgift som anges i 10 kap. 8 § kyrkoordningen, dvs. pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Detta framgår även av kyrkoordningens 30 kap. 7 §. Ansvarsnämnden ska vidare utifrån bestämmelserna i 8 kap. 8 § kyrkoordningen pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhåller röster i nomineringsval och som inte redan är vigda till biskopar.

När kyrkoordningen tillkom framhölls att ansvarsnämndens självständiga ställning innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i nämnden. Det finns inte heller någon annan generell reglering av nämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen (CsSkr 1999:3 sid. 2ff).

Någon granskning av hur ansvarsnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

Verksamheten

I verksamhetsberättelsen för 2023 redovisar Ansvarsnämnden sina uppgifter, sammansättning, mål för nämnden samt ärenden. Nämnden har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för nämndens verksamhet har för budgetåret täckts genom anslaget för verksamhetsområdet avseende kyrkomötet. Nämndens kansligöromål har fullgjorts av personal vid kyrkokansliet. Nämnden anger att dess verksamhet liksom tidigare har varit inriktad på att avgöra inkomna respektive av nämnden initierade ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Inriktningen är att medianåldern för avgjorda ärenden inte bör överstiga fyra månader för tillsynsärenden och två månader för ärenden om behörighetsprövning inför biskopsval.

Under året registrerades sju nya ärenden. Två av dessa avsåg anmälningar mot biskopar, ett avsåg ansökan om behörighet, tre avsåg inbjudan att lämna synpunkter på promemorior och ett var av administrativ karaktär (verksamhetsberättelsen). Nämnden avgjorde under året fyra av dessa ärenden.

Antalet registrerade ärenden var ungefär hälften av antalet ärenden som registrerades under 2022. Det finns dock skäl att anta att antalet ärenden under 2024 kommer att bli flera till antalet än under 2023.

Med anledning av kyrkomötets beslut att bifalla tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2022:13 punkt 2 utifrån vad som anförts i Ansvarsnämndens verksamhetsberättelse 2021 konstaterar ansvarsnämnden i verksamhetsberättelsen för 2023 att det ännu inte har lagts fram förslag i dessa frågor. Kyrkomötets beslut avser uppdrag till kyrkostyrelsen att göra en översyn av kyrkoordningens bestämmelser med anledning av det Ansvarsnämnden framhåller i verksamhetsberättelse 2021 under avsnitt fem (översyn av utformningen och innehållet i vigningslöftena i kyrkohandbokens ordning för biskopsvigningen). Detta beslut har vidare en koppling till kyrkomötets beslut att bifalla tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2022:4 punkt 1 (översyn av påföljderna vid obehörigförklaring av en biskop).

Ansvarsnämnden noterar i verksamhetsberättelsen för 2023 att nämnden, genom ordförande och sekreteraren, hade ett möte med ärkebiskopen den 23 oktober 2023 för att diskutera gemensamma frågor om den löpande tillsynen över biskopar samt rågången mellan de båda tillsynsorganen Biskopsmötet och Ansvarsnämnden.

Utifrån sitt perspektiv ser Ansvarsnämnden för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Ansvarsnämndens verksamhet. Kyrkomötet ska inte ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed ska utskottet inte heller göra någon värdering i fråga om hur verksamheten har bedrivits. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån Ansvarsnämndens verksamhetsberättelse 2023. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Britt Björneke, ordförande

Fredrik Selander, sekreterare

Beslutande: Britt Björneke, ordförande, Camilla Persson, Roine Olsson, Birgitta Eliasson, Kicki Halldin, Markus Svensson, Niklas Grahn, Mattias Rosenquist, Sten Janson, Margareta Andersson, Margareta Nisser-Larsson, Ronnie Nilsson, Jonatan Hanson, James Sandstedt och Jonas Noréus.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Helen Coughlin-Sjögren, Johannes Fransson, Stefan Linderås, Veronica Pålsson, Kicki Lidén, Benny Ahreemark Persson, Jimmy Dahllöf, Ulf Wester, Linda Sjöo och Hans Weichbrodt.

Biskop Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2024:4

Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelsen för 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd. Utskottet föreslår att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Verksamhetsberättelsen

Svenska kyrkans överklagandenämnd har den 17 maj 2024 beslutat om verksamhetsberättelse för 2023 och överlämnat den till kyrkomötet.

Bakgrund

Överklagandenämnden

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Överklagandenämnden) är enligt 10 kap. 10 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att ytterst överpröva beslut inom Svenska kyrkan.

När kyrkoordningen tillkom framhölls att Överklagandenämndens självständiga ställning innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i nämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av nämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen (CsSkr 1999:3, s. 2–378). Någon granskning av hur nämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

Det finns ingen bestämmelse om att Överklagandenämnden ska avge en verksamhetsberättelse vilket nämnden dock har gjort årligen sedan sin tillkomst. Av 4 kap. 8 § kyrkomötets arbetsordning följer att tillsyns- och uppdragsutskottet ska bereda till kyrkomötet överlämnad verksamhetsberättelse från Överklagandenämnden. Syftet med bestämmelsen i arbetsordningen är att det ska finnas en ordning för att ta emot och behandla verksamhetsberättelsen om en sådan överlämnas till kyrkomötet.

Verksamheten 2023

I verksamhetsberättelsen för 2023 redovisar Överklagandenämnden sina uppgifter, sammansättning, mål för nämnden samt ärenden. Nämnden har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för nämndens verksamhet har budgetåret 2023 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet avseende kyrkomötet. Nämndens kansligöromål har fullgjorts av personal vid kyrkokansliet.

Nämnden anger att dess verksamhet liksom tidigare har varit inriktad utifrån ett mål som kan preciseras till att nämndens ärenden ska avgöras på ett rättssäkert och effektivt sätt samt effektmålet att mediantiden för ärenden att avgöras genom nämndbeslut inte bör överstiga tre månader. Överklagandenämnden anser att nämnda mål väsentligen har uppfyllts under 2023.

Verksamhetsberättelsen redovisar antalet inkomna ärenden för vart och ett av åren 2020–2023 samt varifrån ärendena inkommit. För samma tidsperiod redovisas antalet avgjorda ärenden inom respektive ärendetyp.

Antalet ärenden som underställts Överklagandenämndens prövning under 2023 har varit något fler än under 2022. Nämnden förväntar sig inte någon större förändring av antalet ärenden under kommande år.

Av de 21 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattat under 2023 har utgången i fyra av besluten innefattat att det hos nämnden klandrade beslutet undanröjts, upphävts, helt eller delvis ändrats eller att det beslutats att ärendet ska prövas på nytt. För 2022 var motsvarande siffra tre av 28 slutliga beslut. Totalt avgjorde nämnden 32 ärenden 2023 jämfört med 40 ärenden 2022.

Utifrån sitt perspektiv ser Överklagandenämnden för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Överklagandenämndens verksamhet. Kyrkomötet ska inte ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed ska utskottet inte heller göra någon värdering i fråga om hur verksamheten har bedrivits. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån Överklagandenämndens verksamhetsberättelse för 2023. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Uppsala den 3 oktober 2024

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Britt Björneke, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Britt Björneke, ordförande, Camilla Persson, Roine Olsson, Birgitta Eliasson, Kicki Halldin, Markus Svensson, Niklas Grahn, Mattias Rosenquist, Sten Janson, Margareta Andersson, Margareta Nisser-Larsson, Ronnie Nilsson, Jonatan Hanson, James Sandstedt och Jonas Noréus.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Helen Coughlin-Sjögren, Johannes Fransson, Stefan Linderås, Veronica Pålsson, Kicki Lidén, Benny Ahremark Persson, Jimmy Dahllöf, Ulf Wester, Linda Sjöo och Hans Weichbrodt.

TU 2024:4

Biskop Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Ekonomiutskottets betänkanden

E 2024:1–5

Ekonomiutskottets betänkanden

- E 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027
- E 2024:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023
- E 2024:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden
- E 2024:4 Återinrätta kyrkobyggnadsbidrag
- E 2024:5 Rikskollekt till Tro och Ljus

**Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2024:1**

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2025–2027**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027 samt motionerna 2024:26, 2024:40, 2024:49 och 2024:57, som samtliga relaterar till skrivelsens innehåll.

Ekonomiutskottet ställer sig bakom kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning, nettokostnadsram för 2025 samt nettoplaneringsramar för åren 2026 och 2027. Likaså ställer sig utskottet bakom kyrkostyrelsens förslag att säkra finansieringen av Act Svenska kyrkan genom att föreslå kyrkomötet medge att kyrkostyrelsen kan överskrida beslutade nettokostnadsramar vid behov för detta ändamål.

Motion 26 föreslår att den nationella nivån ska stå för avgiften för kyrknätet under en period av fem år. Eftersom kyrkostyrelsen redan bekostat omställningsrabatter föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motionen.

I motion 40 föreslår motionärerna att öka stödet till EFS med tre miljoner kronor för 2025 att kompensera bortfallna statsbidrag. Utskottet anser att frågan behöver beredas och föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen, men att med anledning av motionen uppdra åt kyrkostyrelsen att bereda frågan om eventuellt utökat stöd till EFS.

Motion 49 föreslår att församlingsavgiften för den gemensamma verksamheten ska sänkas från sju till sex öre per hundralapp. Utskottet gör bedömningen att den föreslagna avgiftssänkningen inte bör prioriteras varför motionen föreslås avslås.

I motion 57 föreslår motionärerna att sammanlagt 25 miljoner ska avsättas till Act Svenska kyrkan utöver kostnads- och planeringsramar. Utskottet delar motionens intention och menar att den bäst tillgodoses genom skrivelsens förslag om att medge kyrkostyrelsen att överskrida beslutade nettokostnadsramar vid behov. Utskottet föreslår alltså kyrkomötet att avslå motionen.

Slutligen föreslår utskottet att kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar, som beställs via kyrkostyrelsen vid 2025 års val till kyrkomötet, ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädde i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädde i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska motsvara kostnaden för tryckning av 0,7 valsedel per röstberättigad i respektive valkrets.

Till betänkandet finns tre reservationer, ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027	3
Motionernas förslag	3
Motion 2024:26 av Leif Nordlander m.fl., Finansiering av kyrknätet.....	3
Motion 2024:40 av Irene Oskarsson och Karl-Gunnar Svensson, Utökat stöd till EFS	3
Motion 2024:49 av Marcus Romedahl, Sänk församlingsavgiften	4
Motion 2024:57 av Lena Östholm Munkberg m.fl., Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan	4
Yttranden från andra utskott	4
Bakgrund	4
Skrivelsen	4
Motionerna.....	5
Utskottets överväganden	11
Verksamhetens inriktning.....	11
Nettokostnadsram för 2025.....	13
Nettoplaneringsram för 2026	13
Nettoplaneringsram för 2027	13
Act Svenska kyrkan	13
Motion 2024:26, Finansiering av kyrknätet.....	13
Motion 2024:40, Utökat stöd till EFS.....	14
Motion 2024:49, Sänk församlingsavgiften.....	14
Motion 2024:57, Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan	15
Bidrag till tryckning av valsedlar.....	15
Bilaga 1 Ekumenikutskottets yttrande 2024:2y	18
Bilaga 2 Förvaltareutskottets yttrande 2024:2y	19
Bilaga 3 Gudstjänstutskottets yttrande 2024:1y	20
Bilaga 4 Kyrkolivsutskottets yttrande 2024:1y	21
Bilaga 5 Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2024:1y	22

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

E 2024:1

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån,
2. fastställa nettokostnadsram för 2025 till 1 408 miljoner kronor,
3. medge nettoplaneringsram för 2026 till 1 262 miljoner kronor,
4. medge nettoplaneringsram för 2027 till 1 222 miljoner kronor,
5. medge kyrkostyrelsen att överskrida beslutade nettokostnadsramar för att vid behov säkra finansieringen för Act Svenska kyrkan,
6. avslå motion 2024:26,
7. avslå motion 2024:40,
8. med anledning av motion 2024:40 uppdra till kyrkostyrelsen att bereda frågan om ett eventuellt utökat anslag till EFS,
9. avslå motion 2024:49, punkt 1,
10. avslå motion 2024:49, punkt 2,
11. avslå motion 2024:49, punkt 3,
12. avslå motion 2024:57, punkt 1,
13. avslå motion 2024:57, punkt 2,
14. bidrag till tryckning av valsedlar, som beställs via kyrkostyrelsen vid 2025 års val till kyrkomötet, ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädare i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädare i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska motsvara kostnaden för tryckning av 0,7 valsedel per röstberättigad i respektive valkrets.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån,
2. fastställa nettokostnadsram för 2025 till 1 408 miljoner kronor,
3. medge nettoplaneringsram för 2026 till 1 262 miljoner kronor,
4. medge nettoplaneringsram för 2027 till 1 222 miljoner kronor,
5. medge kyrkostyrelsen att överskrida beslutade nettokostnadsramar för att vid behov säkra finansieringen för Act Svenska kyrkan.

Motionernas förslag

Motion 2024:26 av Leif Nordlander m.fl., Finansiering av kyrknätet

Kyrkomötet beslutar att nationell nivå ska stå för avgiften för kyrknätet under en period av fem år så att församlingar som inte ingår i pastorat och pastorat kan anpassa sina kostnader.

Motion 2024:40 av Irene Oskarsson och Karl-Gunnar Svensson, Utökat stöd till EFS

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att under 2025 utöka stödet till EFS med 3 miljoner kr.

Motion 2024:49 av Marcus Romedahl, Sänk församlingsavgiften

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda ändringar i kyrkoordningen om att sänka församlingarnas avgift för gemensam verksamhet från 7 öre till 6 öre från och med den 1 januari 2026,
2. medge en nettoplaneringsram för 2026 på 1 109 miljoner kronor,
3. medge en nettoplaneringsram för 2027 på 1 069 miljoner kronor.

Motion 2024:57 av Lena Östholm Munkberg m.fl., Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att utöver kostnadsram för 2025 och planeringsramar för 2026 och 2027, till Act Svenska kyrkan årligen avsätta

1. 10 miljoner kronor, för att Act Svenska kyrkan ska kunna fullfölja sina ingångna partnersavtal,
2. 15 miljoner kronor, dels för att kompensera tidigare reducerat stöd, dels för att beakta konsekvenserna av Sidas nya biståndsorganisation.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har inbjudit samtliga utskott att yttra sig över kyrkostyrelsens skrivelse inom deras respektive sakområden. Yttranden har lämnats av ekumenikutskottet 2024:2y, *bilaga 1*, förvaltareutskottet 2024:2y, *bilaga 2*, gudstjänstutskottet 2024:1y, *bilaga 3*, kyrkolivsutskottet 2024:1y, *bilaga 4* samt av samhälls- och kulturutskottet 2024:1y, *bilaga 5*.

Bakgrund**Skrivelsen**

Kyrkostyrelsen ska enligt 51 kap. 4 och 5 §§ kyrkoordningen årligen upprätta en budget för kommande år, som fastställs av kyrkomötet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten där intäkter, kostnader och finansiering framgår. Planeringsramar ska presenteras för nästkommande år.

Kyrkostyrelsen beskriver verksamhetens inriktning och strategiska insatser under budgetperioden 2025–2027 med utgångspunkt i den nationella nivåns uppdrag enligt kyrkoordningen. Verksamheten är planerad i linje med kyrkomötets tidigare fastställda övergripande mål och budgetramar. I avsnitt 6 beskrivs övergripande målbilder och verksamhetsinriktning med exempel på större strategiska insatser under den närmaste treårsperioden utifrån målen. I avsnitt 7 och framåt beskrivs de ekonomiska förutsättningarna.

Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån, fastställa kostnadsramen för 2025 samt medge planeringsramen för 2026 och 2027 enligt förslaget i skrivelsen.

Kyrkostyrelsens överväganden

Kyrkostyrelsens skrivelse om verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå präglas i år, likt tidigare år, av hög tid för omställning och samverkan i Svenska kyrkan, inte minst för att möta framtidens förutsättningar.

Kyrkostyrelsen menar att i en tid av ekonomisk osäkerhet, ansträngd välfärd och existentiell ohälsa bland många, inte minst bland barn och unga, kan en grundläggande

kunskap om kristen tro vara av betydelse. Det arbete som sker i församlingen kan även bidra till en avgörande skillnad i många människors liv om bara församlingarna har möjlighet att koncentrera sig på den grundläggande uppgiften och förmedla det hopp kristen gemenskap kan ge. Kyrkostyrelsen ser därför att församlingarna behöver lägga mindre tid på exempelvis administration och fastighetsfrågor, något som idag kräver stora resurser.

De krig som pågår i vår närhet och det försämrade säkerhetsläget med stora humanitära behov som följd påverkar världen i stort, likaså de tilltagande klimatförändringarna. Den tillbakagång som pågår i stora delar av världen när det gäller demokratiska fri- och rättigheter samt det växande hotet mot demokratin är faktorer som kyrkostyrelsen även har förhållit sig till i sin planering. Kyrkostyrelsen menar att Svenska kyrkan måste fortsätta verka för social hållbarhet i Sverige och globalt, för saklighet och för tillit mellan människor, institutioner och organisationer. Genom att främja möten mellan människor och värna det demokratiska samtalet i det offentliga rummet odlas ett trotsigt hopp och livsmod.

En öppen samverkande kyrka behövs

Kyrkostyrelsen vet att det givetvis finns pastorat och församlingar som kommer att klara verksamheten ekonomiskt bra under flera år, men att många församlingar redan nu tvingas minska sin personal eller göra andra nedskärningar som påverkar arbetet med den grundläggande uppgiften. Kyrkostyrelsen menar att de allra flesta av landets församlingar kommer att tvingas göra stora anpassningar de närmaste åren om inte nya intäkter genereras eller arbetssätt förändras. Kyrkostyrelsen betonar därför vikten av en ansvarsfull budgetering på den nationella nivån och att situationen kräver en ökad samverkan mellan stiftet och en renodling av uppdragen enligt kyrkoordningen. Behovet av ökad samverkan handlar både om den administrativa verksamheten och om stiftens främjandeuppdrag, dels för att dela på och tillvarata resurser och kompetens dels för att stärka kvaliteten och professionaliteten. Kyrkostyrelsen menar att Svenska kyrkan också kan få större genomslagskraft i samhället i stort när vi samverkar på samtliga nivåer internt. Flera stift krokar redan arm med varandra inom ett antal verksamhetsområden i sitt främjandeuppdrag, men samverkan behöver stärkas ytterligare och utvidgas för en långsiktigt hållbar kyrka. Likaså blir samverkan med andra aktörer i samhället alltmer angelägen.

Kyrkostyrelsen ser som sitt uppdrag att med skärpt allvar anpassa ekonomin till kommande snävare ekonomiska ramar och skapa resurser för prioriterade områden och strategiska insatser till gagn för hela Svenska kyrkan i samverkan med stiftet.

Svenska kyrkans interna och externa ökade samverkan och samlade förmåga att förvalta medlemsintäkter kostnadseffektivt kan dessutom motivera medlemskap i Svenska kyrkan enligt kyrkostyrelsen, då människor ser att det sker en ansvarsfull användning av de samlade medlemsintäkterna.

Kyrkostyrelsen betonar att det krävs ansvarsfulla insatser i närtid av dagens förtroendevalda för att Svenska kyrkan även i framtiden kan fortsätta vara en öppen och rikstäckande folkkyrka som räcker evangelium i ord och handling

Motionerna

Trygghet och säkerhet

Det nya kyrknätet köps som en tjänst där allt som behövs för anslutningen ingår. De upphandlade leverantörerna ser till att rätt nätverksutrustning levereras och att den har rätt mjukvara samt byter ut den om det skulle bli problem likaså att nödvändiga säkerhetsfunktioner finns i nätverket.

Syftet med ett enhetligt kyrknät är att skapa förutsättningar för en gemensam administration och för att kunna upprätthålla säkerheten i nätet. I nya kyrknätet kommer alla användare och enheter identifieras vilket ger ökad möjlighet att skydda nätverket och all utrustning vid ett eventuellt hot.

Den pågående digitala utvecklingen i samhället i stort innebär att förutsättningarna förändras snabbt även i Svenska kyrkans verksamhet och att kraven på en utvecklad it-miljö med gemensamma säkra lösningar ökar. Enligt kyrkoordningen har den nationella nivån ett ansvar för gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning. Kyrkostyrelsens arbete med digitalisering och gemensam administration är en fortsättning på en utveckling som började redan med gemensamt kyrkotillhörighetsregister 1991. I kyrkostyrelsens strategi för samverkan och digitalisering 2020, som fastställts av kyrkomötet, togs ett beslut om att säkerheten i Svenska kyrkans digitala infrastruktur behöver höjas och att kyrkostyrelsen ska tillhandahålla en grundläggande digital infrastruktur, som av säkerhetsskäl är nödvändig. Ett gemensamt nät med säkerhetskontrollerad utrustning minskar risken för intrång och Microsoft 365 gör att vi kan kommunicera även om vi blir angripna.

Rådet om tunna klienter gavs före pandemin och det som var bra då är inte lika bra idag. Det som gjort att tunna klienter har blivit inaktuella är den kraftigt ökade användningen av videomöten och detta gick inte att förutspå. I dag torde de flesta tunna klienter ändå vara avskrivna och ny teknik har ersatt dessa. De flesta pastorat har idag också bytt ut sina tunna klienter mot datorer. Idag använder enbart 10 procent av Svenska kyrkans 22 000 medarbetare en tunn klient. Större pastorat har haft större kostnader eftersom man behövt byta så många fler datorer än en mindre församling.

Finansiering av kyrknätet

Kyrkomötet har beslutat att den gemensamma digitala infrastrukturen ska finansieras gemensamt. Idag är ungefär 35 procent av enheterna i trossamfundet anslutna till det nya kyrknätet och intresset för att ansluta sig är stort. Avgiften baseras på självkostnadspris per ekonomisk enhet och är beräknad utifrån en fördelningsnyckel baserad på antal anställda. Om fler är med och betalar blir det billigare per användare. Om färre är med och betalar behöver priset höjas. Prognosen är att 50 procent av enheterna har anslutit sig vid kyrkomötets andra session.

Kyrkostyrelsen har på sitt sammanträde den 3 april i år fastställt storleken på avgiften för Svenska kyrkans digitala infrastruktur för 2025. Avgiften är indelad i två delar, systemkostnaden på 650 kronor per anställd och månad kommer att debiteras från den 1 januari 2025 och nätkostnaden på 350 kronor per anställd och månad debiteras de församlingar, pastorat och stift som haft möjlighet att ansluta sig, men först året efter att man anslutit sig, vilket innebär en omställningsrabatt.

För förtroendevalda, ideellt engagerade och säsongsanställda som inte använder kyrknätet lika frekvent, debiteras 50 kronor per användare och månad. Debitering kommer att ske via kollekt- och betalsystemet för att undvika onödig administration.

Systemkostnaden är fördelad på gemensam infrastruktur (it-plattformen), Microsoft 365, Public 360, elektroniskt arkiv och support. Dessutom ingår säkerhetsåtgärder som säkerhetsbevakning av varje dator dygnet runt via ett så kallat Security operation center som inkluderar både digital och manuell bevakning samt licenser för säkerhetsövervakning i varje enskild dator.

Under ett uppbyggnadsskede har merkostnaden för licenser för Microsoft 365 och Public 360 bekostats av den nationella nivån medan avgiften för den gemensamma it-plattformen GIP varit både subventionerad och oförändrad.

Då bedömningen är att det är fler användare på väg in i systemet fördelas kostnaden på fler användare än vad som i nuläget är anslutna. Beslut togs därför om att sätta avgift för 2025 till 650 kr per användare och månad.

I nätkostnaden inkluderas all nödvändig utrustning för anslutningen bortsett från nergrävda kablar och nät tillhörande fastigheten. Det handlar om nätavgifter, wifi, lokal utrustning som exempelvis routrar, switchar och puckar samt installationer, service och support. Förtroendevalda, ideellt engagerade och säsongsanställda som använder kyrknätet mer sällan, debiteras inte för nätdelen.

Kyrkomötet 2023 beslutade om en ny avgift för den digitala infrastrukturen istället för det tidigare förslaget att höja kyrkoavgiften till den nationella nivån. Bakgrunden är att nära 100 procent av alla församlingar och pastorat redan är anslutna till Microsoft 365 och till GIP. Kyrkostyrelsen är medveten om att det här kan få stora konsekvenser för församlingar och pastorat men det globala säkerhetsläget gör att ytterligare nivåhöjande säkerhetsåtgärder behöver läggas till tidigare beslutade åtgärder. Framöver kommer Svenska kyrkans it-miljö därmed att kosta mer och erbjuda mindre av valfrihet.

Den nya avgiften ersätter tidigare avgifter á 400 kronor per användare och månad för den gemensamma it-plattformen. De avgifter pastoraten tidigare erlagt till lokal leverantör för nät, wifi och support försvinner också och pastoraten betalar i stället till den gemensamma lösningen. Avgiften beräknas nu per användare i stället för per kopplingspunkt som tidigare, vilket kan göra att totalpriset blir högre för några och lägre för andra. Ett landsbygdspastorat med många kopplingspunkter men få användare kommer sannolikt inte att få ökade kostnader, medan ett storstadspastorat med få kopplingspunkter och många anställda sannolikt kommer att få ökade kostnader.

Avgiften för församlingar och pastorat bygger på antalet användare lokalt och it-infrastrukturkostnaderna fördelas på antalet användare. Under 2025 och en del av 2026 planeras för en temporär nedsättning av avgiften för nätverkskostnaderna för församlingar och pastorat som ännu inte fått möjlighet att ansluta till Kyrknätet. Detta för att undvika att nätverkskostnaderna behöver betalas två gånger. Planen är att alla anslutningar till det nya kyrknätet är klara under våren 2026 och efter det kommer den temporära nedsättningen av kyrknätsavgiften att upphöra.

Stödet till EFS

Sveriges riksdag beslutade i juni 2024 om att en ny lag om statsbidrag till trossamfunden ska införas. Lagen träder i kraft den 1 januari 2025 och gällande lag om stöd till trossamfunden upphävs då. Enbart registrerade trossamfund kan härnäst få statsbidrag, andra än Svenska kyrkan vars stöd fortfarande kommer att hanteras i annan ordning.

EFS, ursprungligen uttytt Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, är inte ett registrerat trossamfund, utan en integrerad del av Svenska kyrkan och är därmed inte längre berättigat till eget statsbidrag. Proposition 2023/24:119 Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor, föregicks av en utredning som presenteras i betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige, SOU 2018:18, och som remitterades bland annat till Svenska kyrkan. Syftet med utredningen var att säkerställa att stödet på bästa sätt är anpassat till nutida och framtida behov. Utredningen anser bland annat att religionsfriheten ska ses som det huvudsakliga motivet för staten att stödja trossamfunden och att alla trossamfund ska ha likartade förutsättningar för sin religiösa verksamhet.

Svenska kyrkan lämnade ett yttrande i september 2018 där man tillstyrkte förslaget som helhet, men lämnade ett antal synpunkter. Svenska kyrkan aktualiserade frågor

av principiell karaktär beträffande tolkningen av religionsfrihet och dess relation till det förtydligade demokratikriterium som utredningen föreslog. Svenska kyrkan kommenterade även synen på konfessionell utbildning och behovet av kontaktytor mellan trossamfundet och staten. Svenska kyrkan påpekade i sitt remissyttrande att problem uppstår för EFS när utredningen föreslår att de trossamfund som vill erhålla stöd ska vara registrerade hos Kammarkollegiet. Svenska kyrkan lyfte problematiken att då EFS inte är ett självständigt trossamfund, utan en rörelse inom Svenska kyrkan, således får som konsekvens att EFS blir exkluderade från den möjlighet de har idag till statligt stöd. Svenska kyrkan, som hade tagit del av EFS yttrande, ansåg i sitt yttrande att det är värdefullt om denna inomkyrkliga rörelse genom undantag skulle kunna få fortsatt sådant stöd, men så blev inte fallet.

EFS beskriver sig som en missionsrörelse i Svenska kyrkan och har aldrig haft den juridiska formen av stiftelse. EFS bildades 1856 i syfte att hålla den nyevangeliska väckelsen kvar på den evangelisk-lutherska bekännelsens grund och inom Svenska kyrkan. EFS har alltid vilat på ideellt engagemang, ofta och på många håll men inte alltid och överallt i nära samspel med Svenska kyrkan.

EFS är en självständig organisation inom Svenska kyrkan, med betoning på mission, ideellt engagemang och vardagskristendom. EFS uppstod i den andliga väckelsen i Sverige under 1800-talet. Rörelsen består idag av cirka 14 000 personer som är medlemmar i någon av de 315 föreningar som finns spridda över landet.

Efter samtal och analys kring EFS roll i förhållande till övriga Svenska kyrkan under 1980-talet togs processbeslut av kyrkomötet och vid årskonferenser inom EFS 1989 och 1990 att Svenska kyrkan och EFS fördjupar ömsesidigt sin gemenskap i en och samma kyrka med full andlig enhet och solidaritet. Svenska kyrkan erkänner det arbete EFS bedriver som en del av Svenska kyrkans arbete och EFS bekräftar sin samhörighet med Svenska kyrkan.

Till besluten hörde också att predikanter/pastorer inom EFS prästvigdes i särskilda förnyelsegudstjänster och att nya EFS-pastorer framöver skulle prästvigas. Därefter kom EFS utlandsverksamhet att under en period samordnas med Svenska kyrkans. År 2010 startade EFS åter en egen internationell avdelning där deras utlandsarbete samordnas.

Enligt aktuell webbsida betonar EFS fem aspekter. Det är den personliga tron på Jesus Kristus med betoning på personlig omvändelse, fördjupning i bibel, bön och samtal, mission både lokalt och globalt, alla kristnas del i kyrkans uppdrag samt organisation och mötesplatser för allt detta.

Det ekonomiska stödet till EFS från Svenska kyrkans nationella nivå består av ett årligt basanslag på 1,5 miljoner kronor samt halva lönekostnaden för EFS samarbetssekreterare, som under 2023 innebar 246 000 kronor och under 2024 250 000 kronor. Genom en överenskommelse från 1992 har Svenska kyrkan förbundit sig att ta upp en rikskollekt per år till EFS. Under 2024 togs en rikskollekt upp den 28 april samt den 9 maj då halva kollekten tillföll deras barn- och ungdomsorganisation SALT. Under 2025 har kyrkostyrelsen beslutat att en rikskollekt kommer att tas upp till EFS den 27 april och att halva rikskollekten den 11 maj kommer att tillfalla SALT barn och unga i EFS och halva rikskollekten Svenska Kyrkans Unga. Det förekommer ibland extra bidrag, som exempelvis 2021 då EFS erhöll 325 000 med anledning av Maria Rosenius forskningsrapport om samsarbetskyrkorna i Sverige.

Den gemensamma ekonomin

I kyrkoordningens 44 kap. 3 § om avgifter för gemensam verksamhet och kyrkounderhåll framgår att församlingen varje år ska betala en avgift för gemensam verksamhet

i Svenska kyrkan. Avgiften för gemensam verksamhet är sju öre per 100 kronor av församlingens avgiftsunderlag och har varit oförändrad sedan år 2000.

Den så kallade sju-öringen ska täcka gemensamma kostnader i Svenska kyrkan. Skulle sju-öringen sänkas till en sex-öring innebär det att intäkterna minskar med 153 miljoner kronor. Att sänka ramen för gemensam verksamhet så som föreslås i motion 2024:49 betyder att planerad verksamhet tvingas minska med motsvarande summa.

Kyrkostyrelsen menar att arbetet med att utveckla effektiva arbetssätt och att minska kostnader kommer att behöva intensifieras inom hela Svenska kyrkan. För att kunna etablera sådana lösningar krävs stora investeringar för det gemensamma, vilket bara kan genomföras och finansieras av det gemensamma kapitalet på nationell nivå. Det gemensamma kapitalet utgör en garant för att församlingar och pastorat även i framtiden ska kunna utöva sitt grundläggande uppdrag, i en tid av nya förutsättningar och trängande behov. Vid 2020 års kyrkomöte fick kyrkostyrelsen i uppdrag att till kyrkomötet redovisa en långsiktig strategi för användning av kapitalavkastningen. Kyrkostyrelsen lämnade en redogörelse till kyrkomötet 2021 i skrivelsen för verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå. Kyrkomötet beslutade efter noggrant övervägande och diskussion, i enlighet med kyrkostyrelsens förslag, att nivån för det gemensamma kapitalet vid utgången av 2021 skulle vara lägst 10 miljarder kronor. Nivån ska årligen uppräknas med konsumentprisindex. Vid utgången av 2023 var kyrkostyrelsens mål 11,7 miljarder kronor på grund av den höga inflationen 2022 och 2023 och nivån blev 11 miljarder kronor, vilket innebär ett underskott på 700 miljoner kronor.

Avkastningen på det gemensamma kapitalet möjliggör såväl resurser till akuta insatser som till strategiska insatser till gagn för ett långsiktigt hållbart kyrkoliv i hela landet. I kyrkostyrelsens förslag till budget är exempelvis det gemensamma kapitalets avkastning avgörande för kyrkounderhållsbidrag och för att täcka underskottet i utjämningsystemet och kyrkoantikvarisk ersättning. Likaså för strategiska insatser som samverkan och digitalisering samt för strategiskt hållbarhetsarbete.

Det gemensamma kapitalet som förvaltas på nationell nivå utgör endast 11 procent av det totala kapitalet i Svenska kyrkan. Andra delar av kapitalet är skyddat i präst-lönetillgångar, kyrkobyggnader och kyrkogårdar varav de senare dock inte genererar avkastning utan kostar i form av drift och underhåll.

Den strategi som 2021 års kyrkomöte ställde sig bakom är att avkastningen ska finansiera strategiska insatser såsom uppbyggnad av gemensamma administrativa lösningar och kyrkounderhållsbidraget. I ett längre perspektiv är målet att nå en ekonomi i balans, vilket betyder att avgiften för gemensam verksamhet klarar att finansiera all verksamhet på nationell nivå. Det innebär att det måste prioriteras i verksamheten och att kostnadsnivån behöver sänkas. Det innebär också att en plan för den långsiktiga finansieringen av kyrkounderhållsbidraget och utjämningsystemet är en viktig del i detta arbete.

Act Svenska kyrkan

Internationell diakoni och mission är idag en integrerad del av Svenska kyrkans verksamhet och Act Svenska kyrkans insatser samordnas av den nationella nivån. Ledningen för Act Svenska kyrkan samverkar därför med kyrkostyrelsen när budgetramarna till kyrkomötet föreslås. Vid tidpunkten då kyrkostyrelsen överlämnade skrivelsen till kyrkomötet var förutsättningarna för kommande års Sida-bidrag till Act Svenska kyrkan fortfarande oklara, liksom de är nu. Kyrkostyrelsen bevakar dock utvecklingen noggrant och kommer att ta ansvar för att de åtaganden Act Svenska kyrkan har gentemot samverkanspartner fullgörs.

Kyrkomötets beslut gällande Act Svenska kyrkan

Vid förra årets kyrkomöte behandlades en motion med liknande innehåll, 2023:81, av ekonomiutskottet och den avslogs efter utskottets förslag av kyrkomötet. Ledningen för Act Svenska kyrkan redovisade i samtal med ekonomiutskottet att det inte fanns anledning att bevilja ekonomiska medel utöver den kostnadsram och de planeringsramar som kyrkostyrelsen föreslagit. De tillväxtstrategier som kyrkomötet tidigare ställt sig bakom och som genomförs för att få nya och fler givare till Act Svenska kyrkan har visat sig vara framgångsrika. Kompletterande ekonomiska resurser till den ordinarie insamlingen finns ofta tillgängliga i de länder och regioner där det huvudsakliga arbetet genomförs. Kontakter med ambassader och andra givare på plats i programländerna har fördjupats genom bland annat fler utsända medarbetare och utgör möjligheter för ny finansiering lokalt och regionalt.

Redan förra året redovisade kyrkostyrelsen att ett eventuellt underskott i den internationella verksamheten skulle kunna finansieras av kyrkoavgiften, som innebär att den nationella nivån i stället får ett motsvarande underskott. Kyrkostyrelsen avsatte då 50 miljoner kronor för att täcka eventuella underskott. Det innebär att Act Svenska kyrkan skulle kunna fullgöra sina åtaganden, åtminstone på kort sikt. I den internationella verksamheten fanns dessutom förra året ett ackumulerat överskott på 139 miljoner kronor som en reserv som skulle kunna användas, exempelvis vid underskott. Först runt årsskiftet vet kyrkostyrelsen mera om 2024 års resultat för Act Svenska kyrkan. Av denna anledning föreslår kyrkostyrelsen att kyrkomötet medger kyrkostyrelsen att överskrida beslutade nettokostnadsramar för att vid behov säkra finansieringen för Act Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen har planerat ett antal vägval och satsningar för Act Svenska kyrkan. Förutom ett sedan tidigare fattat beslut i kyrkomötet om neddragning av kyrkoavgiftsfinansiering planeras investeringar i marknadsföring och insamling och ökad närvaro av utlandsanställda i programländerna. Det minskade resandet med anledning av att kommunikation kan genomföras alltmer digitalt, bidrar också till att kostnaderna kommer att kunna minskas i Sverige.

Osäkerhet gällande Sida-bidrag

Som framgår av årets skrivelse har den svenska regeringen under det senaste året presenterat en ny reformagenda för det svenska biståndet. Detta påverkar förutsättningarna för Act Svenska kyrkan och andra civilsamhällesorganisationers utvecklingsbistånd genom uppsägning av samtliga avtal med Sida inom detta område per den 31 december 2024. Ett ansökningsförfarande om att bli strategisk partner till Sida har öppnats för internationell konkurrens och genomförs för närvarande. Act Svenska kyrkan finns med i denna process och har passerat till det tredje steget, förenklad kapacitetsbedömning, och väntar på att Sida i början av oktober ska återkomma med svar på om en komplett ansökan till Sida kan lämnas. Om beskedet är positivt ska en ny ansökan göras till Sida i under hösten. Besked om finansiering väntas tidigast runt årsskiftet. Idag är det 25 procent av utvecklingssamarbetet som finansieras med ekonomiska medel från Sida.

Act Svenska kyrkan bedriver både humanitärt arbete och utvecklingssamarbete och det är det senare som berörs av den aviserade uppsägningen av avtalet med Sida, inom ramen för civilsamhällesanslaget. Idag har Act Svenska kyrkan ingen Sida-finansiering för det humanitära arbetet däremot är det en strävan att till 2026 åter bli en strategisk partner till Sida inom det humanitära området eller på annat sätt hitta ny institutionell finansiering för den humanitära verksamheten. Humanitära insatser och utvecklingssamarbete är principiellt två olika saker, även anslagsmässigt.

Kyrkostyrelsen understryker att budgeten utgår från ett antal antaganden som i sig också utgör risker i planeringen och för möjligheten att uppnå målet om budget i balans efter planeringsperioden 2025–2027. De viktigaste antagandena är om insamlingsresultaten, inklusive församlingsanslag, ökar och om Act Svenska kyrkan får extern finansiering från 2026 för de humanitära insatserna samt om Sidas finansiering kvarstår enligt nuvarande partnerskapsavtal för utvecklingssamarbete eller förändras. Förutsättningar kan komma att förändras redan före kyrkomötet i höst då kyrkostyrelsens skrivelse behandlas, eller vid årsskiftet. Sammantaget innebär det att det finns betydande risker och osäkerhet i den lagda budgeten och kyrkostyrelsen bevakar därför utvecklingen av de kommande förutsättningarna noggrant. Kyrkostyrelsen kommer att ta ansvar och har beredskap att göra omDispositioner om nödvändigt så att Act Svenska kyrkans verksamhet och stödet till de partnerorganisationer och kyrkor Svenska kyrkan möter i världen ska kunna upprätthållas.

Utskottets överväganden

Verksamhetens inriktning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån.

Inledningsvis vill ekonomiutskottet betona att den verksamhetsinriktning som kyrkostyrelsen föreslår motsvarar det som utskottet anser angeläget för Svenska kyrkan. De större satsningar som planeras svarar också mot de utmaningar och möjligheter som finns i den tid som är. Utskottet konstaterar precis som kyrkostyrelsen behovet av omställning och samverkan i Svenska kyrkan.

Fem andra utskott har lämnat yttranden över skrivelsen och samtliga uttrycker sig i övergripande positiva termer utifrån sina sakområden och menar att deras ansvarsområden lyfts i skrivelsen på ett bra sätt, samt att den verksamhet som kyrkostyrelsen föreslår för planeringsperioden är väl övervägd.

Ekumenikutskottet understryker det stora behovet av stärkt lokalt insamlingsarbete. Förvaltareutskottet välkomnar särskilt satsningen Svenska kyrkans färdplan för klimatet och det engagemang som programmet väcker i stift och församlingar, men menar likt De Ungas Kyrkomöte att insatserna för klimatet måste vara långsiktiga bortom 2030.

Kyrkolivsutskottet betonar särskilt att församlingsanställdas administrativa börda ökar och att det därför är av stor vikt att den nationella nivån tillsammans med stiftens fortsätter att underlätta för församlingarna att kunna fokusera på den grundläggande uppgiften, genom att de samverkande administrativa system som den nationella nivån utvecklar bidrar till detta.

Kyrkolivsutskottet menar vidare att den redovisning som sker genom nettokostnadsramar (bruttokostnader minus interna och externa intäkter) är viktig men att den behöver förklaras bättre. Ekonomiutskottet är likt kyrkolivsutskottet också positivt till att kyrkostyrelsen i år föreslår kyrkomötet att fastställa nettokostnadsramar, men menar att det är viktigt att kyrkomötet har fortsatt insyn och kontroll över kostnader och intäkter för att kunna utgöra styrning för verksamheten.

De Ungas Kyrkomöte

Utskottet uppskattar att De Ungas Kyrkomöte har valt att lyfta skrivelsen särskilt i sin rapport från mötet. De har uttryckt sig i positiva ordalag över innehållet i kyrkostyrelsens skrivelse i år och uppskattar att kyrkostyrelsens tagit tillvara flera av synpunkterna från De Ungas Kyrkomöte förra året.

De Ungas Kyrkomöte ser bland annat positivt på Svenska kyrkans färdplan för klimatet och målet om klimatneutralitet till år 2030. De unga uppmanar, som nämnts kort ovan, kyrkomötet att vara långsiktig bortom färdplanen, såväl i det interna arbetet och i det globala arbetet. De menar att det är världens alla unga människor som drabbas hårdast om vi idag arbetar kortsiktigt i klimatfrågorna.

De Ungas Kyrkomöte stödjer den renodling av Svenska kyrkans olika nivåers ansvarsområden för att effektivisera och avlasta församlingar från administrativa uppgifter. Man uppskattar fokuset på församlingarna men menar samtidigt att en renodling av uppdrag kommer att kräva dialog och samförstånd. De ser också positivt på en mer omfattande samverkan mellan Svenska kyrkan och andra samhällsaktörer, där Svenska Kyrkans Unga också har partners i civilsamhället som Svenska kyrkan kan samverka med.

Specifika frågor

Utskottet har under överläggningen samtalat med kyrkostyrelsens arbetsutskott och chefstjänstepersoner och konstaterar att Svenska kyrkans it-säkerhetsåtgärder är kvalificerade, men likt andra organisationer är det kraftfulla aktörer vi har att skydda oss emot. Det handlar inte enbart om hackare utan det pågår ett hybridkrig i världen som ingen ensam har förutsättningar att skydda sig emot.

Det finns delade meningar om hur det medlemsutvecklingsprojekt kyrkomötet initierade har utvecklats. Utskottet ser förstås vikten av tillgänglighet och möjligheten att möta och kommunicera med människor på olika sätt och vara tillgänglig på nätet för bokning av exempelvis dop. Samtidigt ser utskottet med oro på en utveckling av närmast kyrkosynsmässig karaktär, utifrån ett resonemang rörande begreppen kyrko-tillhörig/medlem som är värd att uppmärksamma. Ett exempel är tjänsten Mina sidor, som är på väg att utvecklas. Den tjänsten aktualiserar angelägna säkerhetsfrågor och det är viktigt att inte ha bråttom då Svenska kyrkan har ett känsligt medlemsregister, inte minst utifrån att det rymmer uppgifter om människor med skyddad identitet. Utskottet efterlyser mera information om tjänsten Mina sidor och en analys av denna fråga till nästa års skrivelse. Utskottet har informerats om det pilotprojekt som pågår i fyra församlingar och utskottet anser att en djupare utvärdering från det projektet är nödvändigt innan nästa steg tas. Likaså behövs en tydlig bild över vilka kostnader som denna tjänst i utbyggd form genererar. Utskottet är både positivt och avvaktande inför hur medlemsutvecklingsprojektet utvecklats. Utskottet förstår att kyrkoherdar uttryckt behovet av digitala tjänster för kommunikation och även i utlandskyrkan ser man poänger med tjänsten Mina sidor. Vidare anser utskottet att medlemsutvecklingsarbetet hör ihop med ett nytt kyrkobokföringssystem och behöver löpa parallellt, vilket inte sker nu.

En annan sak som utskottet önskar är en mer detaljerad information till nästa års kyrkomöte om hur etableringen av Svenska kyrkans ekonomiservice fortskrider och utvecklas, likaså Svenska kyrkans löneservice.

Slutligen har utskottet under överläggningarna fått veta att avkastningen i kapitalförvaltningen vid utgången av andra tertialen 2024 uppnått det mål på fritt eget kapital som beslutats av kyrkomötet, vilket är glädjande då det bland annat ska finansiera

kyrkounderhållsbidraget, KUB. Utskottet är dock väl medvetet om att kapitalförvaltningen bygger på avkastning från instabila finansiella marknader i ett osäkert världsläge och att det återstår ytterligare en tertialperiod under 2024.

Nettokostnadsram för 2025

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa nettokostnadsramar för 2025 till 1 480 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Nettoplaneringsram för 2026

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge nettoplaneringsram för 2026 till 1 262 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Nettoplaneringsram för 2027

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge nettoplaneringsram för 2027 till 1 222 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Act Svenska kyrkan

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge kyrkostyrelsen att överskrida beslutade nettokostnadsramar för att vid behov säkra finansieringen för Act Svenska kyrkan.

Utskottet har fört samtal med kyrkostyrelsens arbetsutskott och Act Svenska kyrkans chef vad gäller de ekonomiska förutsättningarna för Act Svenska kyrkan. Den kännedomssatsning som genomförts har inneburit att Act Svenska kyrkan fått många nya givare och nya anslag från institutioner, vilket innebär att de tillväxtstrategier som man arbetat utifrån visat sig framgångsrika.

Eftersom kyrkostyrelsen är beredd att vid behov säkra finansieringen för Act Svenska kyrkan, i möjligaste mån inte drabbar partnerorganisationer och människor i utsatta situationer i världen, föreslår utskottet att kyrkomötet beslutar att medge kyrkostyrelsen att överskrida beslutade nettokostnadsramar.

Motion 2024:26, Finansiering av kyrknätet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:26.

Utskottet har diskuterat frågan noga och konstaterar att den inte är enkel. Många församlingar kämpar med en allt svagare ekonomi till sitt förfogande och avgiften blir högre för några och lägre för andra. Samtidigt är det en realitet att det globala säkerhetsläget kräver nivåhöjande säkerhetsåtgärder och att Svenska kyrkan behöver arbeta mot målet om en god förvaltning och administration i Svenska kyrkan, så att församlingarna kan fullgöra sitt grundläggande uppdrag.

Utskottet har under överläggningen resonerat om motionärernas förslag till anpassningsperiod, men kommit fram till att det redan gått många år och kyrkostyrelsen redan bekostat subventioneringar. Det är viktigt att även den lokala nivån tar ansvar för helheten och att fler ansluter till kyrknätet. Utskottet konstaterar att det i en

församlingsbudget finns betydligt större utgifter än kostnaden för kyrknätet samt att system- och nätavgifter inklusive service och support även tidigare varit en utgiftspost i församlingens budget.

Eftersom kyrkostyrelsen redan bekostat omställningsrabatter som beskrivs i bakgrundstexten föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motionen.

Motion 2024:40, Utökat stöd till EFS

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:40.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2024:40 uppdra åt kyrkostyrelsen att bereda frågan om eventuellt utökat stöd till EFS.

Utskottet konstaterar att det utgår ekonomiskt bidrag till EFS från den nationella nivån i Svenska kyrkan årligen och på olika sätt. Det ekonomiska stödet till EFS från Svenska kyrkans nationella nivå består av ett årligt basanslag på 1,5 miljoner kronor samt halva lönekostnaden för EFS samarbetssekreterare, som under 2023 innebar 246 000 kronor och under 2024 250 000 kronor. Genom en överenskommelse från 1992 har Svenska kyrkan förbundit sig att ta upp en rikskollekt per år till EFS. Det ges också ekonomiskt stöd lokalt från Svenska kyrkans församlingar till lokala EFS-föreningar.

Svenska kyrkan och EFS möts regelbundet för goda samtal i ett samarbetsråd på den nationella nivån, men där avhandlas i första hand pastoraltekniska frågor.

Motionärerna föreslår ett utökat ekonomiskt bidrag för 2025, men utskottet menar att det krävs en grundlig beredning av kyrkostyrelsen före något belopp fastställs, även om beloppet som föreslagits motsvarar tidigare statsbidrag. I ett samtal med kyrkostyrelsens arbetsutskott under utskottets behandling av motionen framkom att det inte hittills framförts några önskemål från EFS om utökat ekonomiskt stöd från Svenska kyrkan nationellt.

Utskottet menar att det skulle kunna bli aktuellt med överbryggande medel under en omställningsperiod för EFS, men utskottet vill inte föregå en beredning och föreslår kyrkomötet att bifalla den specifika summa som motionärerna föreslår.

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen men att kyrkostyrelsen får ett uppdrag från kyrkomötet att bereda frågan om eventuellt utökat bidrag till EFS.

Motion 2024:49, Sänk församlingsavgiften

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:49.

Utskottet konstaterar att avgiften för den gemensamma verksamheten i Svenska kyrkan har varit oförändrad sedan relationsförändringen mellan Svenska kyrkan och staten. När frågan om avgift för gemensam verksamhet, den så kallade 7-öringen, aktualiserats och diskuterats i kyrkomötet har frågan handlat om en höjning av avgiften och inte en sänkning.

Utskottet tackar för en välskriven motion och förstår motionärens intention att värna församlinglivet genom att lätta den ekonomiska bördan för församlingarna. Utskottet är liksom motionären mån om att en större del av församlingens samlade resurser används till den grundläggande uppgiften. Men utskottet gör en annan bedömning än motionären och anser det inte aktuellt med en avgiftssänkning och föreslår därför avslag till motionen.

De strategiska insatser som kyrkomötet redan beslutat om, och som finansieras av den gemensamma avgiften, är insatser för att avlasta församlingarnas administrativa

bördor. Avgiften ska täcka gemensamma kostnader i Svenska kyrkan som bedrivs på den nationella nivån och en sänkning på 1 öre motsvarar cirka 153 miljoner kronor. Om intäkterna sänks så som motionären föreslår, måste den planerade verksamheten minska med motsvarande summa och det kan exempelvis då krävas ny planering för bland annat utjämningsystemet, kyrkounderhållsbidrag och för verksamhet som kyrkomötet tidigare beslutat om.

Motion 2024:57, Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:57.

Det är angeläget att människor i redan utsatta situationer i världen inte drabbas av Sidas förändrade anslag till civilsamhällets utvecklingsbistånd. Utskottet värnar det arbete som utförs genom Act Svenska kyrkan. Det är glädjande att se hur Act Svenska kyrkans insamlingsverksamhet stärkts den senaste tiden, både genom nya givare och genom ökade gåvor från de som redan stödjer Act Svenska kyrkan.

Mot bakgrund av vad som framgår i skrivelsen och efter samtal med kyrkostyrelsens arbetsutskott och Act Svenska kyrkans chef kan utskottet konstatera att kyrkostyrelsen har den beredskap som krävs för att säkra Act Svenska kyrkans verksamhet vid behov. Kyrkostyrelsen följer utvecklingen och bevakar Act Svenska kyrkans intressen. Utskottet vill dock påtala vikten av långsiktighet i den framtida finansieringen av Act Svenska kyrkan.

Enligt den senaste informationen lämnas besked i slutet av oktober om Act Svenska kyrkan får fortsätta ansökningsprocessen för att bli partnerorganisation. Flera biståndsorganisationer i Sverige har redan varslat personal. Detta har inte Act Svenska kyrkan gjort som får 25 procent av sina medel via Sida medan resten är egna insamlade medel.

Utskottet menar att intentionen i motion 57 tillgodoses av kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötet att medge kyrkostyrelsen att överskrida beslutade nettokostnadsramar för att vid behov säkra finansieringen för Act Svenska kyrkan. Utskottet har tillit till kyrkostyrelsens bedömning i denna fråga och föreslår kyrkomötet att avslå motion 2024:57.

Bidrag till tryckning av valsedlar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar, som beställs via kyrkostyrelsen vid 2025 års val till kyrkomötet, ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädare i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädare i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska motsvara kostnaden för tryckning av 0,7 valsedel per röstberättigad i respektive valkrets.

I det tredje avsnittet av kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen, som organisationsutskottet behandlat, finns förslag om ändringar i kyrkoordningen som rör tryckning av valsedlar respektive bidrag till valsedlar. Det som föreslås är att bidraget ska vara högst 0,7 valsedlar per röstberättigad i respektive valkrets. Det finns 5 miljoner kronor inlagt som kostnad i budgeten för år 2025 och i texten i kyrkostyrelsens skrivelse för verksamhet och ekonomi lyfts det ekonomiska bidraget förutsatt att kyrkomötet fattar beslut om de ändringar i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen föreslagit. Eftersom det är kyrkomötet som fattar beslut om bidrag till valsedlar i fråga om val till kyrkomötet föreslår utskottet att detta görs i samband med behandlingen av denna skrivelse.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekonomiutskottets vägnar

Rebecca Hägg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Annika Nyman, Christina Södling, Fredrik Schandorff, Johanna Palmér, Lars Jakobsson, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Per Carlberg, Agneta Ahlblom, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi reserverar oss mot ekonomiutskottets beslut att föreslå att avslå motion 2024:26 till förmån för motionen.

Leif Nordlander, Marcus Romedahl, Bengt Kjellgren

Reservation 2

Jag tackar för utskottets behandling men vidhåller mitt yrkande att bifalla motion 2024:49 som ej vann gehör i utskottet.

Marcus Romedahl

Reservation 3

Jag reserverar mig mot beslutet att avslå motionen 2024:57. Finansieringen av Act Svenska kyrkan är en central och viktig angelägenhet för de allra flesta av oss kyrkomötesledamöter. Finansieringen är inte hotad i närtid men jag anser att det vore viktigt att ännu tydligare än i nuvarande ordning säkra det långsiktiga stödet till Act Svenska kyrkan.

Anders Lundberg

Särskilt yttrande

Med anledning av motion 2024:49, vill jag först framföra att det är en mycket välskriven motion där det framgår mycket tydligt vad motionären avser – tack för det!

Sedan vill jag i sak framföra att vi i framtiden bör ha en bred diskussion om utdebitering av avgift från våra församlingar till den nationella nivån i Svenska kyrkan. Vår nomineringsgrupp har tidigare motionerat om att se över den så kallade 7-öringen och det anser vi fortfarande, men vi inser att ett bifall till motionen får för oss oöverblickbara konsekvenser i nuläget.

Bengt Kjellgren

Särskild mening

E 2024:1

Jag vill se ett bifall till motion 2024:57 för att säkra Svenska kyrkans fortsatta finansiering av Act Svenska kyrkan i dagens osäkra läge, för att viktiga projekt ska kunna fortgå och uppbyggda relationer ska kunna bibehållas.

Cecilia Gyllenberg Bergfasth

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2024:2y

Verksamhet och ekonomi

Till Ekonomiutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över KsSkr 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027.

Ekumenikutskottet tackar för möjligheten att yttra sig över rubricerade skrivelse och vill framföra sin uppskattning över inriktningen att ta ansvar för Act Svenska kyrkans åtaganden mot samarbetspartners ska kunna fullgöras också i en tid av osäkra SIDA-medel. Utskottet uppskattar att den ekumeniska rörelsen nämns redan i andra stycket under överskriften *2 Hoppets evangelium i ord och handling*.

Utskottet uppskattar också att Act Svenska kyrkans arbete för internationell diakoni och mission omnämns under målbild 2 (skrivelsen sida 14) och att såväl ekumenik och interreligiös dialog som internationell diakoni och mission behandlas fylligt under samma målbild (skrivelsen sida 15–18), men vill särskilt anföra följande:

Ambitionen att Act Svenska kyrkan ska nå högre insamlingsresultat är god och tanken att beroendet av såväl statliga medel som medel från nationell nivå ska minska är lovvärd, men utskottet är liksom tidigare tveksamt till realismen i att MSEK 15 ska räcka som rimlig anslagsnivå fr o m 2026, samtidigt som utskottet understryker det stora behovet av stärkt lokalt insamlingsarbete.

Uppsala den 2 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G. Linder, David Berggren, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Förvaltarekapsutskottets yttrande 2024:2y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2025–2027**

Till Ekonomiskutskottet

Förvaltarekapsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2024:1.

Förvaltarekapsutskottet gör bedömningen att den verksamhet som kyrkostyrelsen föreslår för planeringsperioden är väl övervägd. Utskottet välkomnar särskilt satsningen på Färdplan för klimatet och det engagemang som programmet väcker i stift och församlingar. Satsningen visar att Svenska kyrkan aktivt vill bidra till ökad hållbarhet. Förvaltarekapsutskottet delar den åsikt som framförts i yttrandet från De ungas kyrkomöte:

att värna skapelsen och vara långsiktiga bortom färdplan för klimatet
samt att arbetet ska fortgå bortom 2030.

Uppsala den 2 oktober 2024

På förvaltarekapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Leif Grip, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Katarina Lövgren, Ann-Carin Gabelic, Anders Brunnstedt, Tomas Jansson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Leif Gustavsson, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2024:1y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2025–2027**

Till ekonomiutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027.

Gudstjänstutskottet gläder sig åt att kyrkostyrelsen i årets skrivelse tydliggör gudstjänstens betydelse i sina formuleringar och därmed har hörsammat utskottets yttranden tidigare år.

Uppsala den 2 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Mattias Lundberg, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Kristina Hyse, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2024:1y

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027

Till ekonomiutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över KsSkr 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027.

Kyrkolivsutskottet har tagit del av skrivelsen och har resonerat kring två frågor.

Utskottet har ett medskick till kyrkostyrelsen i avsnitt 6.1 Målbild 1 när det gäller stöd och stärkande av församlingarnas förmåga att fullgöra sin grundläggande uppgift. Utskottet vill lyfta De ungas kyrkomötes motionssvar på s. 10 där de ser behovet av att Svenska kyrkan övergår ”från en administrativt tung verksamhetskyrka, till en församlingskyrka med människan i centrum.” Utskottets bild är att församlingsanställdas administrativa börda ökar och det är därför av stor vikt att den nationella nivån tillsammans med stiftet fortsätter hitta sätt att underlätta för dem att fokusera på den grundläggande uppgiften. Det bör vara en utgångspunkt att de samverkande system och arbetssätt som den nationella nivån skapar inte bidrar till en ökad administration bland församlingsanställda. Utskottet ser också behov av att göra det tydligare hur den *nödvändiga* administrationen i slutändan kopplar till den grundläggande uppgiften.

Utskottet har också diskuterat den stora förändring som föreslås i avsnitt 7.2, att besluta om nettokostnadsramar i stället för kostnadsramar. Utskottet ser att denna förändring behöver förklaras bättre så att alla förtroendevalda inser hur viktig denna ändring är.

Uppsala den 2 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Sören Olsson, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Viktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivenmyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Birgitta Johansson Huuva, Tomas Fors, Magnus Hedin, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Kerstin Sidenvall Karlgren och Terence Hongslo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2024:1y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2025–2027**

Till Ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027. Yttrandet är avgränsat till förslag som avser för sakutskottet relevanta delar.

Omvärldsanalysen

Utskottet vill framföra ett tack för en väl genomarbetad och relevant skrivelse och vill understryka av att Svenska kyrkan har en viktig roll i det offentliga rummet. Vidare vill utskottet lyfta Svenska kyrkans viktiga arbete för människors andliga och existentiella hälsa.

Svenska kyrkan har en viktig roll att i ord och handling förkunna evangeliet så att den kristna tron får större utrymme i människors liv och i det offentliga kultur- och samhällssamtalet. Utskottet vill vidare med ärkebiskop Martins ord lyfta fram att samtalet i det offentliga rummet är att lägga en lins på det kyrkan redan gör och att Svenska kyrkan bär ett ansvar att ge rum där hela människan får plats.

Samtidigt minskar kunskapen om kristen tro och kyrkan står i utmaningen att församlingarnas resurser blir allt mindre i ett kommunikationslandskap där desinformation och propaganda sprids. Det är också viktigt ur beredskapssynpunkt höja motståndskraften mot påverkan på vårt öppna samhälle, demokrati, fri- och rättigheter och människovärde.

Svenska kyrkan står också inför ekonomiska utmaningar som kräver prioritering och utveckling av nya arbetsformer samt bättre utnyttjande av frivilliga krafter.

Svenska kyrkan behöver prioritera och hushålla med sina ekonomiska resurser och inrikta kraften alltmer på det som är väsentligt i kyrkans uppdrag och samverka effektivt kring det. Svenska kyrkan har också statliga uppdrag inom begravningsverksamhet och vård av kyrkliga kulturminnen, och måste kunna axla dessa ansvar även under kris.

Svenska kyrkan behöver förstå och möta barn och unga utifrån den tid och verklighet som de lever i. Här är Svenska Kyrkans Unga en viktig organisation som kyrkan fortsätter att stödja. Att ge barn och unga hopp för framtiden är en av Svenska kyrkans viktigaste utmaningar.

Målbilderna 1–3

Utskottet ser med tillfredsställelse på det målarbete som finns och understryker vikten av att arbetet sker med god hållbarhet – både ekonomiskt och utifrån de personella resurser som finns på Svenska kyrkans samtliga nivåer.

Uppsala den 2 oktober 2024

E 2024:1
Bilaga 5

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner, Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzon har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2024:2**

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2023**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2024:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023. Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2023. Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023. Betänkandet behandlar även motion 2024:39 Höj den kyrkoantikvariska ersättningen. Motionen är behandlad enligt arbetsordningens bestämmelse för förenklad behandling.

Ekonomiutskottet föreslår att kyrkomötet fastställer årsredovisningen, resultaträkningen och balansräkningen samt beviljar kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023. Ekonomiutskottet föreslår därutöver att motion 2024:39 avslås.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023,
2. bevilja kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023,
3. avslå motion 2024:39.

Skrivelsens förslag

**Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans
nationella nivå 2023**

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023.
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023.

Motionens förslag

**Motion 2024:39 av Olov Lindquist, Höj den kyrkoantikvariska
ersättningen**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta upp frågan med riksdagen om en höjning och en indexering av den kyrkoantikvariska ersättningen.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserade av de delar som behandlar respektive utskotts sakområde. Följande yttranden har inkommit.

Från gudstjänstutskottet, G 2024:2y, *bilaga 1*. Från samhälls- och kulturutskottet, SK 2024:2y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Skrivelsen

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:2 består av *Årsredovisning 2023 för Svenska kyrkans nationella nivå*. Skrivelsen består numera av ett enda dokument, där den formella finansiella rapporten ingår. Hållbarhetsredovisningen är integrerad i årsredovisningen, dels i förvaltningsberättelsen, dels som noter till förvaltningsberättelsen.

Årsredovisningen inleds med avsnitt där ärkebiskop och generalsekreterare kortfattat redogör för de viktigaste händelserna under det gångna året utifrån respektive ansvarsområde.

I avsnitt 1 *Inledning* redogörs för den nationella nivåns uppdrag, kyrkostyrelsens uppdrag och kyrkokansliets organisation, de omvärldsfaktorer som kyrkostyrelsen har som utgångspunkt att ta särskild hänsyn till samt en sammanfattning kring den nationella nivåns bidrag till ett hållbart samhälle.

Avsnitt 2 *Verksamhetsuppföljning* innehåller en verksamhetsuppföljning utifrån några av de händelser som påverkat verksamheten under året samt en uppföljning utifrån de av kyrkomötet fastställda målbilderna. Här nämns bland annat Rysslands anfallskrig mot Ukraina som påverkar både säkerhetssituationen och beredskapsarbetet samt den pågående konflikten mellan Israel och Hamas. Här nämns också Act Svenska kyrkan som förmedlare av humanitärt bistånd. Även cyberangreppet mot Svenska kyrkan den 23 november beskrivs kortfattat. Ökad samverkan inom Svenska kyrkan lyfts också utifrån krishanteringen under cyberangreppet men även utifrån de steg som tagits i frågan om administrativ samverkan och digitalisering.

I avsnitt 3 *Ekonomi* ges en sammanfattning på övergripande nivå över den ekonomiska ställningen och det ekonomiska utfallet jämfört med fastställd kostnadsram. Här framgår att årets resultat uppgick till 862 miljoner kronor vilket var 686 miljoner högre än budgeterat. Detta beror i huvudsak på att kapitalförvaltningens tillgångar redovisas till verkligt värde vilket påverkar resultatet från kapitalförvaltningen som kom att uppgå till 1 175 miljoner kronor mot ett budgeterat överskott om 501 miljoner kronor. De totala kostnaderna är dock 91 miljoner lägre än den av kyrkomötet fastställda kostnadsramen vilket förklaras av lägre lämnade bidrag till den internationella verksamheten samt att bidrag till utlandsförsamlingarna inte betalas ut på grund av pågående utredning och omställningsarbete. De ökade kostnader som föranletts av cyberangreppet har under året kompenserats av förseningar för exempelvis gemensamt nät.

Verksamhetens resultat uppgick till -225 miljoner kronor mot budgeterat -260 miljoner kronor. Långsiktigt behöver dock verksamhetens resultat vara positivt, dels för att uppnå en ekonomi i balans, dels för att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi. Underskottet förklaras dock av de strategiska insatser som genomförts och därmed finansierats av det gemensamma kapitalet.

I avsnittet redovisas även utfall per uppdrag och sammanfattningar kring resultatet för kyrkostyrelsens internationella råd samt kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet.

Avsnitt 4 och framåt (sidorna 34–82) innehåller den formella årsredovisningen. Denna inleds med *Förvaltningsberättelse* som lämnar information om styrning och ledning, legal struktur med mera. Här redovisas även ett urval väsentliga händelser under året, totala intäkter och kostnader, en beskrivning av det finansiella kapitalet och dess utveckling, vissa hållbarhetsupplysningar samt uppgifter om förväntad framtida utveckling samt risker och osäkerhetsfaktorer för nationell nivå och slutligen utfall för den nationella nivåns eget kapital i relation till av kyrkomötet fastställt mål på storleken på det egna kapitalet.

Det urval av väsentliga händelser som lyfts fram är cyberangreppet samt större bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor (MUCF) samt Vetenskapsrådet. I ett eget avsnitt redogörs för utfall och effekter kring Act Svenska kyrkan.

Det egna kapitalet uppgick vid räkenskapsårets slut till 11 017 miljoner kronor. Målvärdet för det egna kapitalet ska, enligt kyrkomötets beslut, uppgå till 10 miljarder kronor med basår 2021 och därefter årligen räknas upp med konsumentprisindex. Målskapitalet har under 2023 återhämtat sig jämfört med 2022 men understiger målnivån med 710 miljoner kronor efter indexering.

Avsnitten därefter innehåller tabellen *Fem år i sammandrag* med ett antal väsentliga nyckeltal, *Resultaträkning* med jämförelse mellan 2022 och 2023, *Balansräkning* även den med jämförelse mellan 2022 och 2023, *Förändring av eget kapital* som dels specificerar förändringen av eget kapital, dels redovisar förändringen av ändamålsbestämda medel samt innehåller en specifikation av eget kapital i förhållande till målet för det egna kapitalets storlek. Därefter följer kassaflödesanalysen samt de noter som kompletterar eller specificerar poster i ovanstående avsnitt.

Avsnitt 11 *Hållbarhetsnoter* utgör noter till de lagstadgade hållbarhetsupplysningarna i förvaltningsberättelsen. Hållbarhetsnoterna beskriver kyrkostyrelsens styrning av hållbarhetsarbetet, den risk- och väsentlighetanalys som ligger till grund för prioriteringar inom området samt uppföljning, resultat och effekter av detta arbete. Av noterna framgår ett antal aspekter kring den nationella nivåns hållbarhetsarbete såsom nyckeltal kring god arbetsmiljö, miljö- och klimatpåverkan, ansvarsfulla investeringar, hållbara inköp med mera.

Av *revisionsberättelsen* i årsredovisningen framgår att revisorerna har reviderat årsredovisningen vilket omfattar sidorna 34–82 av dokumentet med undantag för sidorna 40–41 samt 69–82. Revisorerna har även lämnat ett yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten på sidorna 40–41 samt 69–82.

Revisorernas uppfattning är att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att den ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av trossamfundets finansiella ställning, finansiella resultat och kassaflöde per den 31 december 2023 samt att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Motionen

Kyrkomötet har tidigare under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2024:39, Höj den kyrkoantikvariska ersättningen, i ekonomiutskottets betänkande 2023:6, Kyrkoantikvariskt stöd, med motion 2023:40. Kyrkomötet avslog motionen.

Förenklad motionsbehandling har avseende motion 2024:39 beslutas i enlighet med 4 kap. 19 a § i Arbetsordning för kyrkomötet.

Utskottets överväganden

Årsredovisningens innehåll

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023.

Utskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet har som del i beredningen hållit överläggningar med generalsekreteraren och tjänstemän vid kyrkokansliet samt med kyrkostyrelsens arbetsutskott för att få särskilda frågor belysta. Överläggningarna har skett i god anda och gett fördjupad förståelse för skrivelsen och den nationella nivåns verksamhet och ekonomi. Bland de frågor som tagits upp vid överläggningarna kan nämnas cyberangreppet, situationen för Act Svenska kyrkan, övergången till nettokostnadsramar, Ung resurs och relationen med EFS.

Därutöver har utskottet tagit del av och beaktat de yttranden som inkommit från andra utskott.

Utskottet konstaterar att årsredovisningen utvecklas i den riktning utskottet önskar och instämmer med gudstjänstutskottet när det gäller tydliggörandet av gudstjänstens betydelse. Utskottet instämmer även i samhälls- och kulturutskottets yttrande kring att skrivelsen ger en bra bild av Svenska kyrkans verksamhet, omvärldens utmaningar och på vilket sätt arbetet sker att möta dessa.

Därutöver har utskottet vid överläggningar med revisorerna informerats om granskade riskområden, sådana områden som avser väsentliga poster och/eller det finns stor risk för fel.

Ansvarsfrihet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023.

Utskottet ansluter sig till revisorernas förslag.

Motion 2024:39 Höj den kyrkoantikvariska ersättningen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:39.

Utskottet konstaterar, mot bakgrund av den information utskottet erhållit, att några nya omständigheter inte tillkommit sedan ärendet behandlades vid föregående tillfälle och föreslår därför avslag på motionen.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekonomiutskottets vägnar

Rebecca Hägg, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Annika Nyman, Christina Södling, Fredrik Schandorff, Johanna Palmér, Lars Jakobsson, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Per Carlberg, Agneta Ahlblom, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

E 2024:2

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Årsredovisningen noterar att det skett en mindre arbetsmiljöundersökning under året. I övrigt nämner redovisningen frågan om arbetsmiljö huvudsakligen i standardfraser. Vid en direkt fråga till de ledande tjänstepersonerna om hur Skyddsorganisationen ser på arbetsmiljön och om vem som är huvudskyddsombud på kyrkokansliet kunde ingen av de närvarande tjänstepersonerna uppge något namn. Det är andra året på rad som jag ställer frågan och andra året på rad som ingen på rak arm kan identifiera huvudskyddsombudet.

Jag skulle önska att det till nästa års kyrkomöte är möjligt att få intervjua ett huvudskyddsombud på nationell nivå. Detta är särskilt viktigt med tanke på omställningen på nationell nivå, och det faktum att vi uppger att nu ska bygga ett ”hållbart kyrkokansli”.

Anders Lundberg

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2024:2y

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2023**

Till ekonomiutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023*

Gudstjänstutskottet glädjer sig åt att kyrkostyrelsen i årets skrivelse tydliggör gudstjänstens betydelse i sina formuleringar och därmed har hörsammat utskottets yttranden tidigare år.

Uppsala den 2 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Mattias Lundberg, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Kristina Hyse, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2024:2

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2023**

Till Ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över skrivelse 2024:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023. Yttrandet är avgränsat till förslag som avser för sakutskottet relevanta delar.

Utskottet uppskattar kyrkostyrelsens skrivelse och menar att den redovisning som lämnas ger en bra bild av Svenska kyrkans verksamhet. Årsredovisningen redogör på ett bra sätt för omvärldens utmaningar och på vilket sätt arbetet sker för att möta dessa.

Utskottet vill med anledning av årsredovisningen särskilt understryka vikten av arbetet med det samtal som pågår mellan dels kyrkostyrelsen, dels beslutsfattare och myndigheter i Sverige i olika samhällsfrågor. Kyrkostyrelsen har svarat på 17 remisser under året och utskottet vill också lyfta fram att några av svaren har utarbetats i samarbete med stiftet och andra organisationer.

Utskottet vill även lyfta vikten av att den civila beredskapen i Svenska kyrkan handlar om förmågan att i kristid förmedla närvaro, öppenhet och hopp. Den satsning på ökad beredskap som sker och Försvarsberedningens delrapport Kraftsamling – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (Ds 2023:34) vittnar om att kyrkan behöver anpassa sig den tid som är.

I år, liksom tidigare år, är utskottet mån om att det sker en ansvarsfull resursplanering och samverkan, och de satsningar som beskrivs i årsredovisningen vittnar om både viktiga satsningar och en hållbar budgetering på den nationella nivån. Det är också viktigt att ansvarsfullt ta tillvara de resurser som finns. Inte minst när det gäller det ideella arbetet.

Det är med glädje utskottet ser att Svenska kyrkan har fått forskningsanslag på 4,5 miljoner kronor från Vetenskapsrådet för att studera ideellt engagemang inom kyrkan under perioden 2024–2027. Detta syftar till att bättre förstå och använda denna resurs.

Utskottet har tidigare behandlat motioner om kampanjer vid dop och kyrkliga högtider. I årsredovisningen redogörs för de kampanjer som har genomförts för att öka intresset för sommarkyrkor, dop, samt kyrkliga högtider som allhelgona och jul. Framåt sker ett arbete för att synliggöra kyrkan för gruppen unga vuxna, 16–30 år.

Utskottet ser fram emot en fortsatt rapportering i all det viktiga arbete som sker.

Uppsala den 2 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö,

Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner, Marja Sandin-Wester.

Biskop Fredrik Modéus och biskop Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2024:3**

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Sammanfattning

Betänkandet behandlar kyrkostyrelsens skrivelse 2024:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden samt motion 2024:43 Finansiera Ung resurs. Utskottet ser positivt på att kyrkostyrelsen i årets skrivelse har tagit till sig en del av de synpunkter som utskottet har framfört vid behandlingen av tidigare skrivelser. Utskottet ser dock möjlighet till ytterligare förbättring.

Utskottet föreslår att skrivelsen med godkännande läggs till handlingarna samt föreslår avslag på motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna,
2. avslå motion 2024:43.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Motionens förslag

**Motion 2024:43 av Olov Lindquist och Margaretha Herthelius,
Finansiera Ung resurs**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att även i fortsättningen finansiera praktikanter via Ung resurs.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserat av de delar som behandlar respektive utskotts sakområde. Följande yttranden har inkommit.

Ekumenikutskottet har yttrat sig i Eu 2024:3y, *bilaga 1*.

Gudstjänstutskottet har yttrat sig i G 2024:3y, *bilaga 2*.

Samhälls- och kulturutskottet har yttrat sig i SK 2024:3y, *bilaga 3*.

Bakgrund

Skrivelsen

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden* inklusive avsnittet *Övrig rapportering* samt tre *bilagor*.

Av redovisningen framgår att av totalt 47 skrivelser från tidigare kyrkomöten har 21 skrivelser helt avslutats under året medan 26 helt eller delvis återstår. Delar av vissa avslutade ärenden har av kyrkostyrelsen förts vidare i nya eller pågående utredningar eller på annat sätt. Några uppdrag har senarelagts med hänvisning till nödvändiga omprioriteringar i planerad verksamhet eller med hänvisning till att 2024 års kyrkomöte är ett tematiskt kyrkomöte. Av redogörelsen framgår beräknad tidpunkt för slutrapportering till kyrkomötet för de ärenden som ännu ej avslutats.

Kyrkostyrelsen betraktar en skrivelse från kyrkomötet som slutbehandlad när resultatet av vad kyrkomötet begärt finns och, i förekommande fall, lagts fram för kyrkomötet, eller när det uppdrag kyrkomötet gett är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Skrivelser där kyrkomötet vill informera kyrkostyrelsen om vad utskottet anför är i normalfallet avslutade när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till ansvarig verksamhet på nationell nivå.

Kvarvarande skrivelser är följande.

År	Nr	Rubrik
2023	KmSkr 2023:2 med E 2023:3	Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden <i>Skrivelsen är slutbehandlad med undantag för ärendet rörande Flygplatskyrkan. Detta ärende beräknas slutrapporteras 2025.</i>
2023	KmSkr 2023:5 m F 2023:2	Uppföljning av målen i färdplan för klimatet <i>Uppdraget implementeras i uppföljningen av färdplanens etapp 1 under 2024 och slutrapporteras 2025.</i>
2023	KmSkr 2023:6 m Kl 2023:6	Teologistipendium och pris för diakoniuppsats <i>Handläggning sker inom ramen för en översyn under 2024 av Svenska kyrkans priser och stipendier. Beräknas slutrapporteras 2025.</i>
2023	KmSkr 2023:7 m Kl 2023:9	Kyrkomusik och kompetensförsörjning <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2027.</i>
2023	KmSkr 2023:8 m Kl 2023:10	Församlingspedagogens yrkesroll <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>

2023	KmSkr 2023:9 m TU 2023:1	Handläggningsregler i domkapitlen m.m. <i>Skrivelsen består av två beslut varav det ena, avseende ändringar i kyrkoordningen, är slutbehandlat medan det andra, avseende tjänstgöring när både biskop och domprost har förhinder, beräknas slutrapporteras 2025.</i>
2023	KmSkr 2023:11 m TU 2023:3	Diakonin och informationsplikt om papperslösa <i>Slutrapporteras 2025.</i>
2023	KmSkr 2023:16 m O 2023:3	Strukturfrågor <i>Slutrapporteras 2026.</i>
2023	KmSkr 2023:17 m O 2023:5	Valfrågor <i>Skrivelsen är delvis slutbehandlad. Kvarvarande delar beräknas slutrapporteras tidigast 2027.</i>
2023	KmSkr 2023:19 m SK 2023:1	Svenska kyrkans insatser på SiS-hem <i>Slutrapporteras 2026.</i>
2022	KmSkr 2022:3 med TU 2022:4	Obehörigförklaring av biskop <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>
2022	KmSkr 2022:4 med TU 2022:9	Tillsättning av domprost <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>
2022	KmSkr 2022:5 med TU 2022:11	Sänkt valbarhetsålder till församlingsråd <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>
2022	KmSkr 2022:7 med TU 2022:13	Verksamhetsberättelse 2021 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>
2022	KmSkr 2022:13 med KI 2022:10	Jämställdheten i Svenska kyrkan <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>
2022	KmSkr 2022:14 med F 2022:1	Svenska kyrkans skogsförvaltning <i>Beräknas slutrapporteras 2025.</i>
2022	KmSkr 2022:22 med SK 2022:2	Varumärke och kampanj <i>Beräknas slutrapporteras senast 2026.</i>
2022	KmSkr 2022:25 med Eu 2022:8	Ekumenisk dialog om nedrustning <i>Uppdraget beräknas delrapporteras tidigast 2025 samt slutrapporteras 2026.</i>
2021	KmSkr 2021:5 med F 2021:1	Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk <i>Utredning tillsatt. Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>
2021	KmSkr 2021:14 med KI 2021:11	Könsidentitet och könsuttryck <i>Beräknas slutrapporteras 2026.</i>
2021	KmSkr 2021:20 med SK 2021:6	Diakonins kunskap <i>Beräknas slutrapporteras 2025.</i>

2021	KmSkr 2021:21 med SK 2021:8	Nationell dopkampanj <i>Beräknas slutrapporteras 2025.</i>
2019	KmSkr 2019:2 med E 2019:3 samt motionerna 2019:31 1700 år sedan kyrkomötet i Nicaea och 2019:43 Finansiering av institutionssjälavården i förhållande till utjämnings-/bidragssystemet	Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden (<i>avslutad</i>), motion 2019:31 <i>bereds inom ramen</i> för KmSkr 2017:15 Ekumeniskt möte 1925 och 2025 och beräknas slutrapporteras 2026. Motion 2019:43 <i>slutrapporterades 2023.</i>
2017	KmSkr 2017:2 med KI 2017:1	Medlemsstrategi <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>
2017	KmSkr 2017:15 med Eu 2017:3	Ekumeniskt möte 1925 och 2025 <i>Beräknas slutrapporteras 2026.</i>
2016	KmSkr 2016:9 med G 2016:7	Psalmboken <i>Tidpunkt för slutrapportering är fortsatt svårbedömd.</i>

I avsnittet *Övrig rapportering* lämnar kyrkostyrelsen en rapportering kring arbetet utifrån åtagandena till det samiska folket. I rapporten redovisas målbilder, beviljade utvecklings- och projektmedel, forskningsuppdrag, konferenser, hittills nedlagda kostnader med mera.

I bilaga 1 *Kostnaderna i begravningsverksamheten* redovisas den utredning som kyrkokansliet genomfört med anledning av kyrkomötets beslut kring kostnadsutvecklingen inom begravningsverksamheten (KmSkr 2022:20).

I bilaga 2 *Etablering av Svenska kyrkans ekonomiservice* redovisas resultatet av den förstudie kring etablering av Svenska kyrkans ekonomiservice som genomförts under 2023.

I bilaga 3 *Metod för möten med människor som är utsatta för våld i nära relationer* redovisas hur kyrkokansliet berett kyrkomötesuppdraget om att utvecklas metodstöd för anställda inom Svenska kyrkan kring våld i nära relationer (KmSkr 2020:15).

Motionen

Kyrkomötet beslutade 2021 att bifalla motion 2021:19 Ekonomiskt stöd till Ungresurs.nu. Beslutet innebar att kyrkostyrelsen fick i uppdrag att se till att det årligen garanterades ett fortsatt ekonomiskt stöd till Ungresurs.nu i dess nuvarande form samt att utreda förutsättningarna att knyta Ungresurs.nu till den nationella nivån med fortsatt regional placering.

Under 2021 hade ett arbete påbörjats inom stiftet för att skapa en modell för gemensam finansiering av programmet med målsättning att fasa ut den nationella nivåns finansiering av verksamheten, ett arbete som avstannade i avvaktan på utredningen. Frågan är nu utredd och under våren 2024 har ärendet behandlats av kyrkostyrelsen. Av skrivelsen framgår att kyrkostyrelsen inte anser att verksamheten går att motivera utifrån den nationella nivåns inriktning och uppgift men att medel har budgeterats för åren 2024 samt 2025 för att på ett ansvarsfullt sätt skapa bästa möjliga förutsättningar för verksamhetens fortlevnad.

Frågan har därefter återigen aktualiserats i stiftet och under ledning av Göteborgs stift pågår ett arbete kring samverkan mellan de stift som uttryckt intresse. Ett förslag på finansiering har tagits fram och ska diskuteras av stiftet under våren 2025.

Beslut om att med godkännande lägga skrivelsen till handlingarna

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Utskottet uppskattar att kyrkostyrelsen nu tydligt aviserar handläggningstiden även när den bedöms vara flerårig och även i vissa fall måste lämna öppen då läget av olika skäl är svårbedömt. Detta uttrycks även av samhälls- och kulturutskottet i dess yttrande.

Utskottet kan konstatera att de äldsta ärenden som kvarstår i årets skrivelse är av sådan komplex karaktär att lång handläggningstid är förståelig, såsom psalmboksarbetet, eller kopplat till ett uppdrag som verkställs ett visst år, såsom högtidlig-hållandet av det ekumeniska mötet i Stockholm 1925.

Utskottet har också tagit del av skrivelsens tre bilagor, Kostnaderna för begravningsverksamheten (bilaga 1), Etableringen av Svenska kyrkans ekonomiservice (bilaga 2) samt Metod för möten med människor som är utsatta för våld i nära relationer (bilaga 3). Utskottet noterar att efter införandet av enhetlig begravningsavgift 2017 har kostnadsökningstakten växlat upp men att det i stort sett motsvarat inflationstakten under samma period.

Utskottet vill särskilt betona att man uppskattar dessa bilagor som ett led i att kunna följa kyrkomötets beslut.

Tidigare år har utskottet poängterat behovet av rutiner för avvikelserapportering vilket också förbättrats. Däremot ser utskottet ett kvarstående behov av tydligare transparens när det gäller delar av de ärenden som kyrkostyrelsen bedömer som slutbehandlade. Föregående år lyfte utskottet i sitt betänkande E 2023:3 frågan om flygplatskyrkan för återremittering då utskottet menade att frågan inte beretts i enlighet med uppdraget. Detta blev också kyrkomötets beslut.

Utskottet kan konstatera att detta förväntningsgap kvarstår även i årets skrivelse. Ekumenikutskottet uttrycker detta i sitt yttrande kring frågan om Bevara följeslagarprogrammet (KS 2024–0120) och utskottet noterar liknande hantering av frågan om inrättande av råd för undervisning och lärande (KS 2022–6860) där kyrkostyrelsen beslutat att inte inrätta något råd men där det inte tydligt framgår av argumentationen varför detta besluts tagits utöver konstaterandet att kyrkostyrelsen självständigt avgör frågan om inrättande av råd.

Utskottet menar att frågan riskerar att bli en förtroendefråga om det antingen saknas tydliga argument för när ett ärende anses slutbehandlat utan att uppdraget har fullföljts, när uppdraget har ändrat inriktning eller, såsom i fallet avseende följeslagarprogrammet, ärendet visserligen är avslutat hos kyrkostyrelsen men fortfarande kan anses öppet då det inte lett vidare till, såsom ekumenikutskottet uttrycker det, ”något substantiellt”.

Utskottet delar samhälls- och kulturutskottets synpunkter om projektet Kunskapslyft våld i nära relationer som slutrapporteras till kyrkomötet 2024 och har nära beröringspunkter med det under 2020 slutrapporterade uppdraget KmSkr 2018:16. Uppföljning av #metoo och #vardeljus. Utskottet hoppas i likhet med samhälls- och kulturskottet att detta goda arbete ska tas omhand i församlingarna och därmed ge god frukt i deras arbete.

Motion 2024:43 Finansiera Ung resurs

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:43.

Utskottet har gjort en noggrann genomlysning av förutsättningarna kring Ung resurs, dels genom överläggningar med tjänstepersoner vid kyrkokansliet och med kyrkostyrelsens arbetsutskott.

Utskottet menar att rekrytering är en viktig fråga för hela Svenska kyrkan, Utskottet vill dock betona att arbetet med rekrytering av medarbetare i denna form måste ske i nära samverkan mellan församlingar och stift och inte kan ses som ett uppdrag för den nationella nivån.

I dag finns flera stift som på olika sätt tillhandahåller möjligheten att prova på tjänst inom Svenska kyrkan, varav Ung resurs är en modell där flera stift samverkar. Ett stift har tagit det övergripande samordningsansvaret och modellen bygger på att de medverkande stiften delar på kostnaden – ett gott och praktiskt exempel på ”Kroka arm”.

De Ungas kyrkomöte uttrycker i sitt svar till kyrkomötet stora risk för bortprioritering av Svenska kyrkans ungdomar om bidraget till Ung resurs tas bort. Denna farhåga har utskottet stor förståelse för men utskottet delar inte fullt ut denna bild.

Utskottet menar, utifrån den information utskottet erhållit, att det pågående arbetet med att utforma modellen för stiftssamverkan kring Ung resurs ska uppmuntras och ses som ett gott exempel där ansvar och kostnader hanteras på rätt nivå inom Svenska kyrkan och med närhet till församlingarna.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekonomiutskottets vägnar

Rebecca Hägg, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Annika Nyman, Christina Södling, Fredrik Schandorff, Johanna Palmér, Lars Jakobsson, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Per Carlberg, Agneta Ahlblom, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för motion 2024:43 Finansiera Ung Resurs:

Svenska kyrkans långsiktiga rekrytering är en central och viktig fråga för hela Svenska kyrkan. Därför behöver nationell nivå ta ett samordnande ansvar för Ung resurs enligt kyrkostyrelsens resonemang att den uppgift som bäst utförs på en plats i Svenska kyrkan ska utföras på nationell nivå.

Rekrytering är ett ansvar för församling och stift, och naturligtvis är det där rekryteringen till Ung Resurs ska göras men samordning av ett nationellt program ska finnas nationellt.

Värt att lyfta fram är att De Ungas Kyrkomötes ställer sig positiva till motionen i sitt motionssvar, de skriver: “Ung Resurs är en fantastisk möjlighet för unga i Svenska kyrkan att upptäcka kyrkan, fördjupa sin tro och få erfarenhet av att arbeta inom kyrkan”.

Jenny Nilsson, Anders Lundberg och Marcus Romedahl

Särskild mening

Jag ställer mig bakom reservationen till förman för motion 2024:43 då jag delar De Ungas Kyrkomötes oro att Ung resurs kommer bortprioriteras om det inte finansieras på riksnivå.

Cecilia Gyllenberg Bergfasth

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2024:3y

Behandlingen av kyrkomötesärenden

Till Ekonomiutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över KsSkr 2024:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden.

Ekumenikutskottet vill kommentera redogörelsen för behandlingen av betänkande Eu 2023:9 Bevara följeslagarprogrammet (KS 2024-0120). Avsikten med utskottets förslag till kyrkomötesbeslut, vilket bifölles av kyrkomötet, var att säkra följeslagarprogrammets fortlevnad efter 2024; redan av bakgrundsbeskrivningen i betänkandet framgick att ekonomiska förutsättningar för 2024 säkrats. Vad gäller ekonomiska förutsättningar för 2025 och framåt redovisar KsSkr 2024:3 endast att arbete pågår, inte vad som dittills uppnåtts – vilket naturligtvis inte behöver vara tillfyllest i mitten av juni – eller vad som önskas uppnås. Ovedersägligen är skrivelsen i formell mening slutbehandlad, men utskottet vill uttrycka viss frustration över att kyrkomötets beslut inte substantiellt är i hamn.

Uppsala den 2 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G. Linder, David Berggren, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till ekonomiutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:3 Redogörelse för behandling av kyrkomötesärenden.

I fråga om punkten som berör kyrkohandboken del II samt punkten som berör psalmboken kan gudstjänstutskottet konstatera att skrivelsens formuleringar är i enlighet med vad utskottet tidigare har föreslagit.

Uppsala den 2 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Mattias Lundberg, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Kristina Hyse, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2024:3

Redogörelse för behandling av kyrkomötets ärenden

Till Ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över skrivelse 2024:3 Redogörelse för kyrkomötets ärenden. Yttrandet är avgränsat till förslag som avser för sakutskottet relevanta delar.

I år är temat Kyrkan i det offentliga rummet, men utskottet vill särskilt nämna den återrapportering av projektet Kunskapslyft våld i nära relationer som skett med anledning av motion 2020:12 av Tomas Rosenlundh, samt motion 2020:25 av Marjut Ervasti.

Kyrkokansliet har på kyrkostyrelsens uppdrag utvecklat en metodik samt tagit fram en utbildningssatsning för att Svenska kyrkans anställda ska kunna agera i mötet med människor som är utsatta för våld i nära relationer. I uppdraget ingick att kunskap och erfarenheter till stor del skulle hämtas från andra aktörer på fältet.

Projektet Kunskapslyft våld i nära relationer slutrapporteras till kyrkomötet 2024 och har nära beröringspunkter med det under 2020 slutrapporterade uppdraget KmSkr 2018:16. Uppföljning av #metoo och #vardeljus och det fortsatta arbetet med att förebygga sexuella övergrepp i Svenska kyrkans sammanhang.

Utskottet hoppas nu att detta goda arbete ska tas omhand i församlingarna och därmed ge god frukt i deras arbete.

Bland de ärenden som kyrkostyrelsen återrapporterar till årets kyrkomöte har Samhälls- och kulturutskottet i sitt samtal valt att kommentera fyra ärenden:

Diakonins kunskap

Utskottet ser med glädje på det arbete som sker med anledning av ärendet Diakonins kunskap (KS 2021-1625). Det behandlar det viktiga arbetet om hur Svenska kyrkan kan ta tillvara det diakonala arbetets kunskap om samhällssituation, kristen teologi och diakonala arbetsmetoder. Ärendet är inte slutbehandlat och utskottet ser fram emot att ta del av det arbete som sker.

Kommunikationssatsningar, dop, kristna högtider och unga vuxna

Utskottet vill understryka vikten av det arbete som sker med anledning av ärendet Nationell dopkampanj (KS 2021-1626) och ärende Kyrkliga högtider (KS 2021-1626). I detta arbete pågår också En närvarande synlig kyrka, Varumärke och kampanj (KS 2022-6990) med uppgiften att nå inte minst unga vuxna.

Utskottet ser fram emot kommande rapportering och resultat av dessa insatser och på vilket sätt de utgjort ett stöd till församlingarnas lokala kommunikation.

Svenska kyrkans insatser på SiS-hem (KS 2024-0125)

Utskottet noterar att frågan bereds inom kyrkokansliet och att det i dag inte finns någon samordnad nationell verksamhet gällande Svenska kyrkans verksamhet på eller i förhållande till SiS-hem. Den 1 februari 2024 uppdrog regeringen åt en särskild utredare (Dir. 2024:13) att se över den statliga barn- och ungdomsvårdens uppdrag och organisation. Syftet är att stärka den statliga barn- och ungdomsvårdens vårdande

uppdrag och del i vårdkedjan för att säkerställa att barn och unga ges en trygg och kvalitativ vård, skola och behandling. Utredningens resultat kommer att beaktas inom ramen för beredning av kyrkomötesuppdraget.

Utskottet följer med intresse ärendet och den slutrapport som ska ske till kyrkomötet 2026

Flygplatskyrkans framtid – slutrapporteras till kyrkomötet 2025

Flygplatskyrkans framtid bereds i dag inom kyrkokansliet. I beredningen ska tidigare kartläggning kompletteras, analyseras och vidareutvecklas gällande organisering, ekonomi och teologisk grund utifrån relevant material för Flygplatskyrkan.

Ärendet påbörjas under 2024 och behandlas av kyrkostyrelsen under 2025. Det slutrapporteras till kyrkomötet 2025 och utskottet ser fram emot ytterligare information i ärendet.

Uppsala den 2 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Johan Linnman, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner, Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2024:4**

Återinrätta kyrkobyggnadsbidrag

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2024:27 som föreslår att ett kyrkobyggnadsbidrag ska återinrättas för att möjliggöra för församlingar och pastorat att anpassa kyrkobyggnader.

Utskottet ser behovet av att frågan om bidrag för anpassningar av kyrkobyggnaderna blir belyst men föreslår att motionen avslås då frågan kommer att tas upp i den kommande utvärderingen av det förändrade utjämningsystemet som ska redovisas till kyrkomötet 2027 samt eventuellt i den förstudierapport som ska redovisas till kyrkostyrelsen under 2025.

Till betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. att avslå motion 2024:27, punkt 1,
2. att avslå motion 2024:27, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2024:27 av Leif Nordlander, Återinrätta kyrkobyggnadsbidrag

Kyrkomötet beslutar att

1. återinrätta ett kyrkobyggnadsbidrag som pastorat och församlingar som inte ingår i ett pastorat kan söka för att anpassa kyrkobyggnader.
2. varje år avsätta 100 miljoner kronor för ändamålet.

Bakgrund

Kyrkobyggnadsbidraget ingick mellan åren 2007 och 2017 som en delfaktor i det generella stiftsbidraget. Detta innebar att stiftet själva kunde besluta om hur stor andel av stiftsbidraget som kunde användas för anpassningar av kyrkobyggnaderna. I samband med införandet av kyrkounderhållsbidraget år 2018 kom kyrkobyggnadsbidraget att upphöra.

Syftet med införandet av kyrkounderhållsbidraget var till stor del att kyrkostyrelsen ville säkerställa Svenska kyrkans ansvar för kulturarvsvården genom att möjliggöra bidrag till församlingar och pastorat för åtgärder som man visserligen skulle kunna få kyrkoantikvarisk ersättning för, men där de lokala egna ekonomiska förutsättningarna saknades. I utredningen SKU 2015:1 Gemensamt ansvar – en utredning

om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem föreslås att om- och tillbyggnader av kyrkor inte bör finansieras med det nya kyrkunderhållsbidraget, i likhet med vad som är fallet med kyrkoantikvarisk ersättning. Förändringar av kyrkomiljön av expansivt slag ansågs i stället kunna bäras av pastoratet eller församlingen utifrån det lokala ekonomiska utrymmet. Kyrkostyrelsen anslöt sig till detta förslag.

Behandling i tidigare kyrkomöten

2017 års kyrkomöte behandlade motion 2017:52 om regler för kyrkobyggnadsbidrag och motion 2017:107 om kyrkunderhållsbidrag. I motion 2017:52 punkt 1 föreslogs att kyrkostyrelsen får i uppdrag att se över och bredda regelverket för utbetalning av kyrkobyggnadsbidrag i likhet med vad som förr gällde. I motion 2017:107 föreslogs att kyrkostyrelsen får i uppdrag att se till att kyrkunderhållsbidrag kan användas för åtgärder som syftar till bevarande, användning och utveckling av kyrkliga kulturminnen. Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionerna i betänkande EE 2017:5. Utskottet föreslog avslag på båda motionerna med följande motivering.

Utskottet utgår här från att motionären i motion 2017:52 med termen ”kyrkobyggnadsbidrag” i motionen egentligen avser det nya kyrkoordningsreglerade kyrkunderhållsbidrag som införs från och med den 1 januari 2018. Beträffande motion 2017:52, punkt 1 och motion 2017:107 konstaterar utskottet, mot bakgrund av den nya bestämmelsen i kyrkoordningen om kyrkunderhållsbidrag, att kyrkostyrelsen inte kan biträda någon annan användning av bidraget än underhåll av kyrkobyggnader. Utskottet ser det dock som angeläget att medel inom Svenska kyrkan finns tillgängliga både för att klara av underhållet av församlingarnas kyrkobyggnader och för att göra dessa byggnader ändamålsenliga för den verksamhet som bedrivs. Utskottet välkomnar därför kyrkostyrelsens avsikt att årligen följa upp användningen av det kyrkunderhållsbidrag som har fördelats. Vidare menar utskottet att statusen på bevarande och utveckling av kyrkobyggnaderna särskilt bör följas upp. En sådan uppföljning kan lämpligen utgöra en del av den utvärdering av den nya ordningen för hantering av kyrkobyggnader, som ska redovisas till 2023 års kyrkomöte. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2017:52, punkt 1 och motion 2017:107 avslås. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Vid 2018 och 2021 års kyrkomöten återkom motioner om förslag på ändrade regler för kyrkunderhållsbidraget så att det även kan användas för utveckling av kyrkobyggnader. Utskottet konstaterade 2018 i sitt betänkande E 2018:4 att det fanns skäl att avvakta utvärderingen av den nya ordningen som skulle rapporteras till kyrkomötet 2023. Motionen vid 2021 års kyrkomöte fick förenklad behandling med motiveringen att inget nytt tillkommit i sak och att utskottet ville avvakta utvärderingen. Detta blev även kyrkomötets beslut.

Deluppföljning Gemensamt ansvar år 2023

I den deluppföljning som lämnades till kyrkomötet 2023 i KsSkr 2023:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden redogörs för de åtgärder som hittills genomförts utifrån besluten kring Gemensamt ansvar såsom åtgärder för att effektivisera fastighetsförvaltningen, åtgärder avseende kyrkobyggnaderna samt en uppföljning användningen av kyrkunderhållsbidraget. Även här nämns villkoret att kyrkunderhållsbidraget inte ska användas till ombyggnationer och liknande åtgärder.

I uppföljningen av förbrukningen av kyrkunderhållsbidraget framgår att det årliga bidraget om 100 miljoner kronor inte utnyttjats fullt ut. Detta förklaras med att projekt har kostat mindre än beräknat, att projektet försenats och fått förlängd dispositionstid exempelvis till följd av pandemin samt att åtgärder som beviljats bidrag inte har genomförts. Kyrkostyrelsen har med anledning av att bidraget inte fullt utnyttjats beslutat om en reglering för 2025 som innebär att ej nyttjade medel avräknas från 2025 års anslag.

En utvärdering av det förändrade utjämnningssystemet ska redovisas till kyrkomötet 2027. Frågan om nationella bidrag till utveckling av kyrkobyggnader avses att belysas i denna utvärdering. Det är även möjligt att denna fråga kan komma att belysas i en förstudierapport till kyrkostyrelsen under 2025.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:27.

Utskottet konstaterar att frågan är angelägen. Många församlingar och pastorat har i sitt arbete med lokalförsörjningsplanerna sett behov av att effektivisera sitt fastighetsinnehav. Detta innebär både att avyttra övertaliga byggnader och att anpassa och utveckla det fastighetsbestånd som kvarstår.

Kyrkobyggnaderna har en särställning utifrån många olika perspektiv och ska i de flesta fall behållas och bevaras. Byggnaderna är ofta stora och skulle, utifrån bruksytan, kunna täcka stora delar av det lokalbehov som en församling har. Detta måste givetvis ske med respekt så att byggnadens pastorala och kulturhistoriska värde bevaras. Möjligheten till ombyggnation och utveckling av kyrkobyggnaderna skulle kunna påskynda den omställning som församlingar och pastorat behöver göra i sitt fastighetsbestånd utifrån ett ekonomiskt perspektiv.

Det nuvarande regelverket tillåter inte att befintliga bidragsformer, kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) och kyrkunderhållsbidrag (KUB), används för utveckling av kyrkobyggnaderna. Utskottet menar att detta är riktigt utifrån ett perspektiv där Svenska kyrkans skyldighet och möjlighet att underhålla kulturarvet måste säkerställas och där den kyrkoantikvariska ersättningen inte är tillräcklig för att genomföra nödvändiga åtgärder i den lokala församlingen eller pastoratet. Men i ett långsiktigt perspektiv kan det vara rimligt att även belysa behovet att utveckla kyrkobyggnader. För att kunna utveckla kyrkobyggnaden torde det i många fall finnas behov av bidrag.

Utskottet anser med anledning av ovanstående att det är av vikt att kyrkostyrelsen uppmärksammar detta perspektiv i den kommande förstudien så att den beslutade utvärderingen av det förändrade utjämnningssystemet kan innehålla en reflektion kring behovet av och möjligheten till bidrag för utveckling av kyrkobyggnader.

Utskottet föreslår med beaktande av ovanstående att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekonomiutskottets vägnar

Rebecca Hägg, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt

E 2024:4

Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Annika Nyman, Fredrik Schandorff, Johanna Palmér, Lars Jakobsson, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Per Carlberg, Agneta Ahlblom, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot ekonomiutskottets beslut att föreslå att motion 2024:27 avslås av kyrkomötet, till förmån för motionens förslag att återinföra kyrkobyggnadsbidrag.

Leif Nordlander

Reservation 2

Jag reserverar mig mot beslutet att avslå motion 2024:27 av Leif Nordlander, Återinrätta kyrkobyggnadsbidrag, till förmån för bifall av motionen.

Bengt Kjellgren

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2024:5

Rikskollekt till Tro och Ljus

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:42, Rikskollekt till Tro och Ljus. Utskottet menar att tillgänglighet och inkludering är angelägna frågor. Eftersom kyrkomötet gett kyrkostyrelsen uppdraget att besluta om rikskollekter och det finns tydliga kriterier och principer för prioriteringar föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen. Till betänkandet finns ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:42.

Motionens förslag

Motion 2024:42 av Stefan Alström, Rikskollekt till Tro och Ljus

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att tillse att en årlig rikskollekt tillfaller Tro och Ljus.

Bakgrund

Tillgänglighet och inkludering

Frågor om tillgänglighet och inkludering har stöd i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som antogs 2006, vars innehåll den svenska staten även förbundit sig att leva upp till. Sveriges kristna råd har utarbetat ett policydokument kring kyrkornas arbete, *En kyrka för alla*, som antagits av rådets styrelse. Syftet är att förmå kyrkor och samfund att genomföra en självkritisk granskning utifrån detta perspektiv. Dokumentet innehåller teologiska utgångspunkter och flera praktiska utmaningar och mål som kyrkorna bakom dokumentet, däribland Svenska kyrkan, förbundit sig att sträva efter.

Svenska kyrkan arbetar ekumeniskt inom detta område och ingår i Sveriges kristna råds arbetsgrupp för frågor som rör funktionsnedsättningar genom två medarbetare, en församlingspedagog från Stockholms stift och en medarbetare vid kyrkokansliet som verkar för stöd till stiftet i dessa frågor. Arbetsgruppen sammankallas av Sveriges kristna råds generalsekreterare och gruppen bidrar till att det finns tillgänglig kompetensutveckling och stöd i dessa frågor i samtliga kyrkor och samfund. Sveriges kristna råd arbetar kontinuerligt med att utarbeta utbildnings- och inspirationsmaterial, arrangera utbildningar samt bedriva påverkansarbete. Svenska kyrkan följer också arbetet

inom ramen för Ecumenical Disability Advocates Network inom Kyrkornas världsråds arbete

Svenska kyrkan samverkar även med paraplyorganisationen Funktionsrätt Sverige, som samlar ett stort antal funktionsrättsförbund som slutit sig samman för att agera med samlad kraft i Sverige för att människor med funktionsnedsättningar ska kunna vara delaktiga i samhället på lika villkor. Genom åren har den nationella nivån förmedlat stöd till stiftens genom olika utvecklingsinsatser i samarbete med funktionsrättsorganisationer, inte minst stöd till stiftens konfirmandarbete. Stiftens har uppdraget att i sin tur främja församlingar att skapa verksamhet och mötesplatser där alla kan vara med. Lokalt finns stora möjligheter att verka i samarbete med andra kyrkor och samfund samt med funktionsrättsorganisationer.

En världsvid organisation

Tro och Ljus är en världsvid ekumenisk organisation, Faith and Light, och vill vara en gemenskap för människor med intellektuella funktionsvariationer samt för deras föräldrar och vänner. Rörelsen startade i Frankrike i början på 1970-talet av en speciallärare och en teolog tillika filantrop, med fokus på att hjälpa personer med intellektuell funktionsnedsättning. Rörelsen har djupa katolska rötter.

Den ekumeniska verksamheten i Sverige, som funnits sedan 1979, sker i för närvarande sex lokala grupper som samlas varje månad. I andra delar av världen möts man på liknande sätt och alla använder samma grundmaterial, Guidelines, som utarbetats inom organisationen och som uppdateras kontinuerligt av olika engagerade lokala grupper i världen. Åren 2024–2025 är temat i alla länder inom organisationen, Förenade i Jesus.

I Sverige erbjuds större sommarläger varje år och de senaste åren har dessa varit förlagda till Vadstena folkhögskola. Sång, drama, lek, andakter och gudstjänster präglar dessa dagar och dagarna har stor betydelse för de som deltar. Arbetet i Sverige samordnas av två koordinatörer, som båda arbetar ideellt på samma sätt som de allra flesta i denna världsvida rörelse.

Rikskollekter i Svenska kyrkan

En rikskollekt är ett stöd från Svenska kyrkan och ändamålet ska naturligt kunna läggas fram i gudstjänstens förbön. En rikskollekt är en möjlighet att markera det gemensamma uppdraget och engagemanget för ett ändamål som är angeläget för hela Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen ska enligt kyrkoordningen, 43 kap. 4 §, bestämma kollektändamål samt vilka dagar rikskollekt för de olika ändamålen ska tas upp. Enligt kyrkoordningen gäller följande för rikskollekter i Svenska kyrkan:

- Kollekterna ska stödja Svenska kyrkans verksamhet eller någon annan verksamhet som kan anses angelägen för Svenska kyrkan (§ 1)
- Rikskollekt ska tas upp vid huvudgudstjänsten eller, om någon sådan gudstjänst inte firas den dagen, en annan gudstjänst denna dag (§ 2)
- Beslut om rikskollekter får fattas för högst tre år framåt i tiden (§ 3)
- Beslut om rikskollekter ska offentliggöras senast den 30 juni året före det år kollekterna ska tas upp (§ 8).

Kyrkostyrelsen fastställde den 6 mars 2012 nya kriterier och principer för fördelning av rikskollekter i enlighet med förslagen i 2011 års kollektutredning. I utredningen föreslogs att kyrkostyrelsens beslut bör innefatta tre steg. Styrelsen ska först pröva att ansökningen uppfyller det första kriteriet och minst ett tillkommande kriterium,

därefter tillämpa de fastställda principerna och avslutningsvis bör kyrkostyrelsen göra en angelägenhetsprövning inför varje beslut.

E 2024:5

Kriterierna är att rikskollekterna ska:

- gälla Svenska kyrkans egen verksamhet eller verksamhet i vilken Svenska kyrkan är engagerad samt vara relevant och ge mervärde för hela Svenska kyrkan,
- främja arbete bland barn och unga,
- främja internationell diakoni och mission,
- främja diakonalt arbete,
- samt främja ekumeniskt arbete.

Principerna är att:

- antalet rikskollekter per år ska maximalt vara 28,
- delade rikskollekter ska undvikas, med undantag för barn-, ungdoms- och studentorganisationer,
- rikskollekterna ska vara jämnt fördelade över året,
- de traditionella insamlingsperioderna för Svenska kyrkans internationella arbete och Svenska kyrkan i utlandet inramas av rikskollekter,
- juldagen, påskdagen och pingstdagen bör förbehållas församlingskollekt,
- samt att det bör finnas en stabilitet och långsiktighet i den mottagande organisationens arbete.

Kyrkostyrelsens arbetsutskott fattade beslut om rikskollekter 2025 i april 2024 och de organisationer som är aktuella nästa år finns listade på Svenska kyrkans webbsida, www.svenskakyrkan.se/gudstjanst/rikskollekt

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:42.
--

Tillgänglighet och inkludering är angelägna frågor för Svenska kyrkan och därför anser utskottet att varje församling och pastorat bör ta ett stort ansvar i dessa frågor och göra det möjligt för alla människor att delta i församlingens gudstjänstliv och församlingsverksamhet. Utskottet ser att den nationella nivån bidrar med stöd till församlingar och pastorat i dessa frågor i samarbete med andra kyrkor och organisationer med kunskap inom detta område.

Utskottet konstaterar att kyrkomötet genom kyrkoordningen har gett kyrkostyrelsen uppdraget att besluta om rikskollekter. Det är även reglerat i kyrkoordningen att kyrkostyrelsen ska bestämma kollektändamål samt vilka dagar rikskollekter för de olika ändamålen ska tas upp. Vid beslut om vilka organisationer som ska få rikskollekt finns tydliga kriterier och principer att utgå ifrån vad gäller prioritering och fördelning, dessa redovisas i betänkandets bakgrundstext.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekonomiutskottets vägnar

Rebecca Hägg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Annika Nyman, Christina Södling, Fredrik Schandorff, Johanna Palmérj, Lars Jakobsson, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Per Carlberg, Agneta Ahlblom, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Förslaget om en rikskollekt för Tro och Ljus är ställd till fel adressat och avslås därför. Jag vill dock betona vikten av att stötta goda initiativ riktade mot just tillgänglighet och inkludering – såsom den ekumeniskt och internationellt erkända organisationen Tro och Ljus. I Tro och Ljus formuleras en verksamhet som ligger väl i linje med Svenska kyrkans hållning om alla människors lika värde.

Anders Lundberg

Särskild mening

Jag ansluter mig till Anders Lundbergs yttrande.

Agneta Ahlblom

Ekumenikuskottets betänkanden
Eu 2024:1–11

Ekumenikutskottets betänkanden

- Eu 2024:1 Svenska kyrkan och ekumeniken
- Eu 2024:2 Kyrkans engagemang i fredsfrågor
- Eu 2024:3 Guds mission i det offentliga rummet
- Eu 2024:4 Kyrkans hållning till islam
- Eu 2024:5 Utlandskyrkan
- Eu 2024:6 Förnyad religionsdialog
- Eu 2024:7 Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhälle
- Eu 2024:8 Svenska kyrkans plats i den världsvida kyrkans offentliga rum
- Eu 2024:9 Fördöm Israels ockupation
- Eu 2024:10 Främja interreligiöst samarbete och kontakter
- Eu 2024:11 Svenska kyrkans fredsfrämjande arbete

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:1

Svenska kyrkan och ekumeniken

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:11 Ekumenik i det offentliga rummet, som föreslår att kyrkostyrelsen ska verka för offentliga möten där forskare leder samtal om hur ekumeniken påverkat utvecklingen i kristenheten och i samhället, och motion 2024:12 Svenska kyrkans ekumeniska relationer, som föreslår att kyrkostyrelsen ska genomföra en utredning om Svenska kyrkans ekumeniska relationer och offentliggöra utredningsresultaten. Utskottet menar att dokumentation finns tillgänglig för den som önskar och ser snarare behov av att ekumeniska öppningar och framsteg synliggörs. Utskottet hoppas att det ekumeniska året 2025, *Tid för Guds fred*, ska bidra till detta och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionerna.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:11,
2. avslå motion 2024:12, punkt 1,
3. avslå motion 2024:12, punkt 2.

Motionernas förslag

Motion 2024:11 av Jan-Åke Isaksson m.fl., Ekumenik i det offentliga rummet

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ge akademiker och forskare i Sverige uppdrag att arrangera och leda offentliga möten med samtal om hur ekumeniken har påverkat utvecklingen i kristenheten och i samhället i stort.

Motion 2024:12 av Ulf Wester m.fl., Svenska kyrkans ekumeniska relationer

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. genomföra en utredning om Svenska kyrkans ekumeniska relationer som publiceras som en offentlig rapport på Svenska kyrkans webbsida,
2. göra ett offentligt uttalande om slutsatserna av utredningen och genomföra ett offentligt seminarium som liveströmmas på internet eller tv med diskussioner om Svenska kyrkans ekumeniska relationer med anledning av utredningen.

Bakgrund

Historisk utveckling

Det åttonde och avslutande bandet i verket *Sveriges kyrkohistoria* (Stockholm: Verbum, 1998–2005) karaktäriserar den behandlade perioden genom undertiteln *Religionsfrihetens och ekumenikens tid*. Huvudförfattaren, professor Ingmar Brohed, låter varje kronologisk del innehålla ett kapitel med ekumeniskt fokus: ”Svenska kyrkan vidgar sina ekumeniska perspektiv” (1910–1932; 4 sidor av 112 om epoken), ”Ekumeniska strävanden” (1932–1945; 6 sidor av 72), ”Ekumeniken och rättvisefrågorna” (1945–1972; 7 sidor av 82) och ”Ekumenik och samverkan” (1972–2000; 7 sidor av 30). Här tecknas Svenska kyrkans utveckling från att ha varit en strikt evangelisk-luthersk kyrka, som i internationella sammanhang sökte gemenskap endast med konfessionella likar, till en kyrka som söker gemenskap och samverkan i de frågor där sådan är möjlig.

När Svenska kyrkans ärkebiskop 1914–1931, Nathan Söderblom, bjöd in till det ekumeniska mötet i Stockholm 1925 var fokus bland annat kyrkornas arbete för att läka sår efter första världskriget och förebygga ett nytt, ett arbete i vilket alla kyrkofamiljer behövdes men där endast protestantiska och ortodoxa kyrkor hörsammade inbjudan till mötet. Romersk-katolska kyrkan uteblev – dess ekumeniska omsvängning dröjde till Andra vatikankonciliet 1962–1965. Därefter medverkar denna kyrka i de flesta ekumeniska och interreligiösa sammanhang, ibland som medlem, ibland som engagerad partner.

Parallellt med arbetet med kyrkoliv och gemensamt arbete initierat vid mötet i Stockholm 1925 (Life and Work) pågick en ekumenisk process kring kyrkornas tro och ordningar (Faith and Order), vars arbete karaktäriseras med orden ”vägen till centrum är vägen till enhet”;¹ de båda förenades 1948 till Kyrkornas världsråd. Kyrkornas världsråd inkorporerade 1961 världsmissionsrörelsen, i sig äldre än såväl Life and Work som Faith and Order. Svenska kyrkan har varit medlem i Kyrkornas världsråd sedan dess bildande och stod värd när Lutherska världsförbundet bildades 1947. Svenska kyrkan är även medlem i Konferensen för Europas kyrkor och i Sveriges kristna råd. Inom alla dessa organisationer finns också interreligiösa perspektiv; så arbetar till exempel Sveriges kristna råd nära Sveriges interreligiösa råd. Svenska kyrkan uttrycker med dessa medlemskap ett engagemang för inomluthersk gemenskap, gemenskap som förenar olika kristna gemenskaper och interreligiös gemenskap.

En stor mängd ekumeniska samtal har lett fram till enighet i kyrkoskiljande frågor. Så har exempelvis enighet nåtts vad gäller rättfärdiggörelseläran, som var en huvudorsak till 1500-talets reformation och därmed splittring av den västliga kristenheten, i och med dokumentet *Joint Declaration on the Doctrine of Justification*. Dokumentet undertecknades 1999 av Vatikanen och Lutherska världsförbundet och senare även av metodister, anglikaner och reformerta.

Kyrkogemenskaper

Kyrkomötet har återkommande ingått ekumeniska överenskommelser av olika slag. Efter samtal har kyrkor av olika bekännelse kommit fram till att tillräcklig enhet råder i avgörande frågor för att man ska kunna åtnjuta full gemenskap eller samverka i definierade avseenden. Kyrkogemenskap råder inom Lutherska världsförbundet, inom Borgågemenskapen (lutherska och anglikanska kyrkor i Norden, Baltikum, på brittiska öarna och på Iberiska halvön) och bilateralt mellan Svenska kyrkan och medlemskyrkorna i Evangeliska kyrkan i Tyskland, Gammalkatolska kyrkorna av

¹ Brohed, 163.

Kyrkorättslig utveckling efter 2000

2012 års kyrkomöte införde en fjortonde avdelning, om Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund, i kyrkoordningen. I denna hänvisas till bestämmelser i andra avdelningar av kyrkoordningen samt återfinns nya bestämmelser av ekumenisk relevans. I yttrande över avdelningens inledningstext efterlyste läronämnden öppningar mot ett större perspektiv än enbart ett inomkristet (Ln 2012:8y):

Utifrån kyrkans tro på Gud som skapande, upprättande och livgivande i hela världen, är den vidare ekumeniska kallelsen att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.

Läronämndens yttrande föranledde tillägg i förhållande till föreslagen lydelse så att första stycket i inledningstexten till fjortonde avdelningen i kyrkoordningen fick den form den nu har.

2020 års kyrkomöte införde begränsningar i offentligheten för uppgifter om Svenska kyrkans ekumeniska och interreligiösa förbindelser (54 kap 8b §). Motiv för dessa begränsningar är att strategiska dialoger i mycket kan jämföras med diplomatiska samtal och ofta innehåller känslig information. Avsikten med bestämmelserna är inte att allt ska hemlighållas, däremot att uppgifter som riskerar förbindelserna inte ska spridas.³

Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan

Kyrkostyrelsen antog 2020 en plattform för ekumenik och interreligiös samverkan. Av denna framgår att Svenska kyrkan bekänner Gud som skapande, upprättande och livgivande, och att Svenska kyrkan i och med sin evangelisk-lutherska identitet ser bekännelsen till Kristus som trons centrum.

Svenska kyrkan deltar i Guds gränsöverskridande mission och menar att evangeliet om Kristus ”måste tolkas mot bakgrund av de sammanhang i vilka det kommuniceras och tas emot”. Därmed utmanas både kyrkan själv och hennes samverkansformer av mötet med andra. Vidare vill Svenska kyrkan ”bygga relationer till människor av annan tro eller ingen tro alls för att underlätta en djupare och ömsesidig förståelse, försoning, och samarbete för det gemensamma bästa.”

Av plattformstexten framgår också att Svenska kyrkan anser att samverkan inte förutsätter att samfund eller organisationer ”tycker likadant i varje fråga”; ”en överlappande konsensus i särskilda frågor, som religionsfrihet, migration och integration [kan ge] en grund för såväl ekumenisk som interreligiös praktik med det gemensamma goda för ögonen.”⁴

² Kyrkoordning för Svenska kyrkan 2022 med kommentarer och angränsande lagstiftning, Stockholm: Verbum 2022, 944f; överenskommelsen med The Episcopal Church beslutad 2022.

³ Kyrkoordning för Svenska kyrkan 2022 med kommentarer [...], 823f.

⁴ Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan, <https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/Svenska%20kyrkans%20plattform%20f%c3%b6r%20ekumenik%20och%20interreligi%c3%b6s%20samverkan%20201216%20FINAL.pdf>

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2024:11 och 2024:12.

Utskottet gläds åt den ekumeniska öppenhet som successivt kommit att utmärka Svenska kyrkan och ser det som angeläget att ekumeniska perspektiv sprids och uppfattas i det offentliga rummet. Det som då behövs är inte ytterligare rapporter – dokumentation finns för den som önskar ta del av den – utan att ekumeniken synliggörs. Det är också angeläget att dialoger och överenskommelser får göra avtryck liturgiskt, dogmatiskt och kyrkorättsligt, såväl i nationellt antagna dokument som i kyrkolivet på stifts- och församlingsnivå, och på alla nivåer bidra till fördjupning av tron.

Utskottet ser en ton av tveksamhet till ekumenik i motionernas motiveringar och vill i stället påtala den utvecklingsmöjlighet som ekumeniska dialoger innebär; dialogerna syftar till gemensam djupare förståelse av den kristna traditionens rikedom och till förnyad handling utifrån denna djupare förståelse. Utskottet menar att positionsförflyttningar som går tillbaka på sådan djupare förståelse utgör framsteg, inte hot. Utskottet vill också tydliggöra att ekumenik och religionsdialog förvisso har beröringsytor men inte därför är identiska fenomen.

Utskottet ser mycket fram mot den offentliga exponering av ekumeniken som de olika inslagen i det ekumeniska året 2025, *Tid för Guds fred*, kommer att innebära. Utskottet förväntar sig ekumenisk inspiration för framtiden från den från Sveriges kristna råd kommande antologin om 1925 års Stockholmsmöte, från lokalekumeniska möten inte minst vid lokalt gemensamt pingstfirande, från seminarieprogrammet under 2025 års Stockholmsmöte, från biskoparnas ungdomsmöte med mera.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motionerna 2024:11 och 2024:12.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Celina Falk, Ulla Birgersdotter, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G. Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson och Fredrik Wallén.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Eu 2024:1

Jag reserverar mig till förmån för mitt bifallsyrkande till motionerna.

Jan-Åke Isaksson

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening i enlighet med Jan-Åke Isakssons reservation.

Per Hanö

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:2**

Kyrkans engagemang i fredsfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:23 Kyrkans engagemang i fredsfrågor, som föreslår att kyrkostyrelsen ska upprätta och fördjupa samarbetet med Kristna Fredsrörelsen, att en rikskollekt ska tas upp till dem och vidare att samarbete med ledande icke-vålds- och fredsforskare ska inledas.

Utskottet är positivt till fredsarbete, folkbildning kring fred och icke-våld. Kyrkostyrelsen beslutar om rikskollekter. I den fredsstudieprocess som Lutherska världsförbundet initierade vid generalförsamlingen 2023 ingår direktorn för Svenska teologiska institutet i Jerusalem. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motion 2024:23.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:23.

Motionens förslag

Motion 2024:23 av Britt Björneke, m.fl. Kyrkans engagemang i fredsfrågor

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. upprätta och fördjupa samarbete med Kristna Fredsrörelsen för att öka kunskapen om fred och ickevåld i hela Svenska kyrkans organisation,
2. tillse att en rikskollekt tas upp till Kristna Fredsrörelsen,
3. inleda ett samarbete med ledande icke vålds- och fredsforskare.

Bakgrund

Tidigare behandling av kyrkomötet

I betänkande Eu 2009:03 behandlas motion 2009:47 samt motion 2009:81. Båda motionerna syftade till att utveckla Svenska kyrkans arbete för fred och global rättvisa. Även om utskottet ansåg att intentionerna var angelägna föreslogs avslag. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

I Ekumenikutskottets betänkande 2014:09 behandlas motion 2014:77. I motionen föreslås att kyrkostyrelsen tillsammans med Sveriges kristna råd (SKR) ska initiera ett ”fredsupprop” och att uppmana Sveriges regering och riksdag att omfördela den militära budgeten till humanitära insatser och utvecklingsbehov, till konfliktförebyggande och civilt fredsbyggande arbete. Utskottet föreslog avslag på motionen men

att det, med anledning av motionen, skulle ges ett uppdrag till kyrkostyrelsen att utreda på vilket sätt Kyrkornas världsråds (KV) missionsuppdrag A Pilgrimage of Justice and Peace kan tolkas, kontextualiseras och konkretiseras samt hur detta kan leda fram till ett fredsupprop i Svenska kyrkan, under perioden fram till KV:s generalförsamling 2021. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag. Uppdraget slutrapporterades av kyrkostyrelsen till 2017 års kyrkomöte (KsSkr 2017:2).

Kristna Fredsrörelsen och Svenska kyrkan

Svenska kyrkans nationella nivå har under lång tid haft kontakter med Kristna Fredsrörelsen. Flera personer med långt och gediget engagemang i Svenska kyrkan har varit och är engagerade i Kristna Fredsrörelsen som ledamöter och även generalsekreterare. Engagemanget har varit på individnivå och inte institutionellt mellan Svenska kyrkan och Kristna Fredsrörelsen.

Vissa exempel på samarbeten mellan organisationerna finns och då har det gällt internationella samarbeten, som till exempel Sydsudan, men även internationellt påverkansarbete för fred och i Sverige bland annat rörande stöd för FN:s kärnvapenförbud, för nedrustning och begränsande av svensk och internationell vapenhandel samt övrigt främjande av rättvisa, ickevåld, konfliktförebyggande samt konfliktomvandling och försoning. Ett flertal av dessa samarbeten har skett under KV:s samordning och aktiva agerande.

Svenska kyrkan och Kristna Fredsrörelsen verkar inom ett flertal gemensamma sammanhang, till exempel Svenska missionsrådet, Kyrkornas globala vecka och Concord. Internationella avdelningen på Svenska kyrkans nationella nivå har även aktivt deltagit i SKR:s arbetsgrupp för Fred och Mänskliga Rättigheter där även Kristna Fredsrörelsen deltar. Det finns vidare exempel på samarbeten på församlingsnivå med Kristna Fredsrörelsen.

Tidigare styrdokument

År 2016 antog Svenska kyrkan styrdokumentet En kyrka som verkar för rättvis fred – en position för Svenska kyrkans internationella arbete. Det innehöll en teologisk grund, omvärldsanalys och strategiska positioner som använts främst av Svenska kyrkans internationella arbete, men även av hela Svenska kyrkan, bland annat tillsammans med Lutherska världsförbundet (LVF), Konferens för Europas Kyrkor och Kyrkornas världsråd (KV). Efter revideringen av Svenska kyrkans internationella arbets strategiska plan 2022 avslutades påverkansarbete för fred inom det internationella arbetet. Under 2024 beslutades att styrdokumentet för Rättvis fred från 2016 inte skulle uppdateras.

Ärkebiskop Martin Modéus deltog under årets Almedalsvecka i ett seminarium som arrangerades av Kristna Fredsrörelsen med rubriken *Avskräckning till döds – hur bygger vi en hållbar fred?* Seminariet modererades av Lotta Sjöström Becker, generalsekreterare, Kristna Fredsrörelsen.

Tid för Guds fred

Sveriges kristna råd bjuder 2025 in till det ekumeniska året med temat Tid för Guds fred. Då är det 100 år sedan ärkebiskop Nathan Söderblom bjöd in till det stora ekumeniska mötet 1925. Bland annat så här beskrivs året på SKR:s hemsida.

Tid för Guds fred är det tema vi samlas runt under Ekumeniska året. I det förenas vi med dem som samlades till Stockholmsmötet 1925¹. Efter

¹ <https://www.skr.org/vart-arbete/ekumeniska-aret/stockholmsmotet-1925/>

erfarenheterna av första världskrigets fasor stod fredsfrågan i centrum. Mötet arrangerades i en anda av att det var hög tid för kyrkorna att framträda som fredstecken i världen – både genom aktivt fredsarbete och som påminnelser om den fred vi redan äger i Kristus.

I det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel som ägs av KV och i Sverige samordnas av SKR har Svenska kyrkan aktivt deltagande.

Rikskollekt

Flera rikskollekter under året går till Act Svenska kyrkan. En rikskollekt går vartannat år till KV, som har ett fredsarbete bland annat genom engagemang respektive ägarskap i Följeslagarprogrammet i Israel och Palestina. För närvarande finns ingen rikskollekt till Kristna Fredsrörelsen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:23.

Utskottet är positivt till fredsarbete, folkbildning kring fred och ickevåld. Fredsarbete, både nationellt och internationellt, är viktigt för Svenska kyrkan. Det stora engagemang Svenska kyrkan har haft och har i dessa frågor är viktigt att lyfta fram och utskottet betonar att Svenska kyrkan behöver vårda relationerna till Kristna fredsrörelsen och andra fredsorganisationer i Sverige och liknande partnerorganisationer internationellt.

Vad gäller frågan om rikskollekt konstaterar utskottet att det tidigare fanns en delad rikskollekt mellan Kristna fredsrörelsen och Liv- och Fredsinstitutet på kyrkornas böndag för fred varje år. Kyrkomötet beslutar inte om rikskollekter, men organisationer kan ansöka om sådana hos kyrkostyrelsen.

Förutom de fredssamarbeten som nämns i bakgrundstexten vill utskottet också lyfta fram Svenska kyrkans viktiga samarbete med fredsorganisationen Dipaz i Colombia.

I den fredsstudieprocess som Lutherska världsförbundet initierade vid generalförsamlingen 2023 ingår direktorn för Svenska teologiska institutet i Jerusalem.

Utskottet ställer sig positivt till det samarbete som föreslås men anser inte att det är kyrkomötets uppgift att bestämma hur det samarbetet ska se ut. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Celina Falk, Ulla Birgersdotter, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan

Eu 2024:2

Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson och Fredrik Wallén.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:3**

Guds mission i det offentliga rummet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2024:25 Guds mission i det offentliga rummet. Motionärerna vill att medel ska avsättas för en tjänst i samarbete med Sveriges kristna råd för att utveckla missionsarbetet i nya sammanhang och att medel ska avsättas för kostnader för material och studieresor.

Utskottet menar att kyrkomötet inte har som uppdrag att anställa personal. Utskottet menar vidare att Sveriges kristna råds behov behöver diskuteras bland dess medlemmar och att eventuella förfrågningar till Svenska kyrkan ska komma från dem.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motion 2024:25.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:25.

Motionens förslag

Motion 2024:25 av Leif Nordlander m.fl., Guds mission i det offentliga rummet

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. avsätta medel för en tjänst i samarbete med Sveriges kristna råd för att under fem år utveckla missionsarbetet i nya sammanhang där vi möts i det offentliga rummet,
2. avsätta erforderliga medel för kostnader för material och studieresor.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet har tidigare behandlat flera motioner avseende missionsarbete på olika sätt.

Vid 2012 års kyrkomöte behandlade kyrkolivsutskottet i sitt betänkande Mission i Sverige (Kl 2012:10) bland annat ett förslag om att kyrkostyrelsen skulle inrätta ett råd för mission i Sverige (motion 2012:23). Utskottet bejakade behovet av en kontinuerlig reflektion för att öka förståelsen av mission och hur mission kan utövas och utvecklas. Utskottet menade att den gemensamma satsningen Dela tro – dela liv bidrar till att mission lyfts fram i Svenska kyrkan och ansåg därför att motionärernas önskan var tillgodosedd. I enlighet med utskottets förslag avslog kyrkomötet motionen. Dela

tro – dela liv var ett projekt där Svenska kyrkan ville ge människor i alla åldrar möjlighet att växa och utvecklas i sin förmåga att samtala om och leva i tro. År 2023 slutredovisades Programmet för lärande och undervisning som bland annat tagit fram texter om kristen tro på Svenska kyrkans externwebb.

Under kyrkomötet 2014 avslogs, på förslag från tillsyns- och uppdragsutskottet, fyra motioner (2014:2, 25, 47 och 103) som på olika sätt behandlade församlingsutveckling och mission (Tu 2014:1). I betänkandet hänvisades till programmet Dela tro – dela liv, och utskottet ansåg att programmets inriktning och omfattning besvarade det som motionärerna ville uppdra åt kyrkostyrelsen. Läronämnden yttrade sig över motion 2014:47 och anförde att missionsstrategier förverkligas i varje församling, tydliggörs i församlingsinstruktionen och utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastorala områdena (Ln 2014:8y).

Vid 2017 års kyrkomöte behandlade kyrkolivsutskottet i ett betänkande (Kl 2017:2) bland annat ett förslag om att kyrkostyrelsen skulle tillse att den viktiga missionen på alla nivåer inom Svenska kyrkan ökar och är samstämmig över hela landet (motion 2017:150). Utskottet bejakade motionärens intention men ansåg att det redan fanns pågående satsningar i samma riktning. Utskottet menade vidare att varje stift och församling måste ta ansvar för detta. I enlighet med utskottets förslag avslog kyrkomötet motionen.

Organisationsutskottet hade vid 2018 års kyrkomöte att ta ställning till bland annat två motioner (motionerna 2018:6 och 2018:54) i vilka det föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra en utvärdering och eventuell revision av beskrivningen avseende kyrkans uppdrag och församlingens grundläggande uppgift, gudstjänst, undervisning, diakoni och mission, respektive att utreda möjligheten att ändra 2 kap. 1 § i kyrkoordningen så att ”mission” beskrivs som något som församlingen är en del av, i stället för en verksamhet som församlingen utövar. Utskottet uttalade i sitt betänkande över motionerna, att församlingens grundläggande uppgift är en enda uppgift med fyra dimensioner eller aspekter som överlappar varandra (O 2018:4). Utskottet ställde sig bakom kyrkoordningens beskrivning av församlingens grundläggande uppgift och ansåg inte att någon ändring av denna skulle göras. Utskottet noterade även att en sådan ändring skulle leda till att kyrkoordningens beskrivning av församlingens grundläggande uppgift inte skulle överensstämma med beskrivningen i lagen om Svenska kyrkan. I sitt yttrande 2018:3y uttalade sig läronämnden om innebörden av ordet mission:

Vidare har läronämnden i ett yttrande vid 2021 års kyrkomöte (Ln2021:5y), i ett ärende som avsåg religionsdialog och mission, hänvisat till båda dessa tidigare yttranden.

Inför det tematiska kyrkomötet 2019 beskrev kyrkostyrelsen i sin skrivelse Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning (KsSkr 2019:5), att mission och undervisning är nära sammanflätade i kyrkans liv (s. 8). I visionen för arbetet med bland annat mission ska Svenska kyrkan till år 2030 ha stärkt dopmedvetenheten, ha en pedagogik som håller ihop information, formation och transformation, trons offentliga konsekvenser ska ses som en självklarhet och kunskapen om kristen tro ska ha ökat i det offentliga rummet (se KsSkr 2019:5, s. 14 f.).

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (2019) har ett avsnitt om missionsteologisk grundhållning, där det bland annat står att läsa:

Centralt i kristen tro är att kyrkan är kallad och sänd att dela Guds omsorg om hela världen, Guds mission: vår delaktighet i Guds strävan att göra skapelsen hel i alla dess relationer. I ljuset av evangeliet kan vi förstå

kyrkans och församlingens sändning som en fortsättning på Jesu sändning: att tjäna, att förkunna evangelium, att befria, att i ord och handling vittna om Gud som skapar och upprättar, att hela och bota, att ge liv, fred och försoning. (s. 33–34)

På den nationella nivån bedrivs Svenska kyrkans arbete med mission i denna bemärkelse bland annat genom policyarbete, samordning av det diakonala arbetet, ekumenik och religionsdialog.

Ett sätt som den nationella nivån i Svenska kyrkan arbetar på är att främja stiftens utveckling av missionsarbetet i något som kallas Fokusveckan, ett forum för gemensamt arbete, nätverkande och inspiration för medarbetare i stiftet. I år har Fokusveckan temat ”Mission – att dela tro och liv i vår tid”. På programmet står bland annat en föreläsning om mission i det offentliga rummet.

Biskopsbrevet och lär dem ...

Efter det tematiska kyrkomötet om undervisning, som nämnts ovan, gav biskoparna ut ett biskopsbrev om lärande och undervisning 2021. Biskopsbrevet beskriver bland annat samtidens utmaningar vad gäller sjunkande kunskap om kristen tro och understryker kyrkomötets uppmaning att satsa på undervisning och lärande i stift och församlingar.

Svenska kyrkans samarbeten i andra nätverk och organisationer

Svenska kyrkan på nationell nivå är en aktiv part i det ekumeniska missionsteologiska arbetet. Detta sker inom Sveriges kristna råd (SKR) och än mer inom Svenska missionsrådet (SMR). Mellan år 2014 och år 2024 hade SKR och SMR en gemensam arbetsgrupp för missionsteologi, som bland annat producerade studiematerialet *Berörd – Samtal om mission i en föränderlig värld* (2019). Ett av SMR:s syften är att vara ett forum för ekumenisk missionsteologisk reflektion. Bland annat bjuder de varje år in till samtalsdagar under rubriken ”Missionens hjärta”, där representanter för Svenska kyrkan deltar och medverkar.

Svenska bibelsällskapet, där Svenska kyrkan är en av flera huvudmän, har utvecklat materialet Bibeläventyret. Bibeläventyret vänder sig till årskurserna fyra och fem och tar med deltagarna in i bibelberättelserna i både Gamla och Nya testamentet genom bland annat rörelse, drama och lek. På så sätt når bibelberättelserna det offentliga rummet.

Sveriges kristna råd, där Svenska kyrkan är en av 27 medlemskyrkor, arrangerar under hösten en ekumenisk helg för unga vuxna där kristna från olika kyrkofamiljer lyssnar, samtalar, firar gudstjänst och ber tillsammans.

Ekumeniska året 2025 som har initierats av Sveriges kristna råd avser att uppmärksamma att det är 100 år sedan det stora ekumeniska mötet i Stockholm 2025. Det syftar till att, utifrån historiska händelser, inspirera till gemenskap och fred, för världens skull. Under 2025 uppmärksammas också att det är 1 700 år sedan det första kyrkomötet i Nicea år 325. Då enades den tidiga kyrkan kring en bekännelse av den gemensamma tro som alltjämt bär Kristikyrka. Förutom att uppmärksammandet och firande av detta planeras ske i Kungsträdgården mitt i Stockholm, planeras för en gemensam pingst, som ska uppmärksamma lokalt ekumeniskt arbete över hela landet. Den genomgripande viljan med det ekumeniska året är att göra kyrkorna mer synliga i det offentliga rummet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:25.
--

Utskottet anser att det inte är kyrkomötets uppdrag att anställa personal. Kyrkomötets uppdrag är inte att säga vad Sveriges kristna råd (SKR) ska ägna sig åt. SKR:s behov behöver diskuteras bland dess medlemmar och eventuella förfrågningar till Svenska kyrkan ska komma från dem.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Ulla Birgersdotter, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson och Fredrik Wallén.

Biskop Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:4

Kyrkans hållning till islam

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:29 Kyrkans hållning till islam, som föreslår att kyrkostyrelsen i den offentliga debatten ska ta avstånd från sådant inom islam som är inkompatibelt med demokrati, jämställdhet och sexuella minoriteters rättigheter. Utskottet delar inte den uppfattningen, utan menar att det är mer konstruktivt att stärka det man vill stå för och föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:29.

Motionens förslag

Motion 2024:29 av Lennart Matikainen, Kyrkans hållning till islam

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att i den offentliga debatten ta avstånd från de delar av islam som är inkompatibla med demokrati, jämställdhet och sexuella minoriteters rättigheter.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2024:29 i Ln 2024:6y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

Ekumenikutskottets betänkande 2022:5 behandlade relationen mellan kristendom och islam genom att hänvisa till flera dokument från 2001 och framåt, i vilka interreligiösa utgångspunkter och hållningar uttrycks. Mot bakgrund också av flera tidigare kyrkomötesbehandlingar konstaterade utskottet att ”kontakt med människor av annan tro breddar tolkningen”. Utskottet påminde också om ett uttalande från Kyrkornas världsråd, där medlemskyrkorna uppmanades ”att bygga fred genom interreligiös dialog och samverkan, som motkraft mot polarisering och orättvisor. Religionsdialog är värdefull i riktning mot fredliga och inkluderande samhällen (mål 16 inom Agenda 2030).” Vidare underströk utskottet ”skillnaden mellan muslimer i allmänhet och våldsbejakande extremister”.

Religionsfrihet

Religionsfriheten ska garanteras av det allmänna (stat, kommun och myndigheter) enligt regeringsformen och Europakonventionen. Staten är även skyldig att skydda enskilda mot diskriminering på grund av exempelvis religiös tillhörighet. Rätten att bekänna och utöva sin religion, så kallad *positiv religionsfrihet*, omfattar rätten att även i det offentliga rummet uttrycka och utöva sin religion. Friheten från religion, så kallad *negativ religionsfrihet*, innebär att människor skyddas från att tvingas utöva en religion eller exempelvis tillhöra ett visst samfund.

I Kammarrätten i Göteborgs dom från 2019 (mål nummer 5873-18 och 5908-18) rörande överklagan om att polisen i Växjö beviljat en muslimsk församling tillstånd att ha offentligt böneutrop bedömde rätten att böneutropet inte kränkte individers i området religionsfrihet. Utifrån det kan konstateras att böneutrop inte behöver vara i strid med den negativa religionsfriheten.

Kyrkans jämställdhetsarbete

Kristenheten innehåller, liksom andra religioner och andra värderingssystem, olika uppfattningar om till exempel demokrati, jämställdhet och minoriteters rättigheter. Såväl enskilt som i ekumeniska gemenskaper arbetar Svenska kyrkan för genusrättvisa. Sålunda deltar Svenska kyrkan bland annat i Sveriges kristna råds arbetsgrupp för jämställdhetsfrågor och har mottagit inbjudan att delta i Lutherska världsförbundets konsultation i december 2024, där lärdomar ska dras från LVF:s tioåriga policy för genusrättvisa och strategier ska utarbetas för ytterligare implementering av densamma.

Synligt i det offentliga rummet har Act Svenska kyrkan flera år bedrivit julkampanj på temat *Bryt en tradition*, där tvångsäktenskap, könsstympning och andra kvinnoförtryckande mönster motarbetats.

Icke angivet citat

Det kan noteras att nära en tredjedel av motionens motivering är hämtad från debattartikeln ”Böneutrop från moskéer hör inte hemma i Sverige” av Christian Carlsson, publicerad 19 mars 2018 i *Dagens samhälle* (dagenssamhalle.se): avsnittet ”det islamiska böneutropet [...] historia i Sverige” är till 127 av 129 ord identiskt med förlagan, utan att källa anges. Det Carlssons artikel uppger, med ospecificerad hänvisning till Sifo, är dock att 60 procent av svenska folket inte vill ha böneutrop.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:29.

Utskottet vill lyfta fram läronämndens yttrande om att religiösa traditioner innehåller såväl konstruktiva som destruktiva drag och menar att det är mera produktivt att lyfta fram de konstruktiva drag som Svenska kyrkan vill stå för och stärka än att tillskriva andra destruktiva drag.

Med hänvisning till detta föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2024:29.

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Ulla Birgersdotter, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G. Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson och Fredrik Wallén.

Biskop Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:6y

Kyrkans hållning till andra religiösa traditioner

Läronämndens yttrande över motion 2024:29

Inom alla religiösa traditioner i historia och nutid finns det såväl konstruktiva som destruktiva drag. Det är kyrkans kallelse att stå upp för alla människors lika värde och värdighet, mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet och därigenom verka för Guds rike. Detta motiverar Svenska kyrkan att delta i den interreligiösa dialogen liksom i den offentliga debatten i syfte att representanter för olika religiösa traditioner tillsammans ska kunna bidra till ett demokratiskt och rättvist samhälle.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnings och Johannes Zeiler.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:5**

Utlandskyrkan

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 2, Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en långsiktigt hållbar utlandskyrka. I skrivelsen föreslås ett antal ändringar i kyrkoordningen som rör utlandskyrkan.

Utskottet föreslår att kyrkomötet ska anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen.

I betänkandet behandlas också två motioner som gäller Svenska kyrkan i utlandet.

I motion 2024:33 föreslås att kyrkomötet dels ska ändra ikraftträdandedatum till den 1 januari 2026 för de förslag till kyrkoordningsändringar som rör utlandskyrkan, dels uppdra till kyrkostyrelsen att fram till ikraftträdandedatum, i samråd med Visby stift och berörda församlingar, genomföra en förankring och implementering av de föreslagna förändringarna, dels uppdra till kyrkostyrelsen att ställa ekonomiska och personella resurser till utlandsförsamlingarnas förfogande så att övergången till ny organisation blir så smidig som möjlig.

Mot bakgrund av att förändringsprocessen har kommit långt i många av utlandsförsamlingarna behöver kyrkoordningsändringarna träda i kraft varför utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

I motion 2024:69 föreslås att kyrkomötet ska uppdra åt kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till kyrkoordningsändringar som innebär att samtliga anställningar i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar följer svenska anställningsavtal och arbetsmiljölagar.

Utskottet konstaterar att vid lokalanställningar i utlandet gäller lokal lagstiftning och det är inte möjligt att ändra på genom bestämmelser i kyrkoordningen, varför utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 2, Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en långsiktigt hållbar utlandskyrka.....	3
Motionernas förslag	3
Motion 2024:33 av Anders Roos m.fl., Ändringar i kyrkoordningen, utlandskyrkan.....	3
Motion 2024:69 av Anders Skogberg m.fl., Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan	3
Yttrande från läronämnden	3
Yttranden från kyrkorättsnämnden	3
Bakgrund	4
Skrivelsen	4
Motionen om senare ikraftträdande m.m.	5
Motionen om svenska anställningsvillkor	5
Utskottets överväganden	5
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 avsnitt 2	5
Motion 2024:33	6
Motion 2024:69	7
Bilaga 1 Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	8
Bilaga 2 Läronämndens yttrande 2024:1y.....	16
Bilaga 3 Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:2y	18
Bilaga 4 Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:6y	25
Bilaga 5 Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:8y	31
Bilaga 6 Ekumenikutskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	32

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Eu 2024:5

Kyrkomötet beslutar att

1. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 6*,
2. avslå motion 2024:33 punkten 1,
3. avslå motion 2024:33 punkten 2,
4. avslå motion 2024:33 punkten 3,
5. avslå motion 2024:69.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 2, Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en långsiktigt hållbar utlandskyrka

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Motionernas förslag

Motion 2024:33 av Anders Roos m.fl., Ändringar i kyrkoordningen, utlandskyrkan

Kyrkomötet beslutar att

1. ändra ikraftträdandedatum till den 1 januari 2026 på de förslag till kyrkoordningsändringar som rör utlandskyrkan och som föreslås i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att fram till ikraftträdandedatum, i samråd med Visby stift och berörda församlingar, genomföra en förankring och implementering av de föreslagna förändringarna,
3. uppdra till kyrkostyrelsen att ställa ekonomiska och personella resurser till utlandsförsamlingarnas förfogande så att övergången till ny organisation blir så smidig som möjligt.

Motion 2024:69 av Anders Skogberg m.fl., Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att samtliga anställningar i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar följer svenska arbetsavtal och arbetsmiljölagar.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, avsnitt 2 och motion 2024:33 i Ln 2024:1y, *bilaga 2*.

Yttranden från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, avsnitt 2 och motion 2024:33 i Kn 2024:2y, *bilaga 3*, i Kn 2024:6y, *bilaga 4* och i Kn 2024:8y, *bilaga 5*.

Bakgrund

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen har i skrivelsen 2024:4 avsnitt 2 föreslagit ändringar i kyrkoordningens bestämmelser som rör Svenska kyrkan i utlandet. Ändringarna är föranledda av organisationsförändringar för verksamheten som kyrkostyrelsen i ett inriktningsbeslut i maj 2023 beslutat om. Syftet med förändringarna är en långsiktigt hållbar utlandskyrka.

De föreslagna ändringarna avser huvudsakligen församlingssamverkan, församlingsinstruktion, prästerlig organisation, mobil verksamhet, anställningar och ekumenik. Inriktningsbeslutet fattades efter att kyrkostyrelsen under åren 2016–2022 låtit genomföra utredningar av juridiska frågor och genomlyst verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet från olika perspektiv.

Kyrkostyrelsens inriktningsbeslut handlar om utformning av långsiktiga mål och strategier för Svenska kyrkan i utlandet med inriktning bland annat mot församlingssamverkan och upprättande av samverkansavtal mellan utlandsförsamlingen och den nationella nivån. Inriktningsbeslutet omfattar också förutsättningarna för mobil verksamhet och anger att uppföljning av organisationsförändringen och verksamheten ska ske i kontrollstationer vart fjärde år. Även finansieringen av verksamheten ingår i inriktningsbeslutet. Beslutet innebär att utlandskyrkans verksamhet ska bedrivas långsiktigt utifrån fyra prioriterade områden – hållbar organisation, samhällsansvar och diakonal omsorg, församlingsutveckling, ekumenik – och med kyrkostyrelsens tre målbilder för 2030.

Inom kyrkokansliet upprättades med anledning av inriktningsbeslutet en promemoria, *Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en långsiktigt hållbar utlandskyrka*, som har remissbehandlats av bland annat stiftet och utlandsförsamlingarna. En övervägande del av remissinstanserna har tillstyrkt de flesta av förslagen.

Förslaget innebär organisationsförändringar som medför behov av ändringar i kyrkoordningen inom huvudsakligen sju områden. Samförståndsavtal om *församlingssamverkan* ska tecknas mellan församlingar som har samma kyrkoherde och representanter från församlingarnas kyrkoråd ska tillsammans med kyrkoherden bilda en samverkanskommitté. I linje med detta ska *den prästerliga organisationen* utformas så att en kyrkoherde anställs i en av församlingarna inom samverkansområdet medan de andra församlingarnas präster anställs som komministrarar med församlingsherdeansvar. De församlingar som samverkar kommer att utgöra kyrkoherdens tjänstgöringsområde. Vad gäller *anställningar* inom Svenska kyrkan i utlandet kommer all personal att vara lokalt anställd, inklusive präster och diakoner. Anställningen för präster och diakoner kommer antingen att vara hos församlingen eller via överenskommelse med en annan kyrka som anställer lokalt. Mellan utlandsförsamlingen och den nationella nivån ska rättigheter och åtaganden regleras i femåriga *samverkansavtal*, både om utförandet av den grundläggande uppgiften och vad gäller ekonomiskt och personellt stöd från kyrkokansliet till församlingen. Samverkansavtalet och församlingsinstruktionen ska även reglera Svenska kyrkan i utlandets *verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen*. Personal som arbetar inom *mobil verksamhet* i länder där det inte finns någon svenskkyrklig församling ska vara stationerad i en utlandsförsamling med kyrkoherden som arbetsledare. Den mobila verksamheten ingår inte i en församlings verksamhet och därmed inte i någon församlingsinstruktion men ska regleras i en *pastoral plan*.

De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2025 och därefter ska verksamheten successivt anpassas till de nya ordningarna varför förslagen har kompletterats med övergångsbestämmelser som gäller pastoral plan, församlingsinstruktion och pågående anställningar.

Motionen om senare ikraftträdande m.m.

I motion 2024:33, Ändringar i kyrkoordningen, utlandskyrkan, föreslås att ikraftträdandet av de föreslagna bestämmelserna senareläggs ett år till 1 januari 2026 samt att kyrkostyrelsen fram till dess gentemot utlandsförsamlingarna arbetar med förankring och implementering av förslagen och därtill ställer resurser till förfogande för att uppnå en smidig övergång.

Vid beslut om nya eller ändrade bestämmelser kan det finnas särskilda krav på när bestämmelserna måste börja gälla exempelvis på grund av ändrade lagar. För de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen finns inte något sådant särskilt krav. Då blir valet av ikraftträdandetidpunkt i stället en avvägning mellan positiva och negativa konsekvenser av de alternativa tidpunkterna för ikraftträdande.

Motionen om svenska anställningsvillkor

I motion 2024:69, Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan, föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen som ska leda till ändringar i kyrkoordningen som innebär att alla anställningar i utlandskyrkan följer svenska arbetsavtal och arbetsmiljölagar.

Vid anställningar som gäller arbete i annat land än Sverige kan personen antingen vara lokalanställd med tillämpning av lokal lagstiftning eller utsänd från Sverige med anställning enligt svenska anställningsvillkor. I anställningsförhållanden som berör mer än ett land kan det förutom nationell lagstiftning även finnas bindande internationella fördrag och överenskommelser, vilket är fallet inom EU.

Enligt kyrkostyrelsens förslag ska samtliga anställningar inom utlandskyrkan vara lokalanställningar. Vid lokalanställning är det lokala arbetsavtal och arbetsmiljölagar som ska tillämpas och denna princip ger inte något utrymme för att genom en reglering i kyrkoordningen åstadkomma att svensk lagstiftning får tillämpas för en lokalanställning. Genom anställningsavtalet kan arbetsgivaren och arbetstagaren dock överenskomma om villkor som så långt den nationella lagstiftningen tillåter kan motsvara sådana villkor som skulle ha gällt hos en svensk arbetsgivare exempelvis vad gäller lön, pension och andra förmåner.

Utskottets överväganden

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 avsnitt 2

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Utskottet ansluter sig till läronämnden som i sitt yttrande med glädje noterar att det ekumeniska uppdraget för utlandsförsamlingarna förtydligas genom de föreslagna förändringarna i kyrkoordningen. Läronämnden konstaterar, med hänvisning till ett tidigare uttalande om att Svenska kyrkan principiellt har två pastorala nivåer, nämligen församlingar och stift, att nationell nivå inte är en pastoral nivå. Läronämnden påminner också om sitt yttrande 2011 om Svenska kyrkans utlandsverksamhet och konstaterar att den problematik rörande Svenska kyrkan i utlandet som läronämnden tidigare påtalat, kvarstår också med nu föreslagna förändringar i

kyrkoordningen. Även framgent separeras tillsyn och främjande. Därtill fungerar nationell nivå i praktiken fortsatt som en pastoral nivå gentemot utlandskyrkan.

Utskottet anser i likhet med kyrkostyrelsen att det är av stor betydelse att församlingarna och verksamheterna ges goda förutsättningar för sitt arbete så att Svenska kyrkan i utlandet blir långsiktigt hållbar. Utskottet utgår från att kyrkostyrelsen tar i beaktande de synpunkter på förändringarna och på processen som inkommit under remissförfarandet.

Som framgår av kyrkostyrelsens skrivelse är förslagen till kyrkoordningsändringar en del av den inriktning för Svenska kyrkan i utlandet som kyrkostyrelsen beslutade om i maj 2023. Förändringsprocessen inom Svenska kyrkan i utlandet har efter inriktningsbeslutet kommit långt och utskottet har nu att ta ställning till de förslag till kyrkoordningsändringar som behövs för genomförandet.

Utskottets förslag till kyrkoordningsändringar är till största delen i överensstämmelse med kyrkostyrelsens förslag och innehållet är i sak detsamma. Utskottet har dock sett behov av att förtydliga vissa bestämmelser och har också beaktat kyrkorättsnämndens synpunkter.

Följande avvikelser från kyrkostyrelsens förslag finns i utskottets förslag till kyrkomötesbeslut beträffande kyrkoordningsändringar. För bestämmelserna, se bilaga 6 till betänkandet.

I 2 kap. 9 § preciseras den mobila verksamhet som kyrkoherden leder, till att avse mobil verksamhet för vilken det finns anställd personal stationerad inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde.

2 kap. 14 § 2 stycket får en lydelse som överensstämmer med 4 kap. 6 och 24 §§.

Den av kyrkostyrelsen föreslagna nya 6 a § i 4 kap. införs i stället som en ny 7 § i 5 kap. och dess innehåll omdisponeras för en närmare överensstämmelse med 5 kap. 6 §. Hänvisningen i 4 kap. 7 § andra stycket ändras i enlighet med denna ändring.

I 57 kap. tillkommer en ny rubrik innan 7 a § som anger att de därpå följande bestämmelserna avser församlingsinstruktion för Svenska kyrkan i utlandet. 7 a § delas i två bestämmelser, 7 a § och 7 b §, som får var sin rubrik i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser i 5 och 6 §§ i samma kapitel. Lydelsen i 7 a § anpassas för att närmare överensstämma med lydelsen i 5 §. I lydelsen för 7 b § görs ett förtydligande genom att "domkapitlet" ersätts med "Domkapitlet i Visby stift". De bestämmelser som i kyrkostyrelsens förslag har beteckningarna 7 b och 7 c §§, får i utskottets förslag, på grund av delningen av 7 a §, i stället beteckningarna 7 c och d §§.

59 kap. 3 § andra stycket och 7 § tredje stycket får en utformning som närmare överensstämmer med första stycket respektive första och andra styckena i dessa paragrafer.

Motion 2024:33

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:33.

Förändringsprocessen inom Svenska kyrkan i utlandet har enligt vad utskottet erfar kommit långt i många av utlandsförsamlingarna och förslagen till ändrade kyrkoordningsbestämmelser behöver därför träda i kraft enligt kyrkostyrelsens förslag. Utskottet föreslår i enlighet med detta att motionen ska avslås.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:69.
--

Utskottet har noterat att det av kyrkostyrelsens skrivelse framgår att kyrkostyrelsen i samband med att personalen är lokalt anställd bland annat kommer att ha uppgifter som exempelvis medhjälp till rekrytering, överblick över anställningsvillkor vad gäller löner, pensioner och andra förmåner för att en såvitt möjligt gemensam nivå ska kunna upprätthållas (KsSkr 2024:4 s.64).

Utskottet konstaterar att vid lokalanställningar i utlandet är det inte svensk utan lokal lagstiftning för anställningar som ska följas och det är inte möjligt att ändra på genom bestämmelser i kyrkoordningen. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Ulla Birgersdotter, Gudrun Wängelin Lernskog, Jonatan Glader, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström och Håkan Sunnliden.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G. Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut till förmån för mitt yrkande att motion 2024:69 ska anses besvarad.

Jan-Åke Isaksson

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening med instämmande i Jan-Åke Isakssons reservation.

Per Hanö

Bilaga 1

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,

dels att rubriken närmast före 57 kap. 7 a § ska ha följande lydelse,

dels att 2 kap. 9 §, 4 kap. 6 och 7 §§, 31 kap. 16 §, 32 kap. 16 §, 34 kap. 3 a, 12 a och 13 §§, 57 kap. 7 a §, 59 kap. 3, 4, 7 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 2 kap. 14 §, 4 kap. 6 a § och 57 kap. 7 b och c §§ och närmast före 57 kap. 7 b respektive c §§ tre nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §

Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat.

Inom Svenska kyrkan i utlandet leder kyrkoherden även den mobila verksamheten.

Det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap. och i 34 kap. 1, 2 och 9 §§.

14 §

Utlandsförsamlingarna inom en kyrkoherdes tjänstgöringsområde ska samverka avseende planering och utveckling av verksamheten. För sådan samverkan ska församlingarna bilda en samverkanskommitté.

Kyrkoherden är en av ledamöterna i samverkanskommittén.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om samverkanskommittén.

4 kap.

6 §

Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

Första stycket gäller även inom Svenska kyrkan i utlandet.

6 a §

Kyrkoherden för en utlandsförsamling får utse en präst som arbetar i en församling inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i kyrkorådet i den församlingen.

Kyrkoherden är alltid ledamot i kyrkorådet för den församling där han eller hon är anställd.

Ett förordnande enligt första stycket ska avse den tid för vilka övriga ledamöter har valts. Kyrkoherden ska underätta kyrkorådets ordförande om förordnandet. Kyrkoherden kan återkalla förordnandet. Om en präst som har utsetts enligt första stycket är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde kan kyrkoherden tjänstgöra i stället.

7 §

Kyrkoherden har, även om han eller hon inte är ledamot, rätt att närvara vid sammanträden med ett organ till vilket kyrkorådet har delegerat beslutanderätt eller givit uppdrag att bereda kyrkorådets ärenden. Kyrkoherden har rätt att delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt att få sin mening antecknad i protokollet (*särskild mening*).

Första stycket gäller även inom Svenska kyrkan i utlandet. Vad som sägs i första stycket gäller även en sådan präst som kyrkoherden för en utlandsförsamling utsett i sitt ställe enligt bestämmelserna i 6 a § första stycket.

Nuvarande lydelse

31 kap.

16 §

Frågor om behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 11 och 12 §§ prövas enligt följande:

1. präster som har anställning som präst i ett stift	domkapitlet i det stiftet
2. präster som är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Visby stift
3. präster som har anställning hos Svenska kyrkan på nationell nivå <i>och som inte är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet</i>	Domkapitlet i Uppsala stift
4. övriga präster, folkbokförda inom ett stifts område	domkapitlet i det stiftet
5. övriga präster	Domkapitlet i Uppsala stift

31 kap.

16 §

Frågor om behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 11 och 12 §§ prövas enligt följande:

1. präster som har anställning som präst i ett stift	domkapitlet i det stiftet
2. präster som är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Visby stift
3. präster som har anställning hos Svenska kyrkan på nationell nivå	Domkapitlet i Uppsala stift
4. övriga präster, folkbokförda inom ett stifts område	domkapitlet i det stiftet
5. övriga präster	Domkapitlet i Uppsala stift

Nuvarande lydelse

32 kap.

16 §

Frågor om behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 11 och 12 §§ prövas enligt följande:

1. diakoner som har anställning som diakon i ett stift	domkapitlet i det stiftet
2. diakoner som är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Visby stift
3. diakoner som har anställning hos Svenska kyrkan på nationell nivå <i>och som inte är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet</i>	Domkapitlet i Uppsala stift
4. övriga diakoner, folkbokförda inom ett stifts område	domkapitlet i det stiftet
5. övriga diakoner	Domkapitlet i Uppsala stift

Föreslagen lydelse

32 kap.

16 §

Frågor om behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 11 och 12 §§ prövas enligt följande:

1. diakoner som har anställning som diakon i ett stift	domkapitlet i det stiftet
2. diakoner som är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Visby stift
3. diakoner som har anställning hos Svenska kyrkan på nationell nivå	Domkapitlet i Uppsala stift
4. övriga diakoner, folkbokförda inom ett stifts område	domkapitlet i det stiftet
5. övriga diakoner	Domkapitlet i Uppsala stift

3 a §

För församlingar och övriga verksamheter i Svenska kyrkan i utlandet ska det finnas anställda

1. minst det antal präster som kyrkostyrelsen bestämmer, och
2. den personal i övrigt som behövs för verksamheten.

Svenska kyrkan på nationell nivå är arbetsgivare för utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet.

När präster och diakoner ska anställas för tjänstgöring i Svenska kyrkan i utlandet gäller bestämmelserna i 7–11, 12 a–14 och 17 §§.

12 a §

En befattning som präst i Svenska kyrkan i utlandet med anställning på nationell nivå ska tillsättas av kyrkostyrelsen.

Inför tillsättning av en befattning som kyrkoherde i Svenska kyrkan i utlandet ska varje kyrkoråd inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde ges tillfälle att yttra sig över de behöriga sökandena. Därefter ska Domkapitlet i Visby stift yttra sig.

Innan kyrkostyrelsen beslutar om tillsättning av en präst i en utlandsförsamling ska kyrkorådet ges tillfälle att yttra sig över de behöriga sökandena. Därefter ska Domkapitlet i Visby stift yttra sig.

Innan beslut fattas om tillsättning av en befattning som kyrkoherde inom Svenska kyrkan i utlandet ska kyrkostyrelsen ges tillfälle att yttra sig.

Kyrkostyrelsens rätt att yttra sig enligt andra stycket gäller även innan beslut fattas om tillsättning av en befattning som komminister i en utlandsförsamling vars kyrkoherde är anställd i en annan utlandsförsamling.

13 §

När ansökningstiden för en ledigförklarad befattning som domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt gått ut ska den som har att besluta om tillsättningen översända ansökningshandlingarna och platsannonsen till domkapitlet.

Kyrkostyrelsen ska vid tillsättning av befattning som präst inom Svenska kyrkan i utlandet översända motsvarande handlingar till Domkapitlet i Visby stift.

Efter beslut om behörighet ska domkapitlet med eget yttrande över de behöriga sökandena överlämna handlingarna till den som har att besluta om tillsättningen.

Domkapitlet ska underrätta de sökande om beslutet i behörighetsfrågan och om skälen för detta.

57 kap.

Församlingsinstruktioner för Svenska kyrkan i utlandet

Församlingsinstruktion för Svenska kyrkan i utlandet

7 a §

För församlingar och övriga utlandsverksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet ska en församlingsinstruktion utarbetas.

Instruktionen för Svenska kyrkan i utlandet ska innehålla det som anges i 5 § 2.

En församlingsinstruktion för en församling utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkorådet och kyrkoherden var för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

En församlingsinstruktion för en annan utlandsverksamhet utarbetas av kyrkoherden och kyrkostyrelsen i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkostyrelsen och kyrkoherden var för sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen eller verksamheten.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en församling får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en annan verksamhet får väckas av kyrkostyrelsen, kyrkoherden eller domkapitlet. En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

För varje församling inom Svenska kyrkan i utlandet ska en församlingsinstruktion utarbetas.

Församlingsinstruktionen för Svenska kyrkan i utlandet ska innehålla

- 1. det som anges i 5 § 2,*
- 2. en beskrivning av församlingens verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen,*
- 3. en redovisning av hur samverkan sker med ambassader, konsulat och andra organisationer och*
- 4. en redovisning av hur samverkan sker med andra kyrkor och samfund.*

Församlingsinstruktionen för en församling utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkorådet och kyrkoherden var för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

Den pastoral planens innehåll

7 b §

För varje mobil verksamhet ska det finnas en pastoral plan.

Den pastoral plan ska innehålla

1. uppgift om de orter där verksamhet ska bedrivas,

2. uppgift om verksamhetens omfattning,

3. ett pastoralt program utifrån den grundläggande uppgiften att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission för de orter där verksamhet bedrivs,

4. uppgift om vilka lokaler som ska brukas,

5. en redovisning av hur samverkan sker med ambassader, konsulat och andra organisationer och

6. en redovisning av hur samverkan sker med andra kyrkor och samfund på verksamhetsplatserna.

Förslag till pastoral plan ska utarbetas av kyrkoherden för den församling som respektive mobil präst är stationerad i, i samråd med berörd mobil präst och med Domkapitlet i Visby stift.

Utfärdande och ändring av en pastoral plan

7 c §

Den pastoral plan får utfärdas av Domkapitlet i Visby stift efter godkännande av kyrkoherden och efter det att kyrkostyrelsen har givits tillfälle att yttra sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat den pastoral plan är den bindande för den mobila verksamheten.

Fråga om ändring av den pastoral plan får väckas av kyrkoherden, domkapitlet eller kyrkostyrelsen. Ändringen ska godkännas och utfärdas på samma sätt som den pastoral plan.

59 kap.

3 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på regional nivå fattas av stiftsstyrelsen efter hörande av domkapitlet.

Kyrkostyrelsen kan inom sitt uppdrag att främja verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet besluta om sådana medlemskap som avses i första stycket efter hörande av Domkapitlet i Visby stift.

4 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på lokal nivå fattas av kyrkorådet efter godkännande av kyrkoherden.

Första stycket gäller även för en utlandsförsamling.

7 §

Församlingar och stift kan träffa lokala respektive regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en församling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av domkapitlet.

Utlandsförsamlingar kan träffa lokala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en utlandsförsamling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av Domkapitlet i Visby stift.

Kyrkostyrelsen kan inom sitt uppdrag att främja verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet träffa regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När kyrkostyrelsen träffat ett sådant avtal ska det tillställas domkapitlet för kännedom.

9 §

En församling kan ha vänförsamlingsrelation med församlingar i andra kyrkor.

Innan kyrkorådet träffar ett vänförsamlingsavtal med en församling i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet underställas domkapitlet för godkännande.

Första och andra styckena gäller även för en utlandsförsamling.

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.

2. Bestämmelsen i 57 kap. 7 a § i den nya lydelsen tillämpas första gången i samband med att det provas om det ska ske en ändring av församlingsinstruktionen.

3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för pågående anställningar där Svenska kyrkan på nationell nivå är arbetsgivare för utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet.

4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för övriga utlandsverksamheter till dess att det finns en församlingsinstruktion respektive en pastoral plan utfärdad i enlighet med 57 kap. 7 a § i dess nya lydelse respektive 57 kap. 7 b och 7 c §§.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:1y

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Läronämnden noterar med glädje att det ekumeniska uppdraget för Svenska kyrkans lokalt verksamma församlingar runt om i världen förtydligas genom föreslagna förändringar i kyrkoordningen.

Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 2012:3y:

Det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt.

Samtidigt måste, som det framhålls i inledningen till kyrkoordningen, kyrkans organisation stå i samklang med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Läronämnden konstaterar att Svenska kyrkan alltså inte kan organiseras på vilket sätt som helst, eftersom teologin ligger till grund för kyrkorätten.

Vad gäller Svenska kyrkans utlandsverksamhet har läronämnden tidigare yttrat i Ln 2002:3y:

Läronämnden vill understryka att Svenska kyrkan principiellt har två pastorala nivåer, nämligen församlingar och stift. SKUT:s verksamhet är främst ett församlingsarbete riktat mot dem, som bor och verkar utomlands.

Läronämnden konstaterar att nationell nivå inte är en pastoral nivå.

Läronämnden vill påminna om sitt yttrande 2011:5y angående kyrkostyrelsens skrivelse 2011:5 Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet, där det framhålls:

Kyrkostyrelsens skrivelse om Svenska kyrkan i utlandet aktualiserar grundläggande frågor om Svenska kyrkans karaktär som episkopal kyrka där tillsyn och främjande förenas. De handlar dels om församlingarnas identitet, dels om biskopsuppdraget och de beslutande organens relation till stiftets grundläggande uppgift.

Vår kyrkas samlade tradition är att församlingarna är förenade i stift med en biskop i ledningen. Enligt kyrkoordningen är stiftets grundläggande uppgift ”att främja och ha tillsyn över församlingslivet. Den uppgiften gäller därför främst församlingarnas gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission. Stiftet har även förvaltande uppgifter.” (Inledningen till tredje avdelningen i kyrkoordningen)

Stiftets uppgift är i sin helhet knuten till biskopens uppdrag och alla stiftsorgan har på olika sätt del i den.

Utifrån vår kyrkas identitet som episkopal kyrka med en demokratisk organisation är det viktigt att biskopens uppdrag inte begränsas till den del av tillsynen som innehåller kontroll och beslut om ämbetsutövning och församlingsinstruktionerna. Tillsynen kan inte skiljas från främjandet.

Tillsynsbegreppet vidgades därför i kyrkoordningen 2000 till att också gälla stöd, hjälp, uppmuntran och dialog.

Biskopens uppdrag är till sin karaktär knutet till såväl stiftsstyrelsen i stiftets demokratiskt uppbyggda organisation som till domkapitlet. Därigenom relateras biskopen till stiftets samlade ansvarstagande och den demokratiska organisationen förankras med teologisk motivering i stiftets grundläggande uppgift.

Läronämnden konstaterar att den problematik rörande Svenska kyrkan i utlandet, som läronämnden således tidigare påtalat, kvarstår också med nu föreslagna förändringar i kyrkoordningen. Även framgent separeras tillsyn och främjande. Därtill fungerar nationell nivå i praktiken fortsatt som en pastoral nivå gentemot utlandskyrkan. Dessutom skapas en otydlighet i och med införandet av begreppet ”kyrkoherdens tjänstgöringsområde”, som i övrigt inte används i Svenska kyrkan. Detta medför i sin tur oklarhet kring innebörden i begreppet ”pastorat”.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:2y

**Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en
långsiktigt hållbar utlandskyrka**

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt två: Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en långsiktigt hållbar utlandskyrka.

I yttrandet behandlas också motionen 2024:33, Ändringar i kyrkoordningen, utlandskyrkan.

Skrivelsen

I denna del av skrivelsen lägger kyrkostyrelsen fram förslag till ändringar i 2, 4, 31, 32, 34, 57 och 59 kap. kyrkoordningen, som berör Svenska kyrkan i utlandet. Ändringarna föranleds av kyrkostyrelsens inriktningsbeslut från 2023 om vissa organisationsförändringar avseende verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet, vilket i sin tur medför behov av ändringar i kyrkoordningen avseende församlingssamverkan, församlingsinstruktion, prästerlig organisation, mobil verksamhet, anställningar och ekumenik. De föreslagna ändringarna i kyrkoordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Bestämmelserna i 57 kap. i den nya lydelsen tillämpas första gången i samband med att det prövas om det ska ske en ändring av församlingsinstruktionen. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för pågående anställningar där Svenska kyrkan på nationell nivå är arbetsgivare för utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för övriga utlandsverksamheter till dess att det finns en församlingsinstruktion respektive en pastoral plan utfärdad.

Kyrkorättsnämnden konstaterar följande. Om kyrkostyrelsens förslag vinner bifall införs ett nytt begrepp i kyrkoordningen, nämligen *kyrkoherdens tjänstgöringsområde*. Nämnden har ett antal förslag till ändringar i de föreslagna bestämmelserna, i syfte att underlätta förståelsen, läsbarheten samt harmonisera skrivningarna med befintliga kyrkoordningsbestämmelser. Nedan redovisas de lydelse som kyrkorättsnämnden förespråkar. I de delar av kyrkostyrelsens förslag som inte omnämns nedan föreslås inga ändringar av kyrkorättsnämnden. Notera således att samtliga förslag som kyrkostyrelsen föreslagit i skrivelsen inte återges i kyrkorättsnämndens yttrande.

Kyrkorättsnämnden noterar att det föreslås regleras i kyrkoordningen att en samverkanskommitté ska finnas. I skrivelsen anges också att utlandsförsamlingarna ska samverka genom tecknande av avtal, *samförståndsavtal*. Eftersom skrivelsens formulering bara kan tolkas som att samförståndsavtalen ska vara obligatoriska anser kyrkorättsnämnden att avtalens förekomst bör regleras i 2 kap. 14 § kyrkoordningen. I förslagen till 2 kap. 9 och 14 §§ kyrkoordningen föreslår därför kyrkorättsnämnden dels kompletterande skrivningar, dels en harmonisering med andra kyrkoordningsbestämmelser enligt följande.

2 kap.

9 §

Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat.

Inom Svenska kyrkan i utlandet leder kyrkoherden även den mobila verksamheten inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde.

Det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap. och 34 kap. 1, 2 och 9 §§.

14 §

Utlandsförsamlingarna inom en kyrkoherdes tjänstgöringsområde ska samverka avseende planering och utveckling av verksamheten. För sådan samverkan ska församlingarna dels bilda en samverkanskommitté, dels sluta samförståndsavtal.

Kyrkoherden är ledamot i samverkanskommittén.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om samverkanskommittén.

Kyrkorättsnämnden föreslår vidare att den paragraf som kyrkostyrelsen föreslår ska införas i 4 kap. 6 a § kyrkoordningen istället bör införas som en ny paragraf i 5 kap. kyrkoordningen. Detta för att bättre harmoniera med befintliga bestämmelser och deras placering. Av samma anledning föreslår kyrkorättsnämnden också en omDispositionering av innehållet i den föreslagna bestämmelsen. Sammantaget medför detta att kyrkorättsnämnden föreslår följande lydelse.

4 kap.

7 §

Kyrkoherden har, även om han eller hon inte är ledamot, rätt att närvara vid sammanträden med ett organ till vilket kyrkorådet har delegerat beslutanderätt eller givit uppdrag att bereda kyrkorådets ärenden. Kyrkoherden har rätt att delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt att få sin mening antecknad i protokollet (*särskild mening*).

Första stycket gäller även inom Svenska kyrkan i utlandet. Vad som sägs i första stycket gäller även en sådan präst som kyrkoherden för en utlandsförsamling utsett i sitt ställe enligt bestämmelserna i 5 kap. 7 § andra stycket.

5 kap.

7 §

Kyrkoherden för en utlandsförsamling är alltid ledamot i kyrkorådet för den församling där han eller hon är anställd.

Kyrkoherden får utse en präst som arbetar i en församling inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i kyrkorådet i den församlingen. Förordnandet ska avse den tid för vilken övriga ledamöter har valts. Kyrkoherden ska underrätta kyrkorådets ordförande om förordnandet.

Om en präst som har utsetts enligt andra stycket är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde kan kyrkoherden tjänstgöra i stället.

Kyrkoherden kan återkalla förordnandet.

Kyrkorättsnämnden noterar vidare att kyrkostyrelsen i sin skrivelse både i angiven nuvarande lydelse och föreslagen lydelse avseende 31 kap. 16 § och 32 kap. 16 § kyrkoordningen skrivit Domkapitlet i Uppsala Stift med versal begynnelsebokstav i ordet stift. Det ska rätteligen stå *Domkapitlet i Uppsala stift* med gemen begynnelsebokstav i ordet stift, vilket också är den nuvarande lydelsen i kyrkoordningen.

Kyrkorättsnämnden föreslår vidare andra rubriksättningar, lydelser och dispositioner än kyrkostyrelsen gällande 57 kap. kyrkoordningen. Detta för att de nya bestämmelserna bättre ska harmoniera med befintliga och nu föreslagna bestämmelser, såsom 57 kap. 5–6 §§ kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden föreslår således följande rubriksättning, disposition och lydelser.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

57 kap.

Församlingsinstruktioner för Svenska kyrkan i utlandet

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION FÖR SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Församlingsinstruktionens innehåll

7 a §

För församlingar och övriga utlandsverksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet ska en församlingsinstruktion utarbetas.

Instruktionen för Svenska kyrkan i utlandet ska innehålla det som anges i 5 § 2.

En församlingsinstruktion för en församling utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkorådet och

För varje församling inom Svenska kyrkan i utlandet ska det finnas en församlingsinstruktion.

Församlingsinstruktionen för en församling utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift.

Församlingsinstruktionen för Svenska kyrkan i utlandet ska innehålla

1. det som anges i 5 § 2,

kyrkoherden var för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

En församlingsinstruktion för en annan utlandsverksamhet utarbetas av kyrkoherden och kyrkostyrelsen i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkostyrelsen och kyrkoherden var för sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen eller verksamheten.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en församling får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en annan verksamhet får väckas av kyrkostyrelsen, kyrkoherden eller domkapitlet. En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

2. en beskrivning av församlingens verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen,

3. en redovisning av hur samverkan sker med ambassader, konsulat och andra organisationer och

4. en redovisning av hur samverkan sker med andra kyrkor och samfund.

Utfärdande och ändring av en församlingsinstruktion

7 b §

Församlingsinstruktionen får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkorådet och kyrkoherden var för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

PASTORAL PLAN FÖR SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Den pastoral planens innehåll

7 c §

För varje mobil verksamhet ska det finnas en pastoral plan.

Förslag till pastoral plan ska utarbetas av kyrkoherden för den församling som respektive mobil präst är stationerad i, i samråd med berörd mobil präst och Domkapitlet i Visby stift.

Den pastoral planen ska innehålla

1. uppgift om de orter där verksamhet

ska bedrivas,

2. uppgift om verksamhetens omfattning,

3. ett pastoralt program utifrån den grundläggande uppgiften att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission för de orter där verksamhet bedrivs,

4. uppgift om vilka lokaler som ska brukas,

5. en redovisning av hur samverkan sker med ambassader, konsulat och andra organisationer och

6. en redovisning av hur samverkan sker med andra kyrkor och samfund på verksamhetsplatserna.

Utfärdande och ändring av en pastoral plan

7 d §

Den pastoral planen får utfärdas av Domkapitlet i Visby stift efter godkännande av kyrkoherden och efter det att kyrkostyrelsen har givits tillfälle att yttra sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat den pastoral planen är den bindande för den mobila verksamheten.

Fråga om ändring av den pastoral planen får väckas av kyrkoherden, domkapitlet eller kyrkostyrelsen. Ändringen ska godkännas och utfärdas på samma sätt som den pastoral planen.

Kyrkorättsnämnden föreslår slutligen justerade lydelse gällande kyrkostyrelsens förslag avseende 59 kap. 3, 7 och 9 §§ kyrkoordningen, i syfte att underlätta förståelsen, läsbarheten samt harmoniera skrivningarna med befintliga kyrkoordningsbestämmelser. Kyrkorättsnämnden förespråkar således följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

59 kap.

3 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på regional nivå fattas av stiftsstyrelsen efter hörande av domkapitlet.

Beslut om sådana medlemskap som avses i första stycket för Svenska kyrkan i utlandet fattas av kyrkostyrelsen efter hörande av Domkapitlet i Visby stift.

4 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på lokal nivå fattas av kyrkorådet efter godkännande av kyrkoherden.

Första stycket gäller även för Svenska kyrkan i utlandet.

7 §

Församlingar och stift kan träffa lokala respektive regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en församling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av domkapitlet.

Utlandsförsamlingar kan träffa lokala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en utlandsförsamling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av Domkapitlet i Visby stift.

Kyrkostyrelsen kan för Svenska kyrkan i utlandet träffa regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När kyrkostyrelsen träffat ett sådant avtal ska det tillställas Domkapitlet i Visby stift för kännedom.

9 §

En församling kan ha vänförsamlingsrelation med församlingar i andra kyrkor.

Innan kyrkorådet träffar ett vänförsamlingsavtal med en församling i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet underställas domkapitlet för godkännande.

Första och andra styckena gäller även för Svenska kyrkan i utlandet.

-
1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.
 2. Bestämmelserna i 57 kap. 7 a och 7 b §§ i de nya lydelseerna tillämpas första gången i samband med att det prövas om det ska ske en ändring av församlingsinstruktionen.
 3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för pågående anställningar där Svenska kyrkan på nationell nivå är arbetsgivare för utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet.
 4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för övriga utlandsverksamheter till dess att det finns en församlingsinstruktion respektive en pastoral plan utfärdad i enlighet med 57 kap. 7 a och 7 b §§ i dess nya lydelse respektive 57 kap. 7 c och 7 d §§.

Utöver ovannämnda påpekanden och förslag har kyrkorättsnämnden utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de av kyrkostyrelsen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Motionen

I motionen 2024:33, Ändringar i kyrkoordningen, utlandskyrkan, föreslås kyrkomötet besluta att ändra ikraftträdandedatum till den 1 januari 2026 på de förslag till kyrkoordningsändringar som rör utlandskyrkan och som föreslås i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4 *Ändringar i kyrkoordningen*. Som motivering anges bland annat följande. Utlandskyrkan står, med de föreslagna förändringarna, inför en omvälvande förändring. Kyrkostyrelsen säger att mycket inte kommer att vara klart vid datum för ikraftträdande och att arbetet med implementeringen kommer att fortsätta. Detta är en otillfredsställande ordning och skapar förvirring, inte minst i utlandsförsamlingarna. När man genomför en så pass stor förändring som det nu handlar om gäller det att alla berörda delar i Svenska kyrkan är samspelta, klara besked ges och att alla verkar för sakens bästa, så att alla kan säga att ”så vill vi ha det och så ska vi arbeta”. Det som görs måste vara väl förankrat och göras till något gemensamt.

Motionen 2024:33 innehåller även fler förslag, men dessa innehåller inte förslag till ändringar i kyrkoordningen eller andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet och ankommer således inte på kyrkorättsnämnden att yttra sig över. Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot motionens förslag avseende ikraftträdandedatum. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att skrivelsen respektive motionen föreslår olika ikraftträdandedatum, vilket innebär att enbart det ena förslaget i denna del kan komma att vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionens olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 31 augusti 2024

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Mats Törnered, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke, Sten Janson och biskop Susanne Rappmann.

Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en långsiktigt hållbar utlandskyrka

Ekumenikutskottet har begärt kyrkorättsnämndens yttrande över utskottets justerade förslag till ändringar i 2, 57 och 59 kap. kyrkoordningen, som kyrkostyrelsen lagt fram i sin skrivelse 2024:4 *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*, avsnitt två: *Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en långsiktigt hållbar utlandskyrka* och som kyrkorättsnämnden yttrat sig över i Kn 2024:2y.

Utskottet föreslår, i likhet med kyrkostyrelsen men till skillnad från kyrkorättsnämndens tidigare förslag, att 2 kap. 9 resp. 14 §§ kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ekumenikutskottets förslag

2 kap.

9 §

Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat.

Inom Svenska kyrkan i utlandet leder kyrkoherden även den mobila verksamheten.

Det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap. och i 34 kap. 1, 2 och 9 §§.

14 §

Utlandsförsamlingarna inom en kyrkoherdes tjänstgöringsområde ska samverka avseende planering och utveckling av verksamheten. För sådan samverkan ska församlingarna bilda en samverkanskommitté.

Kyrkoherden är en av ledamöterna i samverkanskommittén.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om samverkanskommittén.

Kyrkorättsnämnden har tagit del av utskottets överväganden och önskar utifrån sitt granskningsuppdrag anföra följande. Den föreslagna lydelsen i 2 kap. 9 § kyrkoordningen uppfattas alltför allmänt hållen, vilket kan leda till oklarheter och avgränsningsproblem vid framtida tolkning och tillämpning. Det behöver således specificeras vilken del av den mobila verksamheten kyrkoherden inom Svenska kyrkan i utlandet leder. Så som förslaget idag är formulerat anser nämnden att det inte är tillräckligt klarlagt. Det är också eftersträvaransvärt att ha konsekventa skrivningar i kyrkoordningen, så att bestämmelserna harmonierar med varandra och skrivningar känns igen. Därför understryker kyrkorättsnämnden att den av nämnden förespråkade formuleringen i

2 kap. 14 § andra stycket kyrkoordningen, som kongruerar med nuvarande lydelse i ex. 4 kap. 6 § kyrkoordningen, är att föredra. I förslagen till 2 kap. 9 och 14 §§ kyrkoordningen föreslår således kyrkorättsnämnden dels kompletterande skrivningar, dels en harmonisering med andra kyrkoordningsbestämmelser enligt följande.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §

Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat.

Inom Svenska kyrkan i utlandet leder kyrkoherden även mobil verksamhet där anställda är stationerade inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde.

Det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap. och i 34 kap. 1, 2 och 9 §§.

14 §

Utlandsförsamlingarna inom en kyrkoherdes tjänstgöringsområde ska samverka avseende planering och utveckling av verksamheten. För sådan samverkan ska församlingarna bilda en samverkanskommitté.

Kyrkoherden är ledamot i samverkanskommittén.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om samverkanskommittén.

Utskottet föreslår vidare, till skillnad från kyrkostyrelsens och kyrkorättsnämndens tidigare förslag, att 57 kap. 7 a och 7 b §§ kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

57 kap.

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION FÖR SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Församlingsinstruktioner för Svenska kyrkan i utlandet

Församlingsinstruktionens innehåll

7 a §

För församlingar och övriga utlandsverksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet ska en församlingsinstruktion utarbetas.

Instruktionen för Svenska kyrkan i utlandet ska innehålla det som anges i 5 § 2.

En församlingsinstruktion för en församling utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i

För varje församling inom Svenska kyrkan i utlandet ska det finnas en församlingsinstruktion.

Församlingsinstruktionen utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift.

Församlingsinstruktionen ska innehålla

1. det som anges i 5 § 2,

Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkorådet och kyrkoherden var för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

En församlingsinstruktion för en annan utlandsverksamhet utarbetas av kyrkoherden och kyrkostyrelsen i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkostyrelsen och kyrkoherden var för sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen eller verksamheten.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en församling får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. *Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en annan verksamhet får väckas av kyrkostyrelsen, kyrkoherden eller domkapitlet.* En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

2. en beskrivning av församlingens verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen,

3. en redovisning av hur samverkan sker med ambassader, konsulat och andra organisationer och

4. en redovisning av hur samverkan sker med andra kyrkor och samfund.

Utfärdande och ändring av en församlingsinstruktion

7 b §

Församlingsinstruktionen får utfärdas av Domkapitlet i Visby stift efter godkännande av kyrkorådet och kyrkoherden var för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

Kyrkorättsnämnden har tagit del av ekumenikuskottets överväganden och instämmer i dessa. Kyrkorättsnämnden förespråkar dock följande lydelse för 57 kap. 7 a § andra stycket kyrkoordningen, som kongruerar med nuvarande lydelse i 57 kap. 5 § första stycket kyrkoordningen, i syfte att uppnå en bättre harmonisering med befintliga kyrkoordningsbestämmelser.

57 kap.

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION FÖR SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Församlingsinstruktioner för Svenska kyrkan i utlandet

Församlingsinstruktionens innehåll

7 a §

För församlingar och övriga utlandsverksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet ska en församlingsinstruktion utarbetas.

Instruktionen för Svenska kyrkan i utlandet ska innehålla det som anges i 5 § 2.

En församlingsinstruktion för en församling utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkorådet och kyrkoherden var för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

En församlingsinstruktion för en annan utlandsverksamhet utarbetas av kyrkoherden och kyrkostyrelsen i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkostyrelsen och kyrkoherden var för sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen eller verksamheten.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en församling får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en annan verksamhet får väckas av kyrkostyrelsen, kyrkoherden eller domkapitlet. En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

För varje församling inom Svenska kyrkan i utlandet ska det finnas en församlingsinstruktion.

Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift.

Församlingsinstruktionen ska innehålla

1. det som anges i 5 § 2,
2. en beskrivning av församlingens verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen,
3. en redovisning av hur samverkan sker med ambassader, konsulat och andra organisationer och
4. en redovisning av hur samverkan sker med andra kyrkor och samfund.

Slutligen föreslår utskottet, till skillnad från kyrkostyrelsens och kyrkorättsnämndens tidigare förslag, att 59 kap. 3, 4, 7 och 9 §§ kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Eu 2024:5
Bilaga 4

59 kap.

3 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på regional nivå fattas av stiftsstyrelsen efter hörande av domkapitlet.

Beslut om sådana medlemskap som avses i första stycket inom Svenska kyrkan i utlandet fattas av kyrkostyrelsen efter hörande av Domkapitlet i Visby stift.

4 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på lokal nivå fattas av kyrkorådet efter godkännande av kyrkoherden.

Första stycket gäller även för en utlandsförsamling.

7 §

Församlingar och stift kan träffa lokala respektive regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en församling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av domkapitlet.

Utlandsförsamlingar kan träffa lokala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en utlandsförsamling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av Domkapitlet i Visby stift.

Kyrkostyrelsen kan inom Svenska kyrkan i utlandet träffa regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När kyrkostyrelsen träffat ett sådant avtal ska det tillställas Domkapitlet i Visby stift för kännedom.

9 §

En församling kan ha vänförsamlingsrelation med församlingar i andra kyrkor.

Innan kyrkorådet träffar ett vänförsamlingsavtal med en församling i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet underställas domkapitlet för godkännande.

Första och andra styckena gäller även för en utlandsförsamling.

Kyrkorättsnämnden har tagit del av utskottets överväganden och önskar utifrån sitt granskningsuppdrag anförda följande. Den föreslagna lydelsen i 59 kap. 3 § andra stycket kyrkoordningen kan misstolkas med den föreslagna ordföljden. För att undvika syftningsfel föreslås istället följande lydelse.

59 kap.

3 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på regional nivå fattas av stiftsstyrelsen efter hörande av domkapitlet.

Inom Svenska kyrkan i utlandet fattas beslut om sådana medlemskap som avses i första stycket av kyrkostyrelsen efter hörande av Domkapitlet i Visby stift.

Av utskottets förslag framgår inget föreslaget ikraftträdandedatum eller övergångsbestämmelser. Så som det får förstås överensstämmer utskottets förslag i dessa delar med kyrkorättsnämndens förslag i Kn 2024:2y, eftersom utskottet uppgett att det ansluter sig till kyrkorättsnämndens förslag gällande de bestämmelserna som inte redovisas i utskottets begäran om yttrande. Utöver ovannämnda påpekanden och förslag har kyrkorättsnämnden utifrån sitt granskningsuppdrag således inget att erinra mot de av ekumenikutskottet föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Mats Törnered, Charlotta Lind, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke och Sten Janson.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2024:8y

**Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en
långsiktigt hållbar utlandskyrka**

Ekumenikutskottet har begärt kyrkorättsnämndens yttrande över utskottets justerade förslag till ändring i 2 kap. 9 § andra stycket kyrkoordningen, som kyrkostyrelsen lagt fram i sin skrivelse 2024:4 *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*, avsnitt två: *Svenska kyrkan i utlandet – ny organisation för en långsiktigt hållbar utlandskyrka* och som kyrkorättsnämnden yttrat sig över i Kn 2024:2y samt Kn 2024:6y.

Utskottet föreslår, till skillnad från kyrkostyrelsens och kyrkorättsnämndens tidigare förslag, att 2 kap. 9 § andra stycket kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ekumenikutskottets förslag

2 kap.

9 §

Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat.

Inom Svenska kyrkan i utlandet leder kyrkoherden även mobil verksamhet för vilken det finns anställd personal stationerad inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde.

Det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap. och i 34 kap. 1, 2 och 9 §§.

Kyrkorättsnämnden har tagit del av ekumenikutskottets förslag. Den föreslagna lydelsen i 2 kap. 9 § andra stycket kyrkoordningen uppnår den tydlighet som nämnden har efterfrågat. Kyrkorättsnämnden har således, utifrån sitt granskningsuppdrag, inget att erinra mot den av ekumenikutskottet föreslagna ändringen i kyrkoordningen.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke, Sten Janson och Mats Törnered (per capsulam)

Bilaga 6

Ekumenikutskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,

dels att 2 kap. 9 §, 4 kap. 6 och 7 §§, 31 kap. 16 §, 32 kap. 16 §, 34 kap. 3 a, 12 a och 13 §§, 57 kap. 7 a §, 59 kap. 3, 4, 7 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 2 kap. 14 §, 5 kap. 7 § och 57 kap. 7 b, 7 c och 7 d §§,

dels att det ska införas en ny rubrik före 57 kap. 7 a § samt nya rubriker närmast före 7 a, 7 b, 7 c och 7 d §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §

Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat.

Inom Svenska kyrkan i utlandet leder kyrkoherden även mobil verksamhet för vilken det finns anställd personal stationerad inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde.

Det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap. och i 34 kap. 1, 2 och 9 §§.

14 §

Utlandsförsamlingarna inom en kyrkoherdes tjänstgöringsområde ska samverka avseende planering och utveckling av verksamheten. För sådan samverkan ska församlingarna bilda en samverkanskommitté.

Kyrkoherden är ledamot i samverkanskommittén.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om samverkanskommittén.

4 kap.

6 §

Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

Första stycket gäller även inom Svenska kyrkan i utlandet.

7 §

Kyrkoherden har, även om han eller hon inte är ledamot, rätt att närvara vid sammanträden med ett organ till vilket kyrkorådet har delegerat beslutanderätt eller givit

uppdrag att bereda kyrkorådets ärenden. Kyrkoherden har rätt att delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt att få sin mening antecknad i protokollet (*särskild mening*).

Eu 2024:5
Bilaga 6

Första stycket gäller även inom Svenska kyrkan i utlandet. Vad som sägs i första stycket gäller även en sådan präst som kyrkoherden för en utlandsförsamling utsett i sitt ställe enligt bestämmelserna i 5 kap. 7 § andra stycket.

5 kap.

7 §

Kyrkoherden för en utlandsförsamling är alltid ledamot i kyrkorådet för den församling där han eller hon är anställd.

Kyrkoherden får utse en präst som arbetar i en församling inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i kyrkorådet i den församlingen. Förordnandet ska avse den tid för vilka övriga ledamöter har valts. Kyrkoherden ska underrätta kyrkorådets ordförande om förordnandet.

Om en präst som har utsetts enligt andra stycket är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde kan kyrkoherden tjänstgöra i stället.

Kyrkoherden kan återkalla förordnandet.

Nuvarande lydelse

31 kap.

16 §

Frågor om behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 11 och 12 §§ prövas enligt följande:

1. präster som har anställning som präst i ett stift	domkapitlet i det stiftet
2. präster som är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Visby stift
3. präster som har anställning hos Svenska kyrkan på nationell nivå och som inte är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Uppsala stift
4. övriga präster, folkbokförda inom ett stifts område	domkapitlet i det stiftet
5. övriga präster	Domkapitlet i Uppsala stift

31 kap.

16 §

Frågor om behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 11 och 12 §§ prövas enligt följande:

1. präster som har anställning som präst i ett stift	domkapitlet i det stiftet
2. präster som är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Visby stift
3. präster som har anställning hos Svenska kyrkan på nationell nivå	Domkapitlet i Uppsala stift
4. övriga präster, folkbokförda inom ett stifts område	domkapitlet i det stiftet
5. övriga präster	Domkapitlet i Uppsala stift

Nuvarande lydelse

32 kap.

16 §

Frågor om behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 11 och 12 §§ prövas enligt följande:

1. diakoner som har anställning som diakon i ett stift	domkapitlet i det stiftet
2. diakoner som är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Visby stift
3. diakoner som har anställning hos Svenska kyrkan på nationell nivå <i>och som inte är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet</i>	Domkapitlet i Uppsala stift
4. övriga diakoner, folkbokförda inom ett stifts område	domkapitlet i det stiftet
5. övriga diakoner	Domkapitlet i Uppsala stift

Föreslagen lydelse

32 kap.

16 §

Frågor om behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 11 och 12 §§ prövas enligt följande:

1. diakoner som har anställning som diakon i ett stift	domkapitlet i det stiftet
2. diakoner som är verksamma i Svenska kyrkan i utlandet	Domkapitlet i Visby stift
3. diakoner som har anställning hos Svenska kyrkan på nationell nivå	Domkapitlet i Uppsala stift
4. övriga diakoner, folkbokförda inom ett stifts område	domkapitlet i det stiftet
5. övriga diakoner	Domkapitlet i Uppsala stift

3 a §

För församlingar och övriga verksamheter i Svenska kyrkan i utlandet ska det finnas anställda

1. minst det antal präster som kyrkostyrelsen bestämmer, och
2. den personal i övrigt som behövs för verksamheten.

Svenska kyrkan på nationell nivå är arbetsgivare för utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet.

När präster och diakoner ska anställas för tjänstgöring i Svenska kyrkan i utlandet gäller bestämmelserna i 7–11, 12 a–14 och 17 §§.

12 a §

En befattning som präst i Svenska kyrkan i utlandet med anställning på nationell nivå ska tillsättas av kyrkostyrelsen.

Innan kyrkostyrelsen beslutar om tillsättning av en präst i en utlandsförsamling ska kyrkorådet ges tillfälle att yttra sig över de behöriga sökandena. Därefter ska Domkapitlet i Visby stift yttra sig.

Inför tillsättning av en befattning som kyrkoherde i Svenska kyrkan i utlandet ska varje kyrkoråd inom kyrkoherdens tjänstgöringsområde ges tillfälle att yttra sig över de behöriga sökandena. Därefter ska Domkapitlet i Visby stift yttra sig.

Innan beslut fattas om tillsättning av en befattning som kyrkoherde inom Svenska kyrkan i utlandet ska kyrkostyrelsen ges tillfälle att yttra sig.

Kyrkostyrelsens rätt att yttra sig enligt andra stycket gäller även innan beslut fattas om tillsättning av en befattning som komminister i en utlandsförsamling vars kyrkoherde är anställd i en annan utlandsförsamling.

13 §

När ansökningstiden för en ledigförklarad befattning som domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt gått ut ska den som har att besluta om tillsättningen översända ansökningshandlingarna och platsannonsen till domkapitlet.

Kyrkostyrelsen ska vid tillsättning av befattning som präst inom Svenska kyrkan i utlandet översända motsvarande handlingar till Domkapitlet i Visby stift.

Efter beslut om behörighet ska domkapitlet med eget yttrande över de behöriga sökandena överlämna handlingarna till den som har att besluta om tillsättningen.

Domkapitlet ska underrätta de sökande om beslutet i behörighetsfrågan och om skälen för detta.

57 kap.

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION FÖR SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Församlingsinstruktioner för Svenska kyrkan i utlandet

Församlingsinstruktionens innehåll

7 a §

För församlingar och övriga utlandsverksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet ska en församlingsinstruktion utarbetas.

Instruktionen för Svenska kyrkan i utlandet ska innehålla det som anges i 5 § 2.

En församlingsinstruktion för en församling utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkorådet och kyrkoherden var för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

En församlingsinstruktion för en annan utlandsverksamhet utarbetas av kyrkoherden och kyrkostyrelsen i samråd med Domkapitlet i Visby stift. Den får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkostyrelsen och kyrkoherden var för sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen eller verksamheten.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en församling får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en annan verksamhet får väckas av kyrkostyrelsen, kyrkoherden eller domkapitlet. En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

För varje församling inom Svenska kyrkan i utlandet ska det finnas en församlingsinstruktion.

Förslag till församlingsinstruktion utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med Domkapitlet i Visby stift.

Församlingsinstruktionen ska innehålla

1. det som anges i 5 § 2,
2. en beskrivning av församlingens verksamhet på andra orter än där församlingen är belägen,
3. en redovisning av hur samverkan sker med ambassader, konsulat och andra organisationer och
4. en redovisning av hur samverkan sker med andra kyrkor och samfund.

Utfärdande och ändring av en församlingsinstruktion

7 b §

Församlingsinstruktionen får utfärdas av Domkapitlet i Visby stift efter godkännande av kyrkorådet och kyrkoherden var

för sig och efter att kyrkostyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat församlingsinstruktionen är den bindande för församlingen.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. En ändring godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

PASTORAL PLAN FÖR SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Den pastorala planens innehåll

7 c §

För varje mobil verksamhet ska det finnas en pastoral plan.

Förslag till pastoral plan ska utarbetas av kyrkoherden för den församling som respektive mobil präst är stationerad i, i samråd med berörd mobil präst och Domkapitlet i Visby stift.

Den pastorala planen ska innehålla

1. uppgift om de orter där verksamhet ska bedrivas,

2. uppgift om verksamhetens omfattning,

3. ett pastoralt program utifrån den grundläggande uppgiften att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission för de orter där verksamhet bedrivs,

4. uppgift om vilka lokaler som ska brukas,

5. en redovisning av hur samverkan sker med ambassader, konsulat och andra organisationer och

6. en redovisning av hur samverkan sker med andra kyrkor och samfund på verksamhetsplatserna.

Utfärdande och ändring av en pastoral plan

7 d §

Den pastoral planen får utfärdas av Domkapitlet i Visby stift efter godkännande av kyrkoherden och efter det att kyrkostyrelsen har givits tillfälle att yttra sig.

Efter att domkapitlet har utfärdat den pastoral planen är den bindande för den mobila verksamheten.

Fråga om ändring av den pastoral planen får väckas av kyrkoherden, domkapitlet eller kyrkostyrelsen. Ändringen ska godkännas och utfärdas på samma sätt som den pastoral planen.

59 kap.

3 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på regional nivå fattas av stiftsstyrelsen efter hörande av domkapitlet.

Inom Svenska kyrkan i utlandet fattas beslut om sådana medlemskap som avses i första stycket av kyrkostyrelsen efter hörande av Domkapitlet i Visby.

4 §

Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på lokal nivå fattas av kyrkorådet efter godkännande av kyrkoherden.

Första stycket gäller även för en utlandsförsamling.

7 §

Församlingar och stift kan träffa lokala respektive regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en församling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av domkapitlet.

Utlandsförsamlingar kan träffa lokala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en utlandsförsamling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av Domkapitlet i Visby stift.

Kyrkostyrelsen kan inom Svenska kyrkan i utlandet träffa regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När kyrkostyrelsen träffat ett sådant avtal ska det tillställas Domkapitlet i Visby stift för kännedom.

En församling kan ha vänförsamlingsrelation med församlingar i andra kyrkor.

Innan kyrkorådet träffar ett vänförsamlingsavtal med en församling i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet underställas domkapitlet för godkännande.

*Första och andra styckena gäller även
för en utlandsförsamling.*

-
1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.
 2. 57 kap. 7 a § i sin nya lydelse och bestämmelserna i den nya 57 kap. 7 b § tillämpas första gången i samband med att det prövas om det ska ske en ändring av församlingsinstruktionen.
 3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för pågående anställningar där Svenska kyrkan på nationell nivå är arbetsgivare för utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet.
 4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för övriga utlandsverksamheter till dess att det finns en församlingsinstruktion respektive en pastoral plan utfärdad i enlighet med 57 kap. 7 a § i dess nya lydelse och den nya 57 kap. 7 b §, respektive 57 kap. 7 c och 7 d §§.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:6

Förnyad religionsdialog

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:34 Förnyad religionsdialog i syfte att motverka antisemitism, som föreslår att kyrkomötet uppdrar åt kyrkostyrelsen att ta initiativ till förnyad religionsdialog mellan judar och muslimer, med anledning av ökad antisemitism. Utskottet ser det inte som Svenska kyrkans uppgift att som utomstående part sätta grupper i dialog med varandra och föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:34.

Motionens förslag

**Motion 2024:34 av Torbjörn Aronson och Karl-Gunnar Svensson,
Förnyad religionsdialog i syfte att motverka antisemitism**

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta initiativ till en förnyad religionsdialog i Sverige mellan judar och muslimer med anledning av den ökade antisemitismen i samhället

Bakgrund

Svenska kyrkan och antisemitism

Svenska kyrkan har, liksom stora delar av den världsvida kyrkan, under senare decennier bearbetat relationen mellan kristendomen och judendomen. Utöver det motionen nämner kan anföras gudstjänstutskottets betänkande 2015:3, med anledning av en motion som – mot bakgrund av den kristna trons judiska rötter – föreslog riktlinjer som rensar bort allt förakt för judisk tradition och på teologisk grund ville skydda människovärdet från all rasism och främlingsfientlighet. Utskottet instämde i motionärernas avståndstagande från antisemitism, rasism och främlingsfientlighet men föreslog likväl kyrkomötet att avslå motionen, med hänvisning till nationellt och internationellt pågående arbete mot antisemitism. Utskottet underströk vikten av att samtalsdokumentet *Guds vägar* implementeras. *Guds vägar* utkom i ny utgåva 2023.

Det kan noteras att Lutherska världsförbundet 2023 publicerade dokumentet *Hope for the Future. A Study Document for Renewing Jewish-Christian Relations*.¹

¹ <https://lutheranworld.org/sites/default/files/2023-09/20230815%20Jewish-Lutheran%20relations.pdf>

Ett starkt judiskt liv för framtida generationer

Svenska kyrkan avgav yttrande på den statliga utredningen *Ett starkt judiskt liv för framtida generationer* (SOU 2024:3). I yttrandet lyfts rapporten från FN:s specialrapportör för religionsfrihet, som nämner både Sveriges interreligiösa råd (SIR) och den befintliga mångfalden av lokala initiativ för förståelse för och acceptans av religion. Yttrandet nämner också betydelsen av trossamfunds och civilsamhällesorganisationers interreligiösa initiativ.²

Religionsdialog

Religiösa ledare möts kontinuerligt i olika sammanhang, deltar på varandras högtidsdagar och samråder i SIR kring viktiga samhällsfrågor. Man står upp mot hatbrott, antisemitism och islamofobi. Svenska kyrkan har detta år gett ett extra stöd på 900 000 kronor till SIR och ärkebiskopen har även valt att ingå i SIR:s styrelse. Även andra former av stöd har getts.

I SIR har det blivit tydligt att frågor om antisemitism och islamofobi i detta läge behöver prioriteras. SIR:s styrelse beslutade att ansöka om medel för att kompetenshöja kring antisemitism, islamofobi och rasism. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har beviljat SIR ett ettårigt projekt för att både kunskapshöja inom SIR och sammanställa material för spridning till lokala dialogprojekt/interreligiösa råd och trossamfund.³

Som exempel på interreligiösa aktiviteter under senare år kan nämnas den 2015–2020 återkommande kursen *Tala väl om varandra*,⁴ vilken i samarbete mellan stift, nationell nivå och studieförbund utvecklats till *Tala väl med varandra*.⁵ Ett annat exempel är det av ärkebiskop Antje Jackelén initierade programmet *A World of Neighbours* ("En värld av grannar") – ett europeiskt interreligiöst program för samspel mellan medarbetare i trossamfund som arbetar med och för människor på flykt. A World of Neighbours är nu en fristående organisation i Nederländerna med ett nära samarbete med Svenska kyrkan.

Under hösten 2024 genomförs interreligiösa praktiker dagar på temat *Hopp – gemensam handling i en sårbar värld* i Örebro, av SIR, En värld av grannar och Islamic Relief, i samverkan med Sensus.

En erfarenhet som ofta lyfts i samtal i interreligiösa sammanhang är att Svenska kyrkans stöd uppskattas, men att Svenska kyrkans resurser inte ska tillåtas ta över: också kunskap och engagemang i andra trossamfund och trostraditioner måste få komma till sin rätt.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:34.

Utskottet konstaterar att antisemitismen – som inte i sak relaterar till judar utan till föreställningar om judar – har gamla rötter i det kristna Europa och att kyrkorna inklusive Svenska kyrkan ännu har ansvar för att motarbeta antisemitism. Svenska kyrkan deltar aktivt i interreligiös dialog med både judar och muslimer. Det är dock

² <https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/Ett%20starkt%20judiskt%20liv%20f%c3%b6r%20framtida%20generationer.pdf>

³ Sveriges interreligiösa råd | MUCF beviljar stöd till SIR-projekt mot rasism (interreligiosaradet.se)

⁴ <https://www.sensus.se/berattelser/tala-val-om-varandra/>

⁵ <https://www.sensus.se/berattelser/interreligiosa-moten-i-kursen-tala-val-med-varandra/>

inte Svenska kyrkans uppgift att som utomstående part sätta grupper, till exempel judar och muslimer, i dialog med varandra.

Eu 2024:6

Med hänvisning till detta föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2024:34.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Ulla Birgersdotter, Gudrun Wängelin Lernskog, Jonatan Glader, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström och Håkan Sunnliden.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G. Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:7**

Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhälle

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:51 där motionärerna vill stärka det nationella arbetet för religionsfrihet, bland annat genom folkbildning och opinionsbildning, samt främja framväxten av fler interreligiösa råd, nätverk och mötesplatser.

Utskottet ser att det idag finns flera utmaningar mellan olika grupper i samhället. Av den anledningen har Svenska kyrkan ett behov av att värna varandra i det interreligiösa sammanhanget till exempel när kriser av olika slag sker. För att religionsfrihet ska bli på riktigt behöver Svenska kyrkan arbeta för religionsdialog.

Utskottet menar vidare att religionsfrihet är en rättighet som har sitt ursprung i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Svenska kyrkan som majoritetssamfund har ett särskilt ansvar för att friheten för minoritetsreligioner upprätthålls.

Utskottet föreslår att kyrkomötet bifaller motion 2024:51.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. bifalla motion 2024:51, punkt 1,
2. bifalla motion 2024:51, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2024:51 av Peter Weiderud och Klas Corbelius, Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhälle

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. stärka det nationella arbetet för religionsfrihet, bland annat genom folkbildning och opinionsbildning,
2. främja framväxten av fler interreligiösa råd, nätverk och mötesplatser.

Bakgrund

Tidigare behandling av kyrkomötet

Kyrkomötet har tidigare behandlat motioner som har rört religionsdialog på olika sätt.

I motion 2019:10 ville motionären att det skulle tas fram ett studiematerial om religionsdialog, bland annat för ungdomar och vuxna i församlingarna, för att öka förståelsen för andra religioner. Ekumenikutskottet (Eu 2019:1) föreslog avslag på

motionen med motiveringen att det redan finns studiematerial som kan användas för ändamålet och kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

Kyrkomötet har tidigare bekräftat vikten av religionsdialog. Vid 2022 års kyrkomöte avslogs en motion som ville begränsa Svenska kyrkans engagemang vad gäller religionsdialog (motion 2022:24). Ekumenikutskottet som beredde frågan hade föreslagit avslag på motionen, dels med anledning av globala ekumeniska skäl från arbete genom Kyrkornas världsråd, dels för att församlingserfarenheter inom Svenska kyrkan ger vid handen att lokal religionsdialog är av vikt bland annat för att bygga tillit (Eu 2022:5).

FN:s specialrapportör för religionsfrihet

FN:s specialrapportör för religions- och trosfrihet, Nazila Ghanea, besökte Sverige 2023 och uppmanade Sverige till ökad dialog med religiösa samfund för att motverka intolerans. Nazila Ghanea lyfte särskilt fram behovet av en från myndigheter fristående dialog mellan samfunden samt behovet av att uppmuntra och stödja lokala och nationella egenorganiserade interreligiösa initiativ.

Initiativ från Svenska kyrkan och samverkan med andra organisationer

Kursen Tala väl om varandra, som genomfördes återkommande under åren 2015–2020 genom ett samarbete mellan flera stift, Svenska kyrkans nationella nivå och Sensus studieförbund, utvecklades 2021–2022 till pilotkursen Tala väl med varandra, där även studieförbunden Bilda och Ibn Rushd deltar i samarbetet.

Under 2024 kommer interreligiösa praktikerdagar att genomföras i Örebro i Sankt Mikaels kyrka på temat ”Hopp – gemensam handling i en sårbar värld”, med En värld av grannar, Sveriges interreligiösa råd, Islamic Relief och Sensus.

Betydelsen av interreligiösa råd lokalt och nationellt är återigen något som bekräftas av FN:s specialrapportör. Vid sidan av kommuner har också Svenska kyrkan spelat en viktig roll i etablerandet av lokala interreligiösa råd. Till exempel nätverket Tro & Respekt, Interreligiösa rådet i Nordost (Angered/Göteborg) och Tro möter tro (Örebro) och nationellt genom ett rejält ökat resursmässigt stöd till Sveriges interreligiösa råd (SIR). SIR initierades av förre ärkebiskopen Anders Wejryd år 2010 och samlar idag företrädare för elva olika trostraditioner. Det ökade stödet har till syfte att SIR ska kunna bygga upp ett kansli som ska stärka SIR:s arbete mot antisemitism och islamofobi med medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).

I främjandet av fler och stärkta lokala interreligiösa råd kommer SIR att ha en central roll. Erfarenheten från bland annat SIR är att Svenska kyrkans stöd uppskattas stort, men att Svenska kyrkan inte får ta över. Även om resurserna ofta är begränsade finns det kunskap och engagemang i andra trossamfund och trostraditioner som behöver få komma till sin rätt.

Globalt ekumeniskt arbete

Kyrkornas världsråd (KV) har sedan 1971 haft ett kontor som särskilt arbetar med religionsdialog. De arbetar med att stärka relationer, fördjupa reflektionen och bredda engagemanget. Referensgruppen för interreligiös dialog och samarbete är en rådgivande grupp till KV:s generalsekreterare och deras mandat är bland annat att ge råd inom religionsdialog, lyfta relevanta frågor för framtiden, stödja medarbetare och hjälpa kyrkor att utveckla interreligiös kapacitet.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2024:51.
--

Utskottet ser att det idag finns flera utmaningar mellan olika grupper i samhället. Av den anledningen har Svenska kyrkan ett behov av att värna varandra i det interreligiösa sammanhanget till exempel när kriser av olika slag sker. Det kan till exempel vara kränkningar av religiösa byggnader eller en större olycka där det finns behov av att en interreligiös infrastruktur finns. Det interreligiösa arbetet kan också främja social sammanhållning. För att religionsfrihet ska bli på riktigt behöver vi arbeta för religionsdialog.

Utskottet menar vidare att religionsfrihet är en rättighet som har sin grund i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Det handlar om att människor ska ha frihet till religion, frihet från religion och frihet att kunna välja religion. Svenska kyrkan som majoritetssamfund har ett särskilt ansvar för att friheten för minoritetsreligioner upprätthålls.

Utskottet föreslår att kyrkomötet bifaller motion 2024:51.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Jonatan Glader, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G Linder, David Berggren, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för mitt avslagsyrkande.

Jan-Åke Isaksson

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening i enlighet med Jan-Åke Isakssons reservation.

Per Hanö

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:8**

Svenska kyrkans plats i den världsvida kyrkans offentliga rum

Sammanfattning

I betänkande 2024:8 behandlas motion 2024:62 Svenska kyrkans plats i den världsvida kyrkans offentliga rum, där motionären vill uppdra till kyrkostyrelsen att avsätta medel för tio stipendier om 100 000 kronor per år för teologistudier hos våra syskonkyrkor.

Utskottet pekar på att Svenska kyrkan under längre tid har arbetat med teologisk utbildning och redan stöder stipendier för studier i teologi. Utskottet menar vidare att det inte är kyrkomötets uppdrag att inrätta ytterligare stipendier.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:62.

Motionens förslag

Motion 2024:62 av Leif Nordlander, Svenska kyrkans plats i den världsvida kyrkans offentliga rum

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att avsätta medel för tio stipendier om 100 000 kronor per år för teologistudenter hos våra syskonkyrkor, och att vid tilldelningen eftersträva att lika många kvinnor som män erhåller stipendierna.

Bakgrund

Stödet till teologisk utbildning har alltid varit en viktig del av Svenska kyrkans ekumeniska åtaganden i ett globalt sammanhang. Svenska kyrkan har en lång erfarenhet av engagemang med olika teologiska samarbetspartners i det globala syd och även genom strategiska samarbetsprojekt tillsammans med ekumeniska organisationer som Lutherska världsförbundet (LVF) eller Kyrkornas världsråd (KV).

Vikten av teologisk utbildning finns framskrivet i Act Svenska kyrkans strategiska plan.¹ Dessutom har teologisk utbildning en egen strategi: Svenska kyrkans strategi för teologisk utbildning i en globalt kontext 2020–2025². Den senare relaterar till

¹ <https://www.svenskakyrkan.se/filer/d6d6bcd-fb55c-4e21-8297-978979f4c62e.pdf>

² https://www.svenskakyrkan.se/filer/578537/EN_Strategy%20for%20theological%20education%20English%20.pdf

kyrkostyrelsens skrivelse Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022, att samordna och utveckla internationella mission och diakoni. Av kyrkostyrelsens skrivelse om verksamhet och ekonomi till årets kyrkomöte framgår att arbete pågår med att utveckla, genomföra och följa upp olika initiativ inom ramen för de regionala programmen och i relation till de globala ekumeniska organen (KsSkr 2004:1). Sedan 2023 finns dessutom en tjänst på kyrkokansliets internationella avdelning för att utveckla arbetet med teologisk utbildning. Uppföljningen av arbetet delas mellan internationella avdelningen och avdelningen för kyrkoliv.

Svenska kyrkans fokus på teologisk utbildning

Begreppet teologisk utbildning är mångtydigt. Det innefattar flera utbildningsinsatser på olika akademiska nivåer och ges inom ramen för bibelskolor, seminarier, högskolor, universitet eller andra akademiska centra. Utöver formella sammanhang och utmaningar relaterade till teologisk utbildning har synen på religiösa aktörers betydelse och därmed också kyrkornas betydelse för samhällsutvecklingen under det senaste decenniet förändrats markant inom sektorn för bistånd och utvecklingsarbete, inte minst i Sverige. Denna utveckling har också påverkat synen på teologisk utbildning. Religiösa aktörer spelar en avgörande roll i utvecklingen av värderingar och för att främja social sammanhållning och förtroende.

Några av de huvudsakliga åtaganden som formuleras i strategin för teologisk utbildning i en global kontext har följande strategiska mål: ett väl utvecklat teologiskt utbildningssystem ska ha en grundstruktur med bland annat behöriga lärare, tillgång till aktuell litteratur, goda ekonomiska förutsättningar samt nationella och internationella utbyten.

Fokus på kvinnors teologiska utbildning är särskilt viktigt. Ett integrerat genusperspektiv i teologisk utbildning ger verktyg för att bekämpa ojämlika maktstrukturer i kyrka och samhälle. En välutvecklad teologisk utbildning förbereder kyrkans medlemmar att interagera med sina miljöer så att de är engagerade i samhällets utmaningar.

Viktiga fokusområden inkluderar: teologisk utbildning på grundnivå, teologisk utbildning på avancerad och forskarnivå, utbyten av elever och lärare, stipendier samt bibliotek och litteraturstöd.

Exempel på teologisk utbildning

I det afrikanska sammanhanget kan två nyckelinitiativ lyftas fram som visar något av Svenska kyrkans engagemang för kontextkänslig och effektiv teologisk utbildning.

Svenska kyrkan har, genom beslut av kyrkostyrelsen, bidragit till Lutherska världsförbundet i utbyggnaden av Hélène Ralivao Fund (HRF). Denna stipendiefond, där Svenska kyrkan bidrar med 3 miljoner kronor per år, är ett initiativ för att främja jämställdhet och ledarskap inom teologisk utbildning i Afrika. Fonden, uppkallad för att hedra Hélène Ralivao, som var en framstående madagaskisk teolog och förespråkare för kvinnors rättigheter som tragiskt mördades 2020, syftar till att ta itu med systemiska ojämlikheter mellan könen i kyrkan och samhället. HRF har gett ekonomiskt stöd till teologisk utbildning på högre nivå, vilket gör det möjligt för kvinnor att axla undervisnings- och ledarroller inom sina samhällen och institutioner. HRF har delat ut 15 stipendier och programmet Theology, Gender Justice, and Leadership Education har utbildat 59 deltagare under tre år, som har genomfört mängder av seminarier och forskningsprojekt med syfte att främja genderrättvisa i sina kyrkor och lokalsamhällen.

Det andra exemplet kommer från högre utbildning i det afrikanska teologiska sammanhanget och gäller mastersprogrammet i genus, religion/teologi och hälsa som testades 2013. Pilotprojektet Gender and Health sammanförde fyra strategiska

afrikanska universitet, nämligen Stellenbosch University (SU) och University of KwaZulu-Natal (UKZN) i Sydafrika, TUMA University Makumira i Tanzania (TUMA) och Ethiopian Graduate School of Theology (EGST) i Etiopien. Var och en av de fyra partnerinstitutionerna fick i uppdrag att utveckla ett kontextspecifikt mastersprogram som utforskar skärningspunkten mellan genus, religion/teologi och hälsa för att i slutändan bidra till ny kunskap och utbildningsinsatser för att möta millenniemål 4 och 5 (barn- och mödradödlighet). Tio studenter per år valdes in i programmet vid var och en av de fyra institutionerna (UKZN och EGST: 2013–2023, TUMA: 2013–2018, SUN 2013–2019). Utöver det akademiska programmet uppmuntrades institutioner att utforska kontextuella partnerskap med lokala trossamfund och organisationer inom civilsamhället för att utveckla och förbättra en djupare analys av verkligheten i skärningspunkten genus, religion och hälsa och genom detta försöka skapa förändring.

Fortsatt arbete

I oktober 2024 kommer studenter från mastersprogrammet Gender, Religion and Hälsa att samlas till en forskarkonferens i Dar Es Salaam, Tanzania. Sammankomsten har tre huvudsakliga strategiska fokusområden: kollektiv kunskapsproduktion, långsiktig utvärdering och konsekvensanalys samt skapandet av en plattform för att utforska framtida samarbeten och insatser.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:62.

Utskottet pekar på att Svenska kyrkan under längre tid har arbetat med teologisk utbildning och redan stöder stipendier för studier i teologi. Utskottet menar vidare att det inte är kyrkomötets uppdrag att inrätta ytterligare stipendier.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmerantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Ulla Birgersdotter, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson och Fredrik Wallén.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

kyrkostyrelsens skrivelse Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022, att samordna och utveckla internationella mission och diakoni. Av kyrkostyrelsens skrivelse om verksamhet och ekonomi till årets kyrkomöte framgår att arbete pågår med att utveckla, genomföra och följa upp olika initiativ inom ramen för de regionala programmen och i relation till de globala ekumeniska organen (KsSkr 2004:1). Sedan 2023 finns dessutom en tjänst på kyrkokansliets internationella avdelning för att utveckla arbetet med teologisk utbildning. Uppföljningen av arbetet delas mellan internationella avdelningen och avdelningen för kyrkoliv.

Svenska kyrkans fokus på teologisk utbildning

Begreppet teologisk utbildning är mångtydigt. Det innefattar flera utbildningsinsatser på olika akademiska nivåer och ges inom ramen för bibelskolor, seminarier, högskolor, universitet eller andra akademiska centra. Utöver formella sammanhang och utmaningar relaterade till teologisk utbildning har synen på religiösa aktörers betydelse och därmed också kyrkornas betydelse för samhällsutvecklingen under det senaste decenniet förändrats markant inom sektorn för bistånd och utvecklingsarbete, inte minst i Sverige. Denna utveckling har också påverkat synen på teologisk utbildning. Religiösa aktörer spelar en avgörande roll i utvecklingen av värderingar och för att främja social sammanhållning och förtroende.

Några av de huvudsakliga åtaganden som formuleras i strategin för teologisk utbildning i en global kontext har följande strategiska mål: ett väl utvecklat teologiskt utbildningssystem ska ha en grundstruktur med bland annat behöriga lärare, tillgång till aktuell litteratur, goda ekonomiska förutsättningar samt nationella och internationella utbyten.

Fokus på kvinnors teologiska utbildning är särskilt viktigt. Ett integrerat genusperspektiv i teologisk utbildning ger verktyg för att bekämpa ojämlika maktstrukturer i kyrka och samhälle. En välutvecklad teologisk utbildning förbereder kyrkans medlemmar att interagera med sina miljöer så att de är engagerade i samhällets utmaningar.

Viktiga fokusområden inkluderar: teologisk utbildning på grundnivå, teologisk utbildning på avancerad och forskarnivå, utbyten av elever och lärare, stipendier samt bibliotek och litteraturstöd.

Exempel på teologisk utbildning

I det afrikanska sammanhanget kan två nyckelinitiativ lyftas fram som visar något av Svenska kyrkans engagemang för kontextkänslig och effektiv teologisk utbildning.

Svenska kyrkan har, genom beslut av kyrkostyrelsen, bidragit till Lutherska världsförbundet i utbyggnaden av Hélène Ralivao Fund (HRF). Denna stipendiefond, där Svenska kyrkan bidrar med 3 miljoner kronor per år, är ett initiativ för att främja jämställdhet och ledarskap inom teologisk utbildning i Afrika. Fonden, uppkallad för att hedra Hélène Ralivao, som var en framstående madagaskisk teolog och förespråkare för kvinnors rättigheter som tragiskt mördades 2020, syftar till att ta itu med systemiska ojämlikheter mellan könen i kyrkan och samhället. HRF har gett ekonomiskt stöd till teologisk utbildning på högre nivå, vilket gör det möjligt för kvinnor att axla undervisnings- och ledarroller inom sina samhällen och institutioner. HRF har delat ut 15 stipendier och programmet Theology, Gender Justice, and Leadership Education har utbildat 59 deltagare under tre år, som har genomfört mängder av seminarier och forskningsprojekt med syfte att främja genderrättvisa i sina kyrkor och lokalsamhällen.

Det andra exemplet kommer från högre utbildning i det afrikanska teologiska sammanhanget och gäller mastersprogrammet i genus, religion/teologi och hälsa som testades 2013. Pilotprojektet Gender and Health sammanförde fyra strategiska

afrikanska universitet, nämligen Stellenbosch University (SU) och University of KwaZulu-Natal (UKZN) i Sydafrika, TUMA University Makumira i Tanzania (TUMA) och Ethiopian Graduate School of Theology (EGST) i Etiopien. Var och en av de fyra partnerinstitutionerna fick i uppdrag att utveckla ett kontextspecifikt mastersprogram som utforskar skärningspunkten mellan genus, religion/teologi och hälsa för att i slutändan bidra till ny kunskap och utbildningsinsatser för att möta millenniemål 4 och 5 (barn- och mödradödlighet). Tio studenter per år valdes in i programmet vid var och en av de fyra institutionerna (UKZN och EGST: 2013–2023, TUMA: 2013–2018, SUN 2013–2019). Utöver det akademiska programmet uppmuntrades institutioner att utforska kontextuella partnerskap med lokala trossamfund och organisationer inom civilsamhället för att utveckla och förbättra en djupare analys av verkligheten i skärningspunkten genus, religion och hälsa och genom detta försöka skapa förändring.

Fortsatt arbete

I oktober 2024 kommer studenter från mastersprogrammet Gender, Religion and Hälsa att samlas till en forskarkonferens i Dar Es Salaam, Tanzania. Sammankomsten har tre huvudsakliga strategiska fokusområden: kollektiv kunskapsproduktion, långsiktig utvärdering och konsekvensanalys samt skapandet av en plattform för att utforska framtida samarbeten och insatser.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:62.

Utskottet pekar på att Svenska kyrkan under längre tid har arbetat med teologisk utbildning och redan stöder stipendier för studier i teologi. Utskottet menar vidare att det inte är kyrkomötets uppdrag att inrätta ytterligare stipendier.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmerantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Ulla Birgersdotter, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson och Fredrik Wallén.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:9

Fördöm Israels ockupation

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2024:65 Fördöm Israels ockupation där motionärerna vill att Svenska kyrkan ska understryka Internationella domstolen i Haags fördömande av Israels ockupation, folkrättsbrott och kränkningar av mänskliga rättigheter.

Med grund i Svenska kyrkans positionspapper för rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina, som väl beskriver hur denna konflikt relaterar till folkrätten och hur en önskvärd fredsprocess bör se ut, samt att det inte är brukligt att Svenska kyrkan ställer sig bakom externa organisationers uttalanden föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:65.

Motionens förslag

Motion 2024:65 av Anne Sörman m.fl., Fördöm Israels ockupation

Kyrkomötet beslutar att uttala följande:

Svenska kyrkan understryker med kraft Internationella Domstolen i Haags fördömande av Israels ockupation, folkrättsbrott och kränkningar av mänskliga rättigheter.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2024:65 i Ln 2024:7y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Tidigare hantering av kyrkomötet

Kyrkomötet har genom åren behandlat flera betänkanden om konflikten mellan Israel och Palestina.

I Ekumenikutskottets betänkande Eu 2016:4, Uppföljning av uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet, föreslogs i ett av delförslagen till motion 2016:25 att Svenska kyrkan skulle uppmana den svenska regeringen att ta fram kriterier för

folkrättsbrott för att införa sanktioner mot Israel och stater med liknande folkrättsbrott. Utskottet föreslog att kyrkomötet skulle avslå motionen, bl.a. med hänvisning till att det då pågick ett arbete med revidering av det positionspapper som behandlar Svenska kyrkans förhållningssätt i frågor om Israel och Palestina. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I betänkande Eu 2021:5 Folkrätten i Israel och Palestina föreslogs i en motion (2021:27) att kyrkomötet skulle granska den folkrättsliga situationen i Israel och Palestina. Ekumenikutskottet föreslog avslag på motionen, bland annat med hänvisning till att en sådan granskning, om den skulle genomföras, borde göras i samverkan med globala ekumeniska organisationer som Svenska kyrkan är en del av. Kyrkomötet avtog motionen men beslutade att med anledning av den uppdra åt kyrkostyrelsen att lyfta frågan om en granskning i internationella och ekumeniska organ. Av kyrkostyrelsens skrivelse med redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till 2022 års kyrkomöte framgår att frågan har lyfts muntligt i kontakter med Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet och att uppdraget därmed slutrapporteras (KSkr 2022:3).

Internationella domstolen och dess rådgivande uttalande

Internationella domstolen (ICJ) är en av flera internationella domstolar och ingår i det folkrättsliga ramverket. På regeringens hemsida går att läsa: ”De [internationella domstolar] spelar en viktig roll för folkrättens efterlevnad, både för att förebygga och beivra folkrättsstridiga handlingar”¹.

I juli i år kom ett rådgivande uttalande från ICJ som sammanfattningsvis handlar om att israelisk närvaro på ockuperat område är olagligt, att Israel ska lämna ockuperat området snarast, att bosättningar ska upphöra och att bosättare ska lämna området, att staten Israel ska ersätta skador som skett på ockuperat område, att inga stater ska erkänna den olagliga närvaron av Israel på ockuperat område och att internationella organisationer, inklusive FN, inte ska erkänna den olagliga närvaron av Israel på ockuperat område.²

Enligt Svenska kyrkans positionspapper för rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina³ ska ”Svenska kyrkan verkar för en rättvis och hållbar fred, som bygger på det folkrättsliga ramverket och är framförhandlad av konfliktens parter.” (Se vidare nedan.)

Svenska Diakonias International Humanitarian Law center har skrivit en sammanfattning av ICJ:s rådgivande yttrande:

<https://www.diakonia.se/ihl/news/summary-icj-advisory-opinion-19-july-2024/>.

Svenska kyrkans positionspapper

Ur Svenska kyrkans positionspapper för rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina⁴:

Israels ockupation av det palestinska området bryter på flera sätt mot folkrätten och måste upphöra. Innan så har skett behöver Israel fullfölja

¹ <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/justitiedepartementet/internationellt-rattsligt-samarbete/internationella-tribunaler-och-domstolar/>

² The Court gives its Advisory Opinion and responds to the questions posed by the General Assembly (icj-cij.org)

³ <https://www.svenskakyrkan.se/filer/77146c8e-7bac-4185-b2fc-61d6e282df31.pdf>

⁴ <https://www.svenskakyrkan.se/filer/77146c8e-7bac-4185-b2fc-61d6e282df31.pdf>

sina skyldigheter som ockupationsmakt i enlighet med fjärde Haagkonventionen och fjärde Genèvekonventionen. Israels ockupation medför en rad brott mot folkrätten och utgör kärnan i dagens konflikt och är ett avgörande hinder för fred och utveckling. Relevanta FN-resolutioner som kräver ett slut på ockupationen måste höras. Det internationella samfundet och i synnerhet de stater som skrivit under Genèvekonventionerna har en skyldighet att verka för att ockupationen upphör. Innan så har skett måste Israel fullfölja sina skyldigheter som ockupationsmakt gentemot den ockuperade civilbefolkningen i enlighet med Genèvekonventionerna samt fjärde Haagkonventionen. Detta gäller även de av Israel annekterade områdena östra Jerusalem och Golanhöjderna. Svenska kyrkan anser vidare i enlighet med internationell folkrättsexpertis att Israel de facto fortfarande ockuperar Gazaremsan genom en fullständig kontroll av området i kraft av den blockad som fortfarande råder.

Uttalanden från ekumeniska organisationer

Kyrkornas världsråd (KV) har under många år regelbundet uttalat sig om konflikten mellan Israel och Palestina och ansvarar för det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Israel och Palestina. KV förväntar sig att alla stater i det internationella samfundet respekterar ICJ:s uttalande och följer deras rekommendationer⁵. KV ställer sig vidare bakom uttalandet från ICJ vad gäller olagligheten i Israels ockupation av palestinskt land.⁶

Lutherska världsförbundet (LVF) har uttalat sig om konflikten i Israel och Palestina och om det krig som pågår i Gaza. Främst uttalar LVF en oro för den humanitära situationen, konflikter mellan grupper och individer, att gisslan ska släppas samt att LVF står bakom sin medlemskyrka den Evangeliska Lutherska kyrkan i Jordanien och det Heliga Landet (ELCJHL).⁷

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:65.

Utskottet grundar sitt övervägande i Svenska kyrkans positionspapper för rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina. Enligt positionspapperet bryter Israel mot folkrätten genom sin ockupation av Palestina.

Israels ockupation medför en rad brott mot folkrätten och utgör kärnan i dagens konflikt och är ett avgörande hinder för fred och utveckling. Relevanta FN-resolutioner som kräver ett slut på ockupationen måste höras. Det internationella samfundet och i synnerhet de stater som skrivit under Genèvekonventionerna har en skyldighet att verka för att ockupationen upphör. Innan så har skett måste Israel fullfölja sina skyldigheter som ockupationsmakt gentemot den ockuperade civilbefolkningen i enlighet med Genèvekonventionerna samt fjärde Haagkonventionen. Detta gäller även de av Israel annekterade områdena östra Jerusalem och

⁵ As International Court of Justice hearings commence, WCC calls on “all responsible members of the international community to respect and implement the ICJ rulings” | World Council of Churches (oikoumene.org)

⁶ WCC statement on the International Court of Justice ruling on the illegality of Israel’s occupation of Palestinian land | World Council of Churches (oikoumene.org)

⁷ Statement: Commit to ceasefire and release of hostages in Gaza | The Lutheran World Federation

Golanhöjderna. Svenska kyrkan anser vidare i enlighet med internationell folkrättsexpertis att Israel de facto fortfarande ockuperar Gazaremsan genom en fullständig kontroll av området i kraft av den blockad som fortfarande råder.

Utskottet konstaterar att det inte är brukligt att Svenska kyrkan ställer sig bakom externa organisationers uttalanden.

Utskottet vill betona vikten av att fred mellan Palestina och Israel ska vila på folkrätten och att de strategiska positionerna som står i Svenska kyrkans positionspapper grundas i denna.

Svenska kyrkan verkar för en rättvis och hållbar fred, som bygger på det folkrättsliga ramverket och är framförhandlad av konfliktens parter. Endast på fredlig väg kan konflikten nå en hållbar lösning. Det innebär en fred som garanterar såväl israeler som palestinier ett liv inom säkra och erkända gränser, där de har frihet och möjlighet att forma sin egen framtid. Svenska kyrkans syn på konflikten mellan Israel och Palestina grundas i den internationella rätten. [De strategiska positionerna] är baserade på folkrätten, tidigare ställningstaganden i Svenska kyrkans beslutande organ, samt grundade i Kyrkornas världsråds och Lutherska världsförbundets ställningstaganden i frågan.

Av ovanstående föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2024:65.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Jonatan Glader, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G Linder, David Berggren, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut till förmån för mitt bifallsyrkande till motion 2024:65.

Med tanke på det ytterst allvarliga läget i Mellanöstern där storkrig hotar och civilbefolkningen redan är hårt drabbad. Finns det anledning för kyrkomötet att göra undantag från regeln att inte uttala stöd för uttalanden och beslut av andra organisationer. I synnerhet som dessa uttalanden stämmer väl överens med tidigare uttalanden av Svenska kyrkan.

Marja Hillerström

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:7y

Uttalanden av kyrkomötet

Läronämndens yttrande över motion 2024:65

Läronämnden konstaterar att om kyrkomötet ska ställa sig bakom en annan organisations uttalande så behöver uttalandet, dess bakgrund och möjliga tolkningar analyseras. Även de teologiska implikationerna behöver klarläggas och föreläggas läronämnden.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg*, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

* Biskop Andreas Holmberg har deltagit i läronämndens överläggningar men var inte närvarande vid beslutstillfället.

Särskilt yttrande

I alla tider har det heliga landet varit betydelsefullt för kristna som, med Psaltarens ord, har bett om fred och välgång för Jerusalem (se t.ex. Ps 122:6: hebr. *shelom Jerushalajim*). Med sorg ser vi på de många politiska konflikterna i Mellanöstern. Den israelisk-palestinska konflikten är en av dessa, men den kan inte isoleras från andra länders intressen i området. Svenska kyrkan har många gånger gett uttryck för sin uppfattning att en tvåstatslösning med säkra och erkända gränser är det som bäst skulle ge israeler och palestinier möjlighet att leva i fred med varandra och andra. Att fokusera på endast en aspekt – ockupationen av Västbanken – av de många pågående och komplexa politiska konflikterna i området och att dessutom göra det under det krig som inleddes den 7 oktober 2023 när den terrorstämplade rörelsen Hamas genomförde den mest omfattande pogromen sedan andra världskrigets slut är emellertid högst problematiskt eftersom det kommer att uppfattas som en ensidig kritik. Kyrkohistorien rymmer många exempel på att dubbla måttstockar har använts när judenhet och judendom beskrivs och bedöms. Kristna behöver därför ständigt självkritiskt granska den egna förkunnelsen och liturgin samt även uttalanden som kan uppfattas som förakt för det judiska folket. (För denna ståndpunkt, se t.ex. Biskopsmötets protokoll den 10 maj 1995 samt *Guds vägar – Judendom och kristendom*.)

Lund den 31 augusti 2024

Jesper Svartvik

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:10**

Främja interreligiöst samarbete och kontakter

Sammanfattning

I betänkande 2024:10 behandlas motion 2024:66, Främja interreligiöst samarbete och kontakter, där motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska ta fram ett inspirationsmaterial till församlingar och stift med goda exempel på interreligiöst arbete och religionsdialog.

Utskottet anser att religionsdialog är viktigt för Svenska kyrkan och att förutsättningarna för det ser olika ut i stift och församlingar runt om i landet. Utskottet menar därför att det kan vara svårt att ta fram ett material som passar alla och föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Med anledning av motion 2024:66 vill utskottet uppmana kyrkostyrelsen att tydliggöra och synliggöra de material och goda exempel som finns runt om i landet för att på så sätt främja det lokala interreligiösa arbetet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:66.
2. med anledning av motion 2024:66 uppmana kyrkostyrelsen att tydliggöra och synliggöra de goda exempel och material som finns för att främja det lokala interreligiösa arbetet.

Motionens förslag

**Motion 2024:66 av Eva-Maria Munck m.fl., Främja interreligiöst
samarbete och kontakter**

Kyrkomötet beslutar att ta fram ett inspirationsmaterial till församlingar och stift med goda exempel på interreligiöst arbete och religionsdialog.

Bakgrund

Behandling vid tidigare kyrkomöten

Frågor om religionsdialog har behandlats av flera kyrkomöten, (motion 1998:510, Eu 1998:502, motionerna 2000:57 och 2000:76, KI 2000:11, motionerna 2011:53 och 2011:75, KI 2011:7 och motion 2019:10, Eu 2019:1). Dessa motioner har framför allt efterfrågat kunskapshöjande insatser. Flertalet av motionerna avslogs av kyrkomötet på grund av vid tidpunkterna pågående projekt eller då material redan bedömdes finnas

tillgängliga. Motion 2000:57, där motionären föreslog att det på Svenska kyrkans nationella nivå skulle tillsättas en resurs för religionsmöten mellan Svenska kyrkan och islam, föranledde resurstilldelning.

I motion 2019:10 ville motionären att det skulle tas fram ett studiematerial om religionsdialog, bland annat för ungdomar och vuxna i församlingarna, för att öka förståelsen för andra religioner. Utskottet föreslog avslag på motionen med motiveringen att det redan finns studiematerial som kan användas för ändamålet (Eu 2019:1). Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Ekonomiutskottet behandlade i sitt betänkande om verksamhet och ekonomi, E 2020:1, motion 2020:16, som föreslog ett förtydligande av syftet med Svenska kyrkans delaktighet i interreligiös dialog, och effektivisering av dialogen. Utskottet menade att det fortsatt är viktigt att på alla nivåer i Svenska kyrkan delta i religionsdialog och föreslog därför att motionen skulle avslås. Det blev också kyrkomötets beslut.

Ekumenikutskottets betänkande Eu 2021:4 behandlade motionen 2021:23 som efterlyste en handledning för religionsdialog där Svenska kyrkans kristna identitet bevaras. Utskottet hänvisade till ett flertal dokument om välförankrad dialog och föreslog avslag på motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Vikten av religionsdialog

Svenska kyrkan prioriterar fortsatt den interreligiösa dialogen och interreligiösa sammanhang. Under 2024 har bland annat extra stöd till Sveriges interreligiösa råd (SIR) beviljats, ärkebiskopen har valt att gå in i styrelsen och personal har sekunderats. Sveriges interreligiösa råds arbete har även förstärkts genom ett bidrag från Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor (MUCF) vilket möjliggör en särskild satsning för att ta fram material och underlag till religiösa ledare och trossamfund kring rasism, antisemitism och islamofobi under 2024–2025.

Lokala interreligiösa råd har startats runt om i landet, antingen på initiativ av kommunen eller genom att trossamfund själva tagit initiativ till ökat samarbete och dialog, därför ser råden också olika ut. FN:s specialrapportör för religions- och trosfrihet, Nazila Ghanea, besökte Sverige 2023 och uppmanade Sverige till ökad dialog med religiösa samfund för att motverka intolerans. Nazila Ghanea lyfte särskilt fram behovet av en från myndigheter fristående dialog mellan samfunden samt behovet av att uppmuntra och stödja lokala och nationella egenorganiserade interreligiösa initiativ.¹

Svenska kyrkan vill bidra till fristående dialoger på jämlika villkor och bidrar genom att delta, stötta och ta initiativ till samarbeten både genom lokala interreligiösa råd och till lokala interreligiösa initiativ som exempelvis det interreligiösa ungdomsarbetet i Tillsammans för Sverige på Fryshuset i Stockholm och Tro möter Tro i Örebro.

Tillgängligt material och utbildningar

Svenska kyrkan har arbetat fram riktlinjer och material samt genomfört satsningar för att utveckla interreligiöst arbete och dialog.

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (2019) ger riktlinjer för hur vi inom Svenska kyrkan ska förhålla oss i interreligiösa sammanhang som församling och kyrka. I biskopsbrevet understryks vikten av en god relation till andra trossamfund.

¹ A/HRC/55/47/Add.2: Visit to Sweden – Report of the Special Rapporteur on freedom of religion or belief, Nazila Ghanea | OHCHR

För att ta tillvara kunskap, initiativ och stärka den interreligiösa praktiken initierade dåvarande ärkebiskop Anjte Jackelén 2018 programmet Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar.

Programmet En värld av grannar samlade under fyra år (2018–2022) in berättelser, erfarenheter och kunskap om hur vi kan arbeta över religionsgränser med och för människor på flykt. Kunskapen inom programmet har tagits vidare i det europeiska nätverket A World of Neighbours, som Svenska kyrkan stödjer. I den Svenska kontexten har ett interreligiöst praktikernätverk bildats där En värld av grannars fortsatta verksamhet kan följas under Sveriges interreligiösa råds verksamhet. Det interreligiösa praktikernätverket ordnar två gånger per år inspirationsdagar där många av de frågor som motionen lyfter diskuteras och praktiker från olika samfund kan utbyta metoder, erfarenheter och goda exempel. En informationssida med metoder och material finns på Svenska kyrkans webbsida. Svenska kyrkan har också tillsammans med Sensus studieförbund bidragit till att utveckla kursen Tala väl med varandra, som församlingsanställda har möjlighet att delta i.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:66,
Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2024:66 att uppmana kyrkostyrelsen att tydliggöra och synliggöra de goda exempel och material som finns för att främja det lokala interreligiösa arbetet.

Utskottet anser att religionsdialog är viktigt för Svenska kyrkan, men att förutsättningarna för det ser olika ut i stift och församlingar runt om i landet. I Svenska kyrkans roll som majoritetssamfund är det viktigt att ta ett ansvar för dessa frågor.

Utskottet konstaterar att det av olika anledningar kan vara utmanande för en församling att veta hur de ska påbörja ett samtal med andra troende. Utskottet menar att eftersom behovet och den lokala situationen ser olika ut i församlingarna kan ett gemensamt material som ska passa alla vara svårt att skapa och föreslår därför avslag på motionen.

Utskottet vill lyfta fram Sensus som en viktig resurs för stiftet och församlingarna i dessa frågor och som exempel kan Sensus multireligiösa almanackan nämnas.

Med anledning av motion 2024:66 vill utskottet uppmana kyrkostyrelsen att tydliggöra och synliggöra de material och goda exempel som finns runt om i landet för att på så sätt främja det lokala interreligiösa arbetet.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmerantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Jonatan Glader, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Ulla Birgersdotter.

Eu 2024:10

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskop Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2024:11**

Svenska kyrkans fredsfrämjande arbete

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:68, Svenska kyrkans fredsfrämjande arbete, i vilken föreslås att kyrkomötet ska uppmana kyrkostyrelsen och kristenheten att öka ansträngningarna för opinionsbildning och diplomati för att nå hållbar och rättvis fred samt att uppdra åt kyrkostyrelsen att verka för att Sveriges roll som alliansfri, fredsfrämjande och medlande nation förnyas. Utskottet tar avstånd från den verklighetsbeskrivning som framkommer och föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:68.

Motionens förslag

Motion 2024:68 av Axel W Karlsson, Svenska kyrkans fredsfrämjande arbete

Kyrkomötet beslutar att

1. uppmana kyrkostyrelsen och hela kristenheten att öka ansträngningarna för att främja opinionsbildning och diplomati för en hållbar och rättvis fred,
2. uppdra åt kyrkostyrelsen att verka för att förnya Sveriges tidigare roll som alliansfri fredsfrämjande nation, villig att fungera medlande i konflikter i världen.

Bakgrund

Fredsteologi i vår tid

Vid ärkebiskopens seminarium på temat Hur kan vi arbeta för hållbar fred i en värld som rustar för krig? under Almedalsveckan 2024 framhöll ärkebiskop Martin Modéus bland annat vikten av att verka för och tala om fred i tider av krig och upprustning, att fredsarbete behöver bedrivas med tematisk bredd om fred ska bli hållbar och rättvis och att fred måste vinnas före, under och efter konflikter. Ärkebiskopen har också understrukit att krig alltid är ett misslyckande, alltid synd och att det som sägs och tänks om fred måste hålla också i tider av krig, inte bara under lugna tider.

Mot bakgrund av inspel från bland annat Svenska kyrkan beslutade Lutherska världsförbundets generalförsamling i Krakow 2023 om en studieprocess om fred och försoning i konfliktsammanhang och krigstider. LVF har dels utsett nio medlemmar till studiegruppen vid rådmötet 2024, dels inbjudit till en bredare konsultation i

december 2024. Svenska kyrkan kommer att vara representerad såväl i studiegruppen som vid konsultationen.

I dokumentet *An Ecumenical Call to Just Peace* (2011)¹ lyfter Kyrkornas världsråd den nära relationen mellan rättvisa och fred (§ 1) och beskriver processen mot rättvis fred så att den bland annat befriar från rädsla och åstadkommer förutsättningar för rättvisa relationer (§ 11). Rättvis fred förutsätter att konflikter transformeras så att motstridiga intressen vänds mot det gemensamma goda, vilket förutsätter ett regelbaserat ramverk; i extremfall kan legitimt bruk av våld vara förenligt med vägen till rättvis fred, även om därigenom ytterligare hinder reses på denna väg (§ 21–22).

Ryssland och geopolitik

Rysslands utveckling efter Sovjetunionens sammanbrott, via demokratiska ansatser under 1990-talet till totalitär putinism där tsaristisk och sovjetisk repression åter blivit förhärskande, tecknas av professor Kristian Gerner i *Sovjetunionens skendöd. En historia om det moderna Ryssland* (Lund: Historiska media, 2021). Av boken framgår också hur *sanning* i rysk bildkonst och därav påverkat tänkande inte står i relation till empirisk verklighet utan är det som överensstämmer med vad makten önskar kommunicera.² I förlängningen av sådan sanningsuppfattning ryms också en kommentar som Vladimir Putins till Ukrainas offensiv i Kurskregionen sensommaren 2024: ”Vad för slags förhandlingar kan man prata om med människor som utan urskillning attackerar fredliga människor?”³

Om rysk utrikespolitik och dess imperialistiska tanke på *intressesfärer* skriver Gerner att mindre staters säkerhet åtminstone sedan Molotov-Ribbentropp-pakten 1938 varit ointressant för Ryssland, som särskilt under Stalin och Putin eftersträvat att utvidga det ryska väldet. Detta har hos de underkuvade områdena fött en kamp för att komma ur Moskväs påtvingade inflytande.⁴

Tidigare kyrkomötesbehandling

I sitt betänkande 2023:13, avgivet med anledning av motion 2023:101, redovisade ekumenikutskottet att kyrkomötet såväl 2016 som 2022 avstått från att ta ställning till huruvida Sverige borde kvarstå som neutralt eller söka inträde i Nato. Med förfäran över hur motionen återgav den ryska regimens verklighetsbild tog utskottet enhälligt avstånd från motionen. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

Kyrkomötet tog i betänkande Eu 2022:8 emot en redovisning av insatser för fred som Svenska kyrkan redan gjorde. Till dessa lades att kyrkostyrelsen skulle uppmana Kyrkornas världsråd att återuppta dialog med icke-nukleära medlemmar av Nato och att Svenska kyrkan skulle ta aktiv del i dialogen. Utskottet föreslog bifall på motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

¹ http://www.overcomingviolence.org/fileadmin/dov/files/iepc/resources/ECJustPeace_English.pdf

² Gerner, 165f.

³ www.aftonbladet.se, publicerat 2024-08-12.

⁴ Kristian Gerner, *recension av Vibe Termansen, I skuggen av Rusland*, i *Nordisk Østforum* 37 (2023), 252–254.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:68.
--

Utskottet vill inledningsvis framhålla betydelsen av arbete för rättvis fred, i Ukraina och andra konflikthärdar. Just därför tar utskottet avstånd från motionen, vars verklighetsbeskrivning anknyter till vad den ryska regimen kommunicerar. Motionen driver också en svensk alliansfrihet som inte längre är aktuell. Utskottet vänder sig också mot att motionen använder Svenska kyrkans demokratiska organisation för att torgföra partipolitiska ställningstaganden.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2024:68.

Uppsala den 4 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Katarina Glas, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Ulla Birgersdotter, Gudrun Wängelin Lernskog, Jonatan Glader, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström och Håkan Sunnliden.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G. Linder, David Berggren, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkolivsutskottets betänkanden
K1 2024:1–9

Kyrkolivsutskottets betänkande

- Kl 2024:1 Jämställdheten i Svenska kyrkan
- Kl 2024:2 Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler
- Kl 2024:3 Kyrkliga sommar- och julavslutningar för elever
- Kl 2024:4 Svenska kyrkan och hbtq-frågor
- Kl 2024:5 Brudöverlämning vid vigsel
- Kl 2024:6 Digital säkerhetsutbildning
- Kl 2024:7 Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga
- Kl 2024:8 Spridning av digitala andakter
- Kl 2024:9 Fler unga i beslutande organ

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:1**

Jämställdheten i Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5, Jämställdheten i Svenska kyrkan samt motionerna 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar, 2024:35 Vart tar männen vägen samt 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster.

Utskottet uppskattar den viktiga funktionen som jämställdhetsskrivelsen fyller och föreslår att kyrkomötet lägger den till handlingarna. Utskottet noterar att kyrkostyrelsen ska analysera skrivelsen och formulera en strategi för en jämställd kyrka. I skrivelsen framgår att det finns en obalans mellan könen bland examinerade i profilyrken, något motion 2024:20 uppmärksammar. Utskottet är överens med motionärerna att det är bra om hela Svenska kyrkans gudstjänst- och församlingsliv får en mer jämlik fördelning mellan könen men med anledning av det pågående arbetet med strategin för en jämställd kyrka, där det ingår att arbeta med profilutbildningarna, föreslår utskottet att motionen ska anses besvarad.

I motion 2024:35 återkommer frågan om obalans mellan könen både i profilyrken och i Svenska kyrkans verksamhet. Utskottet ser problemen med denna obalans men vill också lyfta de många goda exempel där stift och församlingar framgångsrikt bedriver verksamhet riktad till pojkar och unga män. Utskottet hänvisar även här till arbetet med strategin för en kyrka som är jämställd. Utskottet anser att mycket mer behöver göras, men att det allra viktigaste arbetet för jämställdhet bedrivs och ska fortsätta bedrivas på stifts- och församlingsnivå och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Angående motion 2024:36 är utskottet överens med motionären om att den obalans mellan könen som finns bland domkyrkoorganister och andra med högre organisttjänster är orimlig och inte går att förklara endast med kompetensbrist. Utskottet anser dock att detta inte är en fråga som bör hanteras på den nationella nivån, utan i första hand hos arbetsgivarna: de församlingar som anställer organisterna. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns två reservationer.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan.....	3
Motionernas förslag	3
Motion 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar av Berth Löndahl och Elisabeth Sandlund	3
Motion 2024:35 Vart tar männen vägen? av Jonas Noréus	3
Motion 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster av Marcus Romedahl.....	3
Bakgrund	3
Tidigare behandling i kyrkomötet.....	3
Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse	4
Jämställdhetsstrategi	5
Könsfördelning i profilutbildningar på Svenska kyrkans utbildningsinstitut	5
Jämställdheten bland domkyrkoorganisterna.....	5
Könsfördelning bland förtroendevalda	6
Könsfördelning i Svenska kyrkans verksamheter.....	6
Utskottets överväganden	6
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan.....	6
Motion 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar.....	7
Motion 2024:35 Vart tar männen vägen?	7
Motion 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster.....	7
Reservation 1	8
Reservation 2	8

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

KI 2024:1

Kyrkomötet beslutar att

1. med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Jämställheten i Svenska kyrkan till handlingarna,
2. motion 2024:20 ska anses besvarad med vad utskottet anför,
3. avslå motion 2024:35, punkt 1,
4. avslå motion 2024:35, punkt 2,
5. avslå motion 2024:36, punkt 1,
6. avslå motion 2024:36, punkt 2.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan till handlingarna.

Motionernas förslag

Motion 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar av Berth Löndahl och Elisabeth Sandlund

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utforma en framtida strategi för att uppnå jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar.

Motion 2024:35 Vart tar männen vägen? av Jonas Noréus

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. lyfta problemet att allt lägre andel män tar del av Svenska kyrkans verksamheter,
2. lyfta problemet att allt lägre andel män söker sig till kyrkans profilyrken.

Motion 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster av Marcus Romedahl

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. utreda varför kvinnor är så kraftigt underrepresenterade bland domkyrkoorganisttjänster och andra högre organisttjänster i Svenska kyrkan,
2. återkomma till kyrkomötet med förslag på hur man ska komma till bukt med denna snedfördelning.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

En gång under varje mandatperiod lämnar kyrkostyrelsen en redogörelse av jämställdheten inom Svenska kyrkan till kyrkomötet. Det gör den i enlighet med ett beslut som fattades av ombudsmötet 1995. Redovisningen ska ske vid en sådan tidpunkt att den kan ha ett betydande värde för nomineringarna inför nästföljande kyrkoval. Senast lämnade kyrkostyrelsen sin redogörelse till kyrkomötet år 2020.

Vid kyrkomötet 2022 behandlade kyrkolivsutskottet en motion som föreslog att kyrkostyrelsen – utifrån statistiken i kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse – skulle analysera och utforma en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd (motion 2022:64). Utskottet ansåg att analys och strategi för en jämställd kyrka är en naturlig

och nödvändig fortsättning av den kartläggning som görs i jämställdhetsskrivelsen (betänkande KI 2022:10). Utskottet föreslog kyrkomötet att bifalla motionen, vilket också blev utfallet. Året innan behandlade kyrkolivsutskottet en motion med likalydande förslag men den avslogs av kyrkomötet (motion 2021:47). Utskottets motivering var att det inte är rätt väg att gå att på den nationella nivån besluta om satsningar som innebär åtaganden och arbetsinsatser för övriga nivåer (betänkande KI 2021:9).

Vid kyrkomötet 2020 behandlade kyrkolivsutskottet en motion med förslag om att vidta åtgärder för jämställdheten i rekryteringen till prästutbildningen, att jämställdhetsskrivelsen breddas för att inkludera alla former av ojämlikhet samt att vända utträdestrenden bland unga män (motion 2020:3, betänkande KI 2020:1). Utskottet konstaterade att det redan pågick ett brett arbete kring medlemsvård och med att kommunicera kyrkans relevans. Det ansåg även att det inte vore effektivt att bryta ut gruppen unga män speciellt i detta arbete. Utskottet föreslog avslag på motionens förslag, vilket också blev kyrkomötets beslut. Året efter inkom en liknande motion som behandlades med förenklat förfarande då frågan behandlats tidigare inom samma mandatperiod (motion 2020:25). Beslutet i kyrkomötet blev återigen avslag.

Kyrkolivsutskottet behandlade 2017 en motion som föreslog en kartläggning om hur könsfördelningen i Svenska kyrkan ser ut bland deltagare i verksamhet, volontärer och anställda samt att kyrkostyrelsen sedan skulle återkomma med förslag på hur en jämn könsfördelning ska uppnås (motion 2017:26). Utskottet ansåg att könsfördelningen lokalt redan var känd i församlingarna och att en kartläggning därför inte skulle tillföra ny kunskap (betänkande KI 2017:6). Utskottet föreslog att kyrkomötet skulle avslå motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen avser kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse avser diskrimineringsgrunden kön i första hand men har av kyrkomötet utökats för att också innehålla ålder i vissa delar. Den visar också hur intersektionella perspektiv – hur en människas olika identiteter och roller utöver kön påverkar hennes omständigheter – kan ge jämställdhetsarbetet mer träffsäkerhet.

Nytt i årets skrivelse, jämfört med tidigare skrivelser, är en redogörelse för olika sätt att se på kön och könsidentitet och problematiserar förhållandet mellan juridiskt kön och till exempel hur en person uppfattas av andra, hur personer identifierar sig eller hur man uttrycker sig i fråga om kön. I skrivelsen konstaterar kyrkostyrelsen att det endast finns två kön i svensk lagstiftning och eftersom skrivelsen bygger på registerdata utformad utifrån lagen är det svårt att inkludera ickebinära transpersoner. Däremot har det förekommit sådan statistik i Svenska kyrkans analyser som bygger på enkätundersökningar.

I skrivelsen finns vidare en omvärldsbeskrivning och beskrivning av det arbete som löpande bedrivs på den nationella nivån för att främja jämställdheten mellan kvinnor och män, både i det nationella och i det internationella arbetet. I skrivelsen tas även upp jämställdhetsaspekter i kyrkomötets arbete.

Skrivelsens bilagor innehåller statistik om könsfördelningen bland förtroendevalda och anställda inom Svenska kyrkan. Nytt i årets skrivelse är att, förutom att redovisa åldersfördelning för förtroendevalda på den nationella nivån, finns nu också åldersfördelning för förtroendevalda på stiftsnivå och lokal nivå. Vidare finns det uppgifter om lönespridning för samtliga anställda och uppgifter om de arbetar heltid, deltid, eller är timanställda.

Det statistiska materialet kommenteras i skrivelsen. Kyrkostyrelsen konstaterar att jämställdheten i de beslutande organen på nationell nivå är fortsatt god sett till fördelningen av kvinnor och män, med undantag för ledamöter och ordförandeposter i organ utsedda av kyrkomötet, där det finns överrepresentation av män. Vidare noterar styrelsen att andelen unga bland kyrkomötets ledamöter har minskat och kyrkostyrelsen konstaterar att kyrkomötets mål från 2014 om ungas representation i kyrkostyrelsen och dess organ är långt från uppfyllt.

Jämställdhetsstrategi

År 2022 gav kyrkomötet kyrkostyrelsen i uppdrag att utifrån statistiken i kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan analysera och utforma en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd (KmSkr 2022:13). I uppdraget, som nu bereds av kyrkostyrelsen, noteras kyrkolivsutskottets övervägande i KI 2022:10 där utskottet anför att det är tydligt att det finns obalans mellan könen, bland annat vad gäller fördelning i olika yrkesgrupper, löneskillnader och fördelning av ledande funktioner. I kyrkostyrelsens uppdrag ingår att analysera skrivelsen för att identifiera områden där jämställdhet och jämlikhet bör uppnås. Utifrån analysen kommer sedan att formuleras en vägledande strategi samt metodstöd till de olika enheterna inom Svenska kyrkan som bidrar till att uppfylla lagens krav om främjande och aktiva åtgärder för att främja jämställdhet och jämlikhet. Uppdraget slutrapporteras till kyrkomötet tidigast 2026.

Könsfördelning i profilutbildningar på Svenska kyrkans utbildningsinstitut

Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse (KSkr 2024:5) innehåller statistik över antal utexaminerade personer i profilyrken 2014–2023 (bilaga 8). Fördelningen mellan kvinnor och män i profilutbildningarna varierar något från år till år, och procentuellt sett kan skillnader mellan åren bli stor när det totala antalet examinerade är lågt. Det är därför svårt att utläsa trender över tid. Men det är tydligt att antalet kvinnor är betydligt högre än män. Under tio år har andelen examinerade varit 76 procent kvinnor och 24 procent män.

Bland diakoner och församlingspedagoger är det betydligt fler kvinnor än män som examineras. De senaste fyra åren har antalet män varit mellan 0 och 20 procent. Också bland kyrkomusiker och präster är antalet examinerade kvinnor större än män, men inte i lika hög grad. Antalet män har varit mellan 28 och 50 procent de senaste fyra åren.

Anledningen till att kyrkostyrelsen redovisar antal examinerade och inte antagna är att examinerade rekryteras till tjänst till skillnad från antagna, men skillnaderna i antal mellan antagna och examinerade är små.

Jämställdheten bland domkyrkoorganisterna

Enligt kyrkoordningen (sedan 2018) ska i varje församling där stiftets domkyrka är belägen finnas en domkyrkoorganist som avlagt Svenska kyrkans kyrkomusikerexamen på A-nivå. Respektive domkyrkoförsamling/-pastorat anställer domkyrkoorganisten men domkapitlet ska beredas tillfälle att yttra sig över de sökande (34 kap. 1–2 och 15 §§).

Sedan år 2000 har sammanlagt tre kvinnor och 20 män utsetts till domkyrkoorganister enligt statistik som föreningen Sveriges Kvinnliga Organister tagit fram och presenterat i en rapport 2024-04-23. Sedan dess har ytterligare två kvinnor utsetts till domkyrkoorganist. Idag är tre av domkyrkoorganisterna kvinnor och tio män. I samma

rapport redovisas könsfördelning bland dem som tagit konstnärlig masterexamen med inriktning kyrkomusik – dvs det krav som ställs på organister på A-nivå – enligt 2007 års studieordning och fram till 2020. Fördelningen mellan kvinnor och män har, sammantaget för utbildningsinstanserna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Piteå, varit jämn.

Från jämställdhetsskrivelsens statistik i bilaga 8 går att utläsa att mellan 2014–2023 har sammanlagt 68 kvinnor och 38 män examinerats från utbildningsinstitutets pastoralteologiska utbildning för kyrkomusiker.

Könsfördelning bland förtroendevalda

Kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan (KsSkr 2024:5) innehåller statistik över könsfördelningen bland förtroendevalda på alla nivåer i Svenska kyrkan. I skrivelsen anses ett organ vara förhållandevis jämställda avseende numerär om de är inom 40/60-spannet räknat i procent. Sammantaget framgår att fördelningen är jämn på den nationella nivån.

Fördelningen bland förtroendevalda i stiftsstyrelserna och stiftsfullmäktige är förhållande vis jämn men det finns lite övervikt av män i stiftsstyrelserna presidier (62 procent).

Könsfördelningen i kyrkofullmäktige och kyrkoråd är förhållandevis jämn förutom att ordförande i kyrkofullmäktige är oftare män (61 procent). I församlingsråden är det någon övervikt av kvinnor (66 procent) och bland ordförandena är 63 procent kvinnor.

Könsfördelning i Svenska kyrkans verksamheter

I verksamhetsstatistiken om ideella inom diakoni och barn- och ungdomsverksamhet finns inte uppgifter om fördelning mellan män och kvinnor. I KsSkr 2024:5 lyfts därför perspektiv på idealitet och jämställdhet på annat sätt. Skrivelsen redovisar två rapporter som tar upp könsaspekter i frågor kring konfirmander och idealitet.

Forskningsrapporten *Av fri vilja på fri tid – forskningsrapport om ideellt arbete i Svenska kyrkan på 2020-talet* handlar om idealitet i Svenska kyrkans barn- och ungdomsverksamhet. I den redovisas bland annat att det är betydligt vanligare att ideella i 2021 års undersökning är kvinnor än män, drygt sju av tio svarande som deltagit i studien under 2021 är kvinnor. I jämförelse med hur könsfördelningen såg ut i 1998 års undersökning pekar resultaten här på att det inte skett någon förändring över tid.

Rapport *Konfirmation i förändringens tid. En rapport om konfirmander och ledare 2007–2022*, har slutsatser som delvis bygger på rapporten *Av fri vilja på fri tid* men undersöker huvudsakligen Svenska kyrkans verksamhetsstatistik och enkätundersökningar bland konfirmander och ledare. Rapporten lyfter bland annat fram att när färre killar konfirmeras sig blir också rekryteringsbasen för unga ledare och, i förlängningen, annat framtida engagemang i Svenska kyrkan, mindre.

Utskottets överväganden

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan till handlingarna.

Utskottet uppskattar den viktiga funktionen som jämställdhetsskrivelsen fyller bland annat genom att uppmärksamma könsobalans bland anställda och förtroendevalda i

Svenska kyrkan och är mån om att skrivelsen fortsätter vara relevant i varje tid. Utskottet ser också med glädje på att den på ett bra sätt har breddats på flera sätt i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande KI 2020:1 som sedan beslutades av kyrkomötet. Utskottet noterar särskilt att kyrkostyrelsen under det kommande året i enlighet med förslag i KI 2022:10, följt av beslut i kyrkomötet, kommer att analysera skrivelsen och formulera en gemensam strategi för en jämställd kyrka. Utskottet föreslår kyrkomötet att lägga årets jämställdhetsskrivelse med godkännande till handlingarna.

Motion 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2024:20 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

I KsSkr 2024:5 framgår tydligt att det finns en obalans mellan könen bland examinerade i Svenska kyrkans profilyrken. Utskottet är överens med motionärerna att det är angeläget för hela Svenska kyrkans gudstjänst- och församlingsliv att få en mer jämlik fördelning. Utskottet har erfart att kyrkostyrelsen redan idag arbetar med att ta fram en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd där det ingår att arbeta med profilutbildningarna och därför anser utskottet att motionen ska anses besvarad.

Motion 2024:35 Vart tar männen vägen?

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:35.

Utskottet understryker vikten av de problem som motionären benämner, att allt färre män söker sig till Svenska kyrkans profilyrken och tar del av verksamheten. Utskottet vill lyfta de många goda exempel där stift och församlingar framgångsrikt bedriver verksamhet riktad till pojkar och unga män. Utskottet vill även här understryka kyrkostyrelsens pågående arbete med att analysera jämställdhetsskrivelsen (KsSkr 2024:5) och skapa en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd. Utskottet anser att mycket mer behöver göras, men att det allra viktigaste arbetet för jämställdhet bedrivs och ska fortsätta bedrivas på stifts- och församlingsnivå. Utskottet anser därför att motionen ska avslås i sin helhet.

Motion 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:36.

Utskottet är överens med motionären om att den obalans mellan könen som finns bland domkyrkoorganister och andra med högre organisttjänster är orimlig och att den inte går att förklara endast med kompetensbrist. Utskottet anser dock att detta inte är en fråga som bör hanteras på den nationella nivån, utan i första hand hos arbetsgivarna: de församlingar som anställer organisterna. Utskottet anser därför att motionen ska avslås i sin helhet.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Kerstin Sidenvall Karlgren, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark och Terence Hongblo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets betänkande med anledning av kyrkolivsutskottets beslut att avslå motion 2024:20 till förmån för bifall. Det är positivt att män och pojkars vikande deltagande i kyrkans verksamheter och profilutbildningar uppmärksammas. Det är ett oroväckande och uppseendeväckande problem att så liten andel av deltagarna i kyrkans profilutbildningar är män. Det finns anledning att misstänka att om fördelningen skulle vara den motsatta så hade problemet uppmärksamats betydligt mer.

Inför framtida rekrytering till de kyrkliga profilutbildningarna är det därför av största vikt att finna en strategi för en mer jämlik fördelning mellan könen. Och detta är angeläget inte bara för utbildningarnas och de examinerades skull utan för hela Svenska kyrkans gudstjänst- och församlingsliv.

Jag reserverar mig också till förmån för bifall för motion 2024:35. Svenska kyrkan behöver på nationell, så väl som på stifts- och församlingsnivå fortsatt visa angelägenhet om och aktivt arbeta för att pojkar och män finner sammanhang och manliga förebilder inom kyrkans verksamheter och profilutbildningar.

Kerstin Sidenvall Karlgren

Reservation 2

Jag reserverar mig mot kyrkolivsutskottets beslut att avslå motion 2024:35 till förmån för motionens lydelse, att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att lyfta problemet att allt lägre andel män tar del av Svenska kyrkans verksamhet samt att lyfta problemet att lägre andel söker sig till kyrkans profilyrken.

Jag reserverar mig även till utskottets beslut att avslå motion 2024:36 till förmån för motionens lydelse, att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda varför kvinnor är så kraftigt underrepresenterade bland domkyrkoorganisttjänster och andra högre organisttjänster i Svenska kyrkan samt att återkomma till kyrkomötet med förslag på hur man ska komma till rätta med denna snedfördelning.

Margaretha Herthelius

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:2

Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2024:1 som handlar om att anslå medel för att förbättra tillgängligheten i kyrkans lokaler. Utskottet uppskattar den omsorg motionären visar i den viktiga frågan att öka tillgängligheten i kyrkans lokaler. Utskottet understryker att tillgängligheten är respektive enhets ansvar och noterar att det redan finns vissa möjligheter dels att söka medel för att tillgängliggöra lokaler, dels att få stöd genom stiftens rika kompetens i frågorna. Utskottet instämmer därmed i ekonomiutskottets yttrande om att den nationella nivån inte bör anslå ytterligare ekonomiska medel eller inrätta fler ansökningsförfaranden och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:1.

Motionens förslag

Motion 2024:1 av Lars-Ivar Ericson, Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att anslå medel för att förbättra tillgängligheten i kyrkans lokaler.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har yttrat sig över motion 2024:1 i E 2024:2y *bilaga 1*.

Bakgrund

Utbildningar om tillgänglighet

Med anledning av kyrkomötesuppdraget Funktionsvariationer (KmSkr 2016:26, se KsSkr 2019:3) tog den nationella nivån fram en handlingsplan för tillgänglighet med fokus på utbildning. Bland dessa finns två utbildningar som återfinns på utbildningsportalen. Den ena heter *Delaktighet och tillgänglighet* och ska ge inspiration, kunskap och handfasta råd till verksamma inom det grundläggande uppdraget om hur man kan

bidra till ökad tillgänglighet. Ett särskilt fokus läggs på neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Den andra utbildningen heter *Webb för alla* och handlar om digital tillgänglighet för redaktörer och uppdragsgivare.

Under hösten kommer en ny manual om tillgänglighetsfrågor att tillgängliggöras på Kornet. I den kommer det att finnas information om olika tillgänglighetskategorier, vilka verksamhetsplatser som kan beröras och vilken sorts stöd som kan behövas för respektive plats och tillgänglighetskategori. Det kan till exempel handla om allt från tillgänglighetsmärkningar i kyrkorummen till teckenspråkstolkning och åtgärder som underlättar för allergiker.

Medel för tillgänglighetsanpassning

Kortfattat kan sägas att det finns möjlighet att söka både statliga och kyrkliga medel för att tillgänglighetsanpassa kyrkliga fastigheter men att dessa noga är villkorade och det finns ett regelverk kring hur man kan använda sådana medel för kulturbyggnader.

Det är i första hand ett fastighetsägaransvar att sörja för att byggnader och utomhusmiljöer som betraktas som publika lokaler och allmänna platser ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga enligt Boverkets byggregler. En introduktion till vilka bestämmelser som gäller finns på Kornet under Fastigheter och kulturarv – *Handfast (Handledning för fastighetsförvaltning och upphandling, 2023, s. 55–56)*.

Svenska kyrkans församlingar och pastorat bär statens uppdrag att vara huvudmän för begravningsverksamheten i större delen av landet (undantaget Stockholms och Tranås kommuner). Begravningsverksamheten finansieras av begravningsavgiften och åtgärder för att begravningsplatserna och därtill hörande ceremonirum är tillgängliga, bör kunna finansieras med begravningsavgiften. Utöver detta finns statliga bidrag att söka för allmänna samlingslokaler, som möjligen kan vara aktuella även för vissa delar av församlingarnas fastighetsinnehav.

Äldre kulturbyggnader och byggnader som bedömts vara särskilt värdefulla får inte förvanskas, men de kan förändras med hänsyn till de kulturhistoriska värdena. För de kyrkobyggnader som omfattas av kulturmiljölagens bestämmelser (SFS 1988:950) måste man söka tillstånd från länsstyrelsen för att genomföra väsentliga ändringar, till exempel förändringar av kyrkobyggnadens exteriör och interiör. Staten avsätter årligen i statsbudgeten medel, den så kallade kyrkoantikvariska ersättningen (KAE), för att delvis kompensera Svenska kyrkan kulturhistoriskt motiverade kostnader för förvaltningen av kyrkliga kulturminnen. Församlingar och pastorat ansöker hos stiftet om KAE. Huvudsakligen används KAE till vård- och underhållsåtgärder men kan i vissa fall beviljas vid anpassning av kyrkliga kulturminnen avseende undanröjande av hinder för funktionsvariationer.

Församlingar och pastorat har därtill möjlighet att hos stiftet söka kyrkans egna medel för kyrkunderhållsbidrag (KUB). KUB får inte användas till investeringsliknande projekt som om- och tillbyggnad eller funktionsförbättrande åtgärder på en kyrka. Däremot får bidraget användas till skadeförebyggande åtgärder och undanröjande av hinder för personer med funktionsvariationer i kulturhistoriskt värdefulla kyrkobyggnader, i de fall sådana åtgärder är berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning. Detta innebär att KUB kan utgöra ett väsentligt komplement till KAE för att stödja egeninsatsen i att öka tillgängligheten till kyrkobyggnader som omfattas av kulturmiljölagen.

År 2018 behandlade kyrkomötet området med anledning av motion 2018:31 om tillgängligheten i lokaler och verksamheter. Kyrkolivsutskottet föreslog i sitt betänkande 2018:7 att kyrkomötet med anledning av motionen skulle uppdra till kyrkostyrelsen att implementera policydokumenten *En kyrka för alla* och *Gåvan att finnas till* samt se över möjligheten att utveckla tillgänglighetsfunktionen i appen Kyrkguiden. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

År 2016 behandlade kyrkolivsutskottet motion 2016:60 i sitt betänkande 2016:17. Motionären föreslår att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att finna former för att stötta Svenska kyrkans arbete kring frågor om funktionsvariationer. Utskottet konstaterade att det finns policydokument som innehåller utgångspunkter och utmaningar som ska främja utvecklingsarbete lokalt. Utskottet ansåg att församlingar och stift kontinuerligt förbättrar och utvecklar sitt bemötande av människor med olika egenskaper. Utskottet betonade även biskopsvisitationens betydelse som instrument för att aktualisera tillgänglighetsfrågor. Utifrån dessa överväganden föreslog utskottet att motionen skulle avslås. Kyrkomötet beslutade mot utskottets förslag och biföll motionen. En förstudie genomfördes och redovisades för kyrkostyrelsens arbetsutskott i oktober 2018 med förslag på hur församlingarnas arbete med frågor som rör funktionsvariationer skulle kunna stärkas. Detta ledde bland annat till att den nationella nivån nu erbjuder mötesplatser för kompetensutveckling för stifts- och församlingsmedarbetare som finns i verksamheter i möte med barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning samt att en grundutbildning i frågorna togs fram liksom ett material till Svenska kyrkans intranät som erbjuder en kunskapsbas och inspiration i frågorna. I den teologiska bearbetningen används Kyrkornas världsråds dokument *Gåvan att finnas till*, som har översatts och publicerats av Sveriges kristna råd.

Ekonomiutskottet behandlade 2016 motion 2016:39 Möjligheten att höra ord och ton i våra kyrkor. Den föreslog bl.a. att kyrkostyrelsen inrättade en fond för församlingarna att ansöka om bidrag till bra ljudanläggningar, av tillgänglighetsskäl. Utskottet konstaterade då att det fanns tips, checklistor och goda exempel kring fastighetsfrågor på Svenska kyrkans intranät och att där på sikt även torde finnas motsvarande vad gäller frågor kring ljudmiljö. Utskottet konstaterade också att man redan kunde ansöka om medel för förbättringar av ljudmiljön inom ramen för stiftens kyrkobyggnadsbidrag. Utskottet föreslog att motionen avslogs vilket också blev kyrkomötets beslut.

Både i diskussionen i utskottet 2016 och diskussionen kring tillgänglighetsfrågor 2015 (motioner 2015:25 och 68, betänkande EE 2015:4) samt 2014 (motioner 2014:13 och 19, betänkande EE 2014:3) har utskottet hänvisat till det lokala ansvaret både avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet och gällande diskriminerings- och tillgänglighetslagstiftning. Kyrkomötet avsåg även motionerna år 2015 och 2014 i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:1.

Utskottet uppskattar den omsorg motionären visar i den viktiga frågan att öka tillgängligheten i kyrkans lokaler. Att tillgängliggöra fastigheter är en trovärdighetsfråga för Svenska kyrkan som månar om att vara inkluderande. Utskottet understryker dock att tillgängligheten är respektive enhets ansvar och noterar att det redan finns vissa möjligheter dels att söka medel för att tillgängliggöra lokaler, dels att få stöd genom

stiftens rika kompetens i frågorna. Utskottet instämmer därmed i ekonomiutskottets yttrande om att den nationella nivån inte bör anslå ytterligare ekonomiska medel eller inrätta fler ansökningsförfaranden och anser därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Kerstin Sidenvall Karlgren, Mikael Sandén, Viktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivenmyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark och Terence Honglo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets yttrande 2024:2y

Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler

Till Kyrkolivsutskottet

Ekonomiutskottets yttrande över motion 2024:1, Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler.

Ekonomiutskottet menar att tillgänglighetsfrågor och inkludering är mycket angelägna frågor för Svenska kyrkan. Svenska kyrkan bör vara en kyrka för alla. Att anpassa lokaler och verksamhet är i första hand en fråga för den lokala församlingen och det finns möjlighet att ansöka om ekonomiska medel genom kyrkoantikvarisk ersättning, KAE, om åtgärden kräver någon slags anpassning för kulturhistoriska hänsynstagen. Om KAE beviljas är det även möjligt att få stöd till egenfinansieringen genom kyrkunderhållsbidraget, KUB.

Ekonomiutskottet vill inte se en utveckling där den nationella nivån anslår ytterligare ekonomiska medel och inrättar fler ansökningsförfaranden. Ekonomiutskottet anser att motionen ska avslås.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekonomiutskottets vägnar

Cecilia Rogne, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Johanna Palmér, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Per Carlberg, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Annika Nyman, Christina Södling, Fredrik Schandorff, Lars Jakobsson, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Agneta Ahlblom, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:3**

Kyrkliga sommar- och julavslutningar för elever

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:15 där kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att, via stiftet och kontrakten, uppmuntra till kyrkliga sommar- och julavslutningar i kyrkan för elever i Sverige. Utskottet anser att relationen och dialogen mellan kyrka och skola är viktig och bör uppmuntras men att frågan om skolavslutningar och var de ska hållas primärt är en fråga för skolan att avgöra. Kyrkans roll i detta är en fråga för församlingar och pastorat. Utskottet föreslår mot bakgrund av detta att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:15.

Motionens förslag

Motion 2024:15 av Peter Laufer m.fl., Kyrkliga sommar- och julavslutningar för elever

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att, via stiftet och kontrakten, uppmuntra till kyrkliga sommar- och julavslutningar i kyrkan för elever i Sverige.

Bakgrund

Sveriges radio gjorde inför ett radioprogram (Människor och tro) 2010 en omfattande enkätundersökning om skolavslutningar i Sverige. Undersökningen ägde rum innan 2011 års skollag trädde i kraft som bland annat innebar att konfessionella inslag inte fick förekomma i skola med offentlig huvudman. Enkäten sändes ut till 4 712 grundskolor. Av dessa svarade 1 397, vilket motsvarade 29 procent. I enkäten fick skolorna svara på frågor om var skolavslutningen firas, vad som avgjort platsen och vem som leder sommaravslutningen. Ungefär hälften av de som svarade från årskurserna 1–6 angav att de firade sin skolavslutning i en kyrka eller församlingslokal. I årskurserna 7–9 sjönk siffran ner till en fjärdedel. När 2011 års skollag trädde i kraft intensifierades diskussionen om religions- och övertygelsefriheten och vad den innebär. Vid ett flertal tillfällen gav dåvarande Folkpartiet och Kristdemokraterna uttryck för en vilja att göra ett undantag i skollagens paragrafer om att både utbildning och undervisning i skola med offentlig huvudman ska vara konfessionslös. När riksdagens utbildningsutskott sammanträdde 16 april 2015, togs följande beslut till ändring av 2011 års skollag.

Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell. Trots första stycket får det i annan utbildning än undervisning förekomma enstaka konfessionella inslag som syftar till att överföra och utveckla traditioner som är en del av samhällets kulturarv. Deltagandet i sådana delar av utbildningen som innehåller konfessionella inslag ska vara frivilligt.

Grundläggande är att det är skolan som själv bestämmer hur skolavslutningen ska genomföras. Ändringen av 2011 års skollag betyder inte att skolan ska hålla sina skolavslutningar i kyrkan. När den nya skollagen trädde i kraft 2011, så förekom det alltmer ofta att föräldrar tog initiativ till skolavslutningar, som förlades utanför skoltiden. En för eleven frivillig ”skolavslutning” som planerades och genomfördes av föräldrar i samverkan med t.ex. den lokala församlingen. Omfattningen av dessa föräldraburna skolavslutningar är oklar (det finns ingen statistik på detta). Däremot kan det noteras att dessa föräldraburna skolavslutningar brukar väcka diskussion och debatt i lokalmedia.

En viktig och väl utbredd kontaktyta mellan kyrka och skola är de möten som sker under termin där församlingar erbjuder att komma till skolor och förskolor samt tar emot barn från förskolor samt elever från grundskolor och gymnasium för fördjupningsmoment i undervisning som kopplar in till skolans läroplan.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om skolavslutningar i kyrkan har tidigare behandlats av kyrkomötet ett flertal gånger.

I motion 2003:27 föreslog motionärerna att kyrkostyrelsen/nämnden för kyrkolivets utveckling skulle utge ett material som med utgångspunkt från dogmerna om skapelsen, inkarnationen och treenigheten ger underlag för reflektion och ledning i kontakten med de nya svenskarna. Förslaget motiverades med att detta bland annat skulle tydliggöra att även ej kristna barn kan delta på skolavslutningar. I kyrkolivsutskottets betänkande 2003:7 konstateras att Sveriges kristna råd utgett broschyren *Skolavslutningar i kyrkan med kyrkans medverkan* där det finns en enkel vägledning med utgångspunkt i bland annat skollagen och läroplaner samt bedömningar som gjorts av Skolverket och lokala skolstyrelser i enskilda frågor. Här finns rekommendationer kring vilket förhållningssätt kyrkorna bör ha i samband med skolavslutningar. Utskottet skriver vidare att motionen aktualiserar en angelägen fråga och att det är viktigt med kunskap om andra religioner för att förhindra att personer försätts i obekväma situationer. Utskottet konstaterade vidare att många av de nya svenskarna kommer från en kristen tradition och att det finns teman i den kristna tron som lämpar sig bättre för skolavslutningar än inkarnationen och treenigheten. Utskottet påpekade också att det inte är möjligt för kyrkomötet att ge uppdrag till en nämnd. Förslaget från utskottet var att avslå motionen och kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2007:73, föreslog motionärerna att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utarbeta material och riktlinjer till stöd för föräldraburna skolavslutningsgrupper. Av Kyrkolivsutskottets betänkande KI 2007:15 framgår att utskottet ansåg att föräldraburna skolavslutningsgrupper inte skulle leda till det syfte motionärerna ville uppnå. Utskottet var övertygat om att skolavslutningar även fortsättningsvis kan arbetas fram i dialog mellan Svenska kyrkan och skolan. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut.

I motion 2011:26 föreslog motionärerna att kyrkomötet skulle ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta ett diskussionsunderlag eller likvärdigt material när det gäller

skolavslutningar i kyrkan. Kyrkolivsutskottet delade motionärernas uppfattning och föreslog i sitt betänkande KI 2011:9 att kyrkomötet skulle bifalla motionen vilket även blev kyrkomötets beslut. Med anledning av uppdraget utarbetades samtalsmaterialet *Svenska kyrkan och skolavslutningar* som presenterades 2012 och då fanns att ladda ner från Svenska kyrkans hemsida. Materialet var tänkt som ett stöd för församlingar som vill reflektera över mötet mellan kyrka och skola men innehöll varken stöd eller anvisningar till stift och församlingar som vill verka för föräldrarna kyrkliga skolavslutningar.

I motion 2017:84 föreslog motionären att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att dels att undersöka hur vanligt det är att skolorna i riket inte har kyrkliga skolavslutningar, dels att erbjuda stöd och vägledning till stift och församlingar för att erbjuda föräldrarna kyrkliga skolavslutningar då det inte erbjuds av skolan. Av kyrkolivsutskottets betänkande KI 2017:4 framgår att utskottet ansåg att det är skolans sak att bestämma över var skolavslutningar hålls och hur de utformas samt att stöd och vägledning till stift och församlingar inte behövs och föreslog att motionen skulle avslås i sin helhet vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:15.

Utskottet anser att relationen och dialogen mellan kyrka och skola är viktig och bör uppmuntras men att frågan om skolavslutningar och var de ska hållas primärt är en fråga för skolan att avgöra. Kyrkans roll i detta är en fråga för församlingar och pastorat. Utskottet föreslår mot bakgrund av detta att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 2 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Sören Olsson, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Birgitta Johansson Huuva, Tomas Fors, Magnus Hedin, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Kerstin Sidenvall Karlgren och Terence Honglo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:4**

Svenska kyrkan och hbtq-frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas två motioner. I motion 2024:17 föreslår motionärerna att Svenska kyrkan ställer sig bakom hela paraplybegreppet hbtqi, inklusive polyamori och asexualitet. Motionärerna föreslår även att kyrkostyrelsen teologiskt ska bearbeta alla delar i hbtqi-begreppet. I motion 2024:63 föreslår motionärerna att kyrkostyrelsen verkar för att Svenska kyrkan inte ska delta i Priderörelsen.

När det gäller motion 2024:17 delar utskottet slutsatserna i läronämndens yttrande och föreslår därför avslag till motionens första punkt. Utskottets bild är att kunskapen om hbtqia+-personers och polyamorösas könsidentiteter, sexualiteter och relationer är låg på många håll i Svenska kyrkan och att det krävs en kunskapshöjning. Detta är också frågor som inte är teologiskt bearbetade i sin helhet och därför krävs en teologisk bearbetning.

Utskottet anser vidare att motionens andra punkt ska avslås eftersom den definierar begreppen för snävt. Utskottet ser inte att motionärerna tagit hänsyn till den teologiska bearbetning som Svenska kyrkan har gjort och gör idag när det gäller vissa delar av hbtq. Utskottet anser att en teologisk bearbetning av frågorna är viktig och föreslår med anledning av motionens punkt 2 att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori.

Vad gäller motion 2024:63 noterar utskottet att Priderörelsens mål ligger i linje med Svenska kyrkans hållning i hbtq-frågor och delar därför inte motionens intention. Utskottet noterar också att Priderörelsen består av lokala rörelser och att relationen därför bör finnas på stifts- och församlingsnivå. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:17, punkt 1,
2. avslå motion 2024:17, punkt 2,
3. med anledning av motion 2024:17, punkt 2, uppdra åt kyrkostyrelsen att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori,
4. avslå motion 2024:63.

Motionens förslag

Motion 2024:17 av Linda Sjöo och Ann-Charlotte Miller, Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet

Kyrkomötet beslutar att

1. uttala att Svenska kyrkan ställer sig bakom hela paraplybegreppet hbtqi, inklusive polyamori och asexualitet,
2. uppdra åt kyrkostyrelsen att teologiskt bearbeta alla delar i hbtqi-begreppet.

Motion 2024:63 av Anna Sundberg m.fl., Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan inte ska delta i Priderörelsen.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2024:17 punkt 1 i Ln 2024:4y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Begrepp kring hbtq, sexuell läggning och identiteter

Hbtq är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer med queera uttryck eller identiteter. När det gäller sexualitet i denna grupp handlar det om sexualitetens *riktning* medan sexualitetens *uttryck* är ett område som omfattar all sexualitet och alltså inte är begränsat till hbtq.

I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan används hbtq genomgående som ett samlingsbegrepp för ett tematisk område/verksamhet i Svenska kyrkan. Avgränsningen i definitionen har sin bakgrund i att Svenska kyrkan aktivt arbetat med detta område men ännu inte kan sägas arbeta med ytterligare identiteter. Där förkortningen används om individer använder Svenska kyrkan hbtqia+ för att inkludera alla som så önskar.

Här nedan finns en beskrivning av olika begrepp som är relevanta för betänkandet. Beskrivningarna är en bearbetning av information från Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheters (RFSL) webbplats.

- ♦ *Homosexuell* och *bisexuell* handlar om sexuell läggning, alltså vem man blir kär i eller attraherad av.
- ♦ *Trans* handlar om könsidentitet och hur man uttrycker sitt kön. Många transpersoner identifierar sig inte med det kön man tilldelades vid födseln. Trans har inget med sexualitet att göra utan handlar om vilket kön man själv har eller hur man uttrycker det.
- ♦ *Queer* handlar om identitet, att vara queer. Det innebär att på något sätt bryta mot normer kring kön, sexualitet och/eller relationer, exempelvis genom att vara transperson, ha en icke-monogam relation eller att skaffa barn med en vän i stället för en kärlekspartner.
- ♦ *Intersexperson* kan en person kalla sig som har en intersexvariation. Intersexvariationer är ett medfött tillstånd i vilket könskromosomerna, könskörtlarna (testiklar eller äggstockar) eller könsorganens utveckling är atypisk. Det går att vara intersex och man, kvinna eller något annat.

- ♦ *Asexualitet* är att inte känna sig attraherad av andra, att inte känna sexlust eller inte känna sig intresserad av att ha sex.
- ♦ *Polyamorös* handlar om att ha sexuella och/eller emotionella relationer med fler än en person i taget. Ofta används bara ordet poly för att visa på någon form av flersamhet, vare sig det är sexuellt och/eller emotionellt. I media kan begreppet *polygami* ibland användas som synonym till polyamorös, men polygami åsyftar specifikt månggifte, det vill säga att vara gift med flera personer samtidigt.

Priderörelsen

Priderörelsen kan definieras som en internationell rörelse som har som mål att uppmärksamma hbtqi-personer och främja deras rättigheter. Den är inte någon formell organisation utan en samling av aktörer och organisationer. Den kanske mest uppmärksammade formen av detta engagemang är de Pridefestivaler som hålls idag på ett 50-tal orter i Sverige. Dessa arrangeras av lokala aktörer som kan organiseras på olika sätt. Exempelvis har man i Stockholm bildat en förening som kallas "Stockholm Pride" och allt arbete med festivalen sker på volontärbasis. Den största aktören inom priderörelsen i Sverige är Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL), en ideell organisation som grundades 1950. RFSL beskriver sig själva som att de "arbetar för en jämlik värld där alla hbtqi-personers mänskliga rättigheter respekteras och ingen lämnas utanför".

Eftersom Priderörelsen och de parader och festivaler som arrangeras inte är centraliserade är också Svenska kyrkans engagemang i dessa olika på olika håll i landet. Många stift och församlingar är engagerade i de lokala pride-evenemangen och rörelserna.

Svenska kyrkans engagemang i hbtq-frågor

Sedan 2018 erbjuds stift och församlingar i hela Svenska kyrkan processmodellen Regnbågsnyckeln – för ett mer inkluderande sammanhang för hbtq-personer och andra. Modellen ägs av Sensus Studieförbund och Riksförbundet EKHO och handlar om inkludering, mångfald och öppenhet. I en församling som tilldelats denna märkning har medarbetare och förtroendevalda genomgått processmodellens alla steg. Årligen är flera processer i gång och regnbågsmärkningar erhålls löpande. Inom arbetet med regnbågsnyckeln förklaras vad de olika begreppen inom hbtqia+ står för men också att det finns en flora bakom begreppen; att det finns stora olikheter i hur vi identifierar oss och med vilka begrepp. Man betonar vikten av att ha ord som gör oss begripliga för oss själva och varandra utan stigma och risk för exkludering och utsatthet.

Det förekommer att den nationella nivån svarar på remisser av statliga utredningar inom hbtq-området där, liksom i övriga remissvar, perspektiven inkluderar grundläggande människosyn, barnrättsperspektiv, rätten till ett liv i värdighet samt Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga friheter och rättigheter, se exempelvis yttrande över betänkandet Transpersoner i Sverige – förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92). Samma perspektiv finns också inom Svenska kyrkans internationella engagemang där hbtq-frågor är en del av arbetet. Inom det internationella arbetet bedriver Svenska kyrkan påverkansarbete på FN-arenor för genusrättvisa och hbtqia+-personers rättigheter.

Teologisk bearbetning inom Svenska kyrkan som rör frågor om mänsklig sexualitet

Frågor om sexuell läggning och könsidentitet har bearbetats under en lång tid i Svenska kyrkan. Svenska kyrkans Teologiska kommitté har arbetat med frågor om homosexualitet, välsignelse och vigsel i Svenska kyrkan under lång tid. Här följer en lista över en del av den teologiska bearbetning som gjorts på området.

- ♦ År 1972 tillsatte biskopsmötet en utredning med Holsten Fagerberg som ordförande, vilket ledde fram till boken *De homosexuella och kyrkan* (1974).
- ♦ I kyrkomötet var frågor om välsignelseakt för homosexuella par uppe på 1980-talet och 1994 resulterade det i rapporten *Kyrkan och homosexualiteten*.
- ♦ Teologiska kommittén har producerat ett samtalsdokument *Homosexuella i kyrkan* som lades fram för kyrkomötet 2002.
- ♦ Teologiska kommittén anordnade en offentlig hearing om kärlek, samlevnad och äktenskap i september 2004 som resulterade i den omfattande rapporten *Kärlek, samlevnad och äktenskap* (Svenska kyrkans utredningar 2005:1).
- ♦ Teologiska kommittén presenterade skrivelsen *Teologiska kommitténs fortsatta arbete med samlevnadsfrågor* för kyrkostyrelsen i mars 2005. Där finns ett antal slutsatser av den hittills gjorda teologiska bearbetningen. Detta ledde till ytterligare bearbetning av frågorna i två antologier som togs fram med hjälp av teologisk expertis.
- ♦ 2013 fick kyrkostyrelsen i uppdrag av kyrkomötet att uppmuntra alla stift att sträva efter att i möjligaste mån genomföra hbt-certifiering på arbetsplatser i Svenska kyrkan (KmSkr 2013:19).
- ♦ 2018 blev Regnbågsnyckeln Svenska kyrkans hbtq-märkning, som erbjuds alla församlingar i Svenska kyrkan.
- ♦ 2019 genomfördes Svenska kyrkans första transhearing där kunskapen om könsöverskridande uttryck, könsidentitet och könsdysfori fördjupades.
- ♦ Efter ett beslut i kyrkomötet 2021 arbetar teologiska kommittén med att ta fram ett teologiskt ställningstagande gällande könsidentitet och könsuttryck. Enligt KsSkr 2024:3 *Behandlingen av kyrkomötesärenden*, bereds ärendet genom att en teologisk analys och reflektion genomförs inom ramen för Teologiska kommitténs arbete. Under 2022–2023 har kommittén tagit del av aktuell forskning om transpersoners sociala situation samt om medicinska frågor. Under 2024 kommer kommittén att träffa transpersoner med anknytning till Svenska kyrkan för att diskutera teologiska perspektiv på ämnet könsidentitet och könsuttryck. Kommittén arbetar med frågorna på ett brett sätt som gör att det inte endast är transpersoner som berörs utan även andra sexuella riktningar och könsidentiteter inkluderas. Ärendet bedöms kunna redovisas till kyrkostyrelsen hösten 2025 och slutrapporteras till kyrkomötet 2026.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor som rör hbtq och sexuell läggning har varit uppe många gånger i kyrkomötet, i synnerhet i samband med frågan om äktenskap mellan personer av samma kön. Här följer en redovisning av några relevanta behandlingar i kyrkomötet under de senaste åren som inte redan nämnts här ovan.

Under 2022 behandlade kyrkolivsutskottet frågor om avståndstagande från omvändelseterapi eller liknande (motioner 2022:28 och 2022:58, betänkande KI 2022:4). Utskottet ansåg att Svenska kyrkan borde uttala sig mot den saken och klargjorde sin position. Så blev också kyrkomötets beslut och i om med beslutet uttalades denna position.

Kyrkolivsutskottet behandlade 2017 motion 2017:146, som föreslog en utredning av Priderörelsen i den etiska vaksamhetens intresse. I sitt betänkande (KI 2017:13) menade utskottet att det är bra och viktigt att Svenska kyrkan engagerar sig för att stärka hbtq-personers rättigheter. Man såg Svenska kyrkans engagemang i Pride som betydelsefullt, även i en internationell kontext där många hbtq-personer upplever diskriminering och hot. Utskottet föreslog avslag till motionen som också blev kyrkomötets beslut.

Under kyrkomötet 2015 behandlade gudstjänstutskottet en motion (2015:42, betänkande G 2015:6) som föreslog en ceremoni för välsignelse som den som fått fastställelse av ändrad könstillhörighet. Utskottet ansåg då inte att den sorts ceremoni som föreslogs var rätt väg att gå utan poängterade vikten av att Svenska kyrkans sätt att möta människor i detta sammanhang ska formas i den lokala situationen, med pastoral omsorg och relevant kunskap. Kyrkomötet följde utskottets förslag och avslag motionen.

Utskottets överväganden

Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:17.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2024:17, punkt 2, uppdra åt kyrkostyrelsen att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori.

Utskottet delar slutsatserna i läronämndens yttrande och föreslår därför avslag till motionens första punkt. Utskottet anser att det är viktigt att hbtqia+-personer och polyamorösa upplever sig välkomna i Svenska kyrkan. Utskottet vill lyfta att bakom paraplybegreppet hbtqia+ finns en mångfacetterad verklighet. Vad gäller polyamorösa noterar utskottet att de ibland räknas till hbtqia+ men ibland inte.

Utskottets bild är att kunskapen om hbtqia+-personers och polyamorösas könsidentiteter, sexualiteter och relationer är låg på många håll i Svenska kyrkan och att det krävs en kunskapshöjning. Detta är också frågor som inte är teologiskt bearbetade i sin helhet och därför krävs en teologisk bearbetning.

Utskottet anser vidare att motionens andra punkt ska avslås eftersom den definierar begreppen för snävt. Utskottet noterar att i sitt motionssvar tar De Ungas Kyrkomöte specifikt upp att asexualitet och polyamori inte nämns. Dessutom ser utskottet inte att motionärerna tagit hänsyn till den teologiska bearbetning som Svenska kyrkan har gjort och gör idag när det gäller vissa delar av hbtq. Utskottet anser att en teologisk bearbetning av frågorna är viktig och föreslår med anledning av motionens andra punkt att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori.

Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:63.

Utskottet noterar att Priderörelsen har som mål att uppmärksamma hbtqi-personer och främja deras rättigheter och anser att detta ligger i linje med Svenska kyrkans hållning i hbtq-frågor. Utskottet delar därför inte motionens intention. Utskottet noterar också att Priderörelsen består av lokala rörelser och att relationen därför bör finnas på stifts- och församlingsnivå. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Kerstin Sidenvall Karlgren, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark och Terence Honglo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets betänkande till förmån för mitt yrkande att avslå motion 2024:17 i sin helhet samt till bifallsyrkande till motion 2024:63.

Mikael Sandén

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets betänkande till förmån för avslag till utskottets förslag till uppdrag med anledning av motion 2024:17.

Kerstin Sidenvall Karlgren

Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet

Läronämndens yttrande över motion 2024:17 punkt 1

Svenska kyrkan har under lång tid bearbetat frågor som har med relationer och samlevnad att göra. 2005 infördes välsignelse över samkönade par, och sedan 2009 finns en ordning för vigsel för såväl olik- som samkönade par. Det är oklart vad det skulle innebära för Svenska kyrkan att ”ställa sig bakom” ett paraplybegrepp, i synnerhet ett så dynamiskt och föränderligt som hbtqi. Därmed kan inte läronämnden göra den nödvändiga bedömningen av förslaget läromässiga implikationer.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:5

Brudöverlämning vid vigsel

Sammanfattning

I det här betänkandet behandlas motion 2024:24 där motionärerna föreslår kyrkomötet att besluta uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer som främjar jämställdhet vid vigslar och får bort bruket av brudöverlämning vid vigslar i Svenska kyrkans ordning. Utskottet konstaterar att frågan om brudöverlämning behöver samtalas om, även framöver. Utskottet menar i samstämmighet med både läronämndens yttrande och gudstjänstutskottets yttrande att det som motionen uttrycker inte ska behandlas av kyrkomötet. Utskottet anser att det är en fråga som behöver hanteras varsamt och med pastoral omsorg. I samtal mellan präst och vigselpar som önskar ha brudöverlämning kan det samtalas om vad bruket kan gestalta och symbolisera. Utskottet föreslår mot denna bakgrund kyrkomötet att avslå motion 2024:24 men vill med anledning av motion 2024:24 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigselsamtal.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:24.
2. med anledning av motion 2024:24 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigselsamtal.

Motionens förslag

Motion 2024:24 av Sara Waldenfors och Jesper Eneroth, Brudöverlämning vid vigsel

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer som främjar jämställdhet vid vigslar och får bort bruket av brudöverlämning vid vigslar i Svenska kyrkans ordning.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2024:24 i Ln 2024:5y, *bilaga 1*.

Yttrande från andra utskott

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över motion 2024:24 i G 2024:4y *bilaga 2*.

Bakgrund

Svenska kyrkan utför ett civilrättsligt uppdrag vid vigsel. Den juridiska delen av en vigsel sker med vigselrätt från Kammarkollegiet och vigseln registreras hos Skatteverket efter det att vigseln är utförd.

Själva vigselgudstjänsten hör till församlingsverksamheten och är en del av det pastorala arbetet. Vigselgudstjänsten ska ledas av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan, som har förordnande att vara vigselförrättare (SvKB 2009:2) och utformas i överensstämmelse med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära samt i enlighet med Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och kyrkoordning för Svenska kyrkan.

De anvisningar som ges om vigselgudstjänsten i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan är följande:

Genom vigseln förenas två personer i äktenskapet. De lovar att dela livets glädje och sorg med varandra i livslång trohet. Äktenskap och familj är en grundläggande gemenskapsform i samhället. De som ingår äktenskap ska vara närvarande samtidigt vid vigseln och var för sig på fråga av vigselförrättaren ge till känna att de samtycker till äktenskapet. Vigselförrättaren förklarar därefter att de är makar. I vigselgudstjänsten ger paret ömsesidigt sina löften inför Gud, varandra och församlingen eller de vittnen som är närvarande. Vigselgudstjänsten innefattar makarnas offentliga samtyckte till äktenskapet, deras ömsesidiga löften om livslång kärlek och trohet och prästens tillkännagivande av att äktenskap har ingåtts. Vigselgudstjänsten leds av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan och som har förordnande att vara vigselförrättare. I vigselgudstjänsten ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel. Vid enkel vigsel med endast två vittnen kan psalmerna utgå. Vigseltal ingår alltid i vigselgudstjänst. Vigseltalets placering är fri men föreslås förekomma efter Bibelläsning, efter Tillkännagivandet, före alternativt efter Välsignelsen. Klockringning kan förekomma då vigselparet går ut ur kyrkan eller kapellet. Vigselgudstjänsten äger rum i kyrka eller kapell, även andra platser är möjliga. Vigselgudstjänst kan firas med mässa. Vigsel och dop kan ske i samma gudstjänst. Vid vigsel under särskilda förhållanden, såsom när ett gemensamt boende inte är möjligt eller när en av parterna är döende, får pastoralt motiverade ändringar i inledningsorden göras. Äktenskap kan ingås genom borgerlig vigsel eller enligt annan ordning. Efter en sådan vigsel kan makarna få del av kyrkans förbön och välsignelse. Par som ingått partnerskap kan få del av kyrkans förbön och välsignelse.

I inledningstexten till kyrkoordningen 23 kap. som har rubriken ”Vigsel och välsignelsehandlingar” står det:

Genom vigseln förenas två personer i äktenskapet. De lovar att med varandra i livslång trohet dela livets glädje och sorg. Äktenskap och familj är en grundläggande gemenskapsform i samhället. Vigseln markerar högtiden, glädjen och ansvaret vid övergången till denna gemenskap. Kyrkan vill med Jesus Kristus som förebild visa makarna på den inbördes gemenskapen och det ömsesidiga tjänandets väg, men också på vars och ens behov av egen gudsgemenskap och på familjens öppenhet för alla som behöver dess omtanke. Guds närvaro i äktenskapet ger makarna

hjälp att leva med varandra i kärlek och vara ett vittnesbörd för omgivningen. Äktenskapet syftar till att ge stöd åt den inbördes kärleken och troheten mellan två makar samt vara en plats där barn kan tas emot och fostras. Den kärlek som förverkligas i äktenskapet är ett tecken på Guds kärlek. Konstitutivt för ett äktenskap är de ömsesidiga löften och ett offentligt uttryckt samtycke. I kyrkans vigselgudstjänst ger paret ömsesidigt sina äktenskapslöften offentligt inför Gud, varandra och församlingen eller de vittnen som är närvarande. Båda ska var för sig fritt samtycka till äktenskapet. Gud sammanfogar de båda till ett. Prästen tillkännager att de är äkta makar och Guds välsignelse nedkallas över äktenskapet. De närvarande deltar i förbön och firande och blir påminda om vad en sann och äkta gemenskap i äktenskapet innebär. Äktenskap kan även ingås genom borgerlig vigsel eller enligt någon annan ordning. Efter en sådan vigsel kan makarna få del av vår kyrkas förbön och välsignelse. Även det livsförbund som ett registrerat partnerskap utgör syftar till en livslång gemenskap i kärlek och trohet. Par som har ingått partnerskap kan få del av kyrkans förbön och välsignelse. (SvKB 2007:4; 2009:2)

I kyrkoordningen 23 kap. 1 § ”Vigselgudstjänstens huvudinnehåll” står det:

Vigselgudstjänsten ska omfatta makarnas samtycke till äktenskapet, ömsesidiga löften om livslång kärlek och trohet, tillkännagivande att äktenskapet har ingåtts samt kyrkans förbön med välsignelse. Vigseln ska äga rum inför vittnen.

I kyrkoordningen 23 kap. 2 § ”Vigselförrättare” står det:

Vigselgudstjänsten ska ledas av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan och som har förordnande att vara vigselförrättare. (SvKB 2009:2)

I kyrkoordningen 17 kap. 15 § ”Förberedelse och uppföljning av kyrkliga handlingar” står det:

Dop, konfirmation, vigsel och begravning ska föregås av samtal mellan den präst som ska leda gudstjänsten och dem som närmast berörs. Kyrkoherden har ansvar för att det erbjuds möjligheter till fortsatt kontakt med församlingen efter den kyrkliga handlingen.

På Svenska kyrkans hemsida under fliken ”Vigsel” står följande:

I svensk tradition går vigselparet gemensamt fram till altaret för att visa på bådass frivillighet. Traditionen att brudens far överlämnar bruden till brudgummen är en tradition som har kommit till Sverige från andra länder, där den är vanlig.

Lokala vigselpastoraler har tagits och tas fram där församlingar och pastorat har möjlighet att skriva och förhålla sig till hur man som församling eller pastorat vill agera innan, under och efter vigslar. Här kan skrivas om vilka tider och platser som erbjuds, hur önskemål om musik ska hanteras, hur gudstjänstens utformning bör vara, hur och när vigselsamtal genomförs samt annat som rör själva vigseln.

I den pastoralteologiska utbildningen på utbildningsinstitutet ingår för alla präststuderande att ingående belysa alla moment med alternativ i en vigselgudstjänst. I undervisningen ingår också att diskutera och värdera olika motiv och innebörder i liturgisk gestaltning.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Någon motion som behandlat brudöverlämning har inte tidigare förekommit men motioner som avhandlat andra perspektiv på vigsel har funnits vid ett flertal tillfällen. Förslag kring olika gudstjänsters utformning har funnits, till exempel kring frågan om inspelad musik kontra musik spelad av kyrkomusiker vid vigsel- och begravningsgudstjänster, där gudstjänstutskottet i sitt betänkande 2018:6 resonerade om pastoral klokhet kontra att ta vara på kyrkomusikerns kompetens samt att det i första hand är ett ansvar för församlingen, präster och kyrkomusiker att avgöra. Utskottet ansåg även att motionen (2018:86) skulle anses vara besvarad då samma frågor behandlades i gudstjänstutskottets betänkande 2016:9 där motionärens förslag var att kyrkomötet skulle uppdraga till kyrkostyrelsen att hitta vägar att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen. Utskottet resonerade i detta betänkande att mycket gott arbete redan görs och att ansvaret för att balansera mellan levande musik och inspelad musik med pastoral klokhet ligger på det lokala planet, men föreslog kyrkomötet att bifalla motionen vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:24.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2024:24 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigelsamtal.

Utskottet konstaterar att frågan om brudöverlämning behöver samtalas om, även framöver. Utskottet menar i samstämmighet med yttrande från både läronämnden och gudstjänstutskottet att det som motionen uttrycker inte ska behandlas av kyrkomötet. Utskottet instämmer även i det som framförs i läronämndens yttrande, nämligen att kyrkomötet beslutar om Svenska kyrkans gudstjänstböcker och att den enskilda prästen ansvarar för att leda gudstjänsten och att ingen ytterligare reglering behövs än det som anges där. Prästens uppdrag och ansvar beskrivs i både Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och kyrkoordningen och där framhålls det att en viktig uppgift vid kyrkliga handlingar är att de ska föregås av samtal mellan den präst som ska leda gudstjänsten och dem som närmast berörs. Utskottet anser att det är en fråga som behöver hanteras varsamt och med pastoral omsorg. I samtal mellan präst och vigselpar som önskar ha brudöverlämning kan det samtalas om vad bruket kan gestalta och symbolisera. Utskottet föreslår mot denna bakgrund kyrkomötet att avslå motion 2024:24 men vill med anledning av motion 2024:24 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigelsamtal.

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Kerstin Sidenvall Karlgren, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, och Terence Hong slo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för mitt yrkande att avslå motionen i sin helhet.

Jonas Larsson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:5y

Brudöverlämning vid vigsel

Läronämndens yttrande över motion 2024:24

Läronämnden konstaterar att motionen berör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära såsom den kommer till uttryck i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och i kyrkoordning för Svenska kyrkan.

I dessa är ansvarsfördelningen tydlig avseende gudstjänstlivets gestaltning. Kyrkomötet beslutar om Svenska kyrkans gudstjänstböcker medan det är prästens uppdrag och ansvar att leda gudstjänsten. Det innebär att prästen ansvarar för att gudstjänsten överensstämmer med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära samt följer vår kyrkas ordning. Biskop och domkapitel utövar tillsyn och kan utfärda riktlinjer gällande gudstjänstlivet.

Prästens uppdrag avseende kyrkliga handlingar beskrivs både i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och i kyrkoordningen 17 kap 15§. Där framgår att dop, konfirmation, vigsel och begravning ska föregås av samtal mellan den präst som ska leda gudstjänsten och dem som närmast berörs. Riter och liturgiska handlingar kan tolkas och uppfattas på olika sätt och det är i samtal mellan vigselpar och präst som frågan om utformningen av vigselgudstjänsten hör hemma.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.

Brudöverlämning vid vigsel

Till kyrkolivsutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över motion 2024:24 om brudöverlämning vid vigsel.

Gudstjänstutskottet vill värna kyrkohandbokens anvisningar i fråga om utformning av gudstjänst. Dessa bör inte ändras. Utskottet ställer sig bakom läronämndens yttrande 2024:5y, där de bland annat konstaterar att det är prästens uppdrag och ansvar att leda gudstjänsten.

Efter fördjupad diskussion i utskottet om de olika seder och bruk som ryms i Svenska kyrkan vill utskottet betona att det är kyrkohandbokens anvisningar som ska gälla och att ingen ytterligare reglering krävs. Till yttrandet finns en reservation.

Uppsala den 2 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Mattias Lundberg, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Kristina Hyse, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot yttrandet. Apropå att samtalet som sker mellan präst och vigselpar inför vigselgudstjänsten omnämns i läronämndens yttrande så önskar jag lägga till det som saknas i gudstjänstutskottets yttrande: Ett samtal om den människosyn som gudstjänsten gestaltar är en del av mötet med vigselparet.

Ann-Charlotte Miller

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:6

Digital säkerhetsutbildning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:31 där motionären föreslår kyrkomötet att besluta om att uppdra åt kyrkostyrelsen att låta producera en digital säkerhetsutbildning för alla anställda, förtroendevalda och volontärer i Svenska kyrkan. Utskottet anser med anledning av den information som lagts fram i bakgrundsbeskrivningen att motionen ska anses besvarad.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2024:31 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Motionens förslag

Motion 2024:31 av Carin Åblad Lundström, Digital säkerhetsutbildning

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att låta producera en digital säkerhetsutbildning för alla anställda, förtroendevalda och volontärer i Svenska kyrkan.

Bakgrund

Under 2024 pågår ett arbete med att ta fram en digital säkerhetsutbildning för alla medarbetare i Svenska kyrkan. Målet är att utbildningen ska vara klar den 31 oktober 2024. Utbildningen är en del i ett större arbete att stärka säkerhetskulturen inom Svenska kyrkan. Förstärkning av säkerhetskulturen görs mot bakgrunden av att det pågår krig i Sveriges närhet, det ökade hotet från extremister och terrorister samt det hårdnande klimat med en etablering av organiserad brottslighet i Sverige.

Det finns tre huvudsakliga syften med utbildningen:

- ♦ Att höja lägstanivån av kunskap om säkerhet inom Svenska kyrkan
- ♦ Att bidra till att förstärka säkerhetskulturen inom Svenska kyrkan
- ♦ Att skapa en grund för att kunna bygga på med riktade utbildningsinsatser utifrån verksamhetens behov inom Svenska kyrkan

Utbildningen kommer under hösten 2024 och våren 2025 följas upp av webbseminarier för nyckelpersoner i Svenska kyrkan i syfte att förstärka effekterna av utbildningsinsatsen.

En struktur av moduler på Kornet kommer att kopplas till utbildningen. Där ska verksamheten kunna hämta relevanta fördjupningsutbildningar inom säkerhet, mallar och annan viktig information för att verksamheten löpande ska kunna ha en hög förmåga

att möta och försvåra möjligheterna till attacker mot anställda, förtroendevalda, volontärer och andra aktörer som tjänstgör i Svenska kyrkans lokaler och platser.

Målet är att en förhöjd kunskapsnivå kring säkerhet försvårar för attentatspersoner att lyckas samt motverkar att Svenska kyrkan väljs som mål. Målet är också att begränsa skadeverkningarna om Svenska kyrkan skulle utsättas för våldshandlingar.

Utbildningen kommer att tillgängliggöras på utbildningsportalen men även göras tillgänglig för den som inte har en svenskakyrkan-adress och har behov av att gå utbildningen.

Redan nu finns några utbildningar på utbildningsportalen.

- ◆ Informationssäkerhet för Svenska kyrkan
Målet och syftet med kursen är att minimera risker genom att höja medvetenheten och bli bättre på att undvika digitala hot.
- ◆ Informationssäkerhet – MSB
En utbildning med material framtaget av myndigheten för samhällsskydd och beredskap som används av såväl myndigheter som företag.
- ◆ Informationssäkerhet och ökad motståndskraft
En utbildning som handlar om säkerhetsfunktionerna inom Microsoft 365 och är obligatorisk för alla som är anställda på kyrkokansliet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2024:31 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Utskottet anser motionen vara besvarad med den information som bakgrundsbeskrivningen ger gällande digitala säkerhetsutbildningar som redan finns att tillgå samt den säkerhetsutbildning som kommer att färdigställas under hösten 2024.

Uppsala den 2 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Sören Olsson, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Birgitta Johansson Huuva, Tomas Fors, Magnus Hedin, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Kerstin Sidenvall Karlgren och Terence Hongslo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:7

Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:50 där motionärerna föreslår att kyrkomötet uppdrar åt kyrkostyrelsen att ta fram gemensamma riktlinjer för avgifter som får tas ut vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga. Dessa riktlinjer ska vara förankrade i vår kyrkas teologi och diakonala förhållningssätt samt innebära att kostnaden som dödsboet ska betala till församlingen inte överskrider den clearingavgift som församlingar debiterar varandra vid begravningar av kyrkotillhöriga. Riktlinjerna ska även innebära att det alltid finns möjlighet till en helt kostnadsfri begravningsgudstjänst om det är påkallat av diakonala skäl.

Utskottet konstaterar att det är upp till varje enskild kyrkoherde att avgöra om begravningsgudstjänst för en avliden som inte varit tillhörig Svenska kyrkan ska få hållas. Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2024:50 men att med anledning av motionen uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram riktlinjer för begravning av icke kyrkotillhöriga inklusive de ekonomiska aspekterna kring detta.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att:

1. avslå motion 2024:50.
2. med anledning av motion 2024:50 uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram riktlinjer för begravning av icke kyrkotillhöriga som inkluderar de ekonomiska aspekterna.

Motionens förslag

Motion 2024:50 av Johan Linnman m.fl., Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram gemensamma riktlinjer för avgifter som får tas ut vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga. Dessa riktlinjer ska vara förankrade i vår kyrkas teologi och diakonala förhållningssätt samt innebära att kostnaden som dödsboet ska betala till församlingen inte överskrider den clearingavgift som församlingar debiterar varandra vid begravningar av kyrkotillhöriga. Riktlinjerna ska även innebära att det alltid finns möjlighet till en helt kostnadsfri begravningsgudstjänst om det är påkallat av diakonala skäl.

Bakgrund

Biskopsbrevet om begravning utkom 2006 och där står att läsa följande stycke om hur biskoparna förhåller sig till begravning av någon som inte var tillhörig Svenska kyrkan.

Det är viktigt att tidigt klarlägga den dödes kyrkotillhörighet. En begravningsgudstjänst får hållas för den som inte tillhörde Svenska kyrkan, om det finns särskilda skäl och är förenligt med den avlidnes önskan (KO 42 kap. 9 §). När anhöriga önskar begravning i Svenska kyrkans ordning för någon som inte tillhörde kyrkan, är det viktigt att de möts med respekt och att samtal om skälen till önskemålet sker med en öppen och lyssnande hållning, i medvetenhet om att det kan föreligga skillnad mellan den dödes och de anhörigas önskemål och deras förhållande till Svenska kyrkan. Ibland kan den bästa lösningen vara borgerlig begravning då kroppen är med och en minnesgudstjänst för de anhöriga vid ett annat tillfälle. Om de anhöriga vidhåller sin önskan skall inte tjänstgörande präst själv fatta beslut utan rådgöra med kyrkoherden som gör en självständig och välvillig bedömning och beslutar om församlingen tar ansvar för begravningsgudstjänsten eller inte. Rimligt är att kyrkoherden informerar kontraktsprosten i ärendet. Begravs någon som inte tillhörde kyrkan ser kyrkoherden till att denne är med vid eventuellt omnämnande vid Allhelgonadagens minnesgudstjänst.

I kyrkoordningens kapitel 24 och kapitel 42 står det att läsa om beslut kring begravning för någon som inte var tillhörig Svenska kyrkan (24 kap.) samt avgifter vid kyrkliga handlingar (42 kap.)

Kyrkoordningen anger i 24 kap. 1 a §

Dödsboet har rätt till begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning när den avlidna tillhörde Svenska kyrkan, om inte synnerliga skäl hindrar det. Även när den avlidna inte tillhörde Svenska kyrkan får en begravningsgudstjänst firas, om det finns särskilda skäl. Beslut om rätt till begravningsgudstjänst fattas av kyrkoherden för den församling där gudstjänsten begärs. Kyrkoherden får uppdra åt någon annan präst i församlingen eller pastoratet att besluta.

Kyrkoordningen anger i 42 kap. 7 § att:

Någon avgift för dop får inte tas ut från enskilda personer. Inte heller får någon avgift tas ut för konfirmation för sådana kostnader som täcks av den konfirmationsersättning som avses i 9 och 12 §§ när konfirmanden tillhör Svenska kyrkan, för vigsel när någon av makarna tillhör Svenska kyrkan eller för en begravningsgudstjänst när den avlidne vid dödsfallet tillhörde Svenska kyrkan.

Tidigare fanns i kapitel 42 en skrivning om att avgift får tas ut om det är en icke tillhörig som begravningsgudstjänsten hålls för men denna skrivning togs bort 2012 efter beslut i kyrkomötet (SvKB2012:14) och texten justerades sedan till nuvarande lydelse (SvKB 2015:9).

Varje år bestäms clearingbelopp för kyrkliga handlingar vilket anges i SvKB. Nedan står att läsa om det senaste beslutet.

5 § Det belopp med vilket den församling som den avlidne tillhörde ska ersätta den församling där begravningsgudstjänsten har firats utgör högst 8 080 kronor. Beloppet består av följande poster:

Präst 2 040 kronor

Kyrkomusiker 990 kronor

Lokalupplåtelse 2 260 kronor

Utbärning och sänkning av kista eller 465 kronor per bärare urna (ingående i begravningsgudstjänsten) (dock högst 2 790 kronor)

Har begravningsgudstjänsten firats utan lokalupplåtelse ska ersättning ändå utgå med 920 kronor avseende kostnad för vaktmästare när vaktmästare har medverkat. (SvKB 2023:10)

Om en kyrkoherde godkänner en kyrklig begravning för en icke tillhörig får dödsboet betala för lokalhyran om kyrkan används. Om däremot en neutral lokal används, exempelvis gravkapellet, utgår ingen avgift eftersom den lokalen finansieras av begravningsavgiften. För den neutrala lokalen ska aldrig avgift faktureras oavsett om det är en borgerlig eller kyrklig avskedsceremoni eller om den sker i annan ordning. Undantag finns när den avlidne inte är folkbokförd i Sverige, då ska även den neutrala lokalen faktureras då ingen begravningsavgift betalats.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om begravningsavgift, clearing och kyrkoavgift har varit uppe ett flertal gånger i kyrkomötet men oftast handlat om ärendet att separera begravningsavgiften från kyrkoavgiften.

Frågan om begravningsgudstjänst för icke kyrkotillhöriga behandlades i motion 2008:2 där motionären föreslog att kyrkomötet skulle besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att (1) undersöka omfattningen av begravningsgudstjänster för icke tillhöriga samt om avgift togs ut för dessa gudstjänster och (2) i samråd med biskopsmötet utarbeta en handledning för hur kyrkan borde bemöta icke tillhöriga och anhöriga till icke tillhörigas önskan om begravningsgudstjänst. Gudstjänstutskottet konstaterade i betänkande 2008:4 att beträffande avgift för begravningsgudstjänst för icke medlemmar visade erfarenheten tydliga skillnader mellan många församlingar, både i fråga om avgiftens storlek och om man tog ut någon avgift alls. Utskottet noterade vidare beträffande avgiftsfrågan, att Församlingsförbundet, numera Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, rekommenderade en avgift motsvarande tre clearingbelopp för en begravningsgudstjänst. Utskottet menade, att denna rekommendation var tillräcklig, samt att den just som rekommendation ger församlingen den pastoral frihet som kan behövas i speciella situationer. Utskottets förslag blev att avslå motionen i sin helhet och kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

2020 tog kyrkokansliet över rådgivningen kring begravningsverksamheten från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och i den digitala handbok om begravningsverksamheten som finns på nationell nivå så ligger rekommendationen om tre clearingbelopp kvar.

Från Sveriges Begravningsbyråers Förbund (SBF) säger man att i ungefär en femtedel av fallen där den avlidne inte tillhört Svenska kyrkan så är anhöriga ovetande om det. Anhöriga står då inte sällan rådvilla när man ansett det självklart med en kyrklig begravningsgudstjänst.

I slutänden är det alltid kyrkoherdens ansvar att avgöra om kyrklig begravningsgudstjänst ska hållas eller inte och det ska alltid ske med respekt för den avlidnes vilja samt med beaktande av möjligheten att erbjuda andra typer av minnesceremonier.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:50.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2024:50 uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram riktlinjer för begravning av icke kyrkotillhöriga som inkluderar de ekonomiska aspekterna.

Utskottet konstaterar att det är upp till varje enskild kyrkoherde att avgöra om begravningsgudstjänst för en avliden som inte varit tillhörig Svenska kyrkan ska få hållas. Utskottet konstaterar vidare att församlingar skiljer sig åt vad gäller synen på huruvida sådana begravningsgudstjänster ska hållas eller inte samt vilken avgift som tas ut. Mot bakgrund av detta ser utskottet att det hade varit bra med gemensamma riktlinjer. Bemötandet av anhöriga till en avliden är alltid viktigt och kan, på grund av kostnadsfrågan, bli särskilt viktigt när det kommer till begravning av en individ som inte varit tillhörig Svenska kyrkan. Även här skulle gemensamma riktlinjer kunna vara till hjälp. Utskottet anser att det skulle vara bra att i riktlinjerna koppla avgiften som tas ut till clearingbeloppet då det räknas upp varje år i SvKB. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2024:50 men att med anledning av motionen uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram riktlinjer för begravning av icke kyrkotillhöriga som inkluderar de ekonomiska aspekterna kring detta.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Kerstin Sidenvall Karlgren och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark och Terence Hong slo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Det är kyrkofullmäktiges ansvar att i respektive församling/pastorat fatta beslut om avgifter för olika verksamheter. Förutsättningarna ser så olika ut i olika församlingar/pastorat så att enhetliga riktlinjer för hela Svenska kyrkan när det gäller avgifter för kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga är inte rätt väg att gå.

Karin Janfalk

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:8**

Spridning av digitala andakter

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:59 där motionärerna föreslår kyrkomötet att besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att publicera direktlänkar till församlingars digitala andakter på den nationella nivåns webbplats. Utskottet menar att det är viktigt med tillgängligheten av digitala andakter och gudstjänster men att mycket av det som motionären efterfrågar redan finns. Vidare är utskottets uppfattning att det största värdet för den enskilde individen handlar om att erbjudas möjlighet till samhörighet genom digitala andakter och gudstjänster med den församling hen känner sig hemma i eller vanligtvis besöker och då landar uppgiften på församlingar och pastorat att tillhandahålla den möjligheten. Därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:59.

Motionens förslag

Motion 2024:59 av Åsa Öckerman m.fl., Spridning av digitala andakter

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att publicera direktlänkar till församlingars digitala andakter på den nationella nivåns webbplats.

Bakgrund

I mars 2013 antog kyrkostyrelsen en strategi för digital kommunikation och närvaro. Strategin lyfter fram att Svenska kyrkans digitala kommunikation ska vara aktiv, transparent, lyhörd och se varje människa. Den fastslår även att Svenska kyrkan ska arbeta aktivt med att ta fram och använda verktyg för att utföra de grundläggande uppgifterna även på digitala arenor.

Idag finns på svenskakyrkan.se en gemensam kalender för hela Svenska kyrkan. I den kan församlingar, pastorat, stift och nationell nivå publicera uppgifter om gudstjänster och verksamheter. De som använder kalendern kan filtrera på olika slags händelser, till exempel gudstjänster, musik och kör, eller ungdomsverksamhet. Den som vill kan även kryssa i att hen endast vill se digitala alternativ.

Alla händelser som visas i den gemensamma kalendern utvecklas allt eftersom. Under pandemin blev det extra viktigt att lägga till möjligheten att hitta just digitala händelser.

Kalendern går att nå på flera sätt:

1. Genom startsidan som finns hos varje kyrklig enhet, församling, pastorat, stift och nationell nivå. I sidfoten på startsidan visas lokala kalenderhändelser och här finns även länken ”Se fler kommande händelser” – via den sidan går det att se olika händelser i hela landet och där finns möjlighet att filtrera på bland annat allt som är digitalt.
2. Redaktörer har möjlighet att på andra sidor än startsidan länka till kalendern samt att lägga in en lista med kalenderhändelser på vilken sida som helst. En sådan lista kan visa alla kalenderhändelser eller enbart till exempel digitala kalenderhändelser.
3. Redaktören kan även välja att på varje sida på den egna webbplatsen lägga in en knapp som leder vidare till kalender.
4. På den nationella webbsidan ”Digitala gudstjänster och evenemang” finns en knapp som länkar till kalendern där just digitala gudstjänster är förvalda.

Alla händelser som visas i den gemensamma kalendern är inlagda i kalendern av redaktörer i hela landet och i utlandskyrkan. Det finns en stor uppslutning bland redaktörerna där drygt 900 församlingar och pastorat har aktiva redaktörer och aktiva kalendrar.

Den gemensamma kalendern utvecklas allt eftersom.

På den nationella webbsidan Digitala gudstjänster och evenemang finns även länkar till de församlingar som sparar sina digitala gudstjänster och evenemang som ger möjligheten att se sändningar i efterhand. På sidan finns även länkar till inspelade gudstjänster och andakter som sänts på svenskakyrkan.se, ett urval av tidigare sändningar från Svenska kyrkans musik- och kulturevenemang samt inspelade evenemang under kategorin ”Kyrka och samhälle”. Via samma sida kan även livesändningar vid större händelser såsom nationella gudstjänster och biskopsvigningar ses och här länkas också till de gudstjänster som sänds på SVT Play och de gudstjänster som sänds i Sveriges radio.

Tidigare behandling i kyrkomötet

I kyrkolivsutskottets betänkande 2006:8 behandlades två motioner om fler gudstjänster och kristna program i Sveriges television och i Sveriges radio (2006:43 och 2006:44). Utskottet menade att det är angeläget för hela kristenheten att gudstjänster och kristna program sänds i både radio och tv. Därför föreslog utskottet att kyrkomötet skulle uppdraga åt kyrkostyrelsen att via Sveriges kristna råd åter aktualisera religionens roll och plats i public service, vilket också blev kyrkomötets beslut.

I kyrkolivsutskottets betänkande 2009:2 behandlades tre motioner (2009:52, 2009:57 och 2009:78). I samtliga motioner betonades behovet av att öka Svenska kyrkans närvaro på internet, genom att projektera för en interaktiv mötesplats, genom att tillsätta en utredning om hur ”Jourhavande nätpräst” kan utformas och genom att ta fram riktlinjer alternativt policy för att utveckla, stimulera och öka Svenska kyrkans närvaro online. Utskottet delade motionärernas uppfattning att Svenska kyrkans närvaro på internet behöver utvecklas och samordnas. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag att med anledning av motion 2009:52 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att skyndsamt införa en öppen interaktiv mötesplats som Svenska kyrkan erbjuder och tar ansvar för.

Kyrkolivsutskottet behandlade i betänkande 2014:3 motion 2014:22 Barnportal på nätet samt 2014:72 Webbsända gudstjänster. Utskottet var positiva till bägge motionerna men konstaterade att arbete redan pågår vad gäller webbsända gudstjänster. Utskottet föreslog kyrkomötet att med den bakgrunden bifalla motion 2014:22 och

avslå 2014:72 men föreslog även att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att intensifiera arbetet med att på ett samlat sätt tillgängliggöra webbsända gudstjänster. Kyrkomötet följde utskottets förslag till beslut. Under 2017 planeras uppdraget vara slutfört då ny teknik finns på plats och upphavs- och rättighetsfrågorna utredda.

I motion 2017:94 föreslog motionären att:

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på Svenska kyrkans webbplats tillgängliggöra svenskkyrkliga poddradiogudstjänster varje sön- och helgdag.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på Svenska kyrkans webbplats tillgängliggöra dagliga svenskkyrkliga poddradioandakter.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillhandahålla församlingarna plattform, struktur, lagring och distribution för poddradioverksamhet.

I kyrkolivsutskottets betänkande 2017:11 konstateras att Svenska kyrkan följer med i teknikutvecklingen och att satsningen på att tillgängliggöra gudstjänster och andakter som poddsändningar ligger väl i linje med strategin för en digital närvaro. Vidare menade utskottet att uppmuntran och samordning skulle kunna skötas av den nationella nivån samt att det är bra med en gemensam plattform, struktur, lagring och distribution för poddsändningar. Utskottet föreslog kyrkomötet att bifalla motionen i sin helhet och kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag. Ärendet slutrappporterades i KsSkr 2018:3.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:59.

Utskottet menar att det finns ett stort värde att kunna ta del av digitala andakter och gudstjänster, men anser att det största värdet för den enskilde individen handlar om att erbjudas möjlighet till samhörighet genom digitala andakter och gudstjänster med den församling hen känner sig hemma i eller vanligtvis besöker. Utskottet anser vidare att det redan finns mycket av det som motionären efterfrågar i de lösningar som beskrivs i bakgrundsbeskrivningen samt att frågan om hur digitala gudstjänster och andakter ska spridas kan lösas på församlings- och stiftsnivå.

Uppsala den 2 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Sören Olsson, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivenmyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Birgitta Johansson Huuva, Tomas Fors, Magnus Hedin, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Kerstin Sidenvall Karlgren och Terence Honglo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:9**

Fler unga i beslutande organ

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:70 där kyrkostyrelsen och kyrkomötets presidium föreslås få i uppdrag att initiera en offentlig diskussion om hur kyrkomötet kan leva upp till tidigare satta mål om större generationsspridning i beslutsfattande organ. Utskottet konstaterar att motionen väcker en mycket viktig fråga men menar samtidigt att det är ett arbete som ska utföras av nomineringsgrupperna, att det är där ansvaret att hitta unga människor som står beredda att gå in i uppdraget som förtroendevald ligger, inte hos kyrkomötets presidium eller kyrkostyrelsen. Därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:70.

Motionens förslag

Motion 2024:70 av Marcus Romedahl, Fler unga i beslutande organ

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen och kyrkomötets presidium att initiera en offentlig diskussion om hur kyrkomötet kan leva upp till tidigare satta mål om större generationsspridning i beslutsfattande organ.

Bakgrund

1984 fattade Lutherska världsförbundets generalförsamling beslut om en ”Youth quota” som innebär att organisationen ska sträva efter att minst 20 procent av delegaterna i organisationens beslutsfattande organ ska vara under 30 år. I Stuttgart 2010 hade generalförsamlingen nästan nått målet då 19 procent av delegaterna var under 30 år. En skillnad mellan kyrkomötet och Lutherska världsförbundets generalförsamling är att delegaterna i Lutherska världsförbundets generalförsamling inte väljs i demokratiska val utan utses av medlemskyrkorna.

De Ungas Kyrkomöte, som kommit till efter en del av det motionsarbete som gjorts under åren, är ett sätt att berätta för kyrkomötet vad barn och unga tycker om några av de frågor som kyrkomötet beslutar om. På De Ungas Kyrkomöte träffas deltagare som är utsedda av Svenska Kyrkans Ungas distrikt och diskuterar samt skriver motionssvar till de motioner som har kommit in till kyrkomötet. Sedan 2016 följs De Ungas Kyrkomöte också upp med ett Forum, där deltagare från De Ungas Kyrkomöte

möter kyrkomötesledamöter för att ta samtalet vidare. Vid kyrkomötet 2023 överlämnades motionssvaren från De Ungas Kyrkomöte till kyrkomötet under högtidliga former, och det har blivit allt vanligare att biskopar och kyrkomötesledamöter hänvisar till kommentarer från De Ungas kyrkomöte vid sina överläggningar i utskotten och i plenum.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Som nämns i motionen 2024:70 så har frågan om generationsspridning i beslutsfattande organ varit uppe tidigare, bland annat i motion 2014:95. Där föreslog motionären att kyrkomötet skulle anta Kyrkornas världsråds och Lutherska världsförbundets princip kring generationsspridning i beslutande organ. I motionen föreslogs även att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att uppmuntra stift och församlingar att anta samma principer i sammansättningen till sina respektive beslutande organ och råd. Organisationsutskottet konstaterade i sitt betänkande 2014:12 att det är en angelägen fråga för Svenska kyrkan på alla nivåer men att det inte är lämpligt att direkt anta en annan organisations principer som sina egna samt att det skulle innebära en otydlighet i fråga om vilka organ som är tänkta att omfattas av principerna. Utskottet föreslog avslag på motionen, men föreslog även samtidigt att kyrkomötet med anledning av motionen skulle anta motsvarande målsättning som Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet angående ungas deltagande i olika organ, med målet att minst 20 procent av de som utses till kyrkostyrelsen och organ som utses av kyrkostyrelsen ska vara under 30 år. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet beslutade 1999 att sänka rösträttsåldern från 18 år till 16 år i val inom Svenska kyrkan.

I kyrkorättsutskottets betänkande 2003:2 behandlades kyrkostyrelsens skrivelse 2003:7 där det föreslogs att göra en ändring i 57 kap. 8 § i kyrkoordningen så att den som fyllt 16 år har rätt att begära beslutsprövning. Tillsyns- och uppdragsutskottet hade året innan konstaterat i sitt betänkande 2002:10 där motionen 2002:88 behandlades att det var en logisk och konsekvent åtgärd att rätten att begära beslutsprövning knöts till Svenska kyrkans rösträttsålder, det vill säga 16 år. Kyrkorättsutskottet föreslog att kyrkomötet skulle besluta i enlighet med skrivelsens förslag att förtydliga bestämmelserna i 57 kap. 8 § i kyrkoordningen så att det klart framgår att den som fyllt 16 år även självständigt äger rätt att begära beslutsprövning. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2008:87 föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen att utarbeta riktlinjer för De Ungas Kyrkomöte så att dessa kunde framläggas för kyrkomötet 2009. Kyrkorättsutskottet konstaterade i sitt betänkande 2008:6 att det är en viktig fråga om hur unga människor kan ges möjlighet att ta del av och påverka Svenska kyrkans aktuella frågor på nationell nivå, men att förslaget som ges i motionen inte är den enda formen för att möta önskan om ungas engagemang, inflytande och delaktighet samt att det skulle vara omöjligt att överblicka vilka organisatoriska och ekonomiska konsekvenser ett bifall skulle få. Utskottet pekade också på att det ligger ett ansvar på nomineringsgrupperna att i samband med valen motivera unga människor att kandidera, utbilda och på andra sätt stödja ungdomarna. Utskottet föreslog att motionen skulle avslås men att kyrkomötet skulle besluta att, med anledning av motionen, uppdra åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet 2010 föreslå former för ungas ökade delaktighet i Svenska kyrkan på nationell nivå. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

I motion 2011:18 föreslogs det att kyrkomötet skulle besluta om ändringar i kyrkoordningen så att ledamöterna i Svenska Kyrkans Ungas förbundsstyrelse skulle få delta i kyrkomötets överläggningar och framställa förslag samt genom motioner väcka ärenden i kyrkomötet. I organisationsutskottets betänkande 2011:13 föreslogs att avslå motion 2011:18 vilket också blev kyrkomötets beslut, men utskottet ville understryka att man bejakar synen att det är viktigt att barn och ungdomar ges plats i de demokratiska processerna i kyrkan och att det är nödvändigt att hitta modeller för hur detta kan ske. Svenska Kyrkans Unga å sin sida har, som ett sätt att delta i debatten och lyfta fram sina åsikter, anordnat ett eget möte, De Ungas Kyrkomöte, där de besvarar motioner ur sitt perspektiv.

I betänkandet 2015:9 behandlade organisationsutskottet motion 2015:75 där det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebar dels att valbarhetsåldern sänks till 16 år, dels att Svenska Kyrkans Unga får ett mandat i kyrkostyrelsen. Utskottet föreslog att motionen skulle avslås i sin helhet och konstaterade att sänkt valbarhetsålder inte kunde bli aktuellt då kyrkliga enheter utför myndighetsuppgifter och att frågan om mandat i kyrkostyrelsen inte kunde bli aktuell då det inte är i överensstämmelse med kyrkans demokratiska principer. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2017:87 föreslogs det om ungas representation i kyrkomötet att kyrkostyrelsen skulle återkomma till kyrkomötet med förslag om en sådan kyrkorättslig reglering att De Ungas Kyrkomöte får utse representanter med yttrande och förslagsrätt till kyrkomötet. Motionen behandlades i betänkande 2017:8 där organisationsutskottet konstaterade att frågan om barn och ungas ökade delaktighet, inte minst på den nationella nivån i Svenska kyrkan, behandlats vid ett flertal tillfällen i kyrkomötet. Vidare menade utskottet att barn och unga har möjlighet att engagera sig i de olika nomineringsgrupperna även om rösträttsåldern är 16 år och valbarhetsåldern 18 år. Utskottet lyfte även den påverkansmöjlighet som barn och unga redan har genom De Ungas Kyrkomöte. De möten, kallade Forum, som hålls dagen före kyrkomötets första session och det motionshäfte som delas ut till kyrkomötesledamöterna är mycket uppskattade och gör att barn och unga finns med i kyrkomötets ärendeberedning. Vidare ansåg utskottet inte att olika grupper ska ges yttrande- och förslagsrätt i kyrkomötet. Mot bakgrund av det föreslog utskottet att motion 2017:87 skulle avslås. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:70.

Utskottet konstaterar att motionen väcker en mycket viktig fråga men menar samtidigt att det är ett arbete som ska utföras av nomineringsgrupperna. Det är där ansvaret att hitta unga människor som står beredda att gå in i uppdraget som förtroendevald ligger och inte hos kyrkomötets presidium eller kyrkostyrelsen. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2024:70.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Kerstin Sidenvall Karlgren och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, och Terence Hong slo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot kyrkolivsutskottets beslut att avslå motion 2024:70 till förmån för motionens lydelse, att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen och kyrkomötets presidium att initiera en offentlig diskussion om hur kyrkomötet kan leva upp till tidigare satta mål om större generationsspridning i beslutsfattande organ.

Margaretha Herthelius

Samhälls- och kulturutskottets betänkanden
SK 2024:1–16

Samhälls- och kulturutskottets betänkanden

- SK 2024:1 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet
- SK 2024:2 Kyrkans deltagande vid sekulära engagemang
- SK 2024:3 Nationell strategi för samarbete inom folkbildning
- SK 2024:4 Kriget mot Ukraina
- SK 2024:5 Svenska kyrkan och Stadsmissionen
- SK 2024:6 Beredskapsdag och samverkansforum om beredskap
- SK 2024:7 Alternativa behandlingsformer på kriminalvårdsanstalter
- SK 2024:8 Kyrkan tar ställning mot otryggheten
- SK 2024:9 Kyrkans engagemang i avhopparverksamheten
- SK 2024:10 Kulturutredning
- SK 2024:11 Möta människor i behov av arbete
- SK 2024:12 Kyrkans samverkan med civilsamhället
- SK 2024:13 Stå upp för att barnkonventionen efterföljs
- SK 2024:14 Stärk Svenska kyrkans nätnärvaro
- SK 2024:15 Vapenfri tjänst inom Svenska kyrkan
- SK 2024:16 Svenska kyrkan som samlande kraft

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:1**

Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar samhälls- och kulturutskottet kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte – Kyrkan i det offentliga rummet, samt motionerna 2024:19, 2024:41, 2024:55 och 2024:54 som avser förslaget till uttalande i skrivelsens första, andra, fjärde och femte punkt. Läronämnden har yttrat sig över skrivelsen och motionerna. Sex av utskotten har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse.

Utskottet välkomnar kyrkostyrelsens förslag till uttalande och anser att texten är bra, men utskottet föreslår några kompletteringar med anledning av vad som framkom under behandlingen av skrivelsen och motionerna. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att

- ♦ avslå kyrkostyrelsens förslag till uttalande i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6
- ♦ bifalla motion 2024:54
- ♦ avslå motionerna 2024:41, 2024:19 och 2024:55
- ♦ med anledning av kyrkostyrelsens förslag till uttalande, med bifall till motion 2024:54 och med anledning av motionerna 2024:19 och 2024:55 föreslå kyrkomötet att anta utskottets förslag till uttalande.

Till betänkandet finns två reservationer.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet	3
Motionernas förslag	4
Motion 2024:19 av Berth Löndahl m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets första punkt.....	4
Motion 2024:41 av Boel Johansson m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets andra punkt	4
Motion 2024:55 av Knapp Anna Eriksson m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt	4
Motion 2024:54 av Lena Arman m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets femte punkt.....	5
Yttrande från läronämnden.....	5
Yttranden från andra utskott	5
Bakgrund	5
Skrivelsen	5
Motion 2024:19	6
Motion 2024:41	6
Motion 2024:55	6
Motion 2024:54	6
Utskottets överväganden	6
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6, motionerna 2024:19, 2024:41, 2024:55, 2024:54	6
Reservation 1	9
Reservation 2	9
Bilaga 1 Läronämndens yttrande 2024:2y.....	10
Bilaga 2 Gudstjänstutskottets yttrande 2024:5y	11
Bilaga 3 Organisationsutskottets yttrande 2024:1y	12
Bilaga 4 Angående fråga om yttrande från tillsyns- och uppdragsutskottet.....	14
Bilaga 5 Ekonomiutskottets yttrande 2024:1y.....	15
Bilaga 6 Ekumenikutskottets yttrande 2024:1y	16
Bilaga 7 Kyrkolivsutskottets yttrande 2024:2y	18
Bilaga 8 Förvaltareutskottets yttrande 2024:1y	20

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå kyrkostyrelsens förslag till uttalande i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6,
2. bifalla motion 2024:54,
3. avslå motion 2024:41,
4. avslå motion 2024:19,
5. avslå motion 2024:55,
6. med anledning av kyrkostyrelsens förslag till uttalande i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 och utifrån den omvärldsbeskrivning och de teologiska resonemang som förts fram i skrivelsen samt med bifall till motion 2024:54, och med anledning av motionerna 2024:19 och 2024:55 uttala följande:
 1. Svenska kyrkans engagemang i det offentliga rummet utgör en väsentlig del av kyrkans sändning till världen (mission) för skapelsens helande. Kyrkans närvaro i det offentliga rummet syftar till att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.
 2. Svenska kyrkan har ett ansvar att verka för ett öppet, inkluderande och rättvist offentligt rum för alla och bidra till det demokratiska samhällets upprätthållande och utveckling.
 3. Svenska kyrkan konstaterar att trossamfund och civilsamhällesorganisationer spelar en nyckelroll för ett öppet och rättvist samhälle.
 4. Svenska kyrkans rum ska präglas av rättvisa, inkludering, upprättelse och öppenhet. Detta innefattar både utrymme för öppna och respektfulla samtal, men också fysiska rum som ger trygghet och skydd.
 5. Svenska kyrkan bidrar till det offentliga rummet genom att sätta fokus på alla människors lika värde och värdighet, rättvisa och delaktighet. Delaktighet förutsätter möjlighet till utbildning och folkbildning. De demokratiska fri- och rättigheterna är centrala utgångspunkter i strävan efter fred och rättvisa.
 6. Svenska kyrkans deltagande i det offentliga rummet ska präglas av mod och klarsynthet, tålamod och uthållighet, samt solidaritet och egenmakt. Det ska bland annat innefatta:
 - a) analys av samhällsutmaningar utifrån ett delaktighetsperspektiv
 - b) främjande av tillitsfulla relationer
 - c) utmanande av orättvisor
 - d) upptäckande av hoppets tecken
 - e) förbättrade livsvillkor för och tillsammans med människor i utsatthet

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Kyrkomötet beslutar, utifrån den omvärldsbeskrivning och de teologiska resonemang som förts fram i skrivelsen, att uttala följande:

1. Svenska kyrkans engagemang i det offentliga rummet utgör en väsentlig del av kyrkans sändning till världen (mission) för skapelsens helande.
2. Svenska kyrkan har ett ansvar att verka för ett öppet, inkluderande och rättvist offentligt rum för alla och bidra till det demokratiska samhällets upprätthållande och utveckling.
3. Svenska kyrkan konstaterar att trossamfund och civilsamhällesorganisationer spelar en nyckelroll för ett öppet och rättvist samhälle.

4. Svenska kyrkans rum ska präglas av rättvisa, inkludering och öppenhet. Detta innefattar både utrymme för öppna och respektfulla samtal, men också fysiska rum som ger trygghet och skydd.
5. Svenska kyrkan bidrar till det offentliga rummet genom att sätta fokus på alla människors lika värde och värdighet, rättvisa och delaktighet. De demokratiska fri- och rättigheterna är centrala utgångspunkter i strävan efter fred och rättvisa.
6. Svenska kyrkans deltagande i det offentliga rummet ska präglas av mod och klarsynthet, tålmod och uthållighet, samt solidaritet och egenmakt. Det ska bland annat innefatta:
 - a) analys av samhällsutmaningar utifrån ett delaktighetsperspektiv
 - b) främjande av tillitsfulla relationer
 - c) utmanande av orättvisor
 - d) upptäckande av hoppets tecken
 - e) förbättrade livsvillkor för och tillsammans med människor i utsatthet.

Motionernas förslag

Motion 2024:19 av Berth Löndahl m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets första punkt

Kyrkomötet beslutar att den första punkten i kyrkostyrelsens förslag till uttalande i den tematiska skrivelsen ska lyda:

Svenska kyrkans engagemang i det offentliga rummet utgör en väsentlig del av kyrkans sändning till världen (mission) för skapelsens helande. Hennes närvaro i det offentliga rummet syftar främst till att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Motion 2024:41 av Boel Johansson m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets andra punkt

Kyrkomötet beslutar att den andra punkten i kyrkostyrelsens förslag till uttalande i den tematiska skrivelsen ska lyda:

Svenska kyrkan har ett ansvar att verka för ett öppet, inkluderande och rättvist offentligt rum för alla och bidra till det demokratiska samhällets upprätthållande och utveckling. Vi vänder oss därför mot den hätska ton som förekommer i det offentliga rummet med bl.a. hot, hat och förlöjligande av meningsmotståndare och av människor med muslimsk eller judisk tro/kultur.

Motion 2024:55 av Knapp Anna Eriksson m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt

Kyrkomötet beslutar att den fjärde punkten i kyrkostyrelsens förslag till uttalande i den tematiska skrivelsen ska lyda:

Svenska kyrkans rum ska präglas av rättvisa, inkludering, möjlighet till upprättelse och öppenhet. Detta innefattar både utrymme för öppna och respektfulla samtal, men också fysiska rum som ger trygghet och skydd.

Motion 2024:54 av Lena Arman m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets femte punkt

SK 2024:1

Kyrkomötet beslutar att den femte punkten i kyrkostyrelsens förslag till uttalande i den tematiska skrivelsen ska lyda:

Svenska kyrkan bidrar till det offentliga rummet genom att sätta fokus på alla människors lika värde och värdighet, rättvisa och delaktighet. Delaktighet förutsätter möjlighet till utbildning och folkbildning. De demokratiska fri- och rättigheterna är centrala utgångspunkter i strävan efter fred och rättvisa.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 samt motionerna 2024:19, 2024:41, 2024:54 och 2024:55 i Ln 2024:2y, *bilaga 1*.

Yttranden från andra utskott

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet, *bilaga 2*.

Organisationsutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet, *bilaga 3*.

Tillsyns- och uppdragsutskottets har beslutat att avstå från att yttra sig över skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet, *bilaga 4*.

Ekonomiutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet, *bilaga 5*.

Ekumenikutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet, *bilaga 6*.

Kyrkolivsutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet, *bilaga 7*.

Förvaltareutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet, *bilaga 8*.

Bakgrund

Skrivelsen

I enlighet med det förslag som kyrkomötets presidium lämnade i sin skrivelse PSkr 2022:1 beslutade kyrkomötet vid sitt sammanträde i november 2022 att temat för det tematiska kyrkomötessammanträdet 2024 ska vara *Kyrkan i det offentliga rummet*.

Kyrkostyrelsen redogör i sin skrivelse KsSkr 2024:6 för temat för årets tematiska kyrkomöte – kyrkan i det offentliga rummet. Till grund för det tematiska kyrkomötet ligger Lutherska världsförbundets studieprocess kring och dokument *Kyrkan i det offentliga rummet*. Med utgångspunkt i Lutherska världsförbundets dokument riktas fokus i kyrkostyrelsens skrivelse mot förutsättningar, skäl och former för kyrkans samhällsengagemang. Skrivelsen består av fyra tematiska kapitel:

- ◆ Det offentliga rummet och Svenska kyrkan
- ◆ Teologiska motiv för Svenska kyrkans närvaro i det offentliga rummet
- ◆ Svenska kyrkans närvaro i och bidrag till det offentliga rummet (kännetecken och principer)
- ◆ Konsekvenser för Svenska kyrkans liv.

I skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen, utifrån den omvärldsbeskrivning och de teologiska resonemang som förs fram i skrivelsen, att kyrkomötet bekräftar Svenska kyrkans uppdrag att bidra till att skapa och upprätthålla ett offentligt rum som präglas av rättvisa och inkludering. Kyrkostyrelsen anför att sådant engagemang präglas av att en analys av samhällsutmaningar görs tillsammans med andra aktörer, att tillitsfulla relationer främjas, orättvisor utmanas, tecken av hopp identifieras och livsvillkor förbättras för och tillsammans med människor som lever i utsatthet. Vidare anför kyrkostyrelsen att ytterst är syftet att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Motion 2024:19

Motionens förslag innebär ett tillägg till den första punkten i uttalandet, om vad som är det främsta syftet med kyrkans närvaro i det offentliga rummet (se motiveringen i motionen).

Motion 2024:41

Motionens förslag innebär ett tillägg till den andra punkten i uttalandet, om den hätska ton som förekommer i det offentliga rummet (se motiveringen i motionen).

Motion 2024:55

Motionens förslag innebär ett tillägg till den fjärde punkten i uttalandet, genom att skrivningen ”möjlighet till upprättelse” läggs till i den första meningen (se motiveringen i motionen).

Motion 2024:54

Motionens förslag innebär ett tillägg till den femte punkten i uttalandet, om att delaktighet förutsätter möjlighet till utbildning och folkbildning (se motiveringen i motionen).

Utskottets överväganden

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6, motionerna 2024:19, 2024:41, 2024:55, 2024:54

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens förslag till uttalande i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6.

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2024:54.

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:41, 2024:19 och 2024:55.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av kyrkostyrelsens förslag till uttalande i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 och utifrån den omvärldsbeskrivning och de teologiska resonemang som förts fram i skrivelsen samt med bifall till motion 2024:54, och med anledning av motionerna 2024:19 och 2024:55 göra ett uttalande enligt utskottets förslag.

Kyrkostyrelsen skrivelse 2024:6

Utskottet har behandlat kyrkostyrelsen skrivelse 2024:6 och förslag till beslut om uttalande och tillhörande motioner. Utskottet har tagit emot yttranden från övriga utskott. Tillsyns- och uppdragsutskottet avstår från att lämna ett yttrande mot bakgrund

av sitt ansvarsområde. Yttrandena bidrar till behandlingen av och det fortsatta arbetet med utgångspunkt i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6.

Som exempel vill samhälls- och kulturutskottet betona gudstjänstutskottets reflektion – att kyrkan i det offentliga rummet inte endast ska upptäcka tecken på hopp, utan också förmedla hopp. Svenska Kyrkans Unga lyfts särskilt fram av kyrkolivsutskottet. Samhälls- och kulturutskottet noterar även att De Ungas Kyrkomöte 2024 i sin skrivelse berör de ungas roll när Svenska kyrkans röst ska höras som civilsamhällesaktör (s. 6). Ekumenik och interreligiös samverkan är ett annat exempel på fråga som kommer fram i yttrandena från utskotten.

Samhälls- och kulturutskottet ser att skrivelsen kan leda till fortsatt reflektion kring kyrkan i det offentliga rummet. Utskottet vill även understryka läronämndens konstaterande att Svenska kyrkans roll i det offentliga rummet behöver vara föremål för ständig teologisk reflektion. Läronämnden välkomnar även de samtal om kyrkans kallelse i det offentliga rummet som kyrkostyrelsens skrivelse inspirerar till. Samhälls- och kulturutskottet vill i detta sammanhang även särskilt betona kallelsen i dopet som utgångspunkt för kyrkan i det offentliga rummet, även om det inte anges uttryckligen i förslagen till uttalande.

Frågan om vem skrivelsen riktar sig till har ställts i utskottens yttranden. Detta är en fråga som samhälls- och kulturutskottet finner vara relevant att ta vidare. En annan fråga som samhälls- och kulturutskottet lyfter är vilken dignitet skrivelsen har, exempelvis om den är ett studiematerial eller en vägledning. Eftersom skrivelsen bland annat redogör för komplexa teologiska frågor talar det för att den främst lämpar sig för den inomkyrkliga läsaren. Om man vill att skrivelsens budskap ska få bredare spridning i församlingar behöver ett studiematerial eller annan handledning tas fram.

När det gäller uttalandet menar utskottet, i enlighet med den presentation som gavs av tjänstepersonerna från kyrkokansliet, att punkterna 1–3 kan läsas som ”vad” – vad är Svenska kyrkan i det offentliga rummet? De senare punkterna 4–6 kan läsas som ett ”hur” – hur deltar kyrkan i det offentliga rummet?

Sammantaget ser utskottet att yttrandena i sig inte ger anledning att föreslå ytterligare ändringar av uttalandet.

Utskottet välkomnar kyrkostyrelsens förslag till uttalande och finner att texten är bra, men föreslår några ändringar som kompletterar punkterna 1, 4 och 5 i uttalandet. Därför föreslår utskottet avslag till kyrkostyrelsens förslag till uttalande. Utskottets förslag till ändrat uttalande har sin grund i utskottets behandling av kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 och tillhörande underlag, men även de motioner som lagts fram i anslutning till skrivelsen, vilket det redogörs för närmare nedan.

Motion 2024:19

Utskottet instämmer i stort med motionens motivering. I motionen föreslås en bra och viktig komplettering till uttalandets första punkt. Utskottet vill understryka behovet av att teologin och den grundläggande uppgiften alltid finns med kyrkan i det offentliga rummet. Mot bakgrund av den vikt frågan har, vill utskottet skärpa motionens förslag, genom att stryka ordet ”främst”. Dessutom vill utskottet skriva ut ”kyrkans närvaro”. Utskottet föreslår därför att motion 2024:19 avslås, men med anledning av motionen och kyrkostyrelsens skrivelse vill utskottet föreslå att följande mening läggs till kyrkostyrelsens förslag till uttalande som en andra mening i första punkten:

Kyrkans närvaro i det offentliga rummet syftar till att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Motion 2024:41

Utskottet delar i stort motionens syfte – att betona Svenska kyrkans ansvar att verka för ett öppet, inkluderande och rättvist offentligt rum för alla, utan hot och hat mot personer med annan tro eller meningsmotståndare. Detta syfte framgår enligt utskottets mening redan av kyrkostyrelsens skrivelse och Lutherska världsförbundets dokument. Utskottet ser därför inget behov av motionens förslag till komplettering i uttalandets andra punkt och ser även en risk att det uppfattas som begränsande. Mot den bakgrunden föreslår utskottet att motion 2024:41 avslås.

Motion 2024:55

Utskottet håller i stort med syftet med motionens motivering kring upprättelse. Utskottet vill särskilt understryka den djupa och unika innebörd upprättelse har i Svenska kyrkans rum och ser ett värde i att det även finns med i uttalandet. Utskottet finner dock att motionens förslag till komplettering av kyrkostyrelsens uttalande i punkten 5 inte fullt ut ger uttryck för hur begreppet bör förstås i detta sammanhang. Exempelvis skulle den föreslagna ordalydelsen ”möjlighet till upprättelse” kunna uppfattas som alltför specifik, enligt utskottet, som i stället föreslår ”upprättelse” som kan uppfattas som mer öppet och inkluderande. Utskottet föreslår därför att motion 2024:55 avslås, men med anledning av motionen och kyrkostyrelsens skrivelse bör förslaget till punkten 5 i uttalandet i stället lyda:

Svenska kyrkans rum ska präglas av rättvisa, inkludering, upprättelse och öppenhet. Detta innefattar både utrymme för öppna och respektfulla samtal, men också fysiska rum som ger trygghet och skydd.

Motion 2024:54

Utskottet håller med om vad som anges i motion 2024:54 om betydelsen av utbildning och folkbildning för deltagande och föreslår att motionen bifalls.

Uppsala den 4 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Evelina Kaarme, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

SK 2024:1

Jag reserverar mig mot uttalandet i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 förutom punkterna 6 d–e som är bra. De andra framstår mer ideologiska än kyrkliga.

Peter Laufer

Reservation 2

Vi reserverar oss mot utskottets beslut till förmån för bifall på motion 2024:41.

Boel Johansson, Stig Axelsson, Lena Arman

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:2y

Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet samt motionerna 2024:19, 2024:41, 2024:54 och 2024:55

Läronämnden konstaterar att Svenska kyrkans roll i det offentliga rummet behöver vara föremål för ständig teologisk reflektion. Därför välkomnar läronämnden de samtal om kyrkans kallelse i det offentliga rummet som kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 inspirerar till.

Läronämnden finner att varken skrivelsens förslag till uttalande eller förslagen i motionerna 2024:19, 2024:41, 2024:54 och 2024:55 strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Maria Södling, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Wanninge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2024:5y

Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Till samhälls- och kulturutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 om det tematiska kyrkomötet, Kyrkan i det offentliga rummet.

Utskottet anser att det i grunden är ett bra dokument och är glad åt skrivelsen. Det är positivt att skrivelsen inleder med och tar sin utgångspunkt i skapelsen och Guds goda verk. När vi som kyrka erfar god vilja hos andra människor är det vårt uppdrag att möta detta och lyfta fram det goda. Det är att leva enligt ett skapelseteologiskt förhållningssätt. Utskottet understryker att luthersk tradition betonar att varje kristen har ett ansvar för att både gestalta och uttolka tron.

Utskottet vill särskilt lyfta fram gudstjänsten i det offentliga rummet. Utskottet noterar med tillfredsställelse att gudstjänstens betydelse tydligt lyfts fram på flera ställen i dokumentet Kyrkan i det offentliga rummet.

Utskottet understryker att kyrkan inte bara ska upptäcka tecken på hopp, utan också förmedla hopp. Utskottet påtalar samtidigt att frågorna om fred och klimat-rättvisa kunde ha varit tydligare i dokumentet.

Uppsala den 2 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Dag Tuvelius, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Helén Lindbäck, Mattias Lundberg och Elise Solberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Kristina Hyse, Åsa Öckerman, Fredrik Sidenvall och Manilla Nordanstig.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2024:1y

Kyrkan i det offentliga rummet

Till samhälls- och kulturutskottet

Organisationsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Organisationsutskottet har beretts tillfälle att, avseende för utskottet relevanta delar, yttra sig över det förslag till uttalande från kyrkomötet som presenteras i ovan nämnda skrivelse.

Organisationsutskottet vill inledningsvis framhålla att förslaget i huvudsak upplevs som väl genomtänkt och att det på ett bra sätt lyfter fram sådant som är centralt i en öppen och demokratisk folkkyrka. Utskottet konstaterar dock att uttalandet i huvudsak fokuserar på kyrkan som gemenskap och att det skulle kunna tilläggas ett tydligt ställningstagande för den enskilda religiösa människan i det offentliga rummet. Utskottet skulle gärna se att uttalandet tydligare ger röst åt den religiösa människan.

Utskottet har vidare resonerat kring formerna för kyrkomötets ställningstagande, om huruvida kyrkomötet måste göra ett uttalande, vem uttalandet är riktat till och vad tanken är att det ska leda till. Utskottet har härvid konstaterat att uttalandet i första hand vänder sig till kyrkan självt. Uttalandet beskriver det unika med Svenska kyrkans roll i civilsamhället och i det offentliga rummet. Utifrån denna beskrivning uppmanar uttalandet oss alla till engagemang; till att, idag och i morgon, modigt våga stå för att vi är just ett trossamfund i det mångkulturella samhället. Uttalandet utgör vidare Svenska kyrkans ”översättning” av studiedokumentet från Lutherska världsförbundet i vår öppna folkkyrkas kontext. Mot den bakgrunden är det utskottets uppfattning att uttalandet kommer att kunna användas i många olika delar av vår kyrka, som vägledning för fortsatt arbete och reflektion kring vad det innebär att vara kyrka i det offentliga rummet.

Uppsala den 2 oktober 2024

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Solveig Oskarsson, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Peter Lundborg, Kristina Töyrä, Toivo Sjören, Eva-Lena Fungmark, Håkan Widepalm, Hanna Hesser Nordin,

Biskoparna Karin Johannesson och Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för att utskottet skulle ha lämnat yttrande i enlighet med följande.

Tematiska kyrkomöten medför klara organisatoriska och demokratiska risker i och med begränsande av motionsrätten. Särskilt med att avgränsa motionsrätten till ett område utanför svenska kyrkans kärna.

Organisationsutskottet ser gärna att Svenska kyrkan lyfter fokuset på människor i stället för grupper av människor.

Det är det mest pragmatiska förhållningssättet för att både möta och stötta medmänniskor i nöd.

Organisationsutskottet förstår att människor naturligt söker sig till tro. Samtidigt har Svenska kyrkan erfårit ett stort medlemstapp. Annat har kommit att ta större plats i olika forum. Viss destruktiva inslag har kommit att fylla det andliga hålrum som skapats. Däribland den religion som John McWhorther beskriver i sin bok *Woke racism*.

Analogt går det förstås att inkludera andra destruktiva rörelser med klar sekulär prägel. Rörelser där alla som tycker annorlunda än rörelsens extrem bedöms vara kättare – mot den gemensamma saken – och därmed ska straffas genom exkludering, uthängning eller annat.

Organisationsutskottet uttrycker oro för hur en fortsatt teologisk förskjutning från kristna till dessa samtidens sekulära ideal kommer påverka kulturen inom Svenska kyrkan.

Redan idag erfar organisationsutskottet att medlemmar upplever en stram åsiktskorridor inom Svenska kyrkan. En åsiktskorridor – en konsensuskultur – som får följder både i form av mer ansträngda möten mellan människor, likväl som får konsekvenser för organisationskulturen inom kyrkan.

Därtill lyfter organisationsutskottet att de ekonomiska och administrativa konsekvenser tematiskt kyrkomöte får, sker i en tid då stora delar av kyrkans verksamheter har stora behov av ekonomisk förstärkning.

Sammanfattningsvis ser organisationsutskottet allvarsamt på de följder tematiska kyrkomötet får för kyrkan, och vill också påtala att detta också får indirekta följder genom ett riskerat förtroende för Svenska kyrkans demokratiska struktur – vilket också påverkar organisationen i övrigt.

Med anledning av ovanstående styrker organisationsutskottet att samhälls- och kulturutskottets avslår skrivelsen i sin helhet.

Petter Nilsson

**Angående fråga om yttrande från tillsyns- och uppdragsutskottet
till samhälls- och kulturutskottet över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6,
Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet**

Tillsyns- och uppdragsutskottet beslutar att avstå från att yttra sig över rubricerad skrivelse, detta mot bakgrund av tillsyns- och uppdragsutskottets ansvarsområde som det är beskrivet i kyrkomötets arbetsordning.

Onsdagen den 2 oktober 2024

Britt Björneke ordförande

Fredrik Selander sekreterare

Beslutande: Britt Björneke, ordförande, Camilla Persson, Roine Olsson, Birgitta Eliasson, Kicki Halldin, Markus Svensson, Niklas Grahn, Mattias Rosenquist, Sten Janson, Margareta Andersson, Margareta Nisser-Larsson, Ronnie Nilsson, Jonatan Hanson, James Sandstedt och Jonas Noréus.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Helen Coughlin-Sjögren, Johannes Fransson, Stefan Linderås, Veronica Pålsson, Kicki Lidén, Benny Ahreemark Persson, Jimmy Dahllöf, Ulf Wester, Linda Sjöo och Hans Weichbrodt.

Biskop Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets yttrande 2024:1y

Tematiskt kyrkomötet 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Till samhälls- och kulturutskottet

Ekonomiutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 Tematiskt kyrkomöte – Kyrkan i det offentliga rummet.

Ekonomiutskottet anser övergripande att skrivelsen är bra. Ur sitt perspektiv vill utskottet understryka betydelsen av att Svenska kyrkan är synlig i det offentliga rummet, utifrån att människor därigenom får upp ögonen för kyrkan och kan komma att bli tillhöriga. För att Svenska kyrkan ska vara med och bygga samhället behöver kyrkan finnas ”lokalt och överallt”, vilket också är en ekonomisk aspekt.

Utskottet efterlyser dock en tydligare mottagare för uttalandet i skrivelsen. Den frågan vill ekonomiutskottet sända vidare till samhälls- och kulturutskottet. För många är det som sägs i skrivelsen bekant, men olika mottagare kan nog uppfatta det på olika sätt. Enligt ekonomiutskottet kan skrivelsen kategoriseras som ett svar från Svenska kyrkan på Lutherska världsförbundets skrift *Kyrkan i det offentliga rummet*. Genom detta arbete visar Svenska kyrkan vilken vikt som läggs vid frågan om kyrkan i det offentliga rummet. Med detta synsätt kan skrivelsen antas vara för intern användning i stora delar. Ekonomiutskottet ser gärna att det uppmärksammas i processen framöver hur skrivelsen kan användas.

Ekonomiutskottet vill även understryka vikten av att det framgår att Svenska kyrkan och den som är kristen är en del av samhället, inte utanför det.

Även om kyrkans grundläggande uppgift tas upp i skrivelsen, anser ekonomiutskottet att den även kan framgå av uttalandet som en sammanfattning av vad kyrkans närvaro i det offentliga rummet syftar till.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekonomiutskottets vägnar

Cecilia Rogne, ordförande

Evelina Kaarme, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Johanna Palmér, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Per Carlberg, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Annika Nyman, Christina Södling, Fredrik Schandorff, Lars Jakobsson, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Agneta Ahlblom, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2024:1y**

Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Till samhälls- och kulturutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet.

Ekumenikutskottet tackar för möjligheten att yttra sig över rubricerade skrivelse och vill framföra följande med anledning av den.

Med tanke på Svenska kyrkans evangelisk-lutherska identitet och med tanke på att årets kyrkomötestema *Kyrkan i det offentliga rummet* utgår från en skrift från Lutherska världsförbundet kan det tyckas begripligt att fokusera på Svenska kyrkan. Utskottet vill dock påminna om att på de flesta platser i Sverige finns flera kyrkor och samfund närvarande. I detta avseende är ekumeniska närmanden en förutsättning för gemensamt vittnesbörd och handlande sådant att människor i allmänhet kan uppfatta en samlad kristenhet.

I lokalsamhället är Svenska kyrkans församlingar en del av civilsamhället och spelar på så sätt en roll i det offentliga rummet. Tillsammans med andra bygger Svenska kyrkans församlingar en nödvändig gemenskap och även motståndskraft mot olika kriser och icke-demokratiska strömningar. Att tillsammans med andra samfund (ekumeniskt) och troende av andra religioner (interreligiöst) göra detta kommer att bli allt viktigare i framtiden.

I detta sammanhang vill Ekumenikutskottet också lyfta vikten av Svenska kyrkans arbete tillsammans med judar och muslimer i Sverige för att motverka den ökade antisemitismen och islamofobin i Sverige.

Vad gäller den globala ekumeniken är Svenska kyrkans relation till andra kyrkor runt om i världen viktig i sig och nödvändig bland annat för vår egen självförståelse. Av den anledningen är utvecklandet av relationerna till Kyrkornas världsråd, Lutherska världsförbundet, ACT-alliansen och Europeiska kyrkokonferensen samt kyrkorelationer på stifts- och församlingsnivå viktiga.

I arbete mot klimatförändringar, arbete mot det försämrade säkerhetsläget, humanitära insatser, demokratifrämjande arbete, jämlikhetsarbete och arbete för existentiell hälsa har dock inte kyrkorna – inte ens tillsammans – monopol på konstruktiva insatser. Kyrkorna behöver där verka inte bara ekumeniskt utan också interreligiöst, sida vid sida med alla människor av god vilja, oberoende av tro eller avsaknad av tro.

Uppsala den 2 oktober 2024

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Sofie Halvarsson, Edvina Palmcrantz, Peter Weiderud, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Sunnliden och Agneta Granström

SK 2024:1
Bilaga 6

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Yvonne Stålnacke, Lars G Linder, David Berggren, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson, Fredrik Wallén och Ann-Marie Strömberg (adjungerad).

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2024:2y

Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Till samhälls- och kulturutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över KsSkr 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet.

Utskottet har tagit del av skrivelsen och vill göra ett tillägg i sista stycket under rubriken ”Upptäcka tecken på hopp” på sidan 21. Tillägget vill uppmärksamma Svenska Kyrkans Unga som Svenska kyrkans barn- och ungdomsorganisation och deras viktiga roll som verksamma inom församlingsorganisationen men de verkar också utanför den, vilket kan vara viktigt, till exempel bland unga vuxna som har en svagare församlingskoppling. Tillägget med medföljande ändringar är kursiverat:

Nuvarande lydelse:

Dessa metoder, exempelvis Meningen med mig, stödjer ungdomar att hantera livets utmaningar och syftar till att ge en känsla av sammanhang och mening.

Församlingarnas ungdomsarbete är viktiga arenor både för existentiella samtal och gemenskap. Församlingarna spelar därför en viktig roll för unga människors delaktighet, gemenskap och egenmakt.

Föreslagen lydelse:

Dessa metoder, exempelvis Meningen med mig, stödjer ungdomar att hantera livets utmaningar och syftar till att ge en känsla av sammanhang och mening.

Svenska Kyrkans Unga är en viktig samlingspunkt för barn och ungdomar och är en viktig arena tillsammans med församlingarnas övriga ungdomsarbete både för existentiella samtal och gemenskap. Dessa arenor spelar därför en viktig roll för unga människors delaktighet, gemenskap och egenmakt.

Uppsala den 2 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Sören Olsson, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Viktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Birgitta Johansson Huuva,

Tomas Fors, Magnus Hedin, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark,
Kerstin Sidenvall Karlgren och Terence Hong slo.

SK 2024:1
Bilaga 7

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Förvalterskapsutskottets yttrande 2024:1y

Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Till samhälls- och kulturutskottet

Förvalterskapsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6

Skrivelsen beskriver hur Svenska kyrkan bidrar till det offentliga rummet både genom att tillhandahålla rum och att engagera sig i det som händer i det offentliga rummet.

Förvalterskapsutskottet är medvetet om att förändringar, som kyrkan har att anpassa sig till, påverkar förutsättningarna för att hålla kyrkans rum öppna, tillgängliga och trygga. Hit hör sådant som en ökad osäkerhet, förvärrad hotbild, höjd beredskap och minskande ekonomiska resurser. Men det är värdefullt att, på det sätt som uttalandet gör, betona vikten av att församlingarna trots utmaningarna strävar efter att bidra med att göra sina rum till delar av ett väl fungerande offentligt rum. Strävan bör fortsatt vara att kyrkans rum görs tillgängliga för alla och kan erbjuda trygghet och skydd, även om detta blir utmanande. Detta med insikt om att det inte kan uppnås överallt och hela tiden. Den fysiska tryggheten kompletteras och förstärks av den trygghet som skapas genom en inkluderande och öppen gemenskap som Svenska kyrkan är en del av.

Utskottet har diskuterat förslaget till kyrkomötesuttalande och vill påtala följande:

Apropå uttalandets andra och fjärde punkt är det viktigt att inte glömma att även språket kan användas för att skapa tillgänglighet. Det är viktigt att Svenska kyrkan som aktör i det offentliga rummet strävar efter att använda och kommunicera med ett språk som upplevs tillgängligt och inkluderande.

Apropå uttalandets femte punkt ser utskottet att det kan uppfattas som begränsande att bara ”utgå från de demokratiska fri- och rättigheterna”. Snarare ser utskottet att utgångspunkten borde vara ”de mänskliga och demokratiska rättigheterna”.

Uppsala den 2 oktober 2024

På förvalterskapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Claes Block, ordförande, Isak Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Leif Grip, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Gunilla Franzén ordförande, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Katarina Lövgren, Anna-Carin Gabelic, Anders Brunnstedt, Tomas Jansson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Leif Gustavsson, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:2**

Kyrkans deltagande vid sekulära evenemang

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:3. Bakgrunden till motionen är en önskan om att kyrkomötet beslutar att ge kyrkostyrelsen uppdrag att verka för att Svenska kyrkan i större utsträckning deltar i samhällets sekulära evenemang.

Utskottet instämmer i att det är bra om Svenska kyrkans syns mer i samhället, men påminner om att det är församlingarnas ansvar att själva styra sin verksamhet utifrån de behov och möjligheter som finns lokalt. Frågan bör därför inte bli ett ärende för kyrkostyrelsen. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:3.

Motionens förslag

Motion 2024:3 av Gary Aelius m.fl., Kyrkans deltagande vid sekulära evenemang

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan i större utsträckning deltar i samhällets sekulära evenemang.

Bakgrund

Grunden i Svenska kyrkans organisation är församlingarna. De drygt 1 300 lokala församlingarna täcker tillsammans hela landet. Deras grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Församlingen har, enligt 2 kap. 1 § kyrkoordningen, ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen.

I församlingarnas verksamhet möter Svenska kyrkan medlemmar och allmänhet. Församlingarna är egna juridiska enheter och bestämmer därför själva vilken verksamhet som är aktuell att satsa på utifrån de möjligheter som finns lokalt.

Några exempel på församlingars aktiviteter utanför kyrkans egna lokaler är samarbeten med ungdomsidrott och andra kommunala satsningar, uppsökande verksamhet i skola, förskola och fritids, närvaro i köpcenter och på andra platser i samhället som universitet, sjukhus, inom kriminalvården, försvaret och hembesök.

Statistik visar att antalet diakonala hembesök minskat något de senaste åren medan besöken på institutioner ökat något. Även den uppsökande verksamheten inom kommunal skola, förskola och fritids har ökat de senaste åren.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:3.

I utskottet finns en samstämmighet när det gäller vikten av Svenska kyrkans synlighet i samhället, men också vad gäller var ansvaret ligger. Det är församlingarnas ansvar att själva styra sin verksamhet utifrån de behov och möjligheter som finns lokalt. Många initiativ tas också redan lokalt genom deltagande i till exempel marknader och andra lokala evenemang. Det är även vanligt att pastorat och församlingar idag har ett mer långsiktigt samarbete med kommun, skola och andra lokala aktörer. Frågan behöver hanteras på församlingsnivå och bör inte bli ett ärende för kyrkostyrelsen. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet beslutar om avslag på motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Ragna Tamsen, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:3**

Nationell strategi för samarbete inom folkbildning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:5, Nationell strategi för samarbete inom folkbildning. Motionen föreslår att kyrkomötet beslutar uppdra åt kyrkostyrelsen att utforma en nationell strategi i syfte att stärka samverkan mellan Svenska kyrkan och Sensus. Utskottet finner att Svenska kyrkan är medlem i Sensus och att samarbete i första hand sker lokalt och i stiftet. Utskottet noterar att studieförbunden står i ett läge med minskade statsbidrag och att Svenska kyrkan genom sitt medlemskap i Sensus redan uppfyller motionärens önskemål om stöd och samverkan.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns två reservationer och två särskilda meningar.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:5.

Motionens förslag

Motion 2024:5 av Birgitta Axelsson Edström m.fl. Nationell strategi för samarbete inom folkbildning

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utforma en nationell strategi med syftet att stärka samverkan mellan Svenska kyrkan och Sensus.

Bakgrund

Sensus studieförbund är ett av Sveriges nio studieförbund. Det bildades 2002 genom en sammanslagning av KFUK-KFUM:s studieförbund och Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS). År 2004 anslöt sig även Tjänstemännens bildningsverksamhet (TBV). I dag har Sensus studieförbund nationellt 31 medlemmar. Bland annat Bröstcancerförbundet, Credo, EFS, Individuell Människohjälp, Föreningen Svenska kyrkans anställda i Sjukhuskyrkan, Kvinnor för mission, Kyrkomusikernas Riksförbund, Kyrkans Akademikerförbund, Mandeiska trossamfundet i Sverige och Finland, Riksförbundet EKHO. Ytterligare medlemmar är Scouterna, Spädbarnsfonden, Svenska Kyrkans Unga, Svenska Lottakåren, Svenska Muslimer för fred och rättvisa, Sveriges Kyrkosångförbund samt Trossamfundet Svenska kyrkan.

Sensus leds av en förbundsstyrelse och verksamhetsinriktningen beslutas av medlemsorganisationerna. Studieförbundet fokuserar på områden som kultur, relatio-

ner, livsfrågor, rättighetsfrågor och hållbarhetsfrågor. Arbetet bedrivs genom studiecirkelar, kulturprogram och annat folkbildningsarbete tillsammans med Sensus medlemsorganisationer, samarbetsparter och deltagare.

Svenska kyrkans engagemang

Undervisning är en del församlingens grundläggande uppgift, som främjas av stiftet som stöds av den nationella nivån. Denna undervisning sker ofta i samverkan med studieförbundet Sensus och andra aktörer.

Det finns i dag ingen nationell undersökning om stifts och församlingars attityd och kunskap om Sensus studieförbund, men nationellt finns ett engagemang bland annat genom representation i Sensus styrelse.

Svenska kyrkan samverkar med Sensus inom flera områden såsom körer och konserter, diakonala insatser, samtals- och studiegrupper samt utbildning för förtroendevalda. Det finns diplomeringskurser inom bland annat förändringsledning och personalledare för Svenska kyrkan. Ett annat exempel är studiecirkelar som baseras på boken *Tillsammans är vi Svenska kyrkan*, som uppmuntrar medarbetare att utveckla sina kunskaper om Svenska kyrkan och dess värdegrund. Naturens rättigheter är ett studiematerial framtaget av Svenska kyrkan och Sensus. Materialet syftar till att skapa samtal och reflektion kring klimat och natur. Vidare samverkar Svenska kyrkan med Sensus i arbetet med barnkonsekvensanalyser. Svenska kyrkan använder även Regnbågsnyckeln som ägs bland annat av Sensus.

Folkbildningens förutsättningar påverkas av regeringens förslag

Riksrevisionen granskade 2022 statsbidragen till studieförbunden i Sverige, *Statsbidraget till studieförbunden – kontroll och uppföljning* (RiR 2022:20). Riksrevisionens rapport visade på stora brister i alla led av systemet och kräver omfattande utveckling av kontrollen. Med anledning av rapporten har Utredningen *Styrning och uppföljning av folkbildningen – vägval inför framtiden* (U 2022:01) tagits fram. Utredningen redovisades den 14 juni 2024 och föreslår bland annat att målen för folkbildningspolitiken och statens stöd ska uppdateras. Vidare föreslås en ny modell för fördelning av statsbidrag och att det ska ske en stärkt kontroll av statsbidragen. Samtidigt betonas betydelsen av folkbildningens frihet och principen om armlängds avstånd till politiken, särskilt med stöd i synsättet att folkbildningen skapar forum för den fria åsiktsbildning som utgör en av demokratins grundvalar och därför behöver skyddas från direkt politiskt inflytande.

Som ett av de statsbidragsberättigade studieförbunden kommer Sensus att beröras av de förslag som utredningen lämnar. Samtidigt finns förslag på neddragningar av statsbidragen enligt budgetpropositionen 2024. Anslagen till studieförbunden minskas stegvis med 250 miljoner kronor 2024, 350 miljoner 2025 och från och med 2026 med 500 miljoner.

Behandling i tidigare kyrkomöten

Under 2017 års kyrkomöte behandlades motion 2017:25 Folkbildning i utlandsförsamlingarna. Motionen behandlade frågan om att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsammans med Sensus begära av Folkbildningsrådet att folkbildningsverksamhet i "Svenska kyrkans lokaler" i utlandet jämställs med folkbildningsverksamhet i Sverige. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets betänkande EE 2017 att avslå motion 2017:25.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:5.

Utskottet instämmer i vikten av bildning och utbildning, och konstaterar att Svenska kyrkan är medlem i Sensus. Svenska kyrkan samarbetar i församlingar och stift med Sensus inom områden som musik, diakoni och existentiell hälsa. Utskottet noterar att studieförbunden står i ett läge med minskade statsbidrag och att Svenska kyrkan genom sitt medlemskap i Sensus redan uppfyller motionärens önskemål.

Samtidigt är frågan om utbildning och bildning bredare då det utöver Sensus i stift och församlingar redan finns samverkan med folkhögskolor och andra studieförbund.

Utskottet understryker att samarbetet med Sensus inte är en fråga för nationell nivå utan att arbetet med samverkan ligger hos stift och församlingar.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenqvist, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenqvist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner, Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot beslutet att avslå motion nummer fem till förmån för ett bifall. Svenska kyrkan är en stor, ansvarig och inflytelserik medlemsorganisation och skulle göra skillnad om man tar tillvara på möjligheten att stärka samverkansformerna mellan Svenska kyrkan och Sensus.

Idag genomgår studieförbunden drastiska förändringar genom att statsbidragen minskar och bara det är skäl till att man utformar en nationell strategi på nationell nivå för att stärka samverkan. Jag är medveten om att samverkan utvecklas bäst lokalt, men eftersom Svenska kyrkan är denna stora inflytelserika medlem, så vore det till stort gagn att ta initiativet till en nationell strategi.

Tomas Rosenlundh

Reservation 2

Vi reserverar oss mot beslutet att avslå motion 2024:5, Nationell strategi för samarbete inom folkbildning, till förmån för eget förslag att bifalla motionen.

Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg och Katarina Hofling

Särskild mening 1

Vi lämnar särskild mening till förmån för bifall på motion 2024:5.

Lina Ahl och Margareta Carlsson

Särskild mening 2

Vi vill lämna särskild mening mot beslutet att avslå motion 2024:5, Nationell strategi för samarbete inom folkbildning, till förmån för eget förslag att bifalla motionen.

Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:4**

Kriget mot Ukraina

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:6 Kriget mot Ukraina. Motionen föreslår bland annat att kyrkostyrelsen ska ordna öppna samtalsforum om kyrkans arbete med att hjälpa människor som har påverkats av Ukrainakriget och tillse att Svenska kyrkan årligen ger stöd till Ukraina och uppmärksammar det ryska anfallskriget.

Utskottet anser att detta inte är ett uppdrag för nationell nivå, att mycket stöd redan ges till ukrainare och att kyrkans egen kalender inte bör byggas ut med nya minnesdagar. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen 2024:6.

Motionens förslag

Motion 2024:6 av Per Hanö m.fl., Kriget mot Ukraina

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. ordna öppna samtalsforum om kyrkans arbete i att hjälpa människor som har påverkats av Ukrainakriget och hur Svenska kyrkans del av civilsamhällets kan utvecklas,
2. tillse att Svenska kyrkan årligen ger stöd till Ukraina och uppmärksammar det ryska anfallskriget mot Ukraina den 24 februari 2022 och 24 augusti – Ukrainas nationaldag.

Bakgrund

Svenska kyrkan är en aktör i civilsamhället

Svenska kyrkan är en självklar aktör i civilsamhället, som för fram det kristna kärleksbudskapet och vill sprida hopp till människor. Kyrkan bjuder in till gudstjänst och stöttar människor genom sin diakoni. Svenska kyrkan uppmärksammas också regelbundet för sitt arbete med krishantering och krisstöd.

Behoven på det lokala planet styr

Varje församling och pastorat arbetar självständigt och möter behov på det lokala planet. Det finns alltid ett erbjudande om enskilt samtalsstöd till människor i behov av samtalsstöd.

I många församlingar är stöd till flyktingar – oavsett vilket land de kommer från – en viktig del av diakonin. Förutom samtalsstöd kan diakonin ta sig uttryck i till exempel språkkaféer, samtalsgrupper, stöd med basala behov såsom mat, kläder och hygien samt stöd i kontakter med myndigheter.

Som en av aktörerna i det civila samhället för Svenska kyrkan också dialog och samverkar med andra organisationer, myndigheter och samhällsaktörer. Det sker på alla plan – nationellt, lokalt och regionalt.

Stöd utomlands

Svenska kyrkan stöttar inte bara människor som flytt till Sverige från ett land i krig, utan också människor som lever i krigsdrabbade länder. I Ukraina bistår Svenska kyrkan med humanitärt stöd genom Act Svenska kyrkans partner på plats. Och Svenska kyrkan har tidigare bistått ukrainare som flytt till Polen, Rumänien och Ungern med humanitärt stöd genom Act Svenska kyrkans partner på plats.

Rikskollekter tas upp i Svenska kyrkans alla församlingar några gånger varje månad. Rikskollekten går till samma ändamål, samma dag i hela landet. Det är kyrkostyrelsen som beslutar om ändamål.

Under 2024 går 13 av rikskollekterna till Act Svenska kyrkans arbete. Inför gudstjänsten delas ett underlag med de medverkande, så att de kan informera församlingen om hur pengarna används. Underlaget lyfter olika exempel från verksamheterna. Under julkampanjen 2024 ska till exempel fokus ligga på Svenska kyrkans fredsarbete, där Ukraina blir ett av de exempel som lyfts fram. Under fasteperioden ska fokus vara på det humanitära arbetet och även där kan verksamhet i Ukraina bli ett av exemplen.

Svenska kyrkans röst i medierna

Representanter från Svenska kyrkan medverkar ofta i intervjuer och gör kyrkan hörd i en mångfald av medier och kanaler. Svenska kyrkan tar också egna initiativ. Den 23 november 2023 hölls till exempel en nationell fredsgudstjänst i Uppsala domkyrka som också sändes digitalt. Förutom allmänheten, deltog och medverkade gäster från andra kyrkor, samfund och från riksdagen.

Tidigare motioner

En tidigare motion har berört Ukraina: Stöd den ortodoxa kyrkan i Ukraina, 2022:46. Motionären förlog kyrkomötet att besluta att uttala sitt stöd för den ortodoxa kyrkan i Ukraina. Ekumenikutskottet ansåg då att det var svårt att uttala sig för en enda ortodox kyrka i Ukraina, då landet har flera ortodoxa kyrkor. Utskottet betonade också det viktiga arbete som Act Svenska kyrkan stödjer i Ukraina tillsammans i ACT-alliansen. Utskottet föreslog kyrkomötet att avslå motionen och kyrkomötet biföll utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:6.

Utskottet anser att stöd till ukrainare är viktigt och många församlingar öppnade dörrarna för dem direkt efter Rysslands invasion. Även därefter har församlingarna fortsatt stötta ukrainare och flyktingar från andra länder. Utskottet uttrycker att detta ingår i församlingens arbete och därmed behövs inget uppdrag åt kyrkostyrelsen. Människor i Ukraina får dessutom stöd genom Act Svenska kyrkan.

Vidare har Svenska kyrkan under kyrkoåret många helgdagar att uppmärksamma och bör inte därtill lägga nya minnesdagar, även om de är behjärtansvärda. När andra samhällsaktörer bjuder in till lokala evenemang för att uppmärksamma sådana dagar ges dock goda tillfällen för församlingar att delta och vara kyrka i det offentliga rummet.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Anna Yngvesson, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:5**

Svenska kyrkan och Stadsmissionen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:7 om Svenska kyrkan och Stadsmissionen som föreslår att kyrkostyrelsen återkommer till kyrkomötet med förslag på hur Svenska kyrkan och stadsmissionernas relation kan uppmärksammas med anledning av att det 2026 var 200 år sedan den första stadsmissionen bildades. Utskottet finner att stadsmissionerna har en viktigt och angelägen verksamhet, men att samarbetet med stadsmissionerna sker lokalt och att detta därmed inte är en fråga för den nationella nivån. Därför föreslår utskottet att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:7.

Motionens förslag

**Motion 2024:7 av Marcus Romedahl Svenska kyrkan och
Stadsmissionen**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag på hur Svenska kyrkan och stadsmissionernas relation kan uppmärksammas med anledning av att det 2026 var 200 år sedan den första stadsmissionen bildades.

Bakgrund

Stadsmissionen

Den första stadsmissionen, Glasgow City Mission, grundades 1826 och i Sverige grundades Stockholms Stadsmission 1853. 1952 Grundades Göteborgs stadsmission som har firat sitt 70-årsjubiléum. Enligt Stockholms Stadsmissions historieskrivning finns rötter i den kristna tron genom att grundarna av Stockholms Stadsmission ville ta den kristna tron i praktisk handling.

Sveriges stadsmissioner beskriver sig i dag som en idéburen konfessionslös aktör i civilsamhället som också utför arbete i samverkan med andra organisationer, företag, offentliga myndigheter och församlingar. En stadsmission är en fristående, lokalt eller regionalt baserad, juridiskt självständig organisation i formen av en ideell förening eller stiftelse.

Varje lokal Stadsmission finansieras genom gåvor, offentliga eller andra bidrag, sålda varor och tjänster. Huvudpartners till Sveriges stadsmissioner är Svenska Postkodlotteriet, Pågen, Fastighetsbyrån, Egmont Fonden samt Neobo¹.

Den nationella nivån står i dialog med Sveriges stadsmissioner inom olika områden såsom diakoni och migration. Svenska kyrkans engagemang i de lokala stadsmissionerna framgår med olika grad av tydlighet på deras respektive webbplatser. I Stadsmissionen Sörmland är Svenska kyrkan Eskilstuna en av flera huvudpartner, av verksamhetsberättelsen framgår att delar av verksamheten sker på uppdrag av Eskilstuna pastorat och Nyköpings församling genom så kallat huvudmannaskap. I Göteborg, Västerås och Örebro beskrivs också Svenska kyrkan som en av flera huvudmän.

I Stadsmissionen Uppsalas verksamhetsrapport framgår att 310 tusen kronor i insamlade medel kom från kyrkliga organisationer som exempelvis Svenska kyrkan i Uppsala stift, pastorat, församlingar, diakonikretsar och syföreningar. I Umeå framgår på webbplatsen vilka församlingar som är medlemmar i Umeå stadsmission. I Stadsmissionen Kalmar, Stockholm, Östergötland, Skåne finns inte Svenska kyrkan omnämnd bland partner eller huvudpartner.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:7.

Utskottet vill först lyfta fram det viktiga arbete som stadsmissionerna bedriver i Sverige. Utskottet konstaterar emellertid att samarbetet mellan Svenska kyrkans församlingar och de lokala stadsmissionerna ser olika ut och att dessa har kommit till vid olika tidpunkter. Utskottet vill gärna uppmuntra att man lokalt högtidlighåller dessa samarbeten, men ser inte att detta är en fråga för den nationella nivån.

Utskottet föreslår därför att avslå motionen med hänvisning till att det arbete som efterfrågas är en fråga för de församlingar som samarbetar med den lokala stadsmissionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Sofia Rosenquist, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner, Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

¹ <https://sverigesstadsmissioner.se/om-oss/vad-ar-en-stadsmission/> 240924

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:6**

Beredskapsdag och samverkansforum om beredskap

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2024:9 Svenska kyrkans beredskapsdag och 2024:10 Svenska kyrkans samverkansforum. Motionerna föreslår att kyrkostyrelsen dels ska uppmana församlingarna att anordna en årlig informationsdag om sitt arbete med civil beredskap, dels arrangera ett digitalt, offentligt samverkansforum där Svenska kyrkan, Försvarsmakten och MSB diskuterar samverkansformer.

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2024:9 eftersom det är upp till varje församling att medverka vid eller anordna en informationsdag. Vidare föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2024:10 om ett offentligt digitalt samverkansforum, då det vore olämpligt ur säkerhetssynpunkt.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:9,
2. avslå motion 2024:10.

Motionernas förslag

Motion 2024:9 av Ronnie Nilsson m.fl., Svenska kyrkans beredskapsdag

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att uppmana kontrakten/pastoraten/församlingarna att årligen anordna en informationsdag för allmänheten om hur de arbetar med civil beredskap inom sitt ansvarsområde.

Motion 2024:10 av Ronnie Nilsson och Daniel Engström, Svenska kyrkans samverkansforum

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att arrangera ett digitalt samverkansforum mellan Svenska kyrkan, Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för offentligt deltagande, där man diskuterar samverkansformer mellan dessa och kyrkan som aktör i det civila försvaret.

Bakgrund

Totalförsvaret är den verksamhet som går ut på att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar. Svenska kyrkan har länge varit en del av totalförsvaret.

Fram till den förändrade relationen mellan kyrkan och staten år 2000 var Svenska kyrkan en myndighet, och hade därmed samma skyldigheter som de svenska myndigheter som ingår i totalförsvaret idag har.

Efter år 2000 har Svenska kyrkan fortsatt två lagreglerade ansvarsområden som omfattas av totalförsvaret:

- ♦ begravningsverksamheten
- ♦ vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena.

Utöver dessa ansvarsområden ligger tyngdpunkten i Svenska kyrkans beredskapsplanering på att även i kris och höjd beredskap klara av att genomföra den grundläggande uppgiften, det vill säga fira gudstjänst och bedriva undervisning, samt utöva diakoni och mission.

Uppdraget beskrivs i kyrkoordningen

Enligt kyrkoordningen (2 kap. 11 §, 6 kap. 5 §, 7 kap. 10 §, 12 kap. 2 §) ska nationell nivå, stift, församling och pastorat vidta de beredskapsförberedelser som behövs för verksamheten under kris och höjd beredskap. I arbetet stöttar stiftet pastorat och församlingar och den nationella nivån stöttar stiftet.

Beredskapsförberedelserna ser i praktiken olika ut för stift, församling och pastorat, men de kan också skilja sig åt mellan till exempel en innerstadsförsamling och en landsortsförsamling.

Svenska kyrkans förmåga stärks

År 2021 beslutade kyrkostyrelsen (KS 2020-1091) att initiera ett systematiskt utvecklingsarbete under åren 2021–2025, för att stärka Svenska kyrkans förmåga i krisberedskap och civilt försvar. Bland annat inrättades 2023 en särskild enhet för civil beredskap på kyrkokansliet.

Församlingar och pastorat kan informera allmänheten

Församlingar och pastorat ska säkerställa att de står redo att upprätthålla sina verksamheter även i händelse av kris och höjd beredskap. Det innebär att de ska bygga upp en organisation som förmår hantera alla slags kriser. Det handlar alltså inte om förberedelser för specifika scenarier som kan tänkas uppstå.

Då stift, församlingar och pastorat är självständiga enheter kan de besluta om huruvida och hur de ska informera allmänheten. Flera av Svenska kyrkans församlingar medverkar till exempel i den beredskapsvecka som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, arrangerar vecka 39 varje år. Stiftet och den nationella nivån kan ge stöd som efterfrågas.

Samverkan med myndigheter och andra aktörer

Svenska kyrkan är en av många aktörer i civilsamhället som samverkar med myndigheter inom beredskapsområdet. Svenska kyrkan

- ♦ ingår i MSB:s, civilsamhällesråd
- ♦ deltar i veckovisa samverkanskonferenser som MSB arrangerar för Tjänsteperson i beredskap (TiB) och där även Försvarsmakten deltar

- ♦ samverkar med Myndigheten för stöd till trossamfunden, SSK, i ett särskilt kris-samverkansråd
- ♦ samverkar i beredskapsfrågor med Röda Korset, Rädda Barnen, Stadsmissionerna och Riksidrottsförbundet.

Dessa möten är inte publika.

På Försvarmaktens högkvarter arbetar en fältprost som har kontinuerlig kontakt med kyrkokansliet och som samordnar fältpräster som är knutna till olika stift och församlingar.

Tidigare beslut i kyrkomötet

Flera motioner från tidigare år har berört civil beredskap och krisplaner. Några har föreslagit åtgärder för att öka Svenska kyrkans kapacitet, alternativt att skapa riktlinjer eller planer. Dessa har fått avslag eller ansetts vara besvarade, då arbete med krisberedskap redan pågår.

Två motioner kan nämnas:

I motion 2018:20, Svenska kyrkans beredskap vid krissituationer, såg motionären ett behov av ett nationellt symposium om Svenska kyrkans beredskap och roll i händelse av kris och krig. Utskottet konstaterade att krisberedskapen fungerar väl och regleras i kyrkoordningen. Därmed behövdes inte ett nytt uppdrag till kyrkostyrelsen inom området. Kyrkomötet avslag motionen.

I motion 2016:73, Beredskap vid kris, och förhöjd beredskap, berördes begravningsverksamheten. Samhälls- och kulturutskottet föreslog kyrkomötet att avslå motionen, men att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att föra samtal mellan kyrkan och Försvarmakten om organisationen för kontakterna mellan kyrkan och Försvarmakten avseende döda och begravningsplatser. Kyrkomötet biföll utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2024:9 och 2024:10.

Utskottet menar att det står varje församling fritt att medverka vid eller anordna en informationsdag om beredskap för allmänheten. Detta sker redan på många håll och det behövs ingen uppmaning från kyrkostyrelsen. Därför föreslår utskottet att motion 2024:9 ska avslås.

Utskottet konstaterar också att Svenska kyrkan är närvarande och synlig när olika aktörer samverkar i arbetet med krisberedskap.

Beträffande förslaget att anordna ett digitalt och offentligt samverkansforum, där Svenska kyrkan, Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, menar utskottet att det vore olämpligt ur säkerhetssynpunkt. Därför föreslår utskottet att motion 2024:10 ska avslås.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Anna Yngvesson, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö,

SK 2024:6

Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner, Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot yrkandet på avslag av motion 2024:9 Svenska kyrkans beredskapsdag och motion 2024:10 Svenska kyrkans samverkansforum, med anledning av rådande läge och oroligheterna i vårt närområde.

Peter Laufer

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:7

Alternativa behandlingsformer på kriminalvårdsanstalter

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:21 Alternativa behandlingsformer på kriminalvårdsanstalter. Motionen föreslår att kyrkostyrelsen ska föra dialog med regering och kriminalvård så att Svenska kyrkan tillsammans med andra religiösa samfund får möjlighet att driva alternativa behandlingsformer på kriminalvårdsanstalter.

Utskottet anser att motionen har en viktig intention, men att den är formulerad på ett sätt som gör det svårt att bifalla beslutsförslaget. Alternativa behandlingsformer är ett begrepp som kan tolkas olika och därför är svårt att fatta beslut om. En annan svårighet i formuleringen handlar om att Svenska kyrkan inte kan bestämma vad som ska gälla för andra trossamfund.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:21.

Motionens förslag

Motion 2024:21 av Britt Björneke m.fl., Alternativa behandlingsformer på kriminalvårdsanstalter

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att föra en dialog med regeringen och kriminalvården om att ge Svenska kyrkan tillsammans med andra religiösa samfund möjlighet att på kriminalvårdsanstalter driva alternativa behandlingsformer.

Bakgrund

Svenska kyrkans arbete inom kriminalvården

Vid de flesta svenska häkten och anstalter finns präster och diakoner från Svenska kyrkan tillgängliga. Sammanlagt finns cirka 190 präster, pastorer och diakoner samt imamer och övriga muslimska själavårdare inom svensk kriminalvård. Själavårdare inom kriminalvården kallas Nav-medarbetare. Nav står för Nämnden för Andlig Vård. Nav-medarbetarna möter de intagnas behov av personliga samtal, anordnar gudstjänster och erbjuder samtalsgrupper. De medverkar också i undervisning och vägledning i

etiska och existentiella frågor. I uppdragen ingår även att hjälpa häktade och intagna att få träffa företrädare för sin tro och religion.

Sveriges kristna råd, SKR, samordnar uppdraget att förmedla själavården på samtliga anstalter och häkten i landet genom ett avtal med Kriminalvården. Till uppdraget hör också ansvar för utbildning och utveckling av den andliga vården i samråd med SiK, Själavårdare i Kriminalvården. Kriminalvården betalar löner till alla Nav-anställda inom Kriminalvården förutom till Svenska kyrkan som bär sina egna personalkostnader. Inom ramen för avtal mellan Sveriges Kristna Råd och Kriminalvården bekostas en NAV-konsulent som är präst eller diakon i Svenska kyrkan. Denna är anställd av SKR.

På alla stift finns samordnare som deltar på möten som SKR och Kriminalvården organiserar. Stiftens samordnare ansvarar i sin tur för att årligen bjuda in stiftets Nav-medarbetare, kyrkoherdar och Nav-konsulenter för att behandla gemensamma frågor. På kyrkokansliet i Uppsala finns en kontaktperson från Svenska kyrkan.

Nuläge

I Sverige finns det 45 fängelser och 37 häkten (september 2023). Som nämnts är cirka 190 präster, pastorer och diakoner från olika kyrkotraditioner knutna till kriminalvården och av dessa kommer runt 90 från Svenska kyrkan. Här möter Svenska kyrkan män, kvinnor och minderåriga.

Det pågår för närvarande en kraftig utbyggnad av kriminalvården och det råder stor platsbrist på anstalterna. År 2023 var i genomsnitt 6 300 klienter inskrivna i anstalt och nästan 3 100 klienter inskrivna i häkte. Detta ska jämföras med att det 2023 fanns cirka 5 700 anstaltsplatser och 2 950 ordinarie häktesplatser. Inom en tioårsperiod planeras en utökning av antalet ordinarie platser på häkten och anstalter till sammanlagt 27 000.

I Kriminalvårdens årsrapport för 2023 beskriver generaldirektör Martin Holmgren läget:

Kriminalvården har idag en mycket hög belastning, dubbelbeläggningar och omvandlingar av besöksrum och samlingsrum till bostadsrum är det nya normala. Den prognostiserade fortsatt ökande antalet klienter samt kraven och förväntningarna på en kraftig utbyggnad av Kriminalvården kommer fortsatt innebära utmaningar, och riskerar att få konsekvenser för verksamhet och säkerhet. Det finns en plan för att möta detta, men det kommer att krävas förmåga att tänka och agera i nya banor för att lyckas.

Det ansträngda läget i kriminalvården har resulterat i att flera program- och behandlingsverksamheter i kriminalvårdens regi har avslutats då resurser i form av personal, kompetens och utrymme har saknats. För Nav-arbetets del får nuvarande läge som konsekvens att rum och möjligheten att röra sig på anstalten försvåras, och möjligheten att samlas i grupp begränsas. Samtidigt ökar behoven av att få träffa Nav-arbetare med fler intagna.

Svenska kyrkan finansierar själv sina tjänster i Kriminalvården enligt de rekommenderade nyckeltalen som Kriminalvården har satt för Nav. SKR har på den senare tid erfarit att det kan vara en utmaning att hitta tillräckligt med resurser till dessa tjänster, antingen i form av finansiering av tjänsterna med tanke på alla utökningar, eller personer som söker dessa tjänster. Präst- och diakonbrist drabbar även Nav då de församlingar som inte har en anstalt eller ett häkte inom sitt område enligt vistelsebegreppet inte måste tillhandahålla Nav-verksamhet.

Klosterverksamhet har bedrivits av medarbetare inom den andliga vården i Kriminalvården vid anstalterna i Kumla och Skänninge. Vid Kumlaanstalten startade klosterverksamheten 2001 och bedrevs på en vanlig avdelning med högsta säkerhetsklass som anpassats för klosterverksamheten, bland annat med ett andaktsrum. Vid Skänningeanstalten startade verksamheten, med Kumlaanstalten som förebild, 2008.

Genom klosterverksamheten erbjöds livstidsdömda och långtidsdömda att delta i retreat. Redskapen var bland annat tystnad, avskildhet, bibeltexter och enskilda samtal med vägledare. Under verksamhetsåret 2018 hölls det 19 olika retreat med 165 deltagare vid anstalten i Kumla.

I slutet av 2018 meddelade Kriminalvården att klosterverksamheten vid Kumlaanstalten skulle läggas ned på grund av platsbrist. Ett år senare lades också verksamheten i Skänninge ner av samma anledning. Kriminalvården meddelade vid tillfället att det är oklart när verksamheten kan återupptas.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Vid kyrkomötet 2009 bifölls en motion (2009:21) som föreslog ett uppdrag till kyrkostyrelsen att kartlägga och utvärdera själavård och andlig vägledning inom Svenska kyrkan samt undersöka det eventuella behovet av institutionellt stöd på den nationella nivån. Kyrkolivsutskottet motiverade sitt förslag till bifall med att en samlad bild av själavårdstraditioner, former för andlig vägledning och former av andlig fördjupning saknas. Också en teologisk bearbetning av hur dessa former av andlig fördjupning förhåller sig till luthersk tradition och luthersk spiritualitet ansåg utskottet saknades (Kl 2009:03).

2014 biföll kyrkomötet en motion (2014:101) som föreslog att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att göra en översyn av utbildning inom själavård och komma med förbättringsförslag vid behov. Kyrkolivsutskottet föreslog bifall till motionen och motiverade med att det fanns behov, trots en nyligen genomförd utbildningsreform, av översyn av utbildningen i själavård och att undersöka möjligheter till fortbildning (Kl 2014:20).

Kyrkomötet 2022 beslutade att bifalla motion 2022:54 som föreslog att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att genomföra förbättringar för själavårdare och vidta åtgärder för själavårdens fortsatta existens. I kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2022:9 framgår att utskottet var överens med motionären om att själavård är ett viktigt område som måste värnas och utvecklas. Utskottet noterade att kyrkostyrelsen de senaste åren har utvärderat utbildning och fortbildning i själavård samt kartlagt själavårdares möjligheter till fortbildning och handledning. Utskottet hade också erfarit att mot slutet av 2022 skulle det slutföras en utredning om framtidens prästutbildning som särskilt skulle beakta behoven av att stärka förmågan att ge själavård. Med anledning av redan genomförda utredningar och den då pågående utredningen och deras syfte att stärka förutsättningarna för själavårdare att utöva själavård föreslog utskottet att kyrkomötet skulle anse motionen besvarad med vad utskottet anförde. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:21.

Utskottet anser att motionen har en viktig intention men att den är formulerad på ett sätt som gör det svårt att bifalla beslutsförslaget. Alternativa behandlingsformer är ett begrepp som kan tolkas olika och därför är svårt att fatta beslut om. En annan svårighet i formuleringen handlar om att Svenska kyrkan inte kan bestämma vad som ska gälla för andra trossamfund.

Utskottet vill dock lyfta fram det viktiga arbete som Svenska kyrkan gör på kriminalvårdsanstalterna. Som kyrka har vi ett uppdrag och ansvar för att tillhandahålla möjlighet till andlig och existentiell hälsa. Utskottet beklagar att den fungerande klosterverksamheten lades ner och ser med oro på minskade resurser inom kriminalvården. Frågan bör följas framåt men denna motion bör avslås av kyrkomötet på grund av den ottydliga formuleringen av beslutsförslaget.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Ragna Tamsen, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Vi anmäler särskild mening till förmån för bifall till motion 2024:21.

Lina Ahl och Margareta Carlsson

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:8

Kyrkan tar ställning mot otryggheten

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:28 Kyrkan tar ställning mot otryggheten. Bakgrunden till motionen är en önskan om att kyrkomötet beslutar att uttala och erkänna en otrygghet i samhället. Motionären menar att denna otrygghet kan kopplas till kriminalitet orsakad av misslyckad migrationspolitik och att Svenska kyrkan ska stå upp för rätten att skydda och försvara befolkningen.

Utskottet delar inte motionärens inställning till frågan och de värderingar som kommer till uttryck i uttalandet. Utskottet instämmer dock i att situationen med en växande gängkriminalitet i samhället är allvarlig, men anser att ansvaret för att lösa frågan ligger hos myndigheter. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:28.

Motionens förslag

Motion 2024:28 av Lennart Matikainen, Kyrkan tar ställning mot otryggheten

Kyrkomötet beslutar att uttala följande:

1. Svenska kyrkan erkänner den otrygghet och kriminalitet som även experter påtalar som ett pågående inbördeskrig,
2. orsakerna till att klaner och gängkriminella kunnat expandera utan att detta än så länge stoppats beror på en totalt havererad/obefintlig migrationspolitik,
3. Svenska kyrkan står upp för vårt lands rättighet att skydda och försvara vår egen befolkning från det politiker tillåtit förgifta samhället med.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen har det formella ansvaret att företräda trossamfundet Svenska kyrkan (10 kap. 3 § kyrkoordningen). I den egenskapen ansvarar kyrkostyrelsen för samtal med regering, myndigheter samt nationella och internationella organ, för medverkan i statliga utredningar samt avger remissvar för Svenska kyrkans räkning. Kyrkostyrelsen ansvarar också för nationell och internationell samverkan med andra civilsamhällesorganisationer. Tillsammans med ärkebiskopen och övriga biskopar deltar kyrkostyrelsen i samhällssamtalet inom flera områden, bland annat om andlighet, existentiell hälsa och samhällets sociala hållbarhet.

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse om verksamhet och ekonomi till årets kyrkomöte (KsSkr 2024:1) s. 15):

Svenska kyrkan är genom sina företrädare, sina många medlemmar och breda verksamhet en betydelsefull aktör i civilsamhället och en profetisk röst i det offentliga samtalet och kan därför påverka beslutsfattare för en hållbar samhällsutveckling och hur Sveriges roll i världen bör utformas.

I kyrkostyrelsens skrivelse Tematiskt kyrkomöte – kyrkan i det offentliga rummet (KsSkr 2024:6 s. 22) står:

Svenska kyrkan är kallad att bidra till det offentliga samtalet och att tillsammans med andra skapa ett offentligt rum som alla kan delta i. I Svenska kyrkans självförståelse ingår att kyrkan är kallad och utsänd att vara delaktig i att förändra världen och att med mod och klarsynthet påtala orättvisor och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. I detta har Svenska kyrkan dialogen som metod och förhållningssätt, och respekterar demokratins grundprinciper i samhällsengagemang och påverkansarbete.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Ärenden om att Svenska kyrkan ska uttala sig i olika samhällsfrågor har tidigare behandlats av kyrkomötet. I några fall har också kyrkomötet beslutat att göra uttalanden, det har då handlat om frågor som mer direkt kan sägas beröra Svenska kyrkan.

I motion 2021:76 föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en policy för Svenska kyrkans nationella nivå och för organ som står till trossamfundets förfogande. Policyn skulle gälla uttalanden i samhällsfrågor och politiska frågor som inte direkt berör Svenska kyrkan. Läronämnden yttrade sig (Ln 2021:10y) angående motionen och framhöll att det inte på ett entydigt sätt går att avgöra vilka samhällsfrågor som direkt berör Svenska kyrkan och vilka som inte gör det. Bedömningen av vilka frågor som berörs av evangelium och hur dessa frågor bör behandlas måste därför vara föremål för tolkning i varje tid. Med hänvisning till läronämndens uttalande föreslog Samhälls- och kulturutskottet avslag på motionen (SK 2021:10) och kyrkomötet beslutade i enlighet med förslaget.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:28.

Utskottet delar inte motionärens verklighetsuppfattning och de värderingar som kommer till uttryck i uttalandet. Däremot är det inte fel att motverka otrygghet, situationen med en växande gängkriminalitet i samhället är allvarlig. Dock är det inte en enkel fråga att lösa, och det ligger inte heller på Svenska kyrkans ansvar utan på ansvariga myndigheter. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2024:28.

Uppsala den 3 oktober 2024

Anton Härder, ordförande

Ragna Tamsen sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Sofia Rosenquist, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö,

Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

SK 2024:8

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:9**

Kyrkans engagemang i avhopparverksamheten

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:22 Kyrkans engagemang i avhopparverksamheten. Bakgrunden till motionen är en önskan om att kyrkomötet beslutar att dels uppdra åt kyrkostyrelsen att utvärdera de lokala insatser som görs i församlingarna inom området, dels att anta en nationell strategi för Svenska kyrkans deltagande i avhopparverksamheten.

Utskottet anser att avhopparverksamheten är ett viktigt arbete och att Svenska kyrkans engagemang i detta är ovärderligt och behöver stärkas på lokal nivå, men kanske skulle någon form av kunskapsbank bättre möta behovet än förslaget i motionens första att-sats. Mycket görs redan i samarbete med andra lokala aktörer och nätverk och en nationell strategi som föreslås i den andra att-satsen anser utskottet vara överflödigt. Utskottet föreslår därför avslag på motionen.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:22 punkt 1,
2. avslå motion 2024:22 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2024:22 av Britt Björneke m.fl., Kyrkans engagemang i avhopparverksamheten

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. utvärdera de lokala insatser som görs i församlingarna i avhopparverksamheten från kriminella nätverk,
2. anta en nationell strategi för Svenska kyrkans deltagande i avhopparverksamhet från kriminella nätverk.

Bakgrund

Avhoppare är personer som har valt att lämna organiserad brottslighet och som för att klara av det bedöms behöva samhällets stöd och skydd.

Avhopparverksamheten

Avhopparverksamhet omfattar alla åldrar och är en viktig del av samhällets arbete för att förebygga brott och öka tryggheten. Regeringen har gett Polismyndigheten, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse (SiS) och Socialstyrelsen uppdraget att utveckla och förstärka stödet till avhoppare från kriminella, våldsbejakande extremistiska och hedersrelaterade miljöer i hela landet. Syftet är att fler individer ska få tillgång till stöd. Polismyndigheten ansvarar för samordningen av det myndighetsgemensamma uppdraget, medan kommunernas socialtjänster har huvudansvaret för avhopparna. Arbetet med stöd till avhoppare bedrivs i huvudsak på lokal nivå i samarbete mellan socialtjänsten och polisen.

Svenska kyrkans stöd till avhoppare

Idag bedrivs arbete kring avhopparverksamheten av vissa församlingar som engagerat sig i frågan, men det är inte samordnat eller organiserat under själavård inom kriminalvården.

Nätverket Framtiden bor hos oss samlar distrikt och församlingar i Svenska kyrkan i mångreligiösa och mångkulturella stadsdelar. Det senaste året har frågorna diskuterats inom nätverket och ett brett samarbete har inletts med en arbetsgrupp inom Sveriges kristna råd (SKR) genom nätverkets representanter. Representanter från Framtiden bor hos oss har under året även samarbetat lokalt med Brottsförebyggande rådet kring metoden Gruppvåldsintervention (GVI) i bland annat Malmö. GVI leds av Brottsförebyggande rådet i samarbete med Polisen och Kriminalvården och finns i dagsläget endast i sex kommuner. I en del av insatserna ingår Svenska kyrkan lokalt tillsammans med andra delar av civilsamhället.

Inom SKR har medlemskyrkorna tillsammans arbetat med frågan om avhopparverksamhet, utbytt erfarenheter och lyft fram kyrkornas syn på arbetet. I en skrivelse till regeringen under slutet av 2023 uppväktade SKR tillsammans med fjorton andra organisationer regeringen med en uppmaning om att utveckla och stärka satsningarna på det socialt förebyggande arbetet mot gängkriminaliteten. Som svar på initiativet bjöd socialminister Jakob Forssmed och justitieminister Gunnar Strömmer in till dialog om vad som behöver göras för att civilsamhället i högre utsträckning ska involveras i arbetet. Tillsammans inom SKR har det även ordnats ett seminarium, och diskussioner pågår kring att ta fram ett gemensamt metodstöd till församlingar som önskar engagera sig i tematiken.

Rapporten *Våldsbejakande extremism och församlingarnas arbete med tillit och demokratifrågor* beskriver olika våldsbejakande strömningar. Rapporten togs fram i det stiftsövergripande programmet Social hållbarhet – fokus tillit och demokrati som skulle pågå till och med 2023 men som förlängdes med ett år till 2024. Rapporten visar bland annat att kyrkan kan ta en mer aktiv roll tillsammans med andra instanser i samhället när särskilda insatser behövs. Församlingarnas arbete kan vara såväl förebyggande som reaktivt när något har hänt. Rapporten innehåller både kartläggning och tips för detta arbete.

NAV står för Nämnden för andlig vård inom kriminalvården – de kristna kyrkornas gemensamma själavårdsarbete inom kriminalvården. SKR samordnar uppdraget att förmedla själavården på samtliga anstalter och häkten i landet genom ett avtal med kriminalvården. Till uppdraget hör också ansvar för utbildning och utveckling av den andliga vården i samråd med SiK, Själavårdare i Kriminalvården. Kriminalvården betalar löner till alla NAV-anställda inom Kriminalvården förutom till Svenska kyrkan som bär sina egna personalkostnader. Inom ramen för avtal mellan Sveriges Kristna Råd och Kriminalvården bekostas en NAV-konsulent som är präst eller diakon i Svenska kyrkan. Denna är anställd av SKR.

På alla stift finns samordnare som deltar på möten som SKR och Kriminalvården organiserar. Stiftens samordnare ansvarar i sin tur för att årligen bjuda in stiftets NAV-medarbetare, kyrkoherdar och NAV-konsulenter för att behandla gemensamma frågor. På kyrkokansliet i Uppsala finns en kontaktperson från Svenska kyrkan.

I Sverige finns det 45 fängelser och 37 häkten (september 2023). Cirka 190 präster, pastorer och diakoner från olika kyrkotraditioner, runt 90 från Svenska kyrkan, är knutna till kriminalvården. Här möter Svenska kyrkan män och kvinnor från 18 år. Det pågår för närvarande en kraftig utbyggnad av kriminalvården och det råder stor platsbrist på anstalterna. År 2023 var i genomsnitt 6 300 klienter inskrivna i anstalt och nästan 3 100 klienter inskrivna i häkte. Detta ska jämföras med att det 2023 fanns cirka 5 700 anstaltsplatser och 2 950 ordinarie häktesplatser. Inom en tioårsperiod planeras en utökning av antalet ordinarie platser på häkten till 3 120 platser och på anstalter till 6 980 platser.

Kyrka–Polis i samverkan

Kyrka–Polis i samverkan finns på flera ställen i Sverige och är de kristna kyrkornas gemensamma själavårdsarbete i Polismyndigheten. Cirka 70 präster, pastorer och diakoner ingår i Kyrka–Polis nätverket, varav cirka 50 kommer från Svenska kyrkan. Här möter Svenska kyrkan yrkesverksamma män och kvinnor i åldern 20–65 år.

Arbetet leds av en nationell styrgrupp som består av Polismyndigheten, två fackförbund inom polismyndigheten och de tre trossamfunden Svenska kyrkan, Equmeniakyrkan och Stockholms katolska stift. SKR har delegerat samverkansarbetet till trossamfunden. Svenska kyrkan representeras här av en samordnare från kyrkokansliet.

På stift har en samordnare med ansvar för Kyrka–Polis i samverkan. En nationell arbetsgrupp har uppdraget att planera och genomföra en temadag per år och en grundutbildning på sex dagar ca en gång per år. Polismyndigheten bekostar utbildningen, kost och logi. Församlingarna står för lönekostnaderna under utbildningen och för den arbetstid som de kyrkliga medarbetarna utför inom samverkan. I arbetsgruppen ingår Polismyndigheten, två fackförbund inom polismyndigheten, en representant för nätverket Kyrka–Polis i samverkan och de tre trossamfunden. Svenska kyrkan representeras i arbetsgruppen av en person från antingen ett stift eller en församling.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om Svenska kyrkans arbete med avhopparverksamhet har behandlats i kyrkomötet vid ett flertal tillfällen, senast 2023 då kyrkomötet följde utskottets förslag och avsgav motion 2023:51. I motionen föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att anta en nationell strategi för Svenska kyrkans deltagande i avhopparverksamhet från kriminella miljöer och i försoningsarbetet, samt att verka för framtagande av ett utbildnings- och informationspaket. I Samhälls- och kulturutskottets betänkande (SK 2023:7) konstaterades att inget hade tillkommit som väsentligt förändrat läget

sedan föregående års kyrkomöte hade avslagit en motion 2022:4 om det sociala engagemanget och arbetet med exitprocesser. Utskottet noterade att frågan är fortsatt viktig och aktuell men att exemplen i betänkandet visade att mycket görs och att Svenska kyrkan finns med i flera samarbeten med tonvikt på förebyggande insatser. Utskottet rekommenderade dock att frågan skulle tas upp i det tematiska kyrkomötet 2024.

Vid kyrkomötet 2009 bifölls en motion (2009:21) som föreslog ett uppdrag till kyrkostyrelsen att kartlägga och utvärdera själavård och andlig vägledning inom Svenska kyrkan samt undersöka det eventuella behovet av institutionellt stöd på den nationella nivån. Kyrkolivsutskottet (Kl 2009:3) motiverade sitt förslag till bifall med att en samlad bild av själavårdstraditioner, former för andlig vägledning och former av andlig fördjupning saknas. Också en teologisk bearbetning av hur dessa former av andlig fördjupning förhåller sig till luthersk tradition och luthersk spiritualitet ansåg utskottet saknades.

2014 biföll kyrkomötet en motion (2014:101) om att uppdra åt kyrkostyrelsen att göra en översyn av utbildning inom själavård och komma med förbättringsförslag vid behov. Kyrkolivsutskottet föreslog bifall och motiverade det med att det fanns behov, trots en nyligen genomförd utbildningsreform, av översyn av utbildningen i själavård och att undersöka möjligheter till fortbildning (Kl 2014:20).

Kyrkomötet 2022 beslutade att bifalla motion 2022:54 som föreslog att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att genomföra förbättringar för själavårdare och vidta åtgärder för själavårdens fortsatta existens. I kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2022:9 framgår att utskottet var överens med motionären om att själavård är ett viktigt område som måste värnas och utvecklas. Utskottet noterade att kyrkostyrelsen de senaste åren har utvärderat utbildning och fortbildning i själavård samt kartlagt själavårdares möjligheter till fortbildning och handledning. Utskottet hade också erfarit att det mot slutet av 2022 skulle slutföras en utredning om framtidens prästutbildning som särskilt skulle beakta behoven av att stärka förmågan att ge själavård. Med anledning av redan genomförda utredningar och den pågående utredningen och deras syfte att stärka förutsättningarna för själavårdare att utöva själavård, föreslog utskottet att kyrkomötet skulle anse motionen besvarad med vad utskottet anfört. Det blev också kyrkomötets beslut.

Samma år beslutade kyrkomötet att avslå motion 2022:41, Det sociala engagemanget och arbetet med exitprocesser. Motionen handlade om att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en kunskapsöversikt över arbetet med att motverka radikaliserings och gängbildning, och att utreda vilken roll Svenska kyrkan kan och bör ha i fråga om gäng och exitprocesser. Kyrkolivsutskottet föreslog i sitt betänkande att kyrkomötet skulle avslå motionen. I betänkandet underströk utskottet att arbetet med att motverka radikaliserings och gängbildning är en viktig fråga som inte får nonchaleras, inte minst ur ett diakonalt perspektiv. Utskottet pekade på exemplen i betänkandet som visar att mycket görs och att Svenska kyrkan finns med i flera samarbeten, med tonvikt på förebyggande insatser. Utskottet ansåg att frågan är ett lokalt ansvar som bygger på samverkan mellan församlingar, lokala myndigheter och civilsamhället.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:22.

Utskottet anser att motionen lyfter en mycket viktig fråga och att engagemanget för avhopparverksamhet behöver stärkas. Motionens första att-sats väcker därför intresse, men kanske skulle någon form av kunskapsbank eller annan plats där erfarenheter kan delas bättre möta behovet än en utvärdering.

När det gäller motionens andra att-sats finns redan fungerande samarbeten och nätverk inom området och en nationell strategi bedöms vara överflödig.

Utskottet beslutade därför att föreslå kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottet uttrycker också en stor besvikelse över att ärendet inte togs upp genom ett seminarium eller på annat sätt i det tematiska kyrkomötet, så som föreslogs förra året. Avhopparverksamheten är ett mycket viktigt arbete, där Svenska kyrkans engagemang är ovärderligt.

Uppsala den 2 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Ragna Tamsen, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Vi anmäler en särskild mening till förmån för bifall till motion 2024:22.

Lina Ahl och Margareta Carlsson

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:10

Kulturutredning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:46 Kulturutredning som uppmanar kyrkomötet att uppdra åt kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som behandlar Svenska kyrkan som kulturaktör i det offentliga rummet. Utredningen ska ge förslag på en kulturteologi och trygga framtida resursbehov.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om kulturens vikt och existentiella trosbärande roll, men finner att den inventering som efterfrågas redan utförs. Utskottet förutsätter att den kommande revideringen av de policyer som finns har en genomgripande kulturteologi som grund.

Utskottet föreslår att motion avslås.

Till betänkandet finns två reservationer och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:46.

Motion 2024:46 av Sven Milltoft, m.fl., Kulturutredning

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som inventerar, analyserar och drar slutsatser av Svenska kyrkans roll och betydelse som kulturaktör och kulturarrangör i det offentliga rummet, utifrån kyrkans egna och unika bidrag till kulturlivet. Utredningen ska vidare ge förslag på en kulturteologi och åtgärder för att trygga och säkerställa framtida resursbehov och kompetensförsörjning.

Bakgrund

Kulturteologi är en teologisk reflektion som inkluderar konst, litteratur, musik, film, scenkonst och andra former av mänsklig kreativitet som speglar existentiella frågor och evangeliet. Svenska kyrkan bedriver ett rikstäckande kulturliv i Sverige genom församlingslivet men även av stiftet och den nationella nivån och har betydelse som kulturaktör och kulturarrangör i det offentliga rummet. Den nationella nivåns uppdrag är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och liv. (10 kap. 3 § 9 stycket kyrkoordningen)

Nationellt sker verksamheten bland annat genom Svenska kyrkans kulturstipendium som riktas till kulturutövare inom litteratur, bild, musik, film och scenkonst. Deras arbeten handlar om livsfrågor, kristen trostolkning eller centrala religiösa motiv. En annan stor arena är Bokmässan i Göteborg, där Svenska kyrkan i samverkan med

andra erbjuder ett sjuttiofem författarsamtal på Se människan-scenen. Genom det eku-
meniska nätverket Interfilm deltar Svenska kyrkan i ett internationellt filmjuryarbete
kring kyrka och film runt om i Europa, Kanada och USA.

Svenska kyrkans samhällsekonomiska bidrag

Svenska kyrkan har genom en oberoende analys, *Svenska kyrkans samhällsekon-
omiska bidrag till kultur och kulturarv* (2020), studerat Svenska kyrkans roll och
betydelse som kulturaktör och kulturarrangör i det offentliga rummet. Betydelsen av
Svenska kyrkan som kulturaktör illustreras särskilt genom fallstudier som genomförts
i tre församlingar på olika platser i Sverige

Kartläggningen visar att Svenska kyrkan är en förutsättning för ett levande kultur-
liv i Sverige. Denna slutsats delas av Myndigheten för Kulturanalys i rapporten *Kultu-
rens geografi, Tillgång till kulturutbud i landets kommuner* (2019).

Svenska kyrkan bedriver löpande ett strategiskt policyarbete för att synliggöra
Svenska kyrkan som kulturaktör. Det sker kontinuerligt i kontakten med myndigheter
och kulturinstitutioner men också genom seminarier på Scenkonstbiennalen och Folk
och kultur, en årlig nationell kulturpolitisk arena. Några av dessa sker i samverkan
med exempelvis Kungliga musikaliska akademien och Konstfrämjandet.

Kulturteologisk reflektion

Svenska kyrkan ingår i ett nordiskt samarbete om kultur och kyrka. Under 2024 möttes
deltagare från Sverige, Norge och Finland till ett erfarenhetsutbyte och teologiska
samtal kring kulturens roll i kyrkan och kyrkans roll i kulturlivet. Vid konferensen
stod ämnen som vikten av konstnärlig frihet och en medveten kulturteologi i fokus.

Svenska kyrkan har två plattformar som rör kultur; *Svenska kyrkans plattform för
musik* antogs av kyrkostyrelsen 2018 och *Svenska kyrkans plattform för kultur* antogs
2021. Plattformarnas uppgift är att behandla inomkyrkliga aspekter som i första rummet
adresserar den nationella nivåns uppdrag.

Plattformen för kultur är vägledande för den nationella nivåns arbete med kultur-
frågor och kan också fungera som inspiration för stift och församlingar. Den inne-
håller också teologiska beröringspunkter och nio åtaganden som berör dialog och
samverkan med övrigt kulturliv, ekonomiska villkor, konstnärlig frihet, delaktighet
och tillgång till kultur i hela landet. Det slås också fast att engagemanget inom konst
och kultur ska vara förankrat i teologisk reflektion. Plattformen ska enligt kyrko-
styrelsens beslut revideras 2025.

Plattformen för musik klargör musikens plats i Svenska kyrkan, centrala aspekter
av kyrkans musik, och identifierar ett antal områden där utveckling är angelägen. Den
är vägledande för den nationella nivån i musikaliska frågor och sammanhang och kan
användas som inspiration för församlingar och stift. Plattformen ger stöd för beslut
och prioriteringar, och bidrar till att skapa en utgångspunkt för samverkan med andra
parter. Plattformen kan användas i kommunikation med potentiella samverkanspartners
och för prioriteringar av uppdrag och initiativ.

Dessa plattformar ska ses tillsammans och innehåller en beskrivning av teologiska
beröringspunkter som behandlar varför Svenska kyrkan arbetar med kulturfrågor, men
inte en genomgripande kulturteologi som är kopplad till frågan om Svenska kyrkans
kultur i det offentliga rummet.

Framtida resursbehov och kompetensförsörjning

Åtgärder för att trygga och säkerställa framtida resursbehov av kyrkomusiker sker
genom projektet *Organister i framkant*. Målet är att fånga upp intresset för yrket som

organist och kantor samt lyfta fram orgeln som instrument. Organister i framkant är ett samarbetsprojekt som Svenska kyrkan tagit initiativ till tillsammans med föreningen för Göteborgs internationella orgelakademi (FGIOA).

Projektet lanserades av Svenska kyrkan den 5 mars 2021 i nära samverkan med stiftsmusikerna i alla stift och i samarbete med FGIOA.

Behandling i tidigare kyrkomöten

Kyrkomötet har vid ett flertal tillfällen behandlat olika aspekter i frågan om Svenska kyrkan som kulturbärare, främst inom musiken.

Under 2010 års kyrkomöte behandlades motion 2010:21 Det klingande kulturarvet – vem tar ansvar för det? I motionen föreslogs att kyrkostyrelsen skulle utreda hur en kyrkomusikalisk fond med uppdrag att utveckla och bevara Svenska kyrkans musikarv skulle utformas. Kyrkolivsutskottet fann i betänkande Kl 2010:4 att området bör stödjas på annat sätt än genom inrättandet av en fond och föreslog avslag på motionen. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

Vid 2013 års kyrkomöte behandlades åter frågan om Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken genom motion 2013:89 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet. Motionen lyfte behovet av samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv. Kyrkolivsutskottet föreslog bifall till motionen med motiveringen att Svenska kyrkan på den nationella nivån har ett stort ansvar för att stödja, samordna och utveckla kyrkans musik samt föra dialog med företrädare för myndigheter och kulturlivet kring kyrkomusikens roll i samhället (Kl 2013:14). Kyrkomötet följde utskottets förslag och biföll motionen. Med anledning av uppdraget arbetade kyrkostyrelsen bland annat med att ta fram en plattform för musik.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:46.

Utskottet understryker att kulturen är ett viktigt uttryck för tro, såväl i församling, stift som för den nationella nivån. Det är viktigt att på många sätt stödja kulturens alla former och löpande arbeta för att förstärka detta arbete. Det är också viktigt att ha en teologisk grund för det ordlösa i kulturyttringarna och det man därmed upplever.

Utskottet känner stolthet över det goda arbete som sker på alla nivåer och den vikt som Svenska kyrkan har som kulturaktör i det offentliga rummet.

Samtidigt konstaterar utskottet att det motionärerna efterfrågar vad gäller inventering, statistikinsamling och analys är dokumenterat och att det redan sker ett löpande policyarbete.

Utskottet konstaterar att de policydokument som finns ska revideras 2025 och de teologiska perspektiven bör gå före i detta arbete och inte komma till som en konsekvens av revideringen. Den teologiska reflektionen är viktig för att förstå vad kyrkan gör och ska göra som kulturaktör.

Utskottet finner därmed att detta är ett viktigt ämne, men att det redan finns en överblick av kulturarbete och att policyarbetet pågår. Vidare förutsätter utskottet att den kommande revideringen av de policyer som finns har en genomgripande kulturteologi som grund.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner, Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot avslag av motionen

Anna-Karin Westerlund

Reservation 2

Jag yrkar bifall till motion 2024:46 Kulturutredning. Jag reserverar mig mot utskottets avslag av densamma.

Britt Fält

Särskild mening

Vi förordar bifall till motion 2024:67.

Lina Ahl och Margareta Carlsson

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:11**

Möta människor i behov av arbete

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:47 Möta människor i behov av arbete. Bakgrunden till motionen är en önskan om att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att initiera och skapa former för ett rikstäckande nätverk med andra civilsamhällesaktörer i syfte att stötta människor att komma i arbete.

Utskottet anser att frågan om att möta människor i behov av arbete är mycket viktig, men konstaterar också att det är bättre att sprida redan etablerade arbetsformer och erfarenheter till fler än att lägga ytterligare ett uppdrag på kyrkostyrelsen. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:47.

Motionens förslag

Motion 2024:47 av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl., Möta människor i behov av arbete

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att initiera och skapa former för ett rikstäckande nätverk med andra viktiga civilsamhällesaktörer i syfte att bryta social isolering och stötta människor att komma i arbete.

Bakgrund

Marymetoden är en diakonal verksamhet inom Svenska kyrkan som erbjuder praktik, arbetsträning och rehabilitering för den som står utan arbete. Tanken är att Svenska kyrkan har stora möjligheter att stötta människor som länge stått utanför arbetsmarknaden, och bidra till förändring.

Begreppet Mary är bildat av begynnelsebokstäverna i orden Meningsfullhet, Arbetsgemenskap, Rehabilitering och Yrkesstolthet. Mary startade i Linde bergslags församling och har utvecklats till en modell som erbjuds alla församlingar och pastorat inom Svenska kyrkan.

Tidigare arbete

Arbete till stöd för människor på väg in i arbetslivet har sedan länge bedrivits nationellt i Svenska kyrkan. En tidig satsning var projektet Mer än jobb som startade 2013. Projektet fick efterföljande projekt och de senaste Skapa plats pågick 2020–2022 och React EU - Mary pågick 2022–2023. Skapa plats och React EU - Mary var ett ESF-projekt (Europeiska socialfonden) som syftade till att sprida Maryarbetet och att utveckla och utbilda i Marymetoden. När projektet avslutades bildade de stift som varit mest aktiva en nationell arbetsgrupp för Marymetoden och har sedan arbetat vidare, i samråd med nationell nivå i flera frågor.

Andra nätverk

Svenska kyrkan ingår även i en nationell samverkansgrupp mellan Arbetsförmedlingen och idéburen sektor: Gemensamma utgångspunkter för nationell samverkan mellan Arbetsförmedlingen och idéburen sektor inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken. I gruppen finns representanter för Svenska kyrkans nationella nivå, nationella samordningsgruppen för Mary och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Skao. Gruppen samordnas av arbetsgivarorganisationen Fremia, har funnits i två år och arbetsformer är under utveckling.

Svenska kyrkan har också en pågående dialog med Arbetsförmedlingen genom kontakt och möten mellan ledningsfunktioner.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:47.

Utskottet anser att frågan om att möta människor i behov av arbete är mycket viktig, men konstaterar att arbetet redan pågår inklusive nätverk och samarbeten. Mycket arbete görs i församlingar och det ser lite olika ut på olika platser i landet. Att sprida de redan etablerade arbetsformerna och erfarenheterna till fler är bättre än att lägga ytterligare ett uppdrag på kyrkostyrelsen. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Ragna Tamsen, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

SK 2024:11

Jag vill se ett bifall till motionen då behovet av samarbete såväl internt mellan församlingar som externt med andra aktörer är av vikt när finansiering dras in för alla civilsamhällesorganisationer. När samhället inte orkar är det vi som kan stötta för att bryta social isolering och guida till arbete.

Marja Sandin Wester

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:12**

Kyrkans samverkan med civilsamhället

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:56 Kyrkans samverkan med civilsamhället. Motionen föreslår bland annat att Svenska kyrkan ska intensifiera sin interna och externa samverkan inom Nod, på kyrkans alla nivåer.

Utskottet anser att samarbetet med andra aktörer i civilsamhället redan finns och fungerar väl. Då till exempel församlingar inte kan samverka med Nod, föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2024:56 punkt 1,
2. avslå motion 2024:56 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2024:56 av Lena Östholm Munkberg m.fl., Kyrkans samverkan med civilsamhället

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. tydliggöra samt intensifiera Svenska kyrkans arbete internt på samtliga nivåer samt externt när det gäller samverkan inom ”Överenskommelsen om en stödstruktur för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället på nationell nivå” (NOD),
2. verka för att implementeringen av samverkansstrukturer inom (NOD) ska vara klar inom alla stift och pastorat senast 2027.

Bakgrund

En överenskommelse mellan civilsamhället och regeringen

Under åren 2008–2018 fanns en överenskommelse mellan regeringen och paraplyorganisationer i det civila samhället: Överenskommelsen inom det sociala området.

Den överenskommelsen ersattes 2018 av en ny överenskommelse mellan regeringen och det civila samhället: Nod – Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället. Denna verkar inte enbart på det sociala området.

Alla paraplyorganisationer som ingår i Nod samlar riksorganisationer. Svenska kyrkan är medlem i två av dessa paraplyorganisationer:

- ♦ Forum – Idéburna organisationer med social inriktning
- ♦ Sveriges kristna råd.

Även Giva Sverige och Concord är anslutna organisationer, i vilka Act Svenska kyrkan är medlemmar.

Nod finns inte på lokal eller regional nivå, utan endast på nationell nivå.

Svenska kyrkan medverkar i processer kopplade till Nod

Nod underlättar för möten då civilsamhällets aktörer, myndigheter och departement samråder och för dialog. Syftet är att civilsamhällesaktörerna ska få möjlighet att yttra åsikter och bidra med kunskap om en aktuell politisk fråga. En organisation, myndighet eller ett departement kan föreslå Nod att ta upp ett ämne som berör många parter.

Även om bara paraplyorganisationer är anslutna till Nod, deltar olika enskilda organisationer i dialog och samråd beroende på fråga. Svenska kyrkan deltar i dialoger och samverkan när handläggare och ledning på Svenska kyrkans nationella nivå bedömer att det är lämpligt och relevant.

Svenska kyrkan samverkar även utanför Nod

Svenska kyrkan är inte medlem i Nod som enskild organisation. Svenska kyrkan på nationell nivå för dock egen dialog och samverkar med både aktörer i civilsamhället, myndigheter och departement, även utanför Nod. Det sker i olika konstellationer och i olika frågor.

Dialog och samverkan på lokal och regional nivå

På liknande sätt samverkar Svenska kyrkans stift, församlingar och pastorat med civilsamhällesaktörer och till exempel länsstyrelser, kommuner och regioner på regional och lokal nivå. Det finns många former för samverkan och de styrs efter de regionala och lokala behov som finns.

Tidigare ärenden som berör dialog

En annan fråga om forum för dialog med andra organisationer väcktes vid 2021 års kyrkomöte genom motion 2021:74, Samverkansforum för klimat och hållbar utveckling. I motionen föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att initiera inspirerande och praktiskt orienterade nationella samverkansforum tillsammans med externa aktörer för att diskutera klimat och hållbar utveckling.

Förvaltarens utskottet ansåg då att det räcker med de olika samarbeten för klimatet som Svenska kyrkan redan var involverad i. I betänkandet F 2021:4 konstaterade utskottet att ett brett arbete redan pågår inom Svenska kyrkan och att samarbetet med religiösa och sekulära partner tilltar. Utskottet ansåg därför att det räckte att kultivera och fördjupa den samverkan som redan sker. Utskottet föreslog kyrkomötet att avslå motionen och kyrkomötet följde utskottets förslag.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:56.
--

Utskottet anser att samarbetet med andra aktörer i civilsamhället redan finns på samtliga nivåer i Svenska kyrkan och att det fungerar väl. Utskottet menar dock att då Nod samlar paraplyorganisationer, men inte till exempel enskilda församlingar, kan Nod inte implementeras i församlingars, pastorats och stifts samverkansstrukturer. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Anna Yngvesson, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Jag vill se ett bifall till motion 2024:56 då jag ser ett behov av att öka människors egenmakt i en tid då civilsamhälle, och i förlängningen demokratin, är hotad.

Marja Sandin Wester

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:13**

Stå upp för att barnkonventionen efterföljs

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:60 Stå upp för att barnkonventionen efterföljs. Motionen föreslår att kyrkostyrelsen i remisser och i påverkansarbete alltid ska lyfta barnperspektivet. Utskottet menar att Svenska kyrkan redan gör detta, men med ödmjukheten att det ständigt kan göras mer och bättre. Utskottet anser dock inte att detta föranleder ett uppdrag åt kyrkostyrelsen och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:60.

Motionens förslag

Motion 2024:60 av Ann-Marie Strömberg m.fl., Stå upp för att barnkonventionen efterföljs

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att i remisser och i påverkansarbetet alltid lyfta barnperspektivet och medverka till att barnkonventionens intentioner inte stannar vid ord utan verkställs i handling.

Bakgrund

Sedan 2012 ska Svenska kyrkan göra barnkonsekvensanalyser inför beslut (kyrkoordningen 4 kap. 4 §, 7 kap. 11 §, 12 kap. 3 § och 57 kap. 5 §). Detta för att analysera hur ett beslut kan påverka barnets bästa och barnets rättigheter. Den nationella nivån har tagit fram utbildning och metodstöd för handläggare som finns tillgängligt i utbildningsportalen.

Också externt har Svenska kyrkan verkat för barnets rättigheter och för att barnkonventionen ska tillämpas. Några exempel på detta:

- ♦ I ett yttrande till Socialdepartementet (KS 2023-1907) förordar Svenska kyrkan att Barnkonventionens tredje tilläggsprotokoll ska ratificeras, vilket skulle ge barn möjlighet till en individuell klagomålsrätt enligt barnkonventionen.
- ♦ I ett yttrande till Justitiedepartementet (KS 2024-0660) skriver Svenska kyrkan, angående levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd, att ”förslagen i utkastet till lagrådsremissen inte är tillräckliga och att konsekvenserna, särskilt för barn, inte analyserats i tillräcklig utsträckning.”

- ♦ I en debattartikel i Göteborgs-Posten, 2023-09-14, tog Svenska kyrkan och 16 andra organisationer avstånd till att en informationsplikt skulle kunna införas, då myndighetspersonal tvingas ange personer som vistas i Sverige utan giltigt uppehållstillstånd. Debattartikeln undertecknades bland annat av Svenska kyrkans generalsekreterare.

I debattartikeln anser skribenterna att informationsplikten skulle strida mot FN:s barnkonvention. De skriver bland annat att ”Vi motsätter oss att regeringen i Sverige nu överväger att införa en lag som hotar grundläggande mänskliga rättigheter och gör vårt land mer otryggt för barn.” Debattartikeln hävdar bland annat att lagen kan leda till att vissa barn i praktiken nekas rätten till hälso- och sjukvård, och att den begränsar deras rätt till utbildning.

Svenska kyrkan samverkar med andra

Svenska kyrkan samverkar också med andra organisationer i barnrättsfrågor. Det sker bland annat via Nätverk för barnkonventionen, som arbetar för att stärka barn och ungas rättigheter i Sverige. Nätverket ingår i Barnrättsdelegationen, ett forum för regeringen och civilsamhällesorganisationer.

Även i det internationella arbetet verkar Svenska kyrkan för barnets rättigheter och barnets bästa. Ett exempel är i flyktinglägret Dadaab i Kenya, där Act Svenska kyrkan arbetar med projekt för inkludering av barn med funktionsnedsättningar. Dessa barn göms ofta undan på grund av stigma och fördomar. Målet med arbetet är att barnen ska få möjlighet till skolgång samt hjälpmedel som kan ge dem utveckling, självkänsla och verktyg för att själva skapa en framtid med inkomst och trygghet som vuxna.

Barnfrågan är också viktig i det globala ekumeniska samarbetet i Kyrkornas världsråd, KV, där Svenska kyrkan är medlem. KV bedriver bland annat Churches' Commitments to Children, ett arbete där kyrkor får stöd inom tre områden: barnens rätt till skydd, barnens delaktighet och klimatinitiativ med barn.

Tidigare behandling i kyrkomötet

I sitt betänkande 2012:3 behandlade kyrkorättsutskottet motion 2012:46, som bland annat föreslog kyrkomötet att besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag på hur Svenska kyrkan ska arbeta för att barnkonventionen ska få bättre genomslag i svensk lagstiftning.

I sitt övervägande menade kyrkorättsutskottet ”att kyrkostyrelsen inte är rätt forum för ett sådant uppdrag av opinionsbildande karaktär.” Kyrkorättsutskottet föreslog att motionen skulle avslås och kyrkomötet biföll utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:60.

Utskottet poängterar att barnen har en särställning i kyrkan och att det är mycket viktigt att barnkonventionen följs.

Motionen menar att barnperspektivet alltid ska lyftas i remisser och i påverkansarbetet, och medverka till att barnkonventionens intentioner verkställs även utanför kyrkan. Detta, menar utskottet, gör Svenska kyrkan redan. När andra lagar riskerar att ges företräde före barnkonventionen, exempelvis i migrationsfrågor, står kyrkan upp för barnens bästa och barnkonventionen. Samtidigt behöver vi vara medvetna om att vi hela tiden kan göra mer och bättre. För detta behövs dock inte ett nytt uppdrag till kyrkostyrelsen. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Anna Yngvesson, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:14**

Stärk Svenska kyrkans nätnärvaro

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:67. Bakgrunden till motionen är en önskan om att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att stärka och bredda Svenska kyrkans närvaro på nätet som ett komplement till den fysiska verksamheten.

Syftet är att nå fler genom att vara där människor är för att ge stöd, vägledning och visa det kristna budskapet.

Utskottet delar motionärens uppfattning om vikten av detta arbete. Samtidigt finner utskottet att den nationella nivån gör ett gott arbete med det som motionären efterfrågar. Utskottet ser också att den nationella nivån redan utvecklar sitt arbete i sociala medier i enlighet med de ständiga förändringar som sker inom området.

Utskottet föreslår därför att motion 2024:67 avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:67.

Motionens förslag

**Motion 2024:67 av Vicktoria Bagi m.fl., Stärk Svenska kyrkans
nätnärvaro**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att stärka och bredda Svenska kyrkans närvaro på nätet.

Bakgrund

Digital närvaro omfattar många aspekter av det digitala livet. Sociala medier, webb med chattfunktion, interaktiva appar, digital marknadsföring, sökmotoroptimering, spelplattformar och digitala tjänster. Allt vävs samman genom att de stora teknikbolagen skapar egna digitala ekosystem.

Meta, som har plattformar som Facebook, Instagram, Threads och WhatsApp, och Tencent som bland annat äger WeChat, utgör två stora separata digitala ekosystem.

Andra mötesplatser är Tiktok, Snapchat och Youtube, som ägs av Google och Discord. Discord har under de senaste åren vuxit från att vara en digital mötesplats för unga som spelar på nätet, till att bli en plats för främst unga och unga vuxnas vardagskommunikation genom spel som Roblox.

Till detta kommer ytterligare plattformar och i dag strävar exempelvis Meta, genom Oculus VR och andra AR/VR-initiativ, som Horizon Worlds, efter att skapa

en mer immersiv – fängslande – digital upplevelse där deltagaren upplever en känsla av att själv vara på plats. En sammanhängande virtuell värld där människor kan interagera på nya sätt.

Utvecklingen av lagstiftning, teknik och digital mognad ger ständigt nya möjligheter och utmaningar när det gäller närvaron på nätet.

Digital inkludering och utanförskap i Sverige

Idag har begreppet *digitalt utanförskap* ingen entydig definition. Tillgång till internet och digital legitimering har tidigare stått i fokus, men handlar alltmer om vilken förmåga människor har att ta del av det digitala offentliga samhället. Människor med tillgång till både internet och digital legitimation är ibland digitalt utanför och ibland innanför – beroende på hur lätt de har för att använda sociala medier och digitala tjänster.

Järvaveckan Research, i samarbete med Internetstiftelsen, visar i rapporten *Digital inkludering och utanförskap i Sverige 2024* att boende i utsatta områden inte har samma tillgång till nyheter, information och tjänster på nätet som boende i övriga Sverige. Samtidigt skiljer sig användningen av de sociala medierna åt mellan olika generationer och mellan olika socioekonomiska grupper. Det visar Internetstiftelsens årliga rapport *Svenskarna och internet*.

Digital närvaro och synlighet är i dag en stor fråga för såväl myndigheter, organisationer som nyhetsmedia. Magasinet Dagens Media har genom en enkät 2024, ställd till tolv mediechefer på Sveriges största dagstidningar, undersökt på vilket sätt de tänker stärka sin digitala närvaro och synlighet. De ansåg att fyra områden är särskilt viktiga: mötet, upplevelsen, ämnen och formaten podd och rörlig bild. Gemensamt för redaktionerna är strategin att stärka närvaron i sociala medier genom egna konton, men också med närvaro på andra plattformar. (*Dagens Media* 2024-08-27, Redaktionella satsningar och prissättning – så ska nästa generation hitta till storstadspresen).

Svenska kyrkans närvaro i sociala medier

Svenska kyrkans nationella nivå har ett pågående arbete för att bidra till att människor möter en öppen, närvarande, synlig och levande kyrka i de digitala kanalerna. Arbetet sker i enlighet med Svenska kyrkans kommunikationsplattform, antagen av kyrkostyrelsen 2023. Kommunikationen ska välkomna såväl troende som sökare och tvivlare. Kyrkan ska vara där människor är, fysiskt och digitalt, och kyrkan ska agera i både egna och andras kanaler och sammanhang.

Sociala medieredaktionen på kyrkokansliet har som uppdrag att vara kyrka på nätet, vilket innebär tillgänglighet och relevans för såväl medlemmar som en bredare allmänhet. Den har också i uppdrag att stötta och dela sina kunskaper med stift och församlingar.

Svenska kyrkans nationella nivå har en daglig närvaro på sociala medier i följande kanaler:

- ♦ Facebook 96 000 följare – med ett genomslag på 2,5 miljoner nådda konton
- ♦ Instagram 19 800 följare – med ett genomslag på 1,6 miljoner nådda konton
- ♦ Threads 3500 följare. Statistisk saknas för genomslag.
- ♦ Instagram kulturarv har 13 200 följare med ett genomslag på ca 30 000 nådda konton under de fyra första månaderna 2024.

Dessa konton har en positiv tillväxt av följare. Genomslaget för Facebook återspeglas bland annat i Maktbarometern, som genom sina mätningar redogjort för vilka svenskar, företag och organisationer, som är störst på Facebook, Instagram, X, Youtube och

TikTok. Här har Svenska kyrkan enligt Medieakademiens sammanställning 2023 nått plats 100 av de digitalt största aktörerna och Svenska kyrkans Facebook-konto har stigit från en placering på plats 61 till 37.

Den nationella nivån arbetar kontinuerligt med frågan om på vilket sätt kyrkan på nätet kan vara närvarande i de sammanhang där människor vistas digitalt.

Den positiva utvecklingen till trots finns stora grupper som inte uppfattar kyrkans närvaro i sociala medier. Enligt Svenska kyrkans attitydundersökning bland svenskar och en bredare allmänhet 2023, uppfattar var tionde svensk att de har sett kommunikation från Svenska kyrkan i sociala medier under de senaste tolv månaderna. Hälften har inte sett någon kommunikation alls. En delförklaring till detta är att det i dag inte finns någon närvaro i kanaler som Youtube, TikTok och Discord.

Behandling i tidigare kyrkomöten

Kyrkomötet har tidigare behandlat frågan om ökad närvaro i media.

Kyrkomötet beslutade 2004, i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2004:7, att med anledning av motion 2004:76 uppdra åt kyrkostyrelsen att överväga hur Svenska kyrkan ska vara representerad på nätet. Däremot avslogs motionens förslag om att ta fram underlag för egen radio- och tv-kanal.

Kyrkomötet beslutade 2017, i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2017:2, att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att initiera ett arbete med att utveckla en medlemsutvecklingsstrategi. Utifrån detta uppdrag och kyrkostyrelsens färdplan för samverkan och digitalisering pågår nu ett projekt med att arbeta fram IT-stöd för församlingarnas medlemskommunikation. Projektet syftar till att öka Svenska kyrkans digitala tillgänglighet (se även KsSkr 2024:3).

År 2023 behandlade kyrkomötet frågan om att öka Svenska kyrkans närvaro och exponering i media. Kyrkomötet beslutade då, i enlighet med samhälls- och kulturutskottets förslag (SK 2023:3), att avslå motion 2023:13. Utskottet motiverade sitt förslag med att den nationella nivån har ett uppdrag att arbeta proaktivt med traditionella och sociala medier. Utskottet konstaterade också att det finns utmaningar i att det hela tiden kommer nya kanaler där inte minst unga människor befinner sig, och att arbetet med att synliggöra Svenska kyrkan på många sätt redan pågår.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:67.

Utskottet anser att arbetet med sociala medier hitintills varit framgångsrikt. Av bakgrundsbeskrivningen framgår det genomslag som exempelvis Svenska kyrkan på Facebook har. Utskottet finner att detta arbete är gott och att den nationella nivån också följer den utveckling som sker inom sociala medier. Det som är aktuellt och stort i dag kan plötsligt minska i betydelser och ersättas av något annat.

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen med motiveringen att arbetet som efterfrågas redan pågår.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Sofia Rosenquist, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner, Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzon har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:15**

Vapenfri tjänst inom Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:72, som föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att i dialog med regeringen/Försvarsmakten/Plikt- och prövningsverket/beredskapsmyndigheter möjliggöra att vapenfri tjänst ska kunna utföras i Svenska kyrkans organisation.

Svenska kyrkan har redan uppvaktat den statliga utredning som utreder om fler verksamheter än energiförsörjning och kommunal räddningstjänst ska aktiveras för civilplikt. I den kontakten har Svenska kyrkan uttryckt behov av att begravningsverksamheten aktiveras som civilplikt. Utskottet föreslår därför att motionen ska anses besvarad.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2024:72 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Motion 2024:72 av Jonas Noréus och Marcus Romedahl, Vapenfri tjänst inom Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att i dialog med regeringen/Försvarsmakten/Plikt- och prövningsverket/beredskapsmyndigheter möjliggöra att vapenfri tjänst ska kunna utföras i Svenska kyrkans organisation.

Bakgrund

Alla personer mellan 16 och 70 år, som är bosatta i Sverige, har totalförsvarsplikt.

Värnplikt, civilplikt och allmän tjänsteplikt

Det finns tre typer av totalförsvarsplikt:

- ♦ Värnplikt. En plikt att som militär försvara Sverige.
- ♦ Civilplikt. Den icke-militära motsvarigheten till värnplikt. Den ska bidra till att säkerställa att viktiga delar av samhället fungerar vid höjd beredskap eller krig.
- ♦ Allmän tjänsteplikt. I höjd beredskap får den totalförsvarspliktige bidra till att viktiga delar av samhället fortsätter att fungera. Det kan betyda att man fortsätter på sitt vanliga jobb.

Civilplikt inom två verksamhetsområden

Civilplikt kan för närvarande genomföras inom verksamhetsområdena energiförsörjning och kommunal räddningstjänst.

Fler verksamhetsområden är möjliga, men de är inte aktiverade. (Se bilagan till regeringens förordning om totalförsvarsplikt, 1995:238.) Två sådana områden är själavård och sociala insatser, samt begravningsverksamhet.

I en statlig utredning om det civila försvarets personalförsörjning (Fö 2023:03) utreds om fler verksamhetsområden ska aktiveras för civilplikt.

Svenska kyrkan har uppvaktat utredningen i frågan, via generalsekreteraren och på uppdrag av kyrkostyrelsens arbetsutskott. Svenska kyrkan framförde då till utredningen att begravningsverksamheten har behov av en förstärkning av personal, som Svenska kyrkan självt inte kan tillgodose vid höjd beredskap och krig. Då behövs att samhället bidrar med personal som är utbildad och övad för uppgiften. Därför har Svenska kyrkan bett utredningen överväga att aktivera civilplikt inom begravningsverksamheten.

Vapenfri totalförsvarsplikt

Det är möjligt att ansöka om att få göra vapenfri totalförsvarsplikt. Det innebär att en person kan få göra civilplikt och krigsplaceras inom det civila försvaret. För närvarande genomförs dock inte någon sådan utbildning, men personen kan bli kallad till utbildning senare om behoven inom det civila försvaret skulle ändras.

Svenska kyrkan arbetar med civil beredskap

Svenska kyrkan arbetar med beredskap i händelse av kris och höjd beredskap. Detta arbete är reglerat i kyrkoordningen (2 kap. 11 §, 6 kap. 5§, 7 kap. 10 §, 12 kap. 2 §). Inom ramen för den allmänna tjänsteplikten kan medarbetare i Svenska kyrkan få en krigsplacering.

Tidigare ärenden

Ett flertal tidigare motioner har berört Svenska kyrkans beredskap för kris och krig. Många av dem har uttryckt behov av att Svenska kyrkan ska utveckla sitt beredskapsarbete. I motionen Svenska kyrkans roll och uppgifter i kris och krig (2015:95) föreslog motionären kyrkomötet att bland annat besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra övningar med stift och församlingar som utgår från scenarier om Höjd beredskap och Högsta beredskap. Gudstjänstutskottet ansåg att motionen skulle anses vara besvarad, då arbete redan pågick. Bland annat genomfördes beredskapsövningar i den pågående verksamheten (G 2015:9). Även kyrkomötet ansåg att motionen var besvarad.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2024:72 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Det pågår en statlig utredning om huruvida fler verksamheter ska aktiveras för civilplikt. Sådana verksamheter, relevanta för Svenska kyrkan, kan vara dels begravningsverksamheten, dels själavård och socialt arbete.

Utskottet är positivt till att Svenska kyrkan har uppvaktat utredningen och uttryckt behov av att begravningsverksamheten aktiveras. Av den anledningen kan motionens att-sats anses besvarad.

Utskottet finner att andemeningen i motionen är att Svenska kyrkan ska erbjuda unga människor en motsvarighet till den tidigare vapenfria tjänsten i församling. Till denna ställer sig utskottet positivt. Utskottet konstaterar att när allt fler unga människor kallas till mönstring är det troligt att en del får samvetsbetänkligheter och inte vill bära vapen.

Om det framöver blir möjligt att utbilda unga människor att göra vapenfri civilplikt, anser utskottet därför att Svenska kyrkan ska föra samtal med berörda myndigheter om att

- ♦ själavård och socialt arbete är verksamheter som bör aktiveras för civilplikt
- ♦ församlingarna ska kunna erbjuda personer att göra civilplikt med utbildning i församlingens sociala arbete för krigsplacering i det civila försvaret.

Detta skulle möta de ungas behov, men Svenska kyrkan har också behov av framtida medarbetare. En sådan utbildning skulle kunna väcka de ungas intresse för att skaffa en yrkesutbildning som ger arbete i Svenska kyrkan.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Anna Yngvesson, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Mattias Benke, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2024:16**

Svenska kyrkan som samlande kraft

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:64 Svenska kyrkan som samlande kraft. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer för Svenska kyrkan som samlande kraft i vår tid. Riktlinjerna ska omfatta Svenska kyrkans offentliga kommunikation samt kyrkans ställningstaganden i den offentliga debatten.

Utskottet anser att de riktlinjer som efterfrågas i motionen redan finns. Liksom när frågan tidigare behandlats i kyrkomötet konstateras att bedömningen av vilka frågor som berörs av evangelium och hur dessa frågor bör behandlas måste vara föremål för tolkning i varje tid. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:64.

Motionens förslag

Motion 2024:64 av Jonas Noréus, Svenska kyrkan som samlande kraft

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer för Svenska kyrkan som samlande kraft i vår tid. Dessa riktlinjer ska omfatta Svenska kyrkans offentliga kommunikation samt kyrkans ställningstaganden i den offentliga debatten.

Bakgrund

Företräderskap

I inledningen till kyrkoordningens fjärde avdelning står att det hör till den nationella nivåns uppgifter att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt. Kyrkostyrelsen har tillsammans med ärkebiskopen och övriga biskopar ansvar för Svenska kyrkans företräderskap och deltar i enlighet med uppdraget i samhällssamtalet. Kyrkostyrelsen för därmed dialog med regering, myndigheter samt nationella och internationella organ genom bland annat medverkan i statliga utredningar och genom att svara på remisser. Kyrkostyrelsen beslutar om de remisser som inkommer ska besvaras.

Kommunikationsplattform

Som ett stöd i arbetet med att kommunicera på ett likartat och tydligt sätt, har Svenska kyrkan tagit fram riktlinjer och principer för kommunikationen.

Svenska kyrkans kommunikationsplattform ska bidra till ett effektivt kommunikationsarbete för en närvarande och synlig kyrka. Plattformen är en gemensam utgångspunkt för Svenska kyrkans externa och inomkyrkliga kommunikation. Den är vägledande för den nationella nivåns arbete med kommunikation och kan inspirera stift och församlingar. Dokumentet är ett underlag för att utforma kommunikationsmål, -strategier och -planer.

I kommunikationsplattformen beskrivs rollfördelningen inom kyrkan där den nationella nivån har ett särskilt uppdrag att vara Svenska kyrkans röst i samhället och har en samordnande roll vid gemensamma kommunikationssatsningar.

Målbild 2. En erkänd part i samhällsdebatten

Kyrkomötet fastställde 2023 kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026 med tre långsiktiga målbilder för 2030. De syftar till att tydliggöra och beskriva kyrkostyrelsens ambition på längre sikt och säkerställa att arbetet på den nationella nivån bidrar till de långsiktiga målen.

Målbild 2 lyder:

År 2030 finns ett stärkt engagemang i Svenska kyrkan för ett hållbart samhälle i Sverige och i världen.

Till varje målbild finns ett eller flera delmål som ligger till grund för planering, genomförande, uppföljning, lärande och utveckling i den samlade verksamheten för planeringsperioden. Ett av dessa områden är påverkansarbete. Områden som bedömdes vara aktuella för påverkansarbete under planeringsperioden var bland annat kyrkans officiella relationer och kyrkan i det offentliga rummet, ekumenik och interreligiös dialog, internationell mission och diakoni, en klimatneutral kyrka och kyrklig beredskap.

Samhällssamtal i ekumenisk kontext

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan. Genom samarbetet inom ACT-alliansen, Action by churches together, Lutherska världsförbundet och Kyrkornas världsråd deltar Svenska kyrkan tillsammans med kyrkor över hela världen i det offentliga samtalet. Lutherska världsförbundet har arbetat fram studiedokumentet Kyrkan i det offentliga rummet där teologer från lutherska kyrkor i Latin- och Nordamerika, Afrika, Asien och Europa deltagit. Studiedokumentet manar medlemskyrkorna till reflektion och till att ta en tydlig plats i det offentliga rummet så att skapelsen blir en rättvis plats för alla.

Svenska kyrkans offentliga ställningstaganden – hantering av remisser

Svenska kyrkan uppmanas regelbundet att ta ställning i samhällsfrågor genom remisser från staten. Remisser till Svenska kyrkan besvaras av kyrkostyrelsen och handläggs normalt av den nationella nivån. Rätten att fatta beslut om remissyttranden är generellt delegerad till kyrkostyrelsens arbetsutskott. En remiss kan beröra teologiska och ekumeniska frågor av större vikt och kyrkoordningen reglerar att kyrkostyrelsen i sådana fall ska begära in yttrande från biskopsmötet. I de fall både Svenska kyrkan och Sveriges kristna råd, SKR, får en remiss för yttrande sker i beredningen ett samarbete med företrädare för SKR när förslaget till yttrande utarbetas. Råder samsyn lämnas ett gemensamt yttrande.

Frågan har tidigare behandlats av kyrkomötet. Motion 2021:76 föreslog att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en policy för Svenska kyrkans nationella nivå och organ som står till trossamfundets förfogande. Policyn skulle gälla uttalanden i samhällsfrågor och politiska frågor som inte direkt berör Svenska kyrkan. Läronämnden yttrade sig angående motionen och framhöll att det inte på ett entydigt sätt går att avgöra vilka samhällsfrågor som direkt berör Svenska kyrkan och vilka som inte gör det. Bedömningen av vilka frågor som berörs av evangelium och hur dessa frågor bör behandlas måste därför vara föremål för tolkning i varje tid. Kyrkomötet beslutade att avslå motionen.

En fråga behandlades av 2001 års kyrkomöte (Fr 2001:8). Den gällde policy för uttalanden å Svenska kyrkans vägnar. Svaret från kyrkostyrelsen om vem som har rätt att uttala sig var att det inte finns någon policy men att styrelsen tillämpar en praxis grundad i kyrkoordningen, 10 kap. om den nationella nivåns uppgift. Kyrkostyrelsen skriver:

De uttalanden som görs, oavsett instans på nationell nivå som yttrar sig, har karaktären av vägledning och särskilt skall betonas just vägledning.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:64.
--

Utskottet anser att de riktlinjer som motionen efterfrågar redan finns genom företräderskapet, kommunikationsplattformen och på de sätt som Svenska kyrkan deltar i olika kontexter av samhällssamtalet nationellt och internationellt. I nuläget behövs inte mer.

Liksom när frågan tidigare behandlats i kyrkomötet konstateras att bedömningen av vilka frågor som berörs av evangelium och hur dessa frågor bör behandlas måste vara föremål för tolkning i varje tid. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Uppsala den 3 oktober 2024

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Ragna Tamsen, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Cecilia Clausen, Bodil Wennerström, Karin Stierna, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Elisabeth Lanner och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Förvaltarekapsutskottets betänkanden

F 2024:1–5

Förvaltarekapsutskottets betänkanden

- F 2024:1 Insamlingsgala för att rädda det kyrkliga kulturarvet
- F 2024:2 Prata skogs- och jordbruk med allmänheten
- F 2024:3 Konventionen om biologisk mångfald
- F 2024:4 Inför ett kulturgravsbidrag
- F 2024:5 Debatt om kyrkans skog

Kyrkomötet
Förvaltareutskottets betänkande 2024:1

Insamlingsgala för att rädda det kyrkliga kulturarvet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:16 om att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att arrangera en gala som streamas på internet eller TV-sänds för att samla in pengar till att underhålla och restaurera kyrkobyggnader. Utskottet anser att finansiering av kulturarv och lokaler inte lämpar sig för central insamlingsverksamhet och föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:16.

Motionens förslag

Motion 2024:16 av Peter Laufer m.fl., Insamlingsgala för att rädda det kyrkliga kulturarvet

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att arrangera en gala som video-streamas på internet eller i TV i syfte att samla in pengar till att underhålla och restaurera kyrkobyggnader.

Bakgrund

Kyrkomötet har inte behandlat frågan om att samla in pengar specifikt för underhåll av kyrkobyggnader tidigare. Kyrkomötet har inte heller behandlat frågan om att arrangera egna galor för att samla in pengar till kyrklig verksamhet. Frågan om hur den kyrkliga verksamheten ska finansieras och till vilka ändamål Svenska kyrkan ska samla in pengar aktualiseras årligen i samband med att kyrkostyrelsens skrivelse om verksamhet och ekonomi för den kommande treårsperioden behandlas. Att det innebär stora kostnader för Svenska kyrkan att underhålla och restaurera kyrkobyggnader framkommer årligen i denna skrivelse.

För att samla in pengar på ett sätt som erbjuder trygghet för givarna krävs att insamlingen underställs Svensk insamlingskontroll och har ett så kallat 90-nummer. Något sådant har inte Svenska kyrkan i dag för den typ av verksamhet som motionären föreslår. Kyrkostyrelsen har i sitt insamlingsarbete hittills inte tagit initiativ till några egna insamlingsgalor, framför allt för att det förutsätter ett stort och kostsamt arbete med att ta fram ett koncept för galan och för att väcka intresse hos mediehus och andra medarrangörer.

Act Svenska kyrkan deltar i insamlingsgalan Världens barn. Insamlingen Världens barn bedrivs löpande över året och kulminerar i en TV-sänd gala under hösten. Insamlingen gav under 2023 totalt närmare 80 miljoner kronor.

Det framkommer av de undersökningar som görs regelbundet att det finns en jämförelsevis hög kännedom om att Svenska kyrkan vårdar kyrkobyggnaderna. Det är fler som säger sig känna till detta än de som känner till exempelvis Svenska kyrkans arbete bland social utsatta eller katastrofhjälp utomlands. Oavsett om man är medlem i Svenska kyrkan eller inte framkommer det att det finns ett starkt samband mellan att känna till att kyrkan ansvarar för något och att tycka att detta är viktigt. Det framkommer inte av den statistik som finns om det råder ett samband mellan att tycka att det är viktigt att Svenska kyrkan bedriver en viss verksamhet och att själv vara beredd att bidra till denna verksamhet genom gåvor eller på annat sätt.

I kyrkostyrelsens skrivelse Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023 (KsSkr 2024:2) redovisas hur kyrkostyrelsen försöker påverka utvecklingen när det gäller kyrkoantikvarisk ersättning på sidan 25.

Utskottets överväganden

Insamlingsverksamhet bör prioriteras för annat

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:16.

Förvaltarens utskottet anser att det är rimligt att kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena i stor utsträckning finansieras via statsbudgeten. Den historia som de kyrkliga kulturminnena berättar är en angelägenhet för hela landet och inte bara för Svenska kyrkan.

Det finns andra än kulturhistoriskt motiverade kostnader för vård och underhåll av Svenska kyrkans lokaler, lokaler som är en förutsättning för den kyrkliga verksamheten. Dessa lokalkostnader bör finansieras via kyrkoavgiften.

Utskottet utgår från att kyrkostyrelsens arbete för att få förståelse för behovet av ökad kyrkoantikvarisk ersättning i statsbudgeten aktivt drivs vidare. Sammantaget leder detta till att utskottet föreslår att motion 2024:16 avslås.

Uppsala den 4 oktober 2024

På förvaltarens utskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Tomas Jansson, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Mikael Sjölund, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Katarina Lövgren, Anna-Carin Gabelic, Anders Brunnstedt, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Leif Gustavsson, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Förvalterskapsutskottets betänkande 2024:2**

Prata skogs- och jordbruk med allmänheten

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:48 om att kommunicera Svenska kyrkans skogsförvaltning med motiveringen att förflytta debatten från en uppfattning om att för lite görs till att handla om vad som faktiskt görs för att ta hänsyn till skapelsen.

Utskottet ser möjligheter i att prata skogsbruk lokalt med allmänheten i den process som följer på skogsutredningen och föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:48.

Motionens förslag

Motion 2024:48 av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl., Prata skogs- och jordbruk med allmänheten

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att samla in och presentera för allmänheten hur Svenska kyrkan sköter skog och mark (prästlönetillgångarna).

Bakgrund

Prästlönetillgångarna har en sida på Svenska kyrkans webbplats med beskrivning av vad prästlönetillgångarna är, information för att möta krav i FSC-standard (Forest Stewardship Councils standard för skogsbruk i Sverige) samt några exempel från förvaltningen. Sidan uppdateras av den nationella nivån i samråd med Stiftens Egenomsförvaltningars förening. På sidan finns kontaktuppgifter till styrande organ och stiftens förvaltningar som har ytterligare stiftsspecifik information. Se <https://www.svenskakyrkan.se/prastlonetillgangarna>.

Egenomsförvaltningarnas samarbetsorgan (ENSO) tog 2022 fram en 35 minuter lång film: "Kyrkan och skogen – om virke värderingar och vägval". Den har kommunicerats i kyrkans sociala medier, på hemsidan samt visats i olika sammanhang. Filmen ligger publikt på Vimeo¹, en tre minuters sammanfattning finns också på samma webbplats.²

¹ <https://vimeo.com/768550776/6d8169b53a>

² <https://vimeo.com/792970385>.

Skogsutredningen som kyrkostyrelsen tillsatt med anledning av kyrkomötets skrivelse 2021:5 har redovisats löpande på en egen sida på Svenska kyrkans webbplats. Där finns beskrivning av arbetsgången, rapporter samt inspelningar från rundabordssamtal som utredningen genomfört m.m. Där finns också utredningens betänkande Kyrkan och skogen (Svenska kyrkans utredning 2024:2). Se www.svenskakyrkan.se/skogsutredning.

Utöver detta finns det stödmaterial för församlingens möten med allmänheten kring skogsfrågor på Svenska kyrkans intranät. Stödet omfattar både andlig och teknisk fördjupning om skogsförvaltning.

De Ungas Kyrkomöte 2024 är positivt inställda till andemeningen i motionen, dock upplever de att den information som syftas på redan finns. De Ungas Kyrkomöte vill även lyfta fram den skogsutredning (Svenska kyrkans utredningar 2024:2) som nyligen presenterades. Detta skulle enligt De Ungas Kyrkomöte kunna anses vara ett svar på motionen.

Utskottets överväganden

Kyrkan kommunicerar redan skogsbruket med allmänheten

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:48.

Utskottet har informerats om att det pågår gemensamt arbete mellan stiftet och den nationella nivån för att ytterligare förbättra kommunikationen. Det finns dessutom många möjligheter att prata skog med allmänheten i den process som följer på skogsutredningen, vilket utskottet uppmanar kyrkomötets ledamöter att ta vara på.

Förvalterskapsutskottet föreslår därför att motion 2024:48 avslås.

Uppsala den 4 oktober 2024

På förvalterskapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Tomas Jansson, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Mikael Sjölund, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Katarina Lövgren, Anna-Carin Gabelic, Anders Brunnstedt, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Leif Gustavsson, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot förvalterskapsutskottets beslut i betänkandet F 2024:2 till förmån för bifall till motion 2024:48. Informationen till allmänheten om kyrkans skogsbruk är av yttersta vikt, det gäller både om skogsbruket idag och om hur det

förändras över tid. Dagens information på övergripande nivå behöver kompletteras, uppdateras kontinuerligt och vara mer tillgänglig. Låt oss visa upp för allmänheten och för våra barn och unga hur vi värnar skapelsen för framtiden.

F 2024:2

Lena Östholm Munkberg

Kyrkomötet
Förvalterskapsutskottets betänkande 2024:3

Konventionen om biologisk mångfald

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:61 om hur FN-konventionen om biologisk mångfald ska tillämpas av Svenska kyrkan. Förenklad motionsbehandling tillämpas med hänvisning till att kyrkomötet 2023 avslog motion 2023:78 i enlighet med utskottets betänkande F 2023:6.

Utskottet finner att inget nytt har tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2023 och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:61.

Motionens förslag

Motion 2024:61 av Åsa Rehndell och Marie Buhr, Konventionen om biologisk mångfald

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att tillse att Svenska kyrkan i förvaltningen av prästlönetillgångarna följer FN-konventionen om biologisk mångfald genom att spara 30 procent av sammanhängande och ekologiskt representativa områden på mark som Prästlönetillgångarna förvaltar.

Bakgrund

Förenklat motionsförfarande med hänvisning till kyrkomötet 2023

Motion 2023:78 av Åsa Rehndell m.fl., Konventionen om biologisk mångfald

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att följa FN-konventionen om biologisk mångfald, som Sverige skrivit på och ratificerat, genom att spara 30 procent av sammanhängande och ekologiskt representativa områden på mark som Prästlönetillgångarna förvaltar.

Utskottets överväganden, Motion 2023:78 Konventionen om biologisk mångfald

Kyrkostyrelsen utövar tillsyn över förvaltningen av prästlönetillgångarna och samlar samtliga förvaltare en gång per år för samråd. Förvalterskapsutskottet utgår från att kyrkostyrelsen har kännedom om internationella konventioner och följer upp att dessa följs, med anpassning till svensk implementering av konventionerna. Utskottet anser

att beslut om prästlönetillgångarnas förvaltning ska fortsätta ske hos stiftet och att kyrkomötet inte ska föregå utredningen om hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk. Utredningen kommer också väga in väntade förändringar i regelverk samt behovet av att värna en biologisk mångfald.

Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Beslut vid kyrkomötet 2023

Kyrkomötet beslutade att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2023:78 av Åsa Rehnöjd m.fl. om konventionen om biologisk mångfald.

Utskottets överväganden

Motionen är redan behandlad

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:61.
--

Utskottet finner att inget nytt har tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2023. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 4 oktober 2024

På förvaltarshapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Tomas Jansson, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Mikael Sjölund, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Katarina Lövgren, Anna-Carin Gabelic, Anders Brunnstedt, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Leif Gustavsson, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot förvaltarshapsutskottets beslut i betänkandet F 2024:3 till förmån för bifall till motion 2024:61. Jag vill betona vikten av att det är just sammanhängande områden som behöver skyddas för att uppnå högre naturvärden.

Lena Östholm Munkberg

Särskild mening

Jag anser att förvaltarshapsutskottet borde ha bifallit motion 2024:61. Vi bör vara ödmjuka inför att vi står inför en klimatkris och ett artutdöende. FN-konventionen om biologisk mångfald handlar om att skydda 30 procent av jordens yta till havs och på

land till 2030. Det är viktigt att vi har sammanhängande markytor för biologisk mångfald. Att kyrkan går före och avsätter 30 procent innebär att vi stärker artskyddet och är långsiktiga ända in i kommande generationer – därigenom har vi chans att motverka utarmningen av biologisk mångfald för kommande generationer, vilket är av yttersta vikt i vårt ansvar för skapelsen.

F 2024:3

Marie Buhr

Kyrkomötet
Förvaltareutskottets betänkande 2024:4

Inför ett kulturgravsbidrag

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:71 som föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att införa ett kulturgravsbidrag. Utskottet anser att det finns andra sätt att stödja församlingarnas arbete med begravningsverksamheten och föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns det en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:71.

Motionens förslag

Motion 2024:71 av Anders Skogberg m.fl., Inför ett kulturgravsbidrag

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att införa ett kulturgravsbidrag.

Bakgrund

När det gäller ansvaret för att förvalta skyddsvärda anordningar på kyrkogårdarna kommer olika regelverk och tolkningar av dessa regelverk i vissa fall i konflikt med varandra.

Hur den kyrkoantikvariska ersättningen får användas regleras i kulturmiljölagen (1988:950) fjärde kapitel. Länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet utövar tillsyn respektive överinseende över hur Svenska kyrkan följer kulturmiljölagen. Lagen skyddar kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser. Men den omfattar inte de gravanordningar som gravrättsinnehavare vid något tillfälle har installerat på begravningsplatsen. Det finns dock en möjlighet enligt Riksantikvarieämbetets vägledning för tillämpning av kulturmiljölagen att räkna kulturhistoriskt värdefulla gravanordningar som fasta anordningar på begravningsplatsen. Under vissa förutsättningar hävdar Riksantikvarieämbetet att vissa äldre gravanordningar också kan räknas som kyrkligt inventarium och tas upp i församlingens inventarieförteckning och därmed skulle finansiering med hjälp av kyrkoantikvarisk ersättning kunna vara aktuell.

Det är normalt sett gravrättsinnehavaren som ansvarar för vården av gravanordningar. Den typ av gravanordningar som motionären syftar på har dock inte någon ansvarig gravrättsinnehavare utan är återlämnad till upplåtaren av gravplatsen

(begravningshuvudmannen). Kostnaderna för gravplatser ska bekostas av begravningsavgiften vilket regleras i begravningslagen (1990:1144). Även om begravningsavgiften normalt inte ska bekosta skötseln av gravanordningar framgår det av lagens förarbeten att skötseln av kulturhistoriskt värdefulla gravanordningar kan finansieras av begravningsavgiften. En förutsättning för detta är att bedömningen att gravanordningen är kulturhistoriskt värdefull gjorts på ett sakkunnigt sätt och dokumenterats.

Det finns nu aktuella rättsfall där det prövas om även andra gravanordningar än de som är kulturhistoriskt värdefulla ska vårdas av begravningshuvudmannen, om länsstyrelsen i sin tillsyn har uttalat att gravanordningen bör bevaras av något skäl. Länsstyrelserna har i dessa fall menat att gravanordningarna bidrar till begravningsplatsernas struktur och kulturhistoriska värden på ett så påfallande sätt att de bör omfattas av begravningsplatsens generella skydd, och ett avlägsnande i princip alltid tillståndsprövas. Denna tolkning av kulturmiljölagen ifrågasätts dock av kyrkostyrelsens sakkunniga, som menar att det är begravningslagen som reglerar hanteringen av återlämnade gravrätter och gravanordningar.

Det är inte möjligt för begravningshuvudmannen att själv, utan sakkunnigs analys av kulturhistoriskt skyddsvärde, besluta att vissa gravanordningar ska underhållas på bekostnad av begravningsavgiften. Detta sker för närvarande genom inventeringar, till exempel för begravningsplatsens vård- och underhållsplan. För att ta fram en vård- och underhållsplan krävs deltagande av sakkunniga antikvarier, t.ex. från ett länsmuseum eller annan konsultfirma. Vård- och underhållsplanen är församlingens-/pastoratets dokument och ett stöd för en förvaltning med kulturhistoriska hänsyn.

Ansvariga myndigheter och Svenska kyrkan har alltså i några aktuella fall gjort olika bedömningar av vad nuvarande reglering innebär och några sådana fall är nu föremål för rättslig prövning i Högsta förvaltningsdomstolen där dels ett ärende rörande Fjälkinge kyrkogård, dels ett ärende rörande Tidaholms pastorat fått prövningstillstånd. Om utfallet av dessa domstolsärenden innebär en förändrad praxis, så att det är statliga organ som ska bestämma vilka gravanordningar som ska bevaras och skötas av huvudmannen, menar Svenska kyrkan att begravningsavgiften fullt ut ska finansiera detta.

Hittills har det inte varit möjligt att annat än i undantagsfall finansiera skötsel och vård av gravanordningar med den kyrkoantikvariska ersättningen. Begravningsverksamheten, inklusive förvaltningen av de allmänna begravningsplatserna, ska som huvudprincip bekostas av begravningsavgiften. Den aktuella rättsliga prövningen skulle i förlängningen kunna leda till att vad som definieras som "begravningsplats" utvidgas till att omfatta vissa enskilda eller till och med grupper av gravanordningar. Detta skulle innebära att den kyrkoantikvariska ersättningen ska bidra till finansiering av ett större åtagande än hittills eller att kyrkoavgiften används för detta ändamål. En sådan utveckling bedöms av kyrkostyrelsen inte vara hållbar.

Kyrkobyggnadsbidrag och andra typer av bidrag som syftar till att jämna ut de grundläggande ekonomiska förutsättningarna för den kyrkliga verksamheten regleras inom ramen för det utjämningssystem som anges i kyrkoordningens 44 kapitel. Bidrag till församlingar inom ramen för utjämningssystemet finansieras av avgifter som andra församlingar betalar. Ett kulturgravsbidrag inom ramen för utjämningssystemet skulle alltså också förutsätta att en kulturgravsavgift införs.

Det förekommer också från tid till annan tillfälliga bidrag till församlingarna som finansieras inom ramen för nationell nivåns budget och kostnadsramar. Kyrkostyrelsen betonar i sin skrivelse om verksamhet och ekonomi för den kommande planeringsperioden (KsSkr 2024:1) att Svenska kyrkan står inför minskande ekonomiska resurser och att det är nödvändigt med en ansvarsfull budgetering på den nationella

nivån. Nya åtaganden i nationell nivåns budget måste därför kombineras med att tidigare beslutade åtaganden minskas eller avvecklas.

F 2024:4

Utskottets överväganden

Det är inte ekonomin som är den stora utmaningen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:71.
--

Förvaltarekapsutskottet anser att det uppdrag Svenska kyrkans församlingar fått, att ansvara för begravningsverksamheten, är mycket viktigt och måste utföras med hög kvalitet. Utskottet är medvetet om att begravningsverksamheten är komplex och omfattas av många regleringar. Därmed ställs höga krav på ansvariga medarbetare och förtroendevalda när det gäller kunskap och kompetens. Till detta kommer att stödet och styrningen från ansvariga myndigheter i många fall brister. Det behov som motionären belyser är säkert en realitet i många församlingar men beror inte främst på brist på pengar.

Både stift och kyrkostyrelsen kan och bör stödja församlingarna i att bedriva en begravningsverksamhet som möter höga krav och förväntningar. Men stödet bör fokuseras på rådgivning, kompetensutveckling och policyarbete. Nuvarande finansieringslösning innebär ju att begravningshuvudmännen via begravningsavgiften får kostnads- täckning för de åtgärder som behövs i en väl planerad och väl motiverad skötsel av begravningsverksamheten, inklusive de kulturhistoriskt viktiga gravanordningarna.

Förvaltarekapsutskottet föreslår därför att motion 2024:71 avslås.

Uppsala den 4 oktober 2024

På förvaltarekapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Tomas Jansson, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Mikael Sjölund, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Katarina Lövgren, Anna-Carin Gabelic, Anders Brunnstedt, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Leif Gustavsson, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot förvaltarekapsutskottets beslut i betänkandet F 2024:5 till förmån för bifall till motion 2024:71. Jag anser att det skall tagas hänsyn till att det finns väldigt gamla bevaransvärda gravar hundra år och äldre som finns överallt på församlings kyrkogårdar och det i många fall är oklart vem som är ägare till graven. Många församlingar har en svag ekonomi och få en delhjälp att finansiera dessa

F 2024:4

kulturarvsgravar skulle vara väldigt behjälpligt. Detta skulle dessutom vara att sätta ytterligare tryck på riksdagen då det missats vid delningen att se på dessa kulturhistoriska gravar som en kostnad. Numera i många fall förfall.

Anders Skogberg

Särskild mening

Jag anser att förvaltarens utskottets borde ha bifallit motion 2024:71.

Ingvar Jonsson

Kyrkomötet
Förvaltareutskottets betänkande 2024:5

Debatt om kyrkans skog

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:73 som föreslår att Svenska kyrkan, också tillsammans med andra branschaktörer, ska anordna fler offentliga samtal om skogen och för allmänheten presentera en rapport över Stora Ensos arbete i skogsfrågan.

Utskottet menar att sådana samtal förs kontinuerligt och att det inte är kyrkostyrelsens sak att presentera andra aktörers skogsbruk. Utskottet föreslår därför att motionen avslås i sin helhet.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

- avslå motion 2024:73, punkt 1,
- avslå motion 2024:73, punkt 2,
- avslå motion 2024:73, punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2024:73 av Anders Skogberg m.fl., Debatt om kyrkans skog

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

- arrangera offentliga samtalsforum om kyrkans skogsinnehav som sänds genom videoströmning på internet eller TV,
- bjuda in Skogsvårdsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) m.fl. att delta i forumen för samtal med de synsätt som institutioner, myndigheter och forskningen har på frågan,
- presentera en offentlig rapport över Stora Ensos arbete i skogsfrågan för allmänheten.

Bakgrund

Tillsyn över skogsförvaltningen

Kyrkostyrelsen har ansvar för tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. Av bestämmelserna i kyrkoordningen (46 kap. 5a–5d §§) framgår det att i tillsynen ingår att ge stöd, råd och hjälp i frågor som rör förvaltningen. Det finns också en rätt för kyrkostyrelsen att inhämta information från stiftet och att uppmärksamma

kyrkomötet på allvarliga brister i förvaltningen. Det framgår även att kyrkostyrelsen årligen ska samråda med stiftens om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Kyrkomötets utredningsuppdrag om kyrkans skogsbruk

Kyrkomötet gav 2021 i uppdrag till kyrkostyrelsen att utreda hur kyrkoordningens bestämmelser ska utformas för att säkerställa en så ekologiskt, ekonomiskt, socialt och andligt hållbar skogsförvaltning som möjligt med beaktande av bland annat mänskliga rättigheter, biologisk mångfald och klimatet samt överväga hur detta bäst redovisas.

Kyrkans skogsutredning har haft kontakt med många olika aktörer vilket redovisas på utredningens webbplats, www.svenskakyrkan.se/skogsutredning. Där finns också utredningens betänkande Kyrkan och skogen (Svenska kyrkans utredningen 2024:2). Representanter från flera universitet har deltagit vid till exempel rundabordssamtal om hyggesfritt skogsbruk respektive skogens betydelse för biologisk mångfald och klimatet, som har spelats in och publicerats på webbplatsen.

Skoglig samverkan

Extern samverkan sker när förvaltare, förtroendevalda och utredare som arbetar med prästlönetillgångarna har tvärgående dialog och samarbeten med andra skogliga aktörer inom näringsliv, civilsamhälle och akademi. Kyrkans representanter finns som företrädare, talare och deltagare i seminarier, nätverk, utbildningar och regeringsuppdrag. Exempel på samverkanspartners är arbetsgivarorganisationer, Kungliga skogs- och lantbruksakademin, Sveriges lantbruksuniversitet, Skogsstyrelsen, Skogforsk, skogsindustrin (bland andra Stora Enso), skogsägarna, Formas, Skogen i Skolan med fler intressenter.

Utskottets överväganden

Svenska kyrkans skog debatteras redan

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:73.

Utskottet noterar att utredningen har fört samtal med ett stort antal aktörer. Utskottet förutsätter att samtal och dialog kommer vara en fortsatt del av processen med kyrkostyrelsens hantering av skogsutredningens betänkande. Utskottet menar även att det inte är kyrkostyrelsens sak att presentera andra aktörers skogsbruk.

Förvaltarens utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2024:73.

Uppsala den 4 oktober 2024

På förvaltarens utskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Tomas Jansson, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Mikael Sjölund, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Katarina Lövgren, Anna-Carin Gabelic, Anders Brunnstedt, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Leif Gustavsson, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

F 2024:5

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot förvaltarskapsutskottets beslut i betänkandet F 2024:5 till förmån för bifall till motion 2023:73. Det är av yttersta vikt att få in ytterligare synpunkter från större skogsägaraktörer, där Svenska kyrkan endast är femte störste ägaren och bereda en betydligt bredare diskussion än vad Svenska kyrkans skogsutredning ger, både för allmänheten och för skogsbolag.

Anders Skogberg

Särskild mening

Jag anser att förvaltarskapsutskottets borde ha bifallit motion 2024:73.

Ingvar Jonsson

Kyrkomötets skrivelser
KmSkr 2024:1–20

Kyrkomötets skrivelser

- KmSkr 2024:1 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023
- KmSkr 2024:2 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden
- KmSkr 2024:3 Valfrågor
- KmSkr 2024:4 Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprovsnämnd
- KmSkr 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan
- KmSkr 2024:6 Svenska kyrkan och hbtq-frågo
- KmSkr 2024:7 Brudöverlämning vid vigsel
- KmSkr 2024:8 En liten bok om Den stora Boken
- KmSkr 2024:9 Franciskusjubileum 2026
- KmSkr 2024:10 Om kyrkohandbok och kyrkoordning
- KmSkr 2024:11 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet
- KmSkr 2024:12 Nationell strategi för samarbete inom folkbildning
- KmSkr 2024:13 Kulturutredning
- KmSkr 2024:14 Utlandskyrkan
- KmSkr 2024:15 Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhället
- KmSkr 2024:16 Främja interreligiöst samarbete och kontakter
- KmSkr 2024:17 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2026
- KmSkr 2024:18 Förbud mot att röja uppgifter som avser Svenska kyrkans beredskap
- KmSkr 2024:19 Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
- KmSkr 2024:20 Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:1

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023

Till kyrkostyrelsen

Ekonomiutskottet 2024:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023

Kyrkomötet beslutade den 19 november 2024 i enlighet med ekonomiutskottets förslag i betänkande E 2024:2 dels att fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023, dels att bevilja kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:2

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till kyrkostyrelsen

Ekonomiutskottet 2024:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Kyrkomötet beslutade den 19 november 2024 i enlighet med ekonomiutskottets förslag i betänkande E 2024:3 att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse 2024:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:3

Valfrågor

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2024:1 Valfrågor

Kyrkomötet beslutade den 19 november 2024 i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2024:1 dels att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt bilaga 1 Procentspärren m.m., dels att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i skrivelse 2024:4, avsnitt 3, enligt bilaga 3 Valsedelsdistribution.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:4

Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Till kyrkostyrelsen

*Organisationsutskottet 2024:4 Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans
valprovsningsnämnd*

Kyrkomötet beslutade den 19 november 2024 i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2024:4 att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:5

Jämställdheten i Svenska kyrkan

Till kyrkostyrelsen

Kyrkolivsutskottet 2024:1 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutade den 19 november 2024 i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2024:1 att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:6

Svenska kyrkan och hbtq-frågor

Till kyrkostyrelsen

Kyrkolivsutskottet 2024:4 Svenska kyrkan och hbtq-frågor

Kyrkomötet beslutade den 19 november 2024 i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2024:4 att med anledning av motion 2024:17, punkt 2, av Linda Sjöo och Ann-Charlotte Miller, Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet, uppdra åt kyrkostyrelsen att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:7

Brudöverlämning vid vigsel

Till kyrkostyrelsen

Kyrkolivsutskottet 2024:5 Brudöverlämning vid vigsel

Kyrkomötet beslutade den 19 november 2024 i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2024:5 att med anledning av motion 2024:24 av Sara Waldenfors och Jesper Eneroth, Brudöverlämning vid vigsel, ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigselsamtal.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:8

En liten bok om Den stora Boken

Till kyrkostyrelsen

Gudstjänstutskottet 2024:4 En liten bok om Den stora Boken

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2024:4 att med anledning av motion 2024:18 av Berth Löndahl m.fl., En liten bok om Den stora Boken, uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt uppmärksamma 500-årsjubileet av den första svenska översättningen av Nya testamentet.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:9

Franciskusjubileum 2026

Till kyrkostyrelsen

Gudstjänstutskottet 2024:5 Franciskusjubileum 2026

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 att bifalla motion 2024:44 punkt 2 av Johan Linnman och Peter Weiderud, Franciskusjubileum 2026, att uppdra åt kyrkostyrelsen att uppmuntra till lokala firanden av den heliga Franciskus samt att samordna spridning av information om de firanden av jubileet som kan komma att ske lokalt på många olika håll i Sverige, så att samordningsvinster kan ske.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:10

Om kyrkohandbok och kyrkoordning

Till kyrkostyrelsen

Gudstjänstutskottet 2024:6 Om kyrkohandbok och kyrkoordning

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2024:6, bilaga 1, att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i skrivelse 2024:4, avsnitt 5.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:11

Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Till kyrkostyrelsen

Samhälls- och kulturutskottet 2024:1 Tematisk kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med samhälls- och kulturutskottets förslag i betänkande SK 2024:1 att med anledning av kyrkostyrelsens förslag till uttalande i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:6 och utifrån den omvärldsbeskrivning och de teologiska resonemang som förts fram i skrivelsen samt med bifall till motion 2024:54 av Lena Arman m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets femte punkt, och med anledning av motionerna 2024:19 av Berth Löndahl m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets första punkt samt 2024:55 av Knapp Anna Eriksson m.fl. Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt, uttala följande:

1. Svenska kyrkans engagemang i det offentliga rummet utgör en väsentlig del av kyrkans sändning till världen (mission) för skapelsens helande. Kyrkans närvaro i det offentliga rummet syftar till att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.
2. Svenska kyrkan har ett ansvar att verka för ett öppet, inkluderande och rättvist offentligt rum för alla och bidra till det demokratiska samhällets upprätthållande och utveckling.
3. Svenska kyrkan konstaterar att trossamfund och civilsamhällesorganisationer spelar en nyckelroll för ett öppet och rättvist samhälle.
4. Svenska kyrkans rum ska präglas av rättvisa, inkludering, upprättelse och öppenhet. Detta innefattar både utrymme för öppna och respektfulla samtal, men också fysiska rum som ger trygghet och skydd.
5. Svenska kyrkan bidrar till det offentliga rummet genom att sätta fokus på alla människors lika värde och värdighet, rättvisa och delaktighet. Delaktighet förutsätter möjlighet till utbildning och folkbildning. De demokratiska fri- och rättigheterna är centrala utgångspunkter i strävan efter fred och rättvisa.
6. Svenska kyrkans deltagande i det offentliga rummet ska präglas av mod och klarsynthet, tålamod och uthållighet, samt solidaritet och egenmakt. Det ska bland annat innefatta:
 - a) analys av samhällsutmaningar utifrån ett delaktighetsperspektiv
 - b) främjande av tillitsfulla relationer
 - c) utmanande av orättvisor

KmSkr 2024:11

d) upptäckande av hoppets tecken

e) förbättrade livsvillkor för och tillsammans med människor i utsatthet

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:12

Nationell strategi för samarbete inom folkbildning

Till kyrkostyrelsen

Samhälls- och kulturutskottet 2024:3 Nationell strategi för samarbete inom folkbildning

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 att bifalla motion 2024:5 av Birgitta Axelsson Edström m.fl., Nationell strategi för samarbete inom folkbildning, att uppdra åt kyrkostyrelsen att utforma en nationell strategi med syftet att stärka samverkan mellan Svenska kyrkan och Sensus.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:13

Kulturutredning

Till kyrkostyrelsen

Samhälls- och kulturutskottet 2024:10 Kulturutredning

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 att bifalla motion 2024:46 av Sven Milltoft, m.fl., Kulturutredning, att uppdra åt kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som inventerar, analyserar och drar slutsatser av Svenska kyrkans roll och betydelse som kulturaktör och kulturarrangör i det offentliga rummet, utifrån kyrkans egna och unika bidrag till kulturlivet. Utredningen ska vidare ge förslag på en kulturteologi och åtgärder för att trygga och säkerställa framtida resursbehov och kompetensförsörjning.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:14

Utlandskyrkan

Till kyrkostyrelsen

Ekumenikutskottet 2024:5 Utlandskyrkan

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2024:5, bilaga 6, att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:15

Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhälle

Till kyrkostyrelsen

Ekumenikutskottet 2024:7 Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhälle

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2024:7 att bifalla motion 2024:51 punkt 1 av Peter Weiderud och Klas Corbelius, Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhälle, att uppdra åt kyrkostyrelsen att stärka det nationella arbetet för religionsfrihet, bland annat genom folkbildning och opinionsbildning.

Kyrkomötet beslutade också att bifalla motion 2024:51 punkt 2 att främja framväxten av fler interreligiösa råd, nätverk och mötesplatser.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:16

Främja interreligiöst samarbete och kontakter

Till kyrkostyrelsen

Ekumenikutskottet 2024:10 Främja interreligiöst samarbete och kontakter

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2024:10 att med anledning av motion 2024:66 av Eva-Maria Munck m.fl., Främja interreligiöst samarbete och kontakter, uppmana kyrkostyrelsen att tydliggöra och synliggöra de goda exempel och material som finns för att främja det lokala interreligiösa arbetet.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:17

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027

Till kyrkostyrelsen

Ekonomiutskottet 2024:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med ekonomiutskottets förslag i betänkande E 2024:1 att

1. fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån,
2. fastställa nettokostnadsram för 2025 till 1 408 miljoner kronor,
3. medge nettoplaneringsram för 2026 till 1 262 miljoner kronor,
4. medge nettoplaneringsram för 2027 till 1 222 miljoner kronor,
5. medge kyrkostyrelsen att överskrida beslutade nettokostnadsramar för att vid behov säkra finansieringen för Act Svenska kyrkan,
6. med anledning av motion 2024:40 av Irene Oskarsson och Karl-Gunnar Svensson, Utökat stöd till EFS, uppdra till kyrkostyrelsen att bereda frågan om ett eventuellt utökat anslag till EFS,
7. bidrag till tryckning av valsedlar, som beställs via kyrkostyrelsen vid 2025 års val till kyrkomötet, ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädare i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädare i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska motsvara kostnaden för tryckning av 0,7 valsedel per röstberättigad i respektive valkrets.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:18

Förbud mot att röja uppgifter som avser Svenska kyrkans beredskap

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2024:1 Förbud mot att röja uppgifter som avser Svenska kyrkans beredskap

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2024:1, bilaga 1, att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i kyrkostyrelsens skrivelse 2024:4, avsnitt 4, Förbud mot att röja uppgifter som avser Svenska kyrkans beredskap.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:19

**Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans
ansvarsnämnd för biskopar**

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2024:3 Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2024:3 att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2024:20

**Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans
överklagandenämnd**

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2024:4 Verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Kyrkomötet beslutade den 20 november 2024 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2024:4 att lägga verksamhetsberättelse 2023 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2024

Karin Perers

/Maria Lundqvist Norling

Personregister

Personregister över biskopar, ledamöter och tjänstgörande ersättare i kyrkomötet med uppdrag beslutade av kyrkomötet.

Personregistret omfattar 2024 års kyrkomöte och innehåller följande uppgifter: Namn, födelseår, stift, nomineringsgrupp, ledamotsnummer, uppdrag, ledighet, ersättare och inlämnade motioner.

Förkortningar:

Km	Kyrkomötet
G	Gudstjänstutskottet
O	Organisationsutskottet
TU	Tillsyns- och uppdragsutskottet
E	Ekonomiutskottet
Eu	Ekumenikutskottet
Kl	Kyrkolivsutskottet
SK	Samhälls- och kulturutskottet
F	Förvaltareutskottet
Ks	Kyrkostyrelsen
KN	Kyrkorättsnämnden
VN	Svenska kyrkans valprovsnämnd
S	Arbetarepartiet – Socialdemokraterna
POSK	Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan
C	Centerpartiet
BA	Borgerligt alternativ
SDSK	Sverigedemokrater i Svenska kyrkan
ViSK	Vänstern i Svenska kyrkan
ÖKA	Öppen kyrka – en kyrka för alla
FK	Frimodig kyrka
MPSK	Miljöpartister i Svenska kyrkan De gröna
KR	Kristdemokrater i Svenska kyrkan
FiSK	Fria liberaler i Svenska kyrkan
AfS	Alternativ för Sverige
HoJ	Himmel och Jord

A

Aelius, Gary , 1953, Stockholms stift, SDSK, 226 Motion: 3 (Kyrkans deltagande vid sekulära evenemang), 4 (Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron), 6 (Kriget mot Ukraina), 15 (Kyrkliga sommar- och jul- avslutningar för elever)	SK ersättare
Ahl, Lina , 1983, Karlstads stift, ViSK, 174	SK ersättare
Ahlblom, Agneta , 1957, Göteborgs stift, ViSK, 137 Ersättare session 1 och 2 för Anna Stenberg	E ersättare
Ahremark Persson, Benny , 1953, Karlstads stift, C, 172	TU ersättare
Alström, Stefan , 1955, Linköpings stift, ViSK, 29 Ersättare session 2 för Mona Olsson Ledig session 2, ingen ersättare Motion: 42 (Rikskollekt till Tro och Ljus)	
Andersson, Anette , 1968, Västerås stift, S, 77 Ersättare session 2 för Solveig Oscarsson	
Andersson, Anna-Karin , 1959, Västerås stift, C, 78	O ledamot
Andersson, Hilka , 1947, Skara stift, S, 47 Ledig session 1, ingen ersättare Avlidit inför session 2 2024, ny ledamot: Daniel Arthursson	E ersättare
Andersson, Lars B , 1969, Uppsala stift, ViSK, 9 Motion: 65 (Fördöm Israels ockupation)	O ersättare
Andersson, Margareta , 1948, Växjö stift, C, 86	TU ledamot Valberedningen KN v ordf
Arman, Lena , 1953, Linköpings stift, POSK, 23 Motion: 41 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets andra punkt), 54 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets femte punkt), 55 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt)	SK ledamot
Arnesson, Agne , 1950, Skara stift, C, 45	G ersättare
Aro, Stefan , 1975, Luleå stift, FK, 201	O ersättare
Aronson, Torbjörn , 1963, Uppsala stift, KR, 20 Ledig session 1, ersatt av Iris Denstedt-Stigzelius Motion: 34 (Förnyad religionsdialog i syfte att motverka antisemitism)	KI ledamot
Arthursson, Daniel , 1987, Skara stift, S, 47 Ny ledamot inför session 2 efter Hilka Andersson Ledig session 2, ersatt av Anders Gunn	E ersättare
Aurell, Annsofi , 1946, Göteborgs stift, BA, 152 Ersättare session 1 och 2 för Jerker Schmidt	G ersättare

Axelsson Edström, Birgitta , 1964, Växjö stift, ÖKA, 90 Motion: 5 (En nationell strategi för samarbete inom folk- bildning), 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	Eu ersättare	Personregister 2024
Axelsson, Stig , 1946, Karlstads stift, POSK, 170 Motion: 41 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets andra punkt), 50 (Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrko- tillhöriga), 54 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets femte punkt)	SK ledamot	
Axén Olin, Kristina , 1962, Stockholms stift, BA, 208 Ledig session 1 och 2, ersatt av Gunilla Eldebro	E ersättare	
B		
Backström, Victor , 1989, Stockholms stift, POSK, 222	E ledamot	
Bagi, Vicktoria , 1971, Västerås stift, ViSK, 74 Motion: 13 (Stötande genrebeteckning i Den svenska psalm- boken), 65 (Fördöm Israels ockupation), 67 (Stärk Svenska kyrkans nätnärvaro)	Kl ledamot	
Bengtsdotter, Anna-Karin , 1968, Lunds stift, S, 119	F ledamot	
Benke, Mattias , 1968, Uppsala stift, S, 17	SK ersättare KN ledamot	
Berggren, David , 1995, Uppsala stift, S, 10 Ersättare session 1 och 2 för Christian Bonde	Eu ersättare	
Berglund, Mats , 1990, Göteborgs stift, ViSK, 146 Motion: 67 (Stärk Svenska kyrkans nätnärvaro)	O ledamot	
Bergström, Levi , 1947, Luleå stift, S, 186	Km 1 v ordf	
Birgersdotter, Ulla , 1950, Stockholms stift, POSK, 217	Eu ersättare	
Bjereld, Ulf , 1957, Göteborgs stift, S, 159	O ledamot	
Björklund, Tony , 1975, Strängnäs stift, SDSK, 56 Ersättare session 2 för Peter Laufer		
Björneke, Britt , 1946, Stockholms stift, ViSK, 225 Motion: 21 (Alternativa behandlingsformer på kriminalvårds- anstalter), 22 (Kyrkans engagemang i avhopparverksamheten), 23 (Kyrkans engagemang i fredsfrågor), 60 (Stå upp för att barnkonventionen efterföljs), 65 (Fördöm Israels ockupation)	TU ledamot, v ordf VN ersättare	
Blind, Henrik , 1978, Luleå stift, MPSK, 203 Ledig session 1, ingen ersättare Motion: 47 (Möta människor i behov av arbete), 48 (Prata skogs- och jordbruk med allmänheten)	TU ersättare	
Block, Claes , 1945, Lunds stift, S, 97	F ledamot, v ordf	
Bonde, Christian , 1990, Uppsala stift, S, 10 Ledig session 1 och 2, ersatt av David Berggren	Eu ledamot	
Bonnier, Åke , 1957, biskop i Skara stift Avgått som biskop 2024, ny biskop i Skara stift: Ulrica Fritzson		

Boström, Arnold, 1946, Stockholms stift, SDSK, 242
Ledig session 1 och 2, ersatt av Ulf Wester

TU ersättare

Brendt, Agneta, 1946, Uppsala stift, S, 14
Avsagt sig uppdraget som ledamot 2024,
ny ledamot: Sofie Halvarsson

Bromée, Anders, 1958, Lunds stift, BA, 111
Ledig session 2, ersatt av Inger Hagelin

F ersättare

Brunnstedt, Anders, 1955, Västerås stift, POSK, 66
Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)

F ersättare

Ks ersättare

Buhr, Marie, 1960, Härnösands stift, ViSK, 182
Motion: 23 (Kyrkans engagemang i fredsfrågor), 61 (Konventionen om biologisk mångfald), 65 (Fördöm Israels ockupation), 75 (Transparens i skogsförvaltningen), 76 (Relevanta barnkonsekvensanalyser)

F ersättare

C

Callenberg, Louise, 1978, Stockholms stift, S, 229

O ledamot, ordf

Carlberg, Per, 1971, Stockholms stift, SDSK, 213
Ersättare session 1 och 2 för David Lång

E ersättare

Carlsén, Josefine, 1997, Strängnäs stift, POSK, 58

Eu ersättare

Carlshamre, Amanda, 1989, Stockholms stift, POSK, 207
Motion: 32 (Riktlinjer för församlingsdiakoni)

Ks ledamot

Carlsson, Margareta, 1964, Strängnäs stift, ViSK, 59

SK ersättare

Castor, David, 1971, Lunds stift, FK, 110
Ledig session 1 och 2, ersatt av Kerstin Sidenvall Karlgren

Kl ersättare

Clausen, Cecilia, 1983, Stockholms stift, S, 212
Motion: 37 (Valsedlar vid kyrkliga val)

SK ersättare

Corbelius, Klas, 1976, Linköpings stift, S, 30
Motion: 51 (Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhälle), 52 (Svenska kyrkans begravningsansvar för religiösa minoriteter)

Eu ledamot, v ordf

Coughlin-Sjögren, Helen, 1975, Visby stift, S, 205

TU ersättare

D

Dahllöf, Jimmy, 1988, Stockholms stift, BA, 245

TU ersättare

Dahm, Lina, 1979, Skara stift, S, 39

SK ledamot

Dalevi, Sören, 1969, biskop i Karlstads stift

Eu

Dalman, Johan, 1960, biskop i Strängnäs stift

E

Ks ersättare för
ärkebiskopen

Delén, Jenny, 1973, Lunds stift, BA, 122

SK ersättare

Denstedt-Stigzelius, Iris , 1949, Uppsala stift, KR, 20 Ersättare session 1 för Torbjörn Aronson	Kl ledamot	Personregister 2024
Derlén, Teresia , 1975, biskop i Härnösands stift	Kl	
Djerf, Anders , 1951, Stockholms stift, ViSK, 243 Ersättare session 1 och 2 för Kaya Ålander	O ersättare	
E		
Eckerdal, Erik , 1972, biskop i Visby stift	Eu	
Edman, Pernilla , 1970, Karlstads stift, S, 168	E ledamot	
Ek, Magnus , 1994, Linköpings stift, C, 24	E ledamot	
Ekeroth Clausson, Sebastian , 1982, Skara stift, S, 36 Ledig session 1, ingen ersättare	O/E ersättare Ks ersättare	
Ekström, Rolf , 1954, Lunds stift, S, 123	Kl ersättare	
Eldebro, Gunilla , 1948, Stockholms stift, BA, 208 Ersättare session 1 och 2 för Kristina Axén Olin	E ersättare	
Eliasson, Birgitta , 1955, Linköpings stift, S, 25	TU ledamot	
Eneroth, Jesper , 1995, Göteborgs stift, S, 131 Motion: 24 (Brudöverlämning vid vigsel), 37 (Valsedlar vid kyrkliga val)	Ks ledamot	
Engström, Daniel , 1987, Lunds stift, SDSK, 99 Motion: 2 (Begravningsverksamhet i händelse av kris och krig), 3 (Kyrkans deltagande vid sekulära evenemang), 4 (Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron), 6 (Kriget mot Ukraina), 9 (Svenska kyrkans beredskapsdag), 10 (Svenska kyrkans samverkansforum), 15 (Kyrkliga sommar- och jul- avslutningar för elever), 16 (Insamlingsgala för att rädda det kyrkliga kulturarvet), 69 (Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan), 74 (Fader Vår är inget experiment)		
Engström, Rodney , 1948, Härnösands stift, BA, 185 Ledig session 2, ingen ersättare	SK ersättare	
Ericson, Lars-Ivar , 1948, Lunds stift, C, 121 Ledig session 1 och 2, ersatt av Jonatan Glader Motion: 1 (Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler)	Eu ledamot	
Ericsson, Fredrik , 1981, Härnösands stift, S, 180	G ledamot	
Eriksson, Britas Lennart , 1952, Västerås stift, S, 68 Avsagt sig uppdraget som ledamot 2024, ny ledamot: Peter Weiderud		
Eriksson, Gun , 1948, Uppsala stift, S, 1 Avlidit inför session 1 2024, ny ledamot: Peder Granath		

Eriksson, Knapp Anna , 1954, Härnösands stift, POSK, 183 Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller), 38 (Ingen procentspärre vid kyrkomötesvalen), 41 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets andra punkt), 55 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt)	G/Eu ersättare
Erlandsson Starwing, Madelaine , 1947, Linköpings stift, BA, 28	Eu ledamot
Ershammar, Mats , 1942, Strängnäs stift, BA, 57	Kl ledamot
Ervasti, Marjut , 1965, Stockholms stift, ViSK, 210 Avsagt sig uppdraget som ledamot 2024, ny ledamot: Ellen Skånberg	
Eskhult, Kerstin , 1950, Uppsala stift, C, 19	SK ledamot
Espt, Lars-Anders , 1942, Lunds stift, AfS, 129 Ersättare session 1 och 2 för Iván Knézy	
Etander Rimborg, Carina , 1964, Göteborgs stift, POSK, 132	Km 2 v ordf
Everbrand, Åsa , 1962, Växjö stift, C, 82	Eu ledamot
F	
Falk, Celina , 1986, Luleå stift, POSK, 191	Eu ledamot
Ferm, Kenneth B , 1955, Lunds stift, POSK, 120 Ersättare session 1 och 2 för Lena Petersson	Kl ersättare
Fors, Tomas , 1961, Strängnäs stift, C, 54 Ersättare session 1 för Xerxes Åkerfeldt	Kl ersättare
Forsén, Göran , 1959, Västerås stift, BA, 76	F ersättare
Fransson, Johannes , 1991, Karlstads stift, S, 164	TU/G ersättare Ks ersättare
Fransson, Stig-Göran , 1950, Växjö stift, C, 94 Ledig session 1, ingen ersättare	TU ersättare VN ledamot
Franzén, Gunilla , 1966, Göteborgs stift, C, 135	F ledamot, ordf
Fredborg, Suzanne , 1953, Stockholms stift, BA, 223 Motion: 26 (Finansiering av kyrknätet), 27 (Återinrätta kyrko- byggnadsbidrag)	E ersättare VN ersättare
Fredlund, Lydia , 1995, Västerås stift, POSK, 69 Ny ledamot efter Victor Månsson Ledig session 1 och 2, ersatt av Tomas Jansson	F ersättare
Fredriksson, Robert , 1972, Växjö stift, SDSK, 85 Motion: 2 (Begravningsverksamhet i händelse av kris och krig), 16 (Insamlingsgala för att rädda det kyrkliga kulturarvet), 69 (Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan)	O ersättare
Fritzson, Ulrica , 1968, biskop i Skara stift	SK
Fungmark, Eva-Lena , 1951, Linköpings stift, C, 32	O ersättare
Fält, Britt , 1952, Luleå stift, ViSK, 192 Motion: 22 (Kyrkans engagemang i avhoppverksamheten)	SK ledamot

G

Gabelic, Anna-Carin , 1969, Linköpings stift, S, 22 Ersättare session 1 och 2 för Niklas Lindberg	F ersättare
Garde, Johan , 1990, Linköpings stift, POSK, 26 Avsagt sig uppdraget som ledamot 2024, ny ledamot: Johanna Palmér	
Gerenmark, Lisa , 1983, Skara stift, ÖKA, 42 Ledig session 2, ingen ersättare Motion: 5 (En nationell strategi för samarbete inom folkbildning), 32 (Riktlinjer för församlingsdiakoni)	Kl ersättare Ks ersättare
Gjöthlén, Gunilla , 1950, Göteborgs stift, ÖKA, 158 Ersättare session 1 och 2 för Erik Muhl Ledig session 1 och 2, ersatt av Jonatan Hanson Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	
Glader, Jonathan , 1999, Lunds stift, C, 121 Ersättare session 1 och 2 för Lars-Ivar Ericson	Eu ersättare
Glas, Katarina , 1963, Luleå stift, POSK, 195	Eu ledamot, ordf
Grahn, Niklas , 1969, Karlstads stift, POSK, 165	TU ledamot
Granath, Peder , 1958, Uppsala stift, S, 1 Ny ledamot efter Gun Eriksson	Eu ersättare
Granström, Agneta , 1955, Stockholms stift, MPSK, 238 Ledig session 2, ersatt av Ylva Larsson Motion: 47 (Möta människor i behov av arbete), 48 (Prata skogs- och jordbruk med allmänheten), 56 (Kyrkans samverkan med civilsamhället), 57 (Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan), 59 (Spridning av digitala andakter)	Eu ledamot
Grip, Leif , 1954, Härnösands stift, POSK, 178	F ledamot
Gunn, Anders , 1958, Skara stift, S, 47 Ersättare session 2 för Daniel Arthursson	
Gustavsson, Leif , 1951, Växjö stift, SDSK, 95	F ersättare
Gyllenberg Bergfasth, Cecilia , 1973, Linköpings stift, MPSK, 35 Motion: 47 (Möta människor i behov av arbete), 48 (Att prata skogs- och jordbruk med allmänheten), 56 (Kyrkans samverkan med civilsamhället), 57 (Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan), 59 (Spridning av digitala andakter)	E ersättare
Gårder, Nils , 1951, Lunds stift, POSK, 104	Ks ledamot

H

Hagelin, Inger , 1953, Lunds stift, BA, 111 Ersättare session 2 för Andes Bromée	
Haggren, Charlotte , 1961, Stockholms stift, ÖKA, 220 Ledig session 1 och 2, ersatt av Elisabeth Lanner Motion: 5 (En nationell strategi för samarbete inom folkbildning)	SK ersättare
Halldin, Kicki , 1968, Göteborgs stift, S, 144	TU ledamot
Halvarsson, Sofie , 1993, Uppsala stift, S, 14 Ny ledamot efter Agneta Brendt	Eu ledamot
Hanö, Per , 1959, Linköpings stift, SDSK, 27 Motion: 6 (Kriget mot Ukraina), 8 (Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna), 11 (Ekumenik i det offentliga rummet), 12 (Svenska kyrkans ekumeniska relationer), 74 (Fader Vår är inget experiment)	Eu ersättare
Hanson, Jonatan , 1965, Göteborgs stift, ÖKA, 158 Ersättare session 1 och 2 för Eric Muhl	TU ledamot
Hedin, Magnus , 1960, Växjö stift, BA, 89	Kl ersättare
Hedlundh, Emma , 1978, Uppsala stift, POSK, 2 Ledig session 1 och 2, ersatt av Kicki Lidén	TU ledamot
Heldt, Maria , 1960, Uppsala stift, MPSK, 16 Ledig session 1 och 2, ersatt av Terence Hongslo	Kl ersättare
Herou, Bo , 1953, Lunds stift, KR, 117 Ledig session 1 och 2, ersatt av James Sandstedt	TU ledamot
Herthelius, Margaretha , 1942, Stockholms stift, FiSK, 230 Motion: 39 (Höj den kyrkoantikvariska ersättningen), 43 (Finansiera Ung resurs)	Kl ledamot
Hesser Nordin, Hanna , 1962, Stockholms stift, BA, 237	O ersättare
Hillerström, Marja , 1951, Stockholms stift, ViSK, 216	Eu ledamot
Hjertén, Johan , 1964, Skara stift, BA, 43	Eu ersättare
Hofling, Katarina , 1966, Karlstads stift, S, 166	SK ledamot
Holmberg, Andreas , 1966, biskop i Stockholms stift	G
Hongslo, Terence , 1946, Uppsala stift, MPSK, 16 Ersättare session 1 och 2 för Maria Heldt Motion: 47 (Möta människor i behov av arbete), 48 (Prata skogs- och jordbruk med allmänheten), 56 (Kyrkans samverkan med civilsamhället), 57 (Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan), 59 (Spridning av digitala andakter)	Kl ersättare
Hyse, Kristina , 1978, Västerås stift, ÖKA, 79 Motion: 5 (En nationell strategi för samarbete inom folkbildning)	G ersättare
Hägg, Rebecca , 1982, Linköpings stift, S, 33	E ledamot, ordf
Härder, Anton , 1966, Växjö stift, S, 83	SK ledamot, v ordf
Höglund, Paul , 1950, Härnösands stift, C, 181	F ersättare

I

Imberg, Johannes , 1985, Göteborgs stift, POSK, 160	KI ledamot
Inghammar, Helena , 1971, Stockholms stift, ÖKA, 241 Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	F ledamot
Isaksson, Jan-Åke , 1964, Lunds stift, SDSK, 107 Motion: 2 (Begravningsverksamhet i händelse av kris och krig), 3 (Kyrkans deltagande vid sekulära evenemang), 6 (Kriget mot Ukraina), 11 (Ekumenik i det offentliga rummet), 12 (Svenska kyrkans ekumeniska relationer), 15 (Kyrkliga sommar- och julavslutningar för elever), 63 (Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen), 74 (Fader Vår är inget experiment)	Eu ledamot
Isberg, Linda , 1977, Lunds stift, POSK, 98	KI ledamot
Ivemyr, Agneta , 1948, Västerås stift, S, 70	KI ersättare

J

Jakobsson, Carin , 1953, Visby stift, C, 204	F ersättare Ks ersättare
Jakobsson, Lars , 1946, Stockholms stift, POSK, 233 Ersättare session 1 och 2 för Jan-Hugo Nihlén Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	E ersättare
Janfalk, Karin , 1956, Göteborgs stift, ÖKA, 141 Motion: 5 (En nationell strategi för samarbete inom folkbildning), 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	KI ledamot
Janson, Sten , 1948, Göteborgs stift, POSK, 147 Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller), 41 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets andra punkt), 54 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets femte punkt)	TU ersättare KN ledamot
Jansson, Tomas , 1956, Västerås stift, POSK, 69 Ersättare session 1 och 2 för Lydia Fredlund Motion: 38 (Ingen procentspärre vid kyrkomötesvalen)	F ersättare
Jernqvist, Nils , 1987, Lunds stift, ÖKA, 118 Motion: 5 (En nationell strategi för samarbete inom folkbildning)	O ersättare
Johannesson, Karin , 1970, biskop i Uppsala stift	O
Johansson Huuva, Birgitta , 1956, Luleå stift, C, 197	KI ersättare
Johansson, Boel , 1952, Uppsala stift, POSK, 11 Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller), 41 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets andra punkt), 54 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets femte punkt), 55 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt)	SK ledamot
Johansson, Marie , 1962, Växjö stift, S, 80	Ks ledamot

Personregister 2024	Johansson, Monica , 1942, Växjö stift, ViSK, 96 Motion: 21 (Alternativa behandlingsformer på kriminalvårds- anstalter), 22 (Kyrkans engagemang i avhopparverksamheten), 23 (Kyrkans engagemang i fredsfrågor), 60 (Stå upp för att barnkonventionen efterföljs), 65 (Fördöm Israels ockupation)	KI ersättare
	Johansson, Torvald , 1955, Strängnäs stift, POSK, 53	G ledamot
	Johnsson, Lars , 1946, Strängnäs stift, S, 52	Ks ledamot
	Jonsson, Ingvar , 1959, Västerås stift, SDSK, 71 Motion: 69 (Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan), 71 (Inför ett kulturgravsbidrag), 73 (Debatt om kyrkans skog), 74 (Fader Vår är inget experiment)	F ersättare Ks ersättare
	K	
	Kallenberg, Kjell , 1947, Strängnäs stift, POSK, 63	KI ersättare
	Karlson, Nils-Gunnar , 1960, Linköpings stift, KR, 34 Ersättare session 2 för Irene Oskarsson	
	Karlsson, Axel W , 1948, Göteborgs stift, AfS, 162 Motion: 45 (Inga spärrar i kyrkovalet), 68 (Svenska kyrkans fredsfrämjande arbete)	
	Karlsson, Carl Johan , 1962, Stockholms stift, S, 240	O ledamot
	Karlsson, Margareta , 1956, Strängnäs stift, ÖKA, 64	Eu ersättare
	Karlsson Ågren, Ann-Sofie , 1975, Härnösands stift, S, 184	KI ledamot
	Kihlstrand, Anneli , 1967, Lunds stift, C, 109	F ledamot
	Kjellgren, Bengt , 1969, Göteborgs stift, BA, 139 Motion: 26 (Finansiering av kyrknätet), 27 (Återinrätta kyrko- byggnadsbidrag), 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	E ledamot Ks ersättare
	Klasson, Hilde , 1953, Uppsala stift, S, 6	G ersättare
	Knézy, Iván , 1949, Lunds stift, AfS, 129 Ledig session 1 och 2, ersatt av Lars-Anders Espert	
	Krantz, Roberth , 1980, Uppsala stift, S, 3	O ersättare KN ordf
	Kullenberg, Elisabeth , 1952, Lunds stift, BA, 102	O ledamot
	Kullingsjö, Birgit , 1949, Skara stift, C, 38	SK ledamot
	L	
	Lagerberg, Georg , 1975, Stockholms stift, BA, 247	F ledamot
	Lanner, Elisabeth , 1946, Stockholms stift, ÖKA, 220 Ersättare session 1 och 2 för Charlotte Haggren Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	SK ersättare
	Larson, Daniel , 1968, Stockholms stift, S, 209 Ledig session 1, ingen ersättare	TU ledamot, ordf

Larsson, Jonas , 1982, Skara stift, SDSK, 41 Motion: 4 (Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron), 8 (Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna), 69 (Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan), 71 (Inför ett kulturgravsbidrag), 73 (Debatt om kyrkans skog)	Kl ersättare	Personregister 2024
Larsson, Roger , 1968, Luleå stift, POSK, 199 Ledig session 1 och 2, ersatt av Kristina Töyrä Motion: 58 (Ingen procentspärr, enbart krav på fast mandat)	O/E ersättare	
Larsson, Ylva , 1953, Stockholms stift, MPSK, 238 Ersättare session 2 för Agneta Granström		
Laufer, Peter , 1968, Strängnäs stift, SDSK, 56 Ledig session 2, ersatt av Tony Björklund Motion: 3 (Kyrkans deltagande vid sekulära evenemang), 4 (Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron), 15 (Kyrkliga sommar- och julavslutningar för elever), 16 (Insamlingsgala för att rädda det kyrkliga kulturarvet), 63 (Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen)	SK ledamot	
Lazić Pedersen, Sofija , 1980, Lunds stift, S, 100	G/TU ersättare Ks ersättare	
Leijen, Ellen , 1994, Strängnäs stift, S, 62 Ersättare session 2 för Susanne Stenlund		
Lidén, Kicki , 1957, Uppsala stift, POSK, 2 Ersättare session 1 och 2 för Emma Hedlundh	TU ersättare	
Liljedal, David , 1993, Lunds stift, C, 101	E ersättare	
Lindberg, Niklas , 1992, Linköpings stift, S, 22 Ny ledamot efter Mats Ludvigsson Ledig session 1 och 2, ersatt av Anna-Carin Gabelic	F ersättare	
Lindberg, Per , 1956, Skara stift, POSK, 37	O ledamot, v ordf Valberedningen v ordf VN ersättare	
Lindbäck, Helén , 1951, Luleå stift, KR, 202	G ersättare	
Linde, Patrik , 1979, Göteborgs stift, S, 140 Ledig session 1 och 2, ersätts av Fredrik Schandorff	E ersättare	
Linder, Lars G , 1959, Strängnäs stift, S, 60	G/Eu ersättare Valberedningen	
Linderås, Stefan , 1962, Göteborgs stift, POSK, 136	TU ersättare	
Lindgren, Anna , 1982, Uppsala stift, C, 4	G ledamot Valberedningen	
Lindquist, Olov , 1958, Stockholms stift, FiSK, 248 Motion: 39 (Höj den kyrkoantikvariska ersättningen), 43 (Finansiera Ung resurs)	O ledamot	
Linnman, Johan , 1969, Västerås stift, POSK, 75 Motion: 44 (Franciskusjubileum 2026), 50 (Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga), 55 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt)	Eu/SK ersättare	

Personregister 2024	Ludvigsson, Mats , 1946, Linköpings stift, S, 22 Avsagt sig uppdraget som ledamot 2024, ny ledamot: Niklas Lindberg	
	Lundberg, Anders , 1966, Lunds stift, ViSK, 127 Motion: 13 (Stötande genrebeteckning i Den svenska psalmboken), 21 (Alternativa behandlingsformer på kriminalvårdsanstalter), 22 (Kyrkans engagemang i avhopparverksamheten), 32 (Riktlinjer för församlingsdiakoni)	E ledamot
	Lundberg, Anna , 1976, Luleå stift, S, 196	Kl ersättare
	Lundberg, Mattias , 1976, Uppsala stift, POSK, 15 Motion: 46 (Kulturutredning)	G ersättare
	Lundborg, Peter , 1953, Linköpings stift, POSK, 21 Motion: 50 (Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga)	O ersättare
	Lundby-Wedin, Wanja , 1952, Stockholms stift, S, 206	Ks ledamot, 1 v ordf
	Lång, David , 1972, Stockholms stift, SDSK, 213 Ledig session 1 och 2, ersätts av Per Carlberg	E ersättare Valberedningen
	Löfven, Ulla , 1951, Stockholms stift, S, 221	Eu ledamot
	Löndahl, Berth , 1950, Lunds stift, FK, 128 Motion: 18 (En liten bok om Den Stora Boken), 19 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets första punkt), 20 (Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar), 25 (Guds mission i det offentliga rummet)	Ks ledamot
	Lövgren, Katarina , 1961, Luleå stift, S, 193 Ledig session 2, ersatt av Ann-Charlotte Kassberg	F ersättare
	M	
	Marcusson, Åke , 1948, Utlandsförsamlingarna, 250	E ledamot Valberedningen
	Markovits, Marika , 1964, biskop i Linköpings stift	O
	Matikainen, Lennart , 1962, Stockholms stift, AfS, 246 Motion: 28 (Kyrkan tar ställning mot otryggheten), 29 (Kyrkans hållning till islam)	
	Miller, Ann-Charlotte , 1958, Lunds stift, ViSK, 114 Motion: 17 (Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet), 21 (Alternativa behandlingsformer på kriminalvårdsanstalter), 22 (Kyrkans engagemang i avhopparverksamheten)	G ledamot, v ordf
	Milltoft, Sven , 1965, Stockholms stift, BA, 231 Motion: 46 (Kulturutredning)	G ledamot
	Moberg, Ellionor , 1949, Stockholms stift, C, 227	F ersättare
	Moberg, Martin , 1976, Lunds stift, S, 105 Ersättare session 2 för Birger Wernersson	
	Modéus, Fredrik , 1964, biskop i Växjö stift	SK
	Modéus, Martin , 1962, ärkebiskop, Uppsala stift	Ks ordf

Mogren, Mikael , 1969, biskop i Västerås stift Motion: 46 (Kulturutredning)	F	Personregister 2024
Muhl, Erik , 1964, Göteborgs stift, ÖKA, 158 Ledig session 1 och 2, ersatt av Jonatan Hanson	TU ledamot Valberedningen	
Munck, Eva-Maria , 1984, Stockholms stift, POSK, 228 Motion: 66 (Främja interreligiöst samarbete och kontakter)	Eu ledamot Valberedningen	
Månsson, Victor , 1995, Västerås stift, POSK, 69 Avsagt sig uppdraget som ledamot 2024, ny ledamot: Lydia Fredlund		
N		
Nihlén, Jan-Hugo , 1954, Stockholms stift, POSK, 233 Ledig session 1 och 2, ersatt av Lars Jakobsson	E ersättare	
Nilsson, Birgitta , 1954, Stockholms stift, S, 235 Ny ledamot efter Sandra Ryström Signarsdotter	G ersättare	
Nilsson, Jenny , 1978, Göteborgs stift, ÖKA, 149	E ledamot	
Nilsson, Petter , 1983, Luleå stift, SDSK, 200 Motion: 2 (Begravningsverksamhet i händelse av kris och krig), 63 (Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen)	O ledamot	
Nilsson, Ronnie , 1953, Lunds stift, SDSK, 115 Motion: 9 (Svenska kyrkans beredskapsdag), 10 (Svenska kyrkans samverkansforum), 12 (Svenska kyrkans ekumeniska relationer), 63 (Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen), 74 (Fader Vår är inget experiment)	TU ledamot	
Nisser-Larsson, Margareta , 1954, Karlstads stift, BA, 171	TU ledamot KN ledamot	
Norberg, Kenneth , 1951, Härnösands stift, S, 175 Ersättare session 2 för Margareta Winberg		
Nordanstig, Manilla , 1973, Göteborgs stift, POSK, 143 Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller), 33 (Ändringar i kyrkoordningen, utlandskyrkan)	G ledamot	
Nordgren, Anette , 1958, Utlandsförsamlingarna, 251 Motion: 33 (Ändringar i kyrkoordningen, utlandskyrkan), 66 (Främja interreligiöst samarbete och kontakter)	O ledamot	
Nordlander, Leif , 1953, Skara stift, FK, 48 Motion: 18 (En liten bok om Den Stora Boken), 19 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets första punkt), 25 (Guds mission i det offentliga rummet), 26 (Finansiering av kyrknätet), 27 (Återinrätta kyrkobyggnadsbidrag), 62 (Svenska kyrkans plats i den världsvida kyrkans offentliga rum)	E ledamot	

Nordqvist, Aina, 1948, Göteborgs stift, MPSK, 151

Avsagt sig uppdraget som ledamot inför session 2 2024,
ny ledamot: Satu Rekola
Motion: 47 (Möta människor i behov av arbete), 48 (Att prata
skogs- och jordbruk med allmänheten), 56 (Kyrkans samverkan
med civilsamhället), 57 (Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan),
59 (Spridning av digitala andakter)

Nordung Byström, Eva, 1957, biskop i Härnösands stift

Avgått som biskop 2024,
ny biskop i Härnösands stift: Teresia Derlén

Noréus, Jonas, 1962, Göteborgs stift, FiSK, 161

TU ledamot

Motion: 14 (Förtydligat missionsbegrepp), 35 (Vart tar männen
vägen?), 64 (Svenska kyrkan som samlande kraft), 72 (Vapenfri
tjänst inom Svenska kyrkan)

Nyman, Annika, 1966, Luleå stift, S, 198

E ersättare

Nyström, Åsa, 1960, biskop i Luleå stift

Kl

Motion: 46 (Kulturutredning)

O

Olofsson, Anne, 1959, Linköpings stift, POSK, 31

F ledamot

Motion: 66 (Främja interreligiöst samarbete och kontakter)

Olsson, Bertil, 1950, Växjö stift, KR, 93

E ersättare

Motion: 26 (Finansiering av kyrknätet), 27 (Återinrätta kyrko-
byggnadsbidrag), 53 (Bevara mångfalden även i kyrkomötet)

VN ledamot

Olsson, Mona, 1957, Linköpings stift, ViSK, 29

Ks ledamot

Ledig session 1, ingen ersättare

Ledig session 2, ersatt av Stefan Alström

Olsson, Roger, 1963, Skara stift, S, 44

G ledamot, ordf

Motion: 46 (Kulturutredning)

Olsson, Roine, 1959, Lunds stift, S, 113

TU ledamot
Valberedningen

Olsson, Sören, 1956, Luleå stift, C, 190

Kl ledamot, ordf

Oscarsson, Solveig, 1958, Västerås stift, S, 77

O ersättare

Ledig session 2, ersatt av Anette Andersson

Oskarsson, Irene, 1965, Linköpings stift, KR, 34

O ledamot

Ledig session 2, ersatt av Nils-Gunnar Karlson

Motion: 40 (Utökat stöd till EFS), 46 (Kulturutredning)

Ottesen, Fredrik, 1986, Lunds stift, SDSK, 124

E ledamot

Motion: 2 (Begravningsverksamhet i händelse av kris och krig),
16 (Insamlingsgala för att rädda det kyrkliga kulturarvet)

P

Palmcrantz, Edvina , 2000, Lunds stift, S, 108	Eu ledamot
Palmér, Johanna , Linköpings stift, POSK, 26 Ny ledamot efter Johan Garde	E ersättare
Perers, Karin , 1955, Västerås stift, C, 67	Km ordf
Persson, Camilla , 1984, Lunds stift, S, 126	TU ledamot
Persson, Joakim , 1980, Lunds stift, POSK, 125 Ledig session 1, ingen ersättare Ledig session 2, ersatt av Johan Christensson	SK ersättare
Petersson, Lena , 1958, Lunds stift, POSK, 120 Ledig session 1 och 2, ersatt av Kenneth B Ferm	Kl ledamot
Pålsson, Veronica , 1993, Skara stift, POSK, 40	TU/Kl ersättare
Ramström, Victor , 1990, Växjö stift, POSK, 81	O ersättare
Rapakko, Anna , 1975, Växjö stift, S, 87	G ledamot
Rappmann, Susanne , 1965, biskop i Göteborgs stift Ledig session 1 och 2	KN ledamot
Rehndell, Åsa , 1978, Göteborgs stift, HoJ, 163 Ledig session 1 och 2, ingen ersättare Motion: 61 (Konventionen om biologisk mångfald), 75 (Transparens i skogsförvaltningen), 76 (Relevanta barn- konsekvensanalyser)	F ersättare
Reichenberg, Olle , 1970, Stockholms stift, BA, 215 Motion: 46 (Kulturutredning)	Ks ledamot
Rekola, Satu , 1961, Göteborgs stift, MPSK, 151 Ny ledamot efter Aina Nordqvist Ledig session 2, ingen ersättare	O ersättare
Rogne, Cecilia , 1961, Karlstads stift, C, 167	E ledamot, v ordf
Romedahl, Marcus , 1994, Lunds stift, FiSK, 130 Motion: 7 (Svenska kyrkan och Stadsmissionen), 36 (Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster), 49 (Sänk församlingsavgiften), 70 (Fler unga i beslutande organ), 72 (Vapenfri tjänst inom Svenska kyrkan)	E ledamot
Roos, Anders , 1947, Stockholms stift, POSK, 211 Motion: 33 (Ändringar i kyrkoordningen, utlandskyrkan)	G ledamot
Rosenlundh, Tomas , 1949, Göteborgs stift, ÖKA, 133 Motion: 5 (En nationell strategi för samarbete inom folkbildning), 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	SK ledamot
Rosenquist, Mattias , 1967, Växjö stift, POSK, 91	TU ledamot
Rosenquist, Sofia , 1976, Växjö stift, POSK, 84	SK ledamot, ordf
Roslund, Peter , 1953, Luleå stift, S, 189	F ledamot

Personregister 2024	Rossipal, Kerstin , 1941, Stockholms stift, KR, 236 Ledig session 1 och 2, ersatt av Fredrik Wallén Motion: 53 (Bevara mångfalden även i kyrkomötet)	Eu ersättare
	Rydell, Olle , 1953, Västerås stift, S, 73	SK ersättare
	Rydén Davoust, Marie , 1966, Strängnäs stift, POSK, 51 Motion: 32 (Riktlinjer för församlingsdiakoni), 55 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt)	Kl ersättare Ks ersättare
	Rydström, Elisabeth , 1954, Stockholms stift, C, 214 Motion: 32 (Riktlinjer för församlingsdiakoni)	Ks ledamot
	Ryström Signarsdotter, Sandra , 1983, Stockholms stift, S, 235 Avsagt sig uppdraget som ledamot 2024, ny ledamot: Birgitta Nilsson	
	Röhr, Inga-Lill , 1949, Karlstads stift, S, 173 Ledig session 1, ingen ersättare	O ledamot Valberedningen
	S	
	Sandén, Mikael , 1959, Göteborgs stift, SDSK, 148 Motion: 4 (Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron), 8 (Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna), 69 (Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan), 74 (Fader Vår är inget experiment)	Kl ledamot
	Sandin-Wester, Marja , 1947, Stockholms stift, MPSK, 219 Motion: 9 (Svenska kyrkans beredskapsdag), 47 (Möta människor i behov av arbete), 48 (Prata skogs- och jordbruk med allmän- heten), 56 (Kyrkans samverkan med civilsamhället), 57 (Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan), 59 (Spridning av digitala andakter)	SK ersättare Ks ersättare
	Sandlund, Elisabeth , 1951, Stockholms stift, FK, 244 Motion: 18 (En liten bok om Den Stora Boken), 19 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets första punkt), 20 (Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar), 25 (Guds mission i det offentliga rummet), 26 (Finansiering av kyrknätet), 27 (Återinrätta kyrkobyggnadsbidrag)	SK ledamot
	Sandstedt, James , 1954, Lunds stift, KR, 117 Ersättare session 1 och 2 för Bo Herou	TU ledamot
	Schandorff, Fredrik , 1981, Göteborgs stift, S, 140 Ersättare session 1 och 2 för Patrik Linde	E ersättare
	Schmidt, Jerker , 1976, Göteborgs stift, BA, 152 Ledig session 1 och 2, ersatt av Annsofi Aurell	G ersättare Valberedningen
	Sidenvall, Fredrik , 1962, Göteborgs stift, FK, 155	G ledamot
	Sidenvall Karlgren, Kerstin , 1986, Lunds stift, FK, 110 Ersättare session 1 och 2 för David Castor	Kl ersättare
	Sjöberg, Lena , 1959, Härnösands stift, S, 179	TU/Kl ersättare
	Sjöberg, Roger , 1972, Stockholms stift, S, 224	SK ledamot

Sjölund, Mikael , 1970, Härnösands stift, S, 176	F ersättare	Personregister 2024
Sjörén, Toivo , 1955, Stockholms stift, POSK, 239 Ersättare session 1 och 2 för Johanna Öhman	O ersättare	
Sjöstrand, Erik , 1981, Uppsala stift, POSK, 5	Ks ledamot	
Sjöö, Linda , 1975, Lunds stift, ViSK, 103 Motion: 13 (Stötande genrebeteckning i Den svenska psalmboken), 17 (Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet)	TU ersättare Ks ersättare	
Skogberg, Anders , 1964, Karlstads stift, SDSK, 169 Motion: 8 (Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna), 16 (Insamlingsgala för att rädda det kyrkliga kulturarvet), 69 (Svenska anställningsvillkor inom utlandskyrkan), 71 (Inför ett kulturgravsbidrag), 73 (Debatt om kyrkans skog)	F ledamot	
Skånberg, Ellen , 1986, Stockholms stift, ViSK, 210 Ny ledamot efter Marjut Ervasti Ledig session 1 och 2, ersatt av Ann-Marie Strömberg	Eu ersättare	
Solberg, Elise , 1989, Lunds stift, ÖKA, 106	G ledamot	
Stenberg, Anna , 1973, Göteborgs stift, ViSK, 137 Ledig session 1 och 2, ersatt av Agneta Ahlblom	E ersättare	
Stenlund, Susanne , 1956, Strängnäs stift, S, 62 Ledig session 2, ersatt av Ellen Leijen	F ledamot	
Stierna, Karin , 1970, Härnösands stift, C, 177	SK ersättare	
Stiernstedt, Fredrik , 1981, Stockholms stift, S, 232	G ledamot	
Strömberg, Ann-Marie , 1950, Stockholms stift, ViSK, 210 Ersättare session 1 och 2 för Ellen Skånberg Motion: 60 (Stå upp för att barnkonventionen efterföljs)		
Stålnacke, Yvonne , 1953, Luleå stift, S, 188	Eu ersättare Ks ersättare	
Sundberg, Anna , 1977, Uppsala stift, SDSK, 7 Motion: 2 (Begravningsverksamhet i händelse av kris och krig), 3 (Kyrkans deltagande vid sekulära evenemang), 4 (Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron), 8 (Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna), 9 (Svenska kyrkans beredskapsdag), 12 (Svenska kyrkans eumeniska relationer), 63 (Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen), 74 (Fader Vår är inget experiment)	Ks ledamot	
Sunnliden, Håkan , 1952, Växjö stift, FK, 88 Motion: 19 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets första punkt), 25 (Guds mission i det offentliga rummet)	Eu ledamot	
Svensk, David , 1984, Växjö stift, S, 92	Kl ledamot	
Svensson, Karl-Gunnar , 1957, Göteborgs stift, KR, 157 Motion: 19 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets första punkt), 26 (Finansiering av kyrknätet), 27 (Återinrätta kyrkobyggnadsbidrag), 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna	F ledamot Ks ersättare	

metaller), 34 (Förnyad religionsdialog i syfte att motverka antisemitism, 40 (Utökat stöd till EFS), 46 (Kulturutredning)

Svensson, Markus, 1978, Göteborgs stift, S, 150 TU ersättare

Södling, Christina, 1960, Strängnäs stift, S, 50 E ersättare

Sörman, Anne, 1959, Stockholms stift, ViSK, 234 G ersättare
Motion: 23 (Kyrkans engagemang i fredsfrågor),
46 (Kulturutredning), 65 (Fördöm Israels ockupation)

T

Tegby, Lisa, 1949, Luleå stift, POSK, 187 G ledamot

Thor, Jenny, 1980, Strängnäs stift, S, 55 O ledamot

Thörn, Birgitta, 1954, Göteborgs stift, SDSK, 138 G ersättare
Ledig session 1, ingen ersättare
Motion: 4 (Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron),
11 (Ekumenik i det offentliga rummet), 63 (Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen), 74 (Fader Vår är inget experiment)

Tisell, Daniel, 1968, Göteborgs stift, C, 145
Ledig session 1, ersatt av Eva-Karin Torhem Arnell
Avlidit inför session 2 2024,
ny ledamot: Eva-Karin Torhem Arnell

Torhem Arnell, Eva-Karin, 1966, Göteborgs stift, C, 145 O ersättare
Ersättare session 1 för Daniel Tisell
Ny ledamot inför session 2 efter Daniel Tisell

Tyrberg, Johan, 1963, biskop i Lunds stift TU

Töyrä, Kristina, 1953, Luleå stift, POSK, 199 O ersättare
Ersättare session 1 och 2 för Roger Larsson

V

Vikström, Erik, 1996, Luleå stift, S, 194 Kl ledamot
Valberedningen

W

Wahlin, Nina, 1968, Strängnäs stift, C, 61 Kl ledamot
Motion: 46 (Kulturutredning)

Wahlman, Inger, 1951, Västerås stift, S, 65 E ledamot
Valberedningen ordf

Waldenfors, Sara, 1977, Göteborgs stift, S, 134 Kl ledamot, v ordf
Motion: 24 (Brudöverlämning vid vigsel)

Wallén Fredrik, 1970, Stockholms stift, KR, 236 Eu erstättare
Ersättare session 1 och 2 för Kerstin Rossipal

Wallenstein, Lisa, 1982, Skara stift, ViSK, 49 F ersättare
Valberedningen

Weichbrodt, Hans, 1968, Göteborgs stift, FK, 142 TU ersättare

Weiderud, Peter , 1957, Västerås stift, S, 68 Ny ledamot efter Britas Lennart Eriksson Motion: 44 (Franciskusjubileum 2026), 51 (Förverkliga religionsfrihet i ett mångreligiöst samhälle), 52 (Svenska kyrkans begravningsansvar för religiösa minoriteter)	Eu ersättare	Personregister 2024
Wennerström, Bodil , 1952, Göteborgs stift, S, 154	SK ersättare	
Wernersson, Birger , 1948, Lunds stift, S, 105 Ledig session 2, ersatt av Martin Moberg	E ledamot	
Wester, Ulf , 1940, Stockholms stift, SDSK, 242 Ersättare session 1 och 2 för Arnold Boström Motion: 10 (Svenska kyrkans samverkansforum), 12 (Svenska kyrkans ekumeniska relationer), 74 (Fader Vår är inget experiment)	TU ersättare	
Westerlund, Anna-Karin , 1949, Uppsala stift, BA, 8	SK ledamot	
Widepalm, Håkan , 1977, Göteborgs stift, C, 156	Ks ledamot, 2 v ordf	
Winberg, Margareta , 1947, Härnösands stift, S, 175 Ledig session 1, ingen ersättare Ledig session 2, ersatt av Kenneth Norberg	Ks ledamot	
Wiskari, Barbro , 1957, Göteborgs stift, POSK, 153 Ledig session 1, ingen ersättare Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller)	SK ersättare	
Wojdtkow, Marie , 1958, Lunds stift, POSK, 112 Motion: 30 (Intäkter från krematoriernas återvunna metaller), 54 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets femte punkt)	E ledamot Valberedningen	
Wängelin Lernskog, Gudrun , 1962, Uppsala stift, C, 12	Eu ersättare	
Å		
Åblad Lundström, Carin , 1964, Uppsala stift, ÖKA, 13 Motion: 31 (Digital säkerhetsutbildning)	O ledamot AN ersättare	
Åkerfeldt, Xerxes , 1998, Strängnäs stift, C, 54 Ledig session 1, ersätts av Tomas Fors	KI ersättare Ks ersättare	
Åkerlund, Anders , 1940, Västerås stift, C, 72	G ledamot	
Åkesson, Jörgen , 1960, Skara stift, POSK, 46 Motion: 55 (Kyrkan i det offentliga rummet – uttalandets fjärde punkt)	F ledamot	
Ålander, Kaya , 1946, Stockholms stift, ViSK, 243 Ledig session 1 och 2, ersatt av Anders Djerf	O ersättare	
Åström, Anna-Karin , 1972, Uppsala stift, SDSK, 18 Motion: 4 (Offentlig inbjudan till att lära känna den kristna tron), 8 (Offentlig gudstjänst och manifestation till stöd för judarna), 15 (Kyrkliga sommar- och julavslutningar för elever), 63 (Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen), 74 (Fader Vår är inget experiment)	G ledamot	

Ö

- Öckerman, Åsa**, 1959, Stockholms stift, MPSK, 249 G ersättare
Motion: 46 (Kulturutredning), 47 (Möta människor i behov av arbete), 48 (Att prata skogs- och jordbruk med allmänheten), 56 (Kyrkans samverkan med civilsamhället), 59 (Spridning av digitala andakter)
- Öhman, Johanna**, 1965, Stockholms stift, POSK, 239 O ersättare
Ledig session 1 och 2, ersatt av Toivo Sjören
- Öhrlund, Isak**, 1997, Växjö stift, S, 218 F ledamot
- Östholm Munkberg, Lena**, 1961, Lunds stift, MPSK, 116 F ledamot
Motion: 47 (Möta människor i behov av arbete), 48 (Prata skogs- och jordbruk med allmänheten), 56 (Kyrkans samverkan med civilsamhället), 57 (Fortsätt finansiera Act Svenska kyrkan), 59 (Spridning av digitala andakter)

Sakregister

Sakregister

Sakregister
2024

Förkortningar

KsSkr kyrkostyrelsens skrivelse
till kyrkomötet

KmSkr kyrkomötets skrivelse
till kyrkostyrelsen

Ln läronämnden

Kn kyrkorättsnämnden

M motion till kyrkomötet
y yttrande

G gudstjänstutskottet

O organisationsutskottet

TU tillsyns- och uppdragsutskottet

E ekonomiutskottet

Eu ekumenikutskottet

KI kyrkolivsutskottet

SK samhälls- och kulturutskottet

F förvaltareutskottet

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Betänkande Utskott och nummer anges	Kyrkomötet	
				KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
A	Act Svenska kyrkan, finansiering av, se Verksamhet och ekonomi				
	Andakt, se Digitala andakter				
	Ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans, verksamhets- berättelse 2023		TU 3	19	153, 154
	Arbete, möta människor i behov, Mary	M 47	SK 11		107, 130
	Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga, riktlinjer, förhåll- ningssätt, kostnadsfri, begravningsgudstjänst	M 50	KI 7		40, 70
	Avhopparverksamhet, engagemang i, nationell strategi, kriminella nät- verk, gängkriminalitet, själavård	M 22	SK 9		91, 128
	Avslutningar, kyrkliga, jul, sommar, elever, skola	M 15	KI 3		37, 65

A- Ö	Sökord	Ärende	Betänkande	Kyrkomötet	
		KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Utskott och nummer anges	KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
B	Barnkonventionen, stå upp för, efterföljs, efterlevs, FN, lag	M 60	SK 13		109, 132
	Begravningsfrågor, begravningsverksamhet, krematorier, återvunna metaller, begravnings- ansvar, begravnings- platser, kris, krig, religiösa minoriteter, se även Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga	M 2, 30, 52	O 2		49, 60
	Beredskap, förbud mot att röja uppgifter, Se även – Begravningsfrågor – Beredskapsdag – Vapenfri tjänst inom Svenska kyrkan	KsSkr 4, Kn 4y	TU 1	18	149, 150
	Beredskapsdag, samverkansforum, Försvarmakten, MSB, civil beredskap, infor- mation för allmänheten	M 9, 10	SK 6		88, 125
	Biologisk mångfald, FN-konventionen, skogsförvaltning	M 61	F 3		46, 75
	Brudöverlämning, se Vigsel				
C	Civilsamhället, kyrkans samverkan med, regeringen	M 56	SK 12		108, 131

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Betänkande Utskott och nummer anges	Kyrkomötet	
				KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
D	Den stora Boken, en liten bok om, Bibeln, bibelöversättning, 500-årsjubileum, Nya testamentet, uppmärksamma	M 18	G 4	8	81, 117
	Den världsvida kyrkans offentliga rum, Svenska kyrkans plats, avsätta medel, stipendier, teologi- studenter, syskonkyrkor, teologisk utbildning	M 62	Eu 8		101, 143
	Diakonalt arbete, se Församlingsdiakoni				
	Digitala andakter, sprida, publicera, natio- nella nivåns webbplats	M 59	Kl 8		41, 71
E	Ekumenik, Svenska kyrkan, i det offentliga rummet, ekumeniska relationer, interreligiös samverkan	M 11, 12	Eu 1		93, 136
F	Folkbildning, samarbete inom, nationell strategi, Sensus	M 5	SK 3	12	85, 122
	Franciskusjubileum 2026, uppmärksamma, fira	M 44	G 5	9	105, 118
	Fredsfrågor, kyrkans engagemang, Kristna Freds rörelsen, folkbild- ning, rikskollekt	M 23	Eu 2		94, 137
	Fredsfrämjande arbete, diplomati, konflikt, krig	M 68	Eu 11		104, 146
	Församlingsdiakoni, riktlinjer	M 32	TU 2		151, 152

A- Ö	Sökord	Ärende	Betänkande	Kyrkomötet	
		KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Utskott och nummer anges	KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
G H I	Förtydligt missions- begrepp , definiera, utvidga, mission, missionsarbete	M 14, Ln 3y	O 3		50, 61
	Guds mission , i det offentliga rummet, avsätta medel, missions- arbete, Sveriges kristna råd	M 25	Eu 3		95, 138
	Gudstjänst och manifestation , stöd för judarna, Israel, kyrko- mötets öppnande	M 8	G 2		79, 115
	Hbtq-frågor , teologiskt bearbeta, polyamori, asexualitet, priderörel- sen, identitet, sexuell läggning, relationer, se även Jämställdheten i Svenska kyrkan	M 17, 63, Ln 4y	Kl 4	6	38, 67
	Hållbarhetsredovisning 2023 , se Årsredovisning				
	Insamlingsgala , kyrkliga kulturarvet, restaurera, kyrkobygg- nader	M 16	F 1		42, 73
	Interreligiöst sam- arbete , kontakter, ekumenik, religions- dialog	M 66	Eu 10	16	104, 145
	Islam , kyrkans hållning	M 29, Ln 6y	Eu 4		96, 139
	Israel , fördöm, uttala, ockupation, mänskliga rättigheter, folkrätts- brott, konflikt, mellan- östern	M 65, Ln 7y	Eu 9		102, 144

A- Ö	Sökord	Ärende	Betänkande	Kyrkomötet	
		KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Utskott och nummer anges	KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
J	Jämställdheten i Svenska kyrkan, jämställdhetsskrivelse, könsfördelning, kvinnor, män, representation, strategi, tjänster, utbildningar, förtroendevalda, profilyrken, genus, åldersfördelning, åldersindelning	KsSkr 5, M 20, 35, 36	Kl 1	5	35, 63
K	Klimat, miljö, se – Biologisk mångfald – Skog – Skogs- och jordbruk Krig, se – Begravningsfrågor – Fredsfrämjande arbete – Fredsfrågor – Ukraina				
	Kriminalvårdsanstalter, alternativa behandlingsformer, kriminalvård, regering, själavård	M 21	SK 7		89, 126
	Kristna tron, lär känna, offentlig inbjudan, mission, ateister	M 4	G 1		78, 114
	Kulturarv, se Insamlingsgala				
	Kulturgravsbidrag, begravningsverksamheten, kyrkogård, kulturmiljölag	M 71	F 4		44, 76

A- Ö	Sökord	Ärende	Betänkande	Kyrkomötet	
		KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Utskott och nummer anges	KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
	Kulturutredning, Svenska kyrkans roll, aktör, arrangör, kulturliv, kulturteologi, kompe- tensförsörjning, kultur- bärare	M 46	SK 10	13	92, 129
	Kyrkan i det offentliga rummet, tematiskt kyrkomöte, uttalande, Lutherska världsför- bundet, LVF, rättvisa, inkludering, människors lika värde, hopp, närvaro	KsSkr 6, M 19, 41, 54, 55, Ln 2y	SK 1	11	83, 120
	Kyrkobyggnadsbidrag, återinrätta, kyrkobygg- nader, kulturarvsvård, underhåll, kyrkoantikva- risk ersättning, KAE	M 27	E 4		47, 57
	Kyrkohandbok och kyrkoordning, hela kristenheten, hela Guds folk	KsSkr 4, Kn 5y	G 6	10	106, 119
	Kyrkomötesärenden, redogörelse för behand- lingen av, kyrkomötet, skrivelser, rapportering, finansiera Ung resurs	KsSkr 3, M 43	E 3	2	31, 56
	Kyrkomötet, formalia – anmälan av nya leda- möter och inkallade ersättare				7, 8, 24, 25
	– anmälan av inkomna ärenden och utskottens betänkanden, hänvis- ning av ärenden till utskotten				16, 17, 19

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Betänkande Utskott och nummer anges	Kyrkomötet	
				KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
	– ersättarnas och biskoparnas placering i utskotten – fastställande av debattregler – meddelanden – ordningsfråga – utseende av auktoriserad revisor – val och fyllnadsval Kyrkoordningen, ändringar i, övriga ändringar, se också – Beredskap – Kyrkohandbok och kyrkoordning – Utlandskyrkan – Valfrågor L Lokaler, se Tillgänglighet M Mission, se Förtydligat missionsbegrepp				12, 13 10, 20 18, 21, 29, 34, 54, 82, 158 57, 66, 89, 99, 100, 147 28 14, 15, 26, 27
N	Nätnärvaro, stärk, närvaro på nätet, webb, sociala medier, chattar, plattformar, appar, sök- motor, digital mötesplats	M 67	SK 14		110, 133
O	Otrygghet, samhället, gängkriminella, ta ställning mot	M 28	SK 8		90, 127

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Betänkande Utskott och nummer anges	Kyrkomötet	
				KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
P	Palestina , se Israel				
	Prästlönetillgångarna , se				
	– Biologisk mångfald				
	– Skog				
R	– Skogs- och jordbruk				
	Psalmboken , stötande genrebeteckning i den svenska, Verbum	M 13	G 3		80, 116
	Religionsdialog , motverka antisemitism, islamofobi, judar, muslimer, kristendom, judendom se även Religionsfrihet och Interreligiöst samarbete	M 34	Eu 6		98, 141
	Religionsfrihet , mångreligiöst samhälle, folkbildning, opinions- bildning, interreligiösa råd, mötesplatser, studie- material, religionsdialog	M 51	Eu 7	15	100, 142
S	Religiösa minoriteter , se Begravningsfrågor				
	Rikskollekt till Tro och Ljus	M 42	E 5		48, 58
	Samlande kraft , verka, riktlinjer, ställ- ningstaganden, offentlig debatt, kommunikation, företräda	M 64	SK 16		112, 135
	Sekulära evenemang , kyrkans deltagande	M 3	SK 2		84, 121
	Skog , debatt om, skogsinnehav, skogs- förvaltning, se även Skogs- och jordbruk	M 73	F 5		45, 77

A- Ö	Sökord	Ärende	Betänkande	Kyrkomötet	
		KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Utskott och nummer anges	KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
T	Skogs- och jordbruk, prata med allmänheten, skogsförvaltning, se även Skog	M 48	F 2		43, 74
	Skogsförvaltningen, se – Biologisk mångfald – Skog – Skogs- och jordbruk				
	Stadsmissionen, uppmärksamma bildan- det av, jubileum	M 7	SK 5		87, 124
	Säkerhetsutbildning, digital, anställda, förtro- endevalda, volontärer	M 31	Kl 6		39, 69
	Tillgänglighet, i kyrkans lokaler, avsätta medel	M 1	Kl 2		36, 64
U	Tematiskt kyrkomöte, se även Kyrkan i det offentliga rummet				1, 157
	Ukraina, stöd, samtals- forum, påverkan	M 6	SK 4		86, 123
	Unga i beslutande organ, fler, större generationsspridning, se även Jämställdheten i Svenska kyrkan	M 70	Kl 9		53, 72
	Utlandskyrkan, ny organisation, hållbar utlandskyrka, svenska anställningsvillkor, utlandsförsamlingar, lokanställningar, arbetsmiljö, avtal, personal	KsSkr 4, M 33, 69; Ln 1y, Kn 2y, 6y, 8y	Eu 5	14	97, 140
	Utskott, se Kyrkomötet				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Betänkande Utskott och nummer anges	Kyrkomötet	
				KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
	Valfrågor , procent-spärr, fast mandat, valkrets, utjämningsmandat, valsedelsdistribution, valsedlar, valnämnd se även Verksamhet och ekonomi	KsSkr 4, M 37, 38, 45, 53, 58, Kn 1y, 3y, 7y	O 1	3	33, 59
	Valprövningsnämnd , Svenska kyrkans, verksamhetsberättelse 2023		O 4	4	51, 62
	Valsedlar , bidrag till tryckning, se Verksamhet och ekonomi				
	Vapenfri tjänst inom Svenska kyrkan , totalförsvarsplikt, värnplikt, civilplikt	M 72	SK 15		111, 134
	Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027, finansiering, budget, inriktning, kostnadsram, styrning, verksamhetsområden, kapital, utjämnings-system, målbilder, 2030, finansiering av Act Svenska kyrkan, kyrk-nätet, stöd till EFS, församlingsavgiften, bidrag till tryckning av valsedlar	KsSkr 1, M 26, 40, 49, 57	E 1	17	32, 148
	Vigsel , traditioner, samtal, överlämning, fördjupningsmaterial	M 24, Ln 5y	Kl 5	7	52, 68

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Ln, Kn Numret anges	Betänkande Utskott och nummer anges	Kyrkomötet	
				KmSkr Numret anges	Protokoll paragraf
Å	Årsredovisning, Svenska kyrkans nationella nivå 2023, koncernredovisning, resultaträkning, balans- räkning, resultatrapport, ansvarsfrihet, dimen- sioner i hållbarhets- redovisning, kyrko- antikvarisk ersättning	KsSkr 2, M 39	E 2	1	30, 55
Ä	Ändringar i kyrko- ordningen, se – Beredskap – Kyrkohandbok och kyrkoordning – Utlandskyrkan – Valfrågor				
Ö	Överklagandenämnd, Svenska kyrkans, verk- samtshetsberättelse 2023		TU 4	20	155, 156